

Hæstaréttardómar 1979 - Registur

Útgáfa 3.1 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af dómasafni Hæstaréttar. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af dómum Hæstaréttar án endurgjalds. Hæstiréttur Íslands stendur ekki fyrir útgáfu þessa skjals né komið að henni með öðrum hætti en lýst er hér að neðan.

Sérstakar þakkir fær Bókasafn Hafnarfjarðar fyrir að gefa flest bindanna til skönnunar og Óli Gneisti Sóleyjarson fyrir sín framlög til verkefnisins. Fjárhagslegir styrktaraðilar fá einnig þakkir fyrir fjárframlög sín.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta dómar ekki verndar höfundalaga. Skrifstofa Hæstaréttar hefur tjáð höfundi skjalsins að Hæstiréttur hyggst ekki gera neinar athugasemdir vegna birtingar þessara rafrænu eintakanna í heilu lagi, en hefur hins vegar ekki útilokað að annað efni en dómar gæti notið verndar höfundalaga. Ef ætlunin er að nýta aðra hluta skjalsins en dómana sjálfa er mælt með því að viðkomandi hafi samband við Hæstarétt eftir því sem við á.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Í útg. 3.1 var textinn gerður beinni og OCR endurunnið.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

HÆSTARÉTTARDÓMAR

ÚTGEFANDI
HÆSTIRÉTTUR

L. BINDI
1979

REYKJAVÍK
FÉLAGSPRENTSMÍÐJAN H/F
MCMLXXXII

Reglulegir dómarar Hæstaréttar 1979.

Ármann Snævarr. Forseti dómsins.

Björn Sveinbjörnsson. Varaforseti dómsins.

Benedikt Sigurjónsson.

Logi Einarsson.

Magnús Þ. Torfason.

Sigurgeir Jónsson. Frá 1. ágúst 1979.

Þór Vilhjálmsson.

Registur.

I. MÁLASKRÁ.

	Dómur	Bla.
1. Björn Baldursson f. h. Neytendabjónustunnar gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík. Útivistardómur	8/1	1
2. Alexander Sigurðsson gegn Hilmarí Ingimundarsyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	8/1	1
3. Ákærvaldið gegn Guðbergi Jónasi Márussyni. Bifreiðaárekstur. Brot gegn umferðarlögum	8/1	2
4. Ákærvaldið gegn X. Ávana- og fíkniefni. Ákæra um brot gegn lögum nr. 65/1974. Sýkna	12/1	5
5. Ákærvaldið gegn Kristjáni Árnasyni. Skjalafals ..	15/1	12
6. Gunnar Gunnarsson gegn Benedikt E. Guðbjartssyni. Fjárnám	16/1	17
7. Ragnar Jónsson og Jóhann Jónsson gegn fjármálaráðherra og landbúnaðarráðherra f. h. ríkissjóðs og Þingvallanefnd f. h. Alþingis. Jörð. Kaupréttur. Erfðaleiga	17/1	21
8. Hólmfríður Steinþórsdóttir og Ove Salomonsen gegn Svövu Þórðardóttur persónulega og fyrir hönd ófjárráða sonar hennar, Sigurðar Vilhjálmssonar, Steinari Vilhjálmsyni og Hilmi Vilhjálmsyni. Fasteignakaup. Lögráðendur. Sératkvæði	18/1	32
9. Ákærvaldið gegn Hilmarí Haraldssyni. Bifreiðar. Banaslys. Brot gegn umferðarlögum.	19/1	62
10. Búnaðarsamband Eyjafjarðar gegn bæjarsjóði Akureyrar. Aðstöðugjald. Lögtak	26/1	72
11. Ákærvaldið gegn Óskari Guðmundssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum. Ítrekun ..	31/1	78
12. Bílaleigan Miðborg h/f gegn dagblaðinu Tímanum. Útivistardómur. Ómaksbætur	2/2	84
13. Fjármálaráðherra og ríkissaksóknari f. h. ríkissjóðs gegn Einari Ólafssyni og gagnsök. Handtaka. Skaðabætur. Sératkvæði	8/2	84
14. Fjármálaráðherra og ríkissaksóknari f. h. ríkissjóðs gegn Sveini Allan Morthens og gagnsök. Handtaka. Skaðabætur. Sératkvæði	8/2	104
15. Fjármálaráðherra og ríkissaksóknari f. h. ríkissjóðs gegn Birnu Þórðardóttur og gagnsök. Handtaka. Skaðabætur. Sératkvæði	8/2	122
16. Þuríður Friðjónsdóttir gegn fjármálaráðherra og		

	Dómur	Bla.
ríkissaksóknara f. h. ríkissjóðs. Handtaka. Skaðabótamál. Sýkna. Sérattkvæði	8½	141
17. Sigfús J. Johnsen gegn Eignamiðluninni s/f og gagnsök. Fasteignaviðskipti. Sölubóknun	8½	158
18. Sigfús Johnsen gegn Antoni Erlendssyni. Kærumál. Frávísunardómur staðfestur	13½	164
19. Helgi Guðmundsson, Guðmundur Sigurðsson og Þórarinn Andrewsson gegn Steinþóri Ingvarssyni. Verksamningur. Verðtrygging	19½	167
20. Gísli Einar Gunnarsson gegn Ársæli Björgvinssyni og Sigurði Guðmundssyni til réttargæslu. Lóðarréttindi. Riftun. Afsal	19½	178
21. Ákærvaldið gegn Vigfúsi Ingólfssyni. Brot gegn 1. mgr. 220. gr. alm. hegningarlaga. Manndráp af gáleysi	19½	193
22. Sigfús J. Johnsen gegn Brynjólfi Kjartanssyni. Uppboð. Skuldabréf. Greiðslufall. Geymslugreiðsla. Sérattkvæði	26½	211
23. Gjaldheimtan í Reykjavík gegn Rafmagnsveitum ríkisins. Fasteignaskattur	28½	219
24. Krossvík h/f gegn Pétri Gissurarsyni. Máli vísað frá Hæstarétti	1⅓	224
25. Krossvík h/f gegn Jóhanni Kristjánssyni. Máli vísað frá Hæstarétti	1⅓	226
26. Krossvík h/f gegn Sigurði Arnari Aðalsteinssyni. Máli vísað frá Hæstarétti	1⅓	228
27. Krossvík h/f gegn Edvard Kristjánssyni. Máli vísað frá Hæstarétti	1⅓	231
28. Krossvík h/f gegn Hilmarí Ólafssyni. Máli vísað frá Hæstarétti	1⅓	233
29. Ólafur Finsen, Hilmar Bendtsen, Birgir Ágústsson og Ferðaskrifstofan Saga gegn Grand Metropolitan Hotels Ltd. og gagnsök. Skuldamál. Hlutfélag. Áfrýjun. Útivist aðaláfrýjanda	1⅓	236
30. Ákærvaldið gegn Halldóri Erni Magnússyni. Kærumál. Kyrrsetning samkv. 144. gr. laga nr. 74/1974	5⅓	248
31. Ákærvaldið gegn Þorvaldi Bergmann Björnssyni. Kærumál. Kyrrsetning samkv. 144. gr. laga nr. 74/1974	5⅓	251
32. Ákærvaldið gegn Geir Guðmundssyni. Kærumál. Kyrrsetning samkv. 144. gr. laga nr. 74/1974	5⅓	255
33. Ákærvaldið gegn Gísla Grétari Sigurjónssyni. Kærumál. Kyrrsetning samkv. 144. gr. laga nr. 74/1974	5⅓	259
34. Ákærvaldið gegn Hrafnkeli Óskarssyni. Kærumál. Kyrrsetning samkv. 144. gr. laga nr. 74/1974	5½	263

	Dómur	Bls.
35. Seltjarnarneskaupstaður gegn Steindóri Árnasyni. Kærumál. Frávisunardómur úr gildi felldur	$\frac{8}{3}$	268
36. Búnaðarbanki Íslands, Mosfellssveit, gegn Kristjáni Finnssyni og Brynjólfi Markússyni. Kærumál. Áskorunarmál. Frávisun frá héraðsdómi staðfest ..	$1\frac{2}{3}$	277
37. Akæruvaldið gegn Sigmundi Þór Símonarsyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum. Ítrekun	$13\frac{3}{3}$	279
38. Akæruvaldið gegn Bryndísi Valbjörnsdóttur. Ávana- og fíkniefni. Brot gegn lögum nr. 65/1974. Sér- atkvæði	$14\frac{3}{3}$	287
39. Ásta Baldvinsdóttir gegn Ragnari Á. Magnússyni. Skuldamál. Fjárnám	$14\frac{3}{3}$	295
40. Einar Th. Hallgrímsson gegn Ólafi Ragnari Sigurðs- syni, Karli Helgasyni og Magnúsi Ásgeirssyni. Ósk- að álitssgerðar Læknaráðs	$15\frac{3}{3}$	304
41. Jóhann Ásmundsson gegn hreppsnefnd Eyrarsveitar. Synjað innsetningargerðar. Vegur. Sératkvæði	$20\frac{3}{3}$	305
42. Ólafur Haraldsson, Grétar Haraldsson og Haraldur Haraldsson gegn Ingibjörgu Hjálmarsdóttur, Hall- dóri Hjálmarssyni, Guðrúnu Hjálmarsdóttur, Krist- ínu Hjálmarsdóttur, Herði Hjálmarssyni og Mar- gréti Hjálmarsdóttur og Sigurði M. Helgasyni, skiptaráðanda í Reykjavík. Erfðamál. Búskipti. Kaupmáli	$21\frac{3}{3}$	310
43. Sigurgeir Steingrímsson, Gylfi Felixson og Hrafn G. Johnsen gegn Guðnýju Ámundadóttur. Skulda- mál. Húsaleigusamningur. Verðbætur	$22\frac{3}{3}$	320
44. Hulda Sigurðardóttir gegn Eiríki Valdimarssyni og gagnsök. Fasteignaviðskipti. Gallar. Skaðabótamál. Ómerking og frávisun aðalsakar í héraði	$23\frac{3}{3}$	330
45. Brendon Carr Whitehead gegn Gylfa Guðmundssyni. Kærumál. Ómerking. Heimvísun	$26\frac{3}{3}$	350
46. Árni Jónsson gegn Energoprojekt. Vinnusamningur	$27\frac{3}{3}$	355
47. Fradis Ltd. gegn Jóni Eggertssyni f. h. Netanausts. Samningar. Lausafjárkaup	$30\frac{3}{3}$	360
48. Guðjónína Jóhannesdóttir gegn Sverre Jensen, As- laug Davidsen, Marie Pedersen, Grace Haugen, Harry Warhaug og til réttargæslu Sigurgeir Jóns- syni, skiptaráðanda í Kópavogi og Skúli Pálsson hæstaréttarlögmaður f. h. dánarbús Olé Omundsen og erfingja þess, þeim Sverre Jensen, Aslaug David- sen, Marie Pedersen, Grace Haugen og Harry War- haug gegn Guðjónínu Jóhannesdóttur f. h. dánarbús Margrétar Jóhannesdóttur. Máli vísað frá Hæsta- rétti	$\frac{2}{4}$	377

	Dómur	Bls.
49. Halldóra Sigurjónsdóttir gegn Bergþóru Þorsteinsdóttur. Synjað um innsetningargerð. Sératkvæði ..	$\frac{3}{4}$	387
50. Ákærvaldið gegn Kára Sigurðssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	$\frac{4}{4}$	390
51. Steingrímur Vilhjálmsson gegn Sigurmoni Hartmannssyni. Landamerksamál. Beitarréttur	$\frac{4}{4}$	392
52. Gjaldheimtan í Reykjavík gegn Einari Jónssyni og gagnsök. Skattamál. Sératkvæði	$\frac{5}{4}$	403
53. Jósafat Arngrímsson gegn Samvinnubanka Íslands h/f og gagnsök. Fjárnámssgerð staðfest	$\frac{6}{4}$	412
54. Jósafat Arngrímsson gegn Samvinnubanka Íslands h/f og gagnsök. Fjárnámssgerð staðfest	$\frac{6}{4}$	414
55. Jósafat Arngrímsson gegn Samvinnubanka Íslands h/f og gagnsök. Fjárnámssgerð staðfest	$\frac{6}{4}$	416
56. Ákærvaldið gegn Lóu Fanneyju Valdimarsdóttur. Kærumál. Gæsluvarðhald	$\frac{9}{4}$	418
57. Ragnheiður Guðráðsdóttir gegn Margréti Pálsdóttur. Kærumál. Vanhæfi dómara. Kröfu um, að dómari víki sæti, hrundið	$2\frac{3}{4}$	422
58. Bárán h/f gegn Jóni Eysteinnssyni bæjarfógeta, innheimtumanni ríkissjóðs í Keflavík, og gagnsök. Skattamál. Viðhaldskostnaður fasteignar. Gagnsök vísað frá Hæstarétti	$8\frac{3}{4}$	430
59. Jósafat Arngrímsson gegn Samvinnubanka Íslands h/f, Viði Finnbogasyni h/f, Péttri Péturssyni h/f, Bifreiðastöð Stykkishólms, bæjarsjóði Keflavíkur, Verzlunarbanka Íslands h/f, Jóni G. Zoëga héraðsdómslögmanni, Halldóri Sigurðssyni og Brunabótafélagi Íslands. Útivistardómur. Ómaksbætur	$\frac{2}{5}$	437
60. Jósafat Arngrímsson gegn Sveini H. Valdimarssyni hæstaréttarlögmanni, bæjarsjóði Keflavíkur, Verzlunarbanka Íslands h/f, Brunabótafélagi Íslands og Hilmarí Ingimundarsyni hæstaréttarlögmanni. Útivistardómur. Ómaksbætur	$\frac{2}{5}$	438
61. Friðrik Adolfsson gegn Guðlaugi Hermannssyni og Einari Ingimundarsyni, bæjarfógeta í Hafnarfirði. Útivistardómur	$\frac{2}{5}$	438
62. Friðrik Adolfsson gegn Halldóru L. Helgadóttur, Guðlaugi Hermannssyni og Birni Hermannssyni, tollstjóra í Reykjavík. Útivistardómur	$\frac{2}{5}$	439
63. Gjafar h/f gegn Sjóváttryggingarfélagi Íslands h/f. Váttrygging	$\frac{2}{5}$	439
64. Ákærvaldið gegn Friðrik Tómasi Alexanderssyni. Likamsmeiðingar. Fyrning brota. Skaðabætur	$\frac{3}{5}$	453
65. Bragi h/f gegn Benedikt Erni Benediktssyni, Hrefnu Benediktsson, Einari Benediktssyni, Kristínu Svölu		

Benediktsson, Oddi Benediktssyni, Ragnheiði Benediktsson og Valgerði Þóru Benediktsson. Kærumál. Vitni	$\frac{3}{5}$	511
66. Ákærvaldið gegn Guðbergi Ólafssyni. Ómerking ..	$\frac{4}{5}$	518
67. Guðmundur Ásgeirsson gegn bæjarsjóði Neskaupstaðar. Kærumál. Ómerking. Máli vísað frá héraðsdómi	$\frac{4}{5}$	521
68. Sigurður M. Helgason, skiptaráðandi í Reykjavík, f. h. þrotabús Hlökkvers Arnar Vilhjálmssonar gegn Einari Ingimundarsyni, uppboðshaldara í Kjósarsýslu vegna Benedikts Blöndal, Gjaldheimtunnar í Reykjavík, Jórunnar Melax, Tryggva Einarssonar og Þrotabús Einars S. Jónssonar og gagnsök. Vanhæfi dómara. Uppboðsmál	$\frac{7}{5}$	527
69. Gróa M. Sigvaldadóttir, Ólöf Sigvaldadóttir, Þorbjörg Sigvaldadóttir og Björgunar- og sjúkrasjóður Breiðafjarðar gegn Ástu Þorbjarnardóttur, Sigurði Ó. K. Þorbjarnarsyni, Sigurjóni Þorbjarnarsyni, KFUM í Reykjavík og Krabbameinsfélagi Reykjavíkur. Erfðamál. Skipti. Hjón	$\frac{9}{5}$	531
70. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Stefáni Bjarnasyni. Ómerking. Frávísun	$\frac{10}{5}$	544
71. Ákærvaldið gegn Magnúsi Sverrissyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	$\frac{14}{5}$	555
72. Þórisós h/f gegn Hveragerðishreppi. Aðstöðugjald. Sératkvæði	$\frac{14}{5}$	562
73. Tónlistarfélag Garðahrepps gegn Guðmundi Norðdahl. Vinnusamningur. Uppsagnarfrestur	$\frac{14}{5}$	580
74. Aðalheiður Tómasdóttir, Guðbjörg Tómasdóttir, Guðrún G. Tómasdóttir, Herdís Tómasdóttir, Jóhanna Tómasdóttir og Sigríður Jónsdóttir gegn Indriða G. Þorsteinssyni og Ríkisútvarpinu. Flutningur útvarpsefnis. Lögbannsgerð úr gildi felld	$\frac{15}{5}$	588
75. Runólfur Sölvason vegna Saltvers gegn Magngeiri V. Jónssyni. Hafning máls. Málskostnaður	$\frac{16}{5}$	596
76. Ákærvaldið gegn Jóni Ellert Stefánssyni. Fjárdráttur. Opinberir starfsmenn	$\frac{21}{5}$	597
77. Stefán Sigurðsson gegn Ásmundi S. Jóhannssyni og Herði Jónssyni. Fjárnámssgerð og uppboð úr gildi felld	$\frac{22}{5}$	623
78. Jón Ragnarsson gegn Landsmóti hestamanna 1978 og gagnsök. Áskorunarmál. Vixilmál. Geymslugreiðsla. Fjárnám	$\frac{30}{5}$	628
79. Jörger Hansen gegn tollstjóranum í Reykjavík. Útivistardómur. Ómaksbætur	$\frac{1}{6}$	634
80. Hildigunnur Gunnarsdóttir gegn borgarstjóranum í		

	Dómur	Bls.
Reykjavík f. h. borgarsjóðs. Útivistardómur	1/6	634
81. Shell Chemicals U.K. Ltd. gegn Nesplasti h/f. Áskorunarmál. Stefna. Máli vísað frá héraðsdómi ..	1/6	635
82. Friðrik Guðmundsson gegn Sérhúsgögnum Inga og Péturs. Áskorunarmál. Stefnubirting. Ómerking. Máli vísað frá héraðsdómi	5/6	637
83. Bandalag starfsmanna ríkis og bæja gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs. Kærumál. Félagsdómur. Frávisunardómur staðfestur. Sératkvæði í héraði ..	1 1/6	640
84. Ákærvaldið gegn Guðmundi Ómari Friðleifssyni. Gagnaöflun	1 1/6	646
85. Bjarni Helgason, Björn Stefánsson, Hreggviður Jónsson, Jónatan Þórmundsson, Ólafur Ingólfsson, Stefán Skarphéðinsson, Unnar Stefánsson, Þorsteinn Sæmundsson, Þorvaldur Búason, Þór Vilhjálmsson, Ragnar Ingimarsson og Valdimar J. Magnússon gegn Sigurði A. Magnússyni og gagnsök. Ærumeiðingar. Ómerking ummæla, sektarrefsing. Miskabætur	1 8/6	647
86. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Páli S. Pálsyni hæstaréttarlögmanni, Skúla J. Pálmasyni hæstaréttarlögmanni og Sveinbirni Jónssyni hæstaréttarlögmanni. Sameining mála. Frestur	1 8/6	667
87. Gunnar Guðlaugsson, Karl Sigurgeirsson, Kristinn Guðmundsson og Svavar Þorbergsson gegn Boga Nilssyni sýslumanni vegna sýslunefndar Suður-Múlasýslu, Guðmundi Björnssyni hreppstjóra, formanni kjörstjórnar við kosningar til hreppsnefndar í Geithellnahreppi vegna kjörstjórnarinnar, og Magnúsi H. Magnússyni félagsmálaráðherra vegna félagsmálaráðuneytisins. Kærumál. Lögbann. Máli vísað frá Hæstarétti	1 8/6	669
88. Gunnar Guðlaugsson, Karl Sigurgeirsson, Kristinn Guðmundsson og Svavar Þorbergsson gegn Boga Nilssyni sýslumanni vegna sýslunefndar Suður-Múlasýslu, Guðmundi Björnssyni hreppstjóra, formanni kjörstjórnar við kosningar sýslunefndar manns fyrir Geithellnahrepp vegna kjörstjórnarinnar og Magnúsi H. Magnússyni félagsmálaráðherra vegna félagsmálaráðuneytisins. Kærumál. Lögbann. Máli vísað frá Hæstarétti	1 8/6	675
89. Ákærvaldið gegn Einari Hirti Gústafssyni, Manndráp. Sératkvæði í héraði	1 9/6	681
90. Ákærvaldið gegn Ásgeiri Ingólfssyni. Manndráp. Þjófnaður	2 1/6	698
91. Ákærvaldið gegn Matthíasi Hauki Guðmundssyni.		

	Dómur	Bls.
Tékkamisferli	21 $\frac{1}{6}$	757
92. Ragnar Þórðarson f. h. Metravörudeildarinnar gegn Sigurgeir Sigurjónssyni, Áskorunarmál. Vixlar. Gengi. Verðtrygging. Vextir. Fjárnámsgerð staðfest. Sératkvæði	22 $\frac{2}{6}$	768
93. Lilja Jónsdóttir, Jón, Sveinn, Hlín og Helga Eldon og Sigurður Helgason vegna Einars Eldons og Ólafur St. Sigurðsson, skiptaráðandi í Kópavogi, vegna dánarbús Jóns Eldons gegn Lýsi og Mjöli h/f og gagnsök. Skipti. Sératkvæði í héraði og Hæstarétti .	27 $\frac{7}{6}$	775
94. Peter Misson og David McTaggart gegn Hvali h/f og Þorsteini Thorarensen borgarfégeta. Kærumál. Farbann. Máli vísað frá Hæstarétti. Sératkvæði ..	27 $\frac{7}{6}$	808
95. Bjarni Helgason, Björn Stefánsson, Hreggviður Jónsson, Jónatan Þórmundsson, Ólafur Ingólfsson, Stefán Skarphéðinsson, Unnar Stefánsson, Þorsteinn Sæmundsson, Þorvaldur Búason, Þór Vilhjálmsson, Ragnar Ingimarsson og Valdimar J. Magnússon gegn Ragnari Arnalds. Ærumeiðingar. Ómerking ummæla. Sýknað af refsikröfu og kröfu um miskabætur	2 $\frac{7}{7}$	811
96. Fróðá h/f, eigandi jarðarinnar Fróðár, gegn Birni, Einari, Guðmundi, Sigurði og Úlfari Kristjónssonum, eigendum jarðarinnar Ytri-Bugs, og Jóhanni, Óskari og Þorgils Þorgilssonum, Guðlaugu Þorgilsdóttur, Bjarna, Gils, Guðmundi, Hrafni og Kristjáni Friðrikssonum, Anný og Bjarneyju Friðriksdætrum, eigendum jarðarinnar Innri-Bugs, og Björn, Einar, Guðmundur, Sigurður og Úlfar Kristjónssynir gegn Fróðá h/f. Landamerkjámál. Gagnsök vísað frá Hæstarétti	2 $\frac{7}{7}$	829
97. Sigfús H. Vigfússon, eigandi Geirlands, gegn Jóni Pálssyni, eiganda Prestbakka, og Þorbergi Jónssyni, eiganda Prestbakkakots. Landamerkjámál	2 $\frac{7}{7}$	846
98. Vinnuveitendasamband Íslands vegna H/f Eimskipafélags Íslands, Hafskips h/f, Jökla h/f og Nesskips h/f gegn Farmanna- og fiskimannasambandi Íslands vegna Skipstjórafélags Íslands, Stýrimannafélags Íslands, Vélstjórafélags Íslands, Félags íslenskra loftskeytamanna og Félags bryta. Kærumál. Félagsdómur. Frávísunardómur úr gildi felldur. Sératkvæði í Félagsdómi	30 $\frac{7}{7}$	863
99. Vinnuálasamband samvinnufélaganna vegna Skipadeildar SÍS gegn Farmanna- og fiskimannasambandi Íslands vegna Skipstjórafélags Íslands, Stýrimannafélags Íslands, Vélstjórafélags Íslands,		

	Dómur	Bls.
Félags íslenskra loftskýtamanna og Félags bryta. Kærumál. Félagsdómur. Frávísunardómur úr gildi felldur. Sératkvæði í Félagsdómi	30/7	873
100. Ákærvaldið gegn Guðmundi Einari Harðarsyni. Kærumál. Framsal sakamanna samkv. lögum nr. 7/1962. Sératkvæði	31/7	882
101. Ákærvaldið gegn Jóhannesi Ólafssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	14/9	888
102. Ákærvaldið gegn Eyjólfri Erni Jóhannssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	14/9	891
103. Birgir Þorvaldsson gegn Ofnasmiðju Suðurlands h/f. Kærumál. Málskostnaður í fógetaréttarmáli	24/9	894
104. Ákærvaldið gegn Jóhanni Sigfúsi Sigdórssyni. Skjalafals. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum. Sératkvæði	24/9	897
105. Ákærvaldið gegn Ásgeiri Ebenezer Þórðarsyni. Brot gegn 4. mgr. 220. gr. almennra hegningarlaga. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum. Kyrrsetning samkvæmt lögum nr. 74/1974	24/9	906
106. Samvinnutryggingar g/t gegn Ómari Ægi Kristjánssyni og Ábyrgð h/f. Bifreiðaárekstur. Skaðabætur. Framkrafa	24/9	918
107. Björn Stefánsson, Einar Stefánsson og Jóhanna Stefánsdóttir gegn Skógarstrandarhreppi, Ólafi Guðmundssyni og Leifi Jóhannessyni. Sameign. Krafa um ógildingu landsleigu. Sératkvæði	28/9	924
108. Jósafat Arngrímsson gegn Ragnari Jónssyni hrl., Verzlunarbanka Íslands h/f, bæjarsjóði Keflavíkur, Kaupfélagi Suðurnesja, Fálkanum h/f og Brunabótafélagi Íslands. Útivistardómur. Ómaksbætur	1/10	933
109. Járnsmiðjan Varmi h/f gegn Helga Bergs bæjarstjóra f. h. Akureyrarbæjar. Útivistardómur. Ómaksbætur	1/10	934
110. Heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra f. h. heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytisins gegn Birgi Guðjónssyni. Útivistardómur	1/10	935
111. Jósafat Arngrímsson gegn Samvinnubanka Íslands h/f, Víði Finnbogasyni h/f, Péttri Péturssyni h/f, Bifreiðastöð Stykkishólms, bæjarsjóði Keflavíkur, Verslunarbanka Íslands h/f, Jóni G. Zoëga hdl., Halldóri Sigurðssyni og Brunabótafélagi Íslands. Útivistardómur	1/10	935
112. Jósafat Arngrímsson gegn Sveini H. Valdimarssyni hrl., Verzlunarbanka Íslands h/f, Hilmarí Ingimundarsyni hrl., bæjarsjóði Keflavíkur og Brunabótafélagi Íslands. Útivistardómur	1/10	936

113. Samvinnubanki Íslands h/f gegn Jósafat Arngríms-
syni, Viði Finnbogasynt h/f, Péttri Péturssyni h/f,
Verzlunarbanka Íslands h/f, Jóni G. Zoëga hdl.,
Halldóri Sigurðssyni, bæjarsjóði Keflavíkur, Bruna-
bótafélagi Íslands og Bifreiðastöð Stykkishólms.
Útivistardómur $\frac{1}{10}$ 936
114. Sveinn Valdimarsson hrl. gegn Jósafat Arngríms-
syni, Hilmarí Ingimundarsyni hrl., Verzlunarbanka
Íslands h/f, bæjarsjóði Keflavíkur og Brunabótafé-
lagi Íslands. Útivistardómur $\frac{1}{10}$ 937
115. Dánarbúi Björns Pálssonar gegn Gísla Jónssyni,
Friðjóni Hjörleifssyni og Sigurði Jóelssyni. Hafning
máls. Málskostnaður $\frac{2}{10}$ 937
116. Vigfús Jóhannesson gegn Unnsteini Beck skiptaráð-
anda f. h. þrotabús Numa h/f. Tryggingabréf. Veð-
réttindi $\frac{2}{10}$ 938
117. Páll Guðbjörnsson, Hermann Guðbjörnsson, Hregg-
viður Guðbjörnsson og Jón Guðbjörnsson gegn Al-
freð Jónssyni og Rafveitu Siglufjarðar og Jóhanni
Salberg Guðmundssyni sýslumanni til réttargæslu.
Ættarjarðir $\frac{2}{10}$ 953
118. Marta Jónsdóttir gegn Birki Skúlasyni og gagnsök.
Fasteignaviðskipti. Gallar. Skaðabætur. Áfrýjun .. $\frac{9}{10}$ 962
119. Ákærvaldið gegn Ólöfu Þóreyju Haraldsdóttur. Bif-
reiðar. Sýknað af ákæru um brot gegn umferðarlög-
um og áfengislögum $\frac{9}{10}$ 973
120. Veltækni h/f gegn Birni Stefánssyni f. h. ófjárráða
sonar hans, Þóris Björnssonar og Björn Stefánsson
f. h. Þóris Björnssonar gegn Veltækni h/f og fjár-
málaráðherra f. h. ríkissjóðs. Skaðabótamál.
Sprengiefni. Sératkvæði $\frac{9}{10}$ 978
121. Katrín Guðmundsdóttir gegn Jóni Sigurðssyni,
Magnúsi Kristinssyni, Vilhjálmi Árnasyni og Guð-
rúnu Sigurðardóttur. Ærumeiðingar. Ómerking um-
mæla. Sýknað af refsikröfu og kröfu um miska-
bætur $1\frac{1}{10}$ 1004
122. Ákærvaldið gegn Guðbrandi Friðrik Steinþórssyni.
Bifreiðaárekstur. Brot gegn umferðarlögum $1\frac{2}{10}$ 1019
123. Ákærvaldið gegn Eyjólfí Erni Jóhannssyni. Kæru-
mál. Gæsluvarðhald $1\frac{2}{10}$ 1023
124. Ákærvaldið gegn Guðleifi Sveini Kristjánssyni.
Skirlifisbrot. Nauðgun. Nytjastuldur. Bifreiðar. Brot
gegn umferðarlögum og áfengislögum $1\frac{7}{10}$ 1028
125. Keflvíkingur h/f gegn N. V. Appingedammer Brons-
motorenfabriek. Kærumál. Frávísunardómur stað-
festur. Kyrrsetning. Varnarþing $1\frac{8}{10}$ 1057

	Dómur	Bis.
126. Ákærvaldið gegn Bjarna Leifi Péturssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	18 $\frac{1}{10}$	1063
127. Loftleiðir h/f gegn Verzlunarbanka Íslands h/f. Tékki, Fölsun, Endurgreiðsla	19 $\frac{1}{10}$	1064
128. Hreppsnefnd Biskupstungnahrepps f. h. hreppsins gegn sóknarnefnd Bræðratungukirkju f. h. Bræðratungukirkju og fjármálaráðherra, kirkjumálaráðherra og landbúnaðarráðherra f. h. ríkisins. Kærumál. Frávísunardómur úr gildi felldur	25 $\frac{1}{10}$	1070
129. Eysteinn Georgsson gegn Margréti Völu Grétarsdóttur. Kærumál. Þinglýsing	25 $\frac{1}{10}$	1073
130. Bjarni Ólafsson gegn Fróða h/f. Veðiréttindi. Landskipti	25 $\frac{1}{10}$	1077
131. Runólfur Sölvason gegn Ásgeiri Húnbogasyni. Vinnuslys. Skaðabótamál	1 $\frac{1}{11}$	1085
132. Ákærvaldið gegn Karli Pétri Sigurðssyni. Fiskveiðibrot	6 $\frac{1}{11}$	1095
133. Ákærvaldið gegn Birni Ingólfssyni. Fiskveiðibrot ..	6 $\frac{1}{11}$	1104
134. Alexander Sigurðsson og Sigurður Guðbrandsson gegn Landsbanka Íslands. Vixilmál	6 $\frac{1}{11}$	1110
135. Bilhlutir h/f gegn Bifreiðum og Landbúnaðarvélum h/f. Lausafjárkaup. Gallar. Skaðabætur	7 $\frac{1}{11}$	1114
136. Elísa Bertelsen f. h. ólögráða sonar síns, Guðmundar Eggerts Björnssonar, gegn Hálfðáni O. Guðmundssyni og til réttargæslu Má Péturssyni, skiptaráðanda í Hafnarfirði, og Hálfðán O. Guðmundsson gegn Elísu Bertelsen f. h. ólögráða sonar hennar, Guðmundar Eggerts Björnssonar, og til réttargæslu Má Péturssyni, skiptaráðanda í Hafnarfirði, og Guðrúnu Guðmundsdóttur. Búskipti. Eignarréttur	7 $\frac{1}{11}$	1121
137. Ákærvaldið gegn Svani Elí Eliassyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	12 $\frac{1}{11}$	1133
138. Inga J. Sturludóttir gegn Jóni Sigvaldasyni. Innsetningargerð staðfest	13 $\frac{1}{11}$	1138
139. Hákon Árnason hæstaréttarlögmaður f. h. Nichimen Co. Ltd. gegn Jóhanni Antoníussyni og Sverri Júlíussyni persónulega og f. h. Hilmis s/f. Lausafjárkaup. Vextir. Sératkvæði	13 $\frac{1}{11}$	1142
140. Aldís Jónsdóttir gegn Páli Ólafssyni. Fasteignakaup. Gallar. Fyrning	15 $\frac{1}{11}$	1151
141. Hilmar Pétursson gegn Katrínu Þorvaldsdóttur og dómsmálaráðherra f. h. dómsmálaráðuneytis. Börn. Umgengnisréttur Sératkvæði	20 $\frac{1}{11}$	1157
142. Sigurður Jónsson gegn Jóni V. Guðjónssyni. Skuldamál. Húsaleiga. Skaðabætur	21 $\frac{1}{11}$	1174
143. Björgúlfur Björnsson gegn Baldri Halldórssyni.		

	Dómur	Bls.
Samningar. Skuldabréf. Vextir. Kröfu vísað frá héraðsdómi. Sératkvæði	21 $\frac{1}{11}$	1181
144. Guðmundur Sigurðsson gegn Thor R. Thors. Ábúð. Sératkvæði	22 $\frac{1}{11}$	1199
145. Meitillinn h/f gegn Fiskveiðasjóði Íslands. Skuldabréf. Verðtrygging. Lögskýring	23 $\frac{1}{11}$	1213
146. Bragi h/f gegn Benedikt Erni Benediktssyni, Hrefnu Benediktsson, Einari Benediktssyni, Kristínu Svölu Benediktsson Daly, Oddi Benediktssyni, Ragnheiði Benediktsson og Valgerði Þóru Benediktsson og Jónasi Hallgrímssyni prófessor. Kærumál. Vitni. Læknar	27 $\frac{1}{11}$	1224
147. Ákærvaldið gegn Bárði Jónasi Jakobssyni. Líkamsmeiðingar. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum ...	27 $\frac{1}{11}$	1231
148. Björn Ólafsson gegn Páli Skúla Halldórssyni. Samningar. Tómlæti. Sératkvæði í héraði	29 $\frac{1}{11}$	1241
149. Híbýli h/f gegn Jóni Ásmundssyni. Fasteignaviðskipti. Verðtrygging. Vextir. Sératkvæði	29 $\frac{1}{11}$	1251
150. Fasteignasalan Hátúni 4 A gegn Magnúsi Zakaríasyni. Fasteignaviðskipti. Söluþóknun	30 $\frac{1}{11}$	1259
151. Nesco h/f gegn Neytendasamtökunum. Útivistardómur. Ómaksbætur	3 $\frac{1}{2}$	1268
152. Hallgrímur Valur Hafliðason gegn Guðmundi Lárusyni og Sigríði Skarphéðinsdóttur. Útivistardómur	3 $\frac{1}{2}$	1269
153. Lúðvík Gizurarson hrl. gegn Veðifélagi Rangæinga. Útivistardómur. Ómaksbætur	3 $\frac{1}{2}$	1269
154. Ákærvaldið gegn Rafni Kjartanssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum. Sératkvæði	4 $\frac{1}{2}$	1270
155. Ákærvaldið gegn Karli Laxdal Marinóssyni. Tollagabrot	5 $\frac{1}{2}$	1279
156. K gegn Ólafi Þ. Þorsteinssyni og bæjarsjóði Siglu- fjarðar og gagnsök. Ábyrgð lækna. Skaðabótamál ..	5 $\frac{1}{2}$	1285
157. Gunnar Gíslason gegn Þin s/f og gagnsök. Fasteignaviðskipti. Vanefnd. Vextir. Sératkvæði	6 $\frac{1}{2}$	1294
158. Gjaldheimtan í Reykjavík gegn Birgi Ásgeirssyni f. h. Trygginga og Fasteigna s/f og gagnsök. Skattamál. Lögtak	6 $\frac{1}{2}$	1303
159. Fjármálaráðherra og ríkissaksóknari f. h. ríkissjóðs og Jóhannes Árnason, sýslumaður í Barðastrandarsýslu, gegn Viðari Stefánssyni og Sigurði Georgssyni héraðsdómslögmanni. Gæsluvarðhald. Skaðabætur. Áfrýjun. Frávísun. Lögmannslaun	7 $\frac{1}{2}$	1313
160. Alexander Sigurðsson og Sigurður Guðbrandsson gegn Landsbanka Íslands. Vixilmál	10 $\frac{1}{2}$	1331
161. Ákærvaldið gegn Sigurjóni Guðmundssyni. Ómerk-		

	Bls.
ing. Heimvísun	13 $\frac{3}{12}$ 1336
162. Ákærvaldið gegn Sigurbirni Bjarnasyni. Þjófnaður	13 $\frac{3}{12}$ 1342
163. Ingibjörg Eggertsdóttir gegn Eggert Ó. Sigurðssyni, Sigurði Eggertssyni og Böðvari Bragasyni, skiptaráðanda í Rangárvallasýslu. Kærumál, Skiptamál ..	17 $\frac{1}{12}$ 1346
164. Sigurgeir Sigurjónsson gegn Ásgeiri Bjarnasyni, Guðnýju Bjarnadóttur, Jóhannesi Bjarnasyni og Jóni V. Bjarnasyni. Kærumál. Málflutningslaun. Úrskurður stjórnar Lögmannafélags Íslands um frávísun staðfestur	17 $\frac{1}{12}$ 1355
165. Kristín Halldórsdóttir og Hilmir h/f gegn Presti Magnússyni. Höfundaréttur. Málshöfðunarfrestur. Skaðabætur	19 $\frac{1}{12}$ 1358
166. Ómar Egilsson gegn Katrínu Indiönu Valentínusdóttur. Hjón. Lögskilnaðarleyfi. Búskipti við skilnað	21 $\frac{1}{12}$ 1369
167. Brynhildur K. Kristjánsdóttir gegn Birni H. Björnsyni. Hjón. Búskipti við skilnað	21 $\frac{1}{12}$ 1384

II. NAFNASKRÁ.

A. Einkamál.

	Bls.
Aðalheiður Tómasdóttir	588
Aldís Jónsdóttir	1151
Alfreð Jónsson	953
Alexander Sigurðsson	1110
Anný Friðriksdóttir	829
Anton Erlendsson	164
Aslaug Davidsen	377
Ábyrgð h/f	918
Árni Jónsson	355
Ársæll Björgvinsson	178
Ásgeir Bjarnason	1355
Ásgeir Húnbogason	1085
Ásmundur S. Jóhannsson	623
Ásta Baldvinsdóttir	295
Ásta Þorbjarnardóttir	531
Baldur Halldórsson	1181
Bandalag starfsmanna ríkis og bæja	640
Benedikt Blöndal	527
Benedikt E. Guðbjartsson	17
Benedikt Örn Benediktsson	511, 1224
Bergþóra Þorsteinsdóttir	387
Bífreiðar og landbúnaðarvélar h/f	1114
Bífreiðastöð Stykkishólms	437, 935, 936
Birgir Ágústsson	236
Birgir Ásgeirsson f. h. Trygginga og fasteigna s/f	1303
Birgir Þorvaldsson	894
Birkir Skúlason	962
Birna Þórðardóttir	122
Bílaleigan Miðborg	84
Bílhlutir h/f	1114
Bjarney Friðriksdóttir	829
Bjarni Friðriksson	829
Bjarni Helgason	647, 811
Bjarni Ólafsson	1077
Björgunar- og sjúkrasjóður Breiðafjarðar	531
Björgúlfur Björnsson	1181
Björn Baldursson f. h. Neytendaþjónustunnar	1
Björn H. Björnsson	1384
Björn Hermannsson tollstjóri í Reykjavík	439

	Bls.
Björn Kristjónsson	829
Björn Ólafsson	1241
Björn Stefánsson	924
Björn Stefánsson	647, 811
Björn Stefánsson f. h. ófjárráða sonar hans, Þóris Björnssonar	978
Bogi Nilsson sýslumaður vegna sýslunefndar Suður-Múla- sýslu	669, 675
Borgarstjórinn í Reykjavík f. h. borgarsjóðs	634
Bragi h/f	511, 1224
Brendon Carr Whitehead	350
Brunabótafélag Íslands	437, 438, 933, 935, 936, 937
Brynhildur K. Kristjánsdóttir	1384
Brynjólfur Kjartansson	211
Brynjólfur Markússon	277
Búnaðarbanki Íslands, Mosfellssveit	277
Búnaðarsamband Eyjafjarðar	72
Bæjarsjóður Akureyrar	72
Bæjarsjóður Keflavíkur	437, 438, 933, 935, 936, 937
Bæjarsjóður Neskaupstaðar	521
Bæjarsjóður Siglufjarðar	1285
Böðvar Bragason skiptaráðandi í Rangárvallasýslu	1346
Báran h/f	430
Dagblaðið Tíminn	84
Dánarbú Björns Pálssonar	937
Dómsmálaráðherra f. h. dómsmálaráðuneytis	1157
Edvard Kristjánsson	231
Eggert Ó. Sigurðsson	1346
Eignamiðlunin	158
Einar Benediktsson	511, 1224
Einar Th. Hallgrímsson	304
Einar Ingimundarson bæjarfógeti í Hafnarfirði	438
Einar Ingimundarson uppboðshaldari í Kjósarsýslu vegna Benedikts Blöndal, Gjaldheimtunnar í Reykjavík, Jórunn- ar Melax, Tryggva Einarssonar og protabús Einars Jóns- sonar	527
Einar Jónsson	403
Einar Jónsson, protabú	527
Einar Kristjónsson	829
Einar Ólafsson	84
Einar Stefánsson	924
Eiríkur Valdimarsson	330
Elísa Bertelsen f. h. ólögráða sonar síns Guðmundar Eggerts Björnssonar	1121
Energoprojekt	355
Eysteinn Georgsson	1073
Farmanna- og fiskimannasamband Íslands vegna Skipstjóra-	

félags Íslands, Stýrimannafélags Íslands, Vélstjórafélags Íslands, Félags íslenskra loftskýtamanna og félags bryta	863,	873
Fasteignasalan Hátúni 4 A		1259
Fálkinn h/f		933
Ferðaskrifstofan Saga		236
Fiskveiðasjóður Íslands		1213
Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs (ríkisins) 21, 84, 104, 122, 141, 544, 640, 667, 978, 1070, 1313		
Fradis Ltd.		360
Friðjón Hjörleifsson		937
Friðrik Adolfsson	438,	439
Friðrik Guðmundsson		637
Fróðá h/f	829,	1077
Geirland, eigandi		846
Gíls Friðriksson		829
Gísli Einar Gunnarsson		178
Gísli Jónsson		937
Gjafar h/f		439
Gjaldheimtan í Reykjavík	1, 219, 403, 527,	1303
Grace Haugen		377
Grand Metropolitan Hotels Ltd.		236
Grétar Haraldsson		310
Gróa M. Sigvaldadóttir		531
Guðbjörg Tómasdóttir		588
Guðjónína Jóhannesdóttir f. h. dánarbús Margrétar Jóhannesdóttur		377
Guðlaug Þorgilsdóttir		829
Guðlaugur Hermannsson	438,	439
Guðmundur Ásgeirsson		521
Guðmundur Björnsson hreppstjóri, formaður kjörstjórnar við kosningar til hreppsnefndar Geithellnahrepps vegna kjörstjórnarinnar	669,	675
Guðmundur Friðriksson		829
Guðmundur Kristjánsson		829
Guðmundur Lárusson		1269
Guðmundur Norðdahl		580
Guðmundur Sigurðsson		167
Guðmundur Sigurðsson		1199
Guðný Ásmundadóttir		320
Guðný Bjarnadóttir		1355
Guðrún Guðmundsdóttir		1121
Guðrún Hjálmarsdóttir		310
Guðrún Sigurðardóttir		1004
Guðrún G. Tómasdóttir		588
Gunnar Gíslason		1294

	Bls.
Gunnar Guðlaugsson	669, 675
Gunnar Gunnarsson	17
Gylfi Felixson	320
Gylfi Guðmundsson	350
Halldór Hjálmarsson	310
Halldór Sigurðsson	437, 935, 936
Halldóra L. Helgadóttir	439
Halldóra Sigurjónsdóttir	387
Hallgrímur Valur Hafliðason	1269
Haraldur Haraldsson	310
Harry Warhaug	377
Hákon Árnason hæstaréttarlögmaður f. h. Nichimen Co. Ltd.	1142
Hálf dán O. Guðmundsson	1121
Heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra f. h. heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytisins	935
Helga Eldon	775
Helgi Bergs bæjarstjóri f. h. Akureyrarbæjar	934
Helgi Guðmundsson	167
Herdís Tómasdóttir	588
Hermann Guðbjörnsson	953
Hildigunnur Gunnarsdóttir	634
Hilmar Bendtsen	236
Hilmar Ólafsson	233
Hilmar Ingimundarson hæstaréttarlögmaður	1, 438, 936, 937
Hilmar Pétursson	1157
Hilmir h/f	1358
Hilmir s/f	1142
Hilmir Vilhjálmsson	32
Hibýli h/f	1251
Hlín Eldon	775
Hólmfríður Steinhórsdóttir	32
Hrafn Friðriksson	829
Hrafn G. Johnsen	320
Hrefna Benediktsson	511, 1224
Hreggviður Guðbjörnsson	953
Hreggviður Jónsson	647, 811
Hreppsnefnd Biskupstungnahrepps f. h. hreppsins	1070
Hreppsnefnd Eyrarsveitar f. h. hreppsins	305
Hulda Sigurðardóttir	330
Hvalur h/f	808
Hveragerðishreppur	562
Hörður Hjálmarsson	310
Hörður Jónsson	623
Indriði G. Þorsteinsson	588
Inga J. Sturludóttir	1138
Ingibjörg Eggertsdóttir	1346

	Bls.
Ingibjörg Hjálmarsdóttir	310
Innri-Bugur, eigendur	829
Járnsmiðjan Varmi h/f	934
Jóhann Antoníusson	1142
Jóhann Ásmundsson	305
Jóhann Jónsson	21
Jóhann Kristjánsson	226
Jóhann Salberg Guðmundsson sýslumaður	953
Jóhann Þorgilsson	829
Jóhanna Stefánsdóttir	924
Jóhanna Tómasdóttir	588
Jóhannes Bjarnason	1355
Jóhannes Árnason sýslumaður	1313
Jón Ásmundsson	1251
Jón V. Bjarnason	1355
Jón Eggertsson f. h. Netanausts	360
Jón Eldon	775
Jón Eysteinnsson bæjarfógeti, innheimtumaður ríkissjóðs í Keflavík	430
Jón Guðbjörnsson	953
Jón V. Guðjónsson	1174
Jón Pálsson eigandi Prestbakka	846
Jón Ragnarsson	628
Jón Sigvaldason	1138
Jón Sigurðsson	1004
Jón G. Zoëga héraðsdómslögmaður	437, 935, 936
Jónas Hallgrímsson prófessor	1224
Jónatan Þórmundsson	647, 811
Jórunn Melax	527
Jósafat Arngrímsson 412, 414, 416, 437, 438, 933, 935, 936,	937
Jörgen Hansen	634
Karl Helgason	304
Karl Sigurgeirsson	669, 675
Katrín Guðmundsdóttir	1004
Katrín Indiana Valentínusdóttir	1369
Katrín Þorvaldsdóttir	1157
Kaupfélag Suðurnesja	933
Keflvíkingur h/f	1057
K	1285
KFUM í Reykjavík	531
Kirkjumálaráðherra f. h. ríkisins	1070
Krabbameinsfélag Reykjavíkur	531
Kristinn Guðmundsson	669, 675
Kristín Halldórsdóttir	1358
Kristín Hjálmarsdóttir	310
Kristín Svala Benediktsson	511, 1224

	Bls.
Kristján Finnsson	277
Kristján Friðriksson	829
Krossvík h/f	224, 226, 228, 231, 233
Landbúnaðarráðherra f. h. ríkisins	21, 1070
Landsbanki Íslands	1110, 1331
Landsmót hestamanna 1978	628
Leifur Jóhannesson	924
Lilja Jónsdóttir	775
Loftleiðir h/f	1064
Lúðvík Gizurarson hæstaréttarlögmaður	1269
Magneir V. Jónsson	596
Magnús Ásgeirsson	304
Magnús H. Magnússon félagsmálaráðherra vegna félagsmála- ráðuneytisins	669, 675
Magnús Kristinsson	1004
Magnús Zakariasson	1259
Margrét Hjálmarasdóttir	310
Margrét Pálsdóttir	422
Margrét Vala Grétarsdóttir	1073
Marie Pedersen	377
Marta Jónsdóttir	962
Már Pétursson skiptaráðandi í Hafnarfirði	1121
Meitillinn h/f	1213
Nesco h/f	1268
Nesplast h/f	635
N.V. Appingedammer Brosmotorenfabriek	1057
Neytendasamtökin	1268
Oddur Benediktsson	511, 1224
Ofnasmiðja Suðurlands h/f	894
Ove Salomonsen	32
Ólafur Finsen	236
Ólafur Guðmundsson	924
Ólafur Haraldsson	310
Ólafur Ingólfsson	647, 811
Ólafur Ragnar Sigurðsson	304
Ólafur St. Sigurðsson skiptaráðandi í Kópavogi vegna dánar- bús Jóns Eldons	775
Ólafur Þ. Þorsteinsson	1285
Ólöf Sigvaldadóttir	531
Ómar Egilsson	1369
Ómar Ægir Kristjánsson	918
Óskar Þorgilsson	829
Páll Guðbjörnsson	953
Páll Ólafsson	1151
Páll S. Pálsson hæstaréttarlögmaður	667
Páll Skúli Halldórsson	1241

	Bls.
Peter Misson	808
Pétur Gissurarson	224
Pétur Pétursson h/f	437, 935, 936
Prestbakkakot, eigandi	846
Prestbakki, eigandi	846
Rafmagnsveitur ríkisins	219
Rafveita Siglufjarðar	853
Ragnar Arnalds	811
Ragnar Ingimarsson	647, 811
Ragnar Jónsson	21
Ragnar Jónsson hæstaréttarlögmaður	933
Ragnar Á. Magnússon	295
Ragnar Þórðarson f. h. Metravörudeildarinnar	768
Ragnheiður Benediktsson	511, 1224
Ragnheiður Guðráðsdóttir	422
Ríkissaksóknari f. h. ríkissjóðs	84, 104, 122, 141, 1313
Ríkisútvarpið	588
Runólfur Sölvason vegna Saltvers	596
Runólfur Sölvason	1085
Samvinnubanki Íslands h/f	412, 414, 416, 437, 918, 935, 936
Seltjarnarneskaupstaður	268
Sérhúsgögn Inga og Péturs	637
Shell Chemicals U.K. Ltd.	635
Sigfús J. Johnsen	158, 164, 211
Sigríður Skarphéðinsdóttir	1269
Skógarstrandarhreppur	924
Skúli J. Pálmason hæstaréttarlögmaður	667
Skúli Pálsson hæstaréttarlögmaður f. h. dánarbús Ole Omundsen	377
Sóknarnefnd Bræðratungukirkju f. h. Bræðratungukirkju	1070
Sigríður Jónsdóttir	588
Sigurður Arnar Aðalsteinsson	228
Sigurður Eggertsson	1346
Sigurður Georgsson héraðsdómslögmaður	1313
Sigurður Guðbrandsson	1110, 1331
Sigurður Guðmundsson	178
Sigurður Helgason vegna Einars Eldons	775
Sigurður M. Helgason skiptaráðandi	310
Sigurður M. Helgason, skiptaráðandi f. h. þrotabús Hlððvers Arnar Vilhjálmssonar	527
Sigurður Jóelsson	937
Sigurður Jónsson	1174
Sigurður Kristjónsson	829
Sigurður A. Magnússon	647
Sigurður Ó. K. Þorbjarnarson	531
Sigurður H. Vigfússon, eigandi Geirlands	846

	Bls.
Sigurður Vilhjálmsson	32
Sigurgeir Jónsson skiptaráðandi	377
Sigurgeir Sigurjónsson	768, 1355
Sigurgeir Steingrímsson	320
Sigurjón Þorbjarnarson	531
Sigurmon Hartmannsson	392
Sjóváttryggingafélag Íslands h/f	439
Stefán Bjarnason	544
Stefán Sigurðsson	623
Stefán Skarphéðinsson	647, 811
Steinar Vilhjálmsson	32
Steindór Árnason	268
Steingrímur Vilhjálmsson	392
Steinþór Ingvarsson	167
Svava Þórðardóttir	32
Svavar Þorbergsson	669, 675
Sveinbjörn Jónsson hæstaréttarlögmaður	667
Sveinn Eldon	775
Sveinn Allan Morthens	104
Sveinn H. Valdimarsson hæstaréttarlögmaður	438, 936, 937
Sverre Jensen	377
Sverrir Júlíusson	1142
Thor R. Thors	1199
Tollstjórinn í Reykjavík	634
Tónlistafélag Garðahrepps	580
Tryggvi Einarsson	527
Unnar Stefánsson	647, 811
Unnsteinn Beck skiptaráðandi f. h. Þrotabús Núma h/f	938
Úlfar Kristjónsson	829
Valdimar J. Magnússon	647, 811
Valgerður Þóra Benediktsson	511, 1224
Véltækni h/f	978
Veiðifélag Rangæinga	1269
Verslunarbanki Íslands	437, 438, 933, 935, 936, 937, 1064
Viðar Stefánsson	1313
Viðir Finnbogason h/f	437, 935, 936
Vigfús Jóhannesson	938
Vilhjálmur Árnason	1004
Vinnumálasamband samvinnufélaganna vegna skipadeildar SÍS	873
Vinnuveitendasamband Íslands vegna h/f Eimskipafélags Íslands, Hafskips h/f, Jökla h/f og Nesskips h/f	863
Ytri-Bugur, eigendur	829
Þingvallanefnd f. h. Alþingis	21
Þinur s/f	1294
Þorbergur Jónsson, eigandi Prestbakkakots	846
Þorbjörg Sigvaldadóttir	531

	Bls.
Þorgils Þorgilsson	829
Þorsteinn Sæmundsson	647, 811
Þorsteinn Thorarensen borgarfógeti	808
Þorvaldur Búason	647, 811
Þórarinn Andrewsson	167
Þórisós h/f	562
Þór Vilhjálmsson	647, 811
Þröstur Magnússon	1358
Þuríður Friðjónsdóttir	141

B. Opinber mál.

Ásgeir Ebenezer Þórðarson	906
Ásgeir Ingólfsson	698
Bárður Jónas Jakobsson	1231
Bjarni Leifur Pétursson	1063
Björn Ingólfsson	1104
Bryndís Valbjörnsdóttir	287
Einar Hjörtur Gústafsson	681
Eyjólfur Örn Jóhannsson	891, 1019
Friðrik Tómas Alexandersson	453
Geir Guðmundsson	255
Gísli Grétar Sigurjónsson	259
Guðbergur Jónas Márusson	2
Guðbergur Ólafsson	518
Guðbrandur Friðrik Steinþórsson	1019
Guðleifur Sveinn Kristjánsson	1028
Guðmundur Einar Harðarson	882
Guðmundur Ómar Friðleifsson	646
Halldór Örn Magnússon	248
Hilmar Haraldsson	62
Hrafnkell Óskarsson	263
Jóhann Sigfús Sigdórsson	897
Jóhannes Ólafsson	888
Jón Ellert Stefánsson	597
Karl Laxdal Marínósson	1279
Karl Pétur Sigurðsson	1095
Kári Sigurðsson	390
Kristján Árnason	12
Lóa Fanney Valdimarsdóttir	418
Magnús Sverrisson	555
Matthías Haukur Guðmundsson	757
Ólöf Þórey Haraldsdóttir	973
Óskar Guðmundsson	78
Rafn Kjartansson	1270
Sigmundur Þór Sigmundarson	279
Sigurbjörn Bjarnason	1342

	Bls.
Sigurjón Guðmundsson	1336
Sveinn Elí Eliasson	1133
Vígfús Ingólfsson	193
Þorvaldur Bergmann Björnsson	251
X	5

III. SKRÁ

um lög og reglugerðir, samþykktir o. fl., sem vitnað er til
í L. bindi hæstaréttardóma.

1281, *Jónsbók.*

Landsleigubálkur 56 — 843.

1878, nr. 3, 12. apríl. *Lög um skipti á dánarbúum og félagsbúum o. fl.*

4. gr. — 1347.

10. gr. — 1353.

15. gr. — 1347.

16. gr. — 1347, 1352.

1882, nr. 5, 17. mars. *Landamerkjälög.*

1. gr. — 859, 861.

3. gr. — 859, 860.

1884, nr. 1, 12. janúar. *Lög um bygging, ábúð og úttekt jarða.*

— 1203, 1211.

2. gr. — 1200.

3. gr. — 1202.

10. gr. — 1201, 1203, 1210, 1211.

20. gr. — 1210.

1885, nr. 29, 16. desember. *Lög um lögtak og fjárnám án undanfarins dóms eða sáttar.*

— 1312.

1. gr. — 1310.

4. gr. — 1312.

11. gr. — 431.

15. gr. — 215, 942.

1887, nr. 19, 4. nóvember. *Lög um aðför.*

3. gr. — 942.

7. gr. — 19, 963.

9. gr. — 19.

28. gr. — 1057.

37. gr. — 388.

51. gr. — 19.

1895, nr. 19, 2. október. *Lög um stefnur til æðri dóms í skiptamálum.*

— 378.

1903, nr. 42, 13. nóvember. *Lög um verslanaskrár, firmu og prókúrumboð.*

9. gr. — 247.

1905, nr. 9, 17. júlí. *Alþjóðasamningur um einkamálaréttarákvæði.*

— 353, 354.

- 1905, nr. 14, 20. okeóber. Lög um fyrningu skulda og annarra kröfu-réttinda.
 1. gr. — 1209, 1212.
 3. gr. — 384, 1156, 1292.
 4. gr. — 302, 1153.
- 1905, nr. 52, 10. nóvember. Lög um stofnun Fiskveiðisjóðs Íslands.
 — 1218.
- 1917, nr. 61, 14. nóvember. Lög um framkvæmd eignarnáms.
 — 23, 28.
- 1919, nr. 41, 28. nóvember. Lög um landamerki o. fl.
 III. kafli — 1079, 1084.
- 1921, nr. 57, 27. júní. Lög um afstöðu foreldra til óskilgetinna barna.
 — 1158.
- 1921, nr. 74, 27. júní. Lög um tekjuskatt og eignarskatt.
 — 435.
 10. gr. — 405.
- 1921, nr. 77, 27. júní. Lög um hlutafélög.
 2. gr. — 247.
- 1922, nr. 39, 19. júní. Lög um lausafjárkaup.
 — 346.
 5. gr. — 1212, 1368.
 28. gr. — 191.
 30. gr. — 1151.
 31. gr. — 1143, 1151.
 32. gr. — 1151.
 42. gr. — 963.
 47. gr. — 346.
 52. gr. — 1118.
 54. gr. — 1118, 1120.
- 1923, nr. 15, 20. júní. Vatnalög.
 3. gr. — 833.
 8. gr. — 857.
- 1923, nr. 20, 20. júní. Lög um réttindi og skyldur hjóna.
 — 313, 315, 318, 385.
 V. kafli — 315.
 IX. kafli — 318.
 18. gr. — 1386, 1389.
 23. gr. — 319.
 30. gr. — 318.
 38. gr. — 318.
 62. gr. — 1354
- 1925, nr. 54, 27. júní. Lög um mannanöfn.
 5. gr. — 767.
- 1928, nr. 59, 7. maí. Lög um friðun Þingvalla.
 — 22, 23, 30, 31.
 1. gr. — 24, 28.

- 2. gr. — 22, 24, 29, 30, 90, 109, 128, 146.
- 3. gr. — 21, 23, 25, 27, 28, 31.
- 4. gr. — 25, 28, 90, 109, 128, 146.
- 5. gr. — 22, 25, 28, 30, 90, 109, 128, 146.
- 6. gr. — 25.
- 1930, nr. 7, 11. mars. *Lög um Útvegsbanka Íslands h/f og um Íslandsbanka.*
— 1218.
- 1932, nr. 61, 23. júní. *Lög um lax- og silungsveiði.*
4. gr. — 1078, 1083.
- 1933, nr. 84, 19. júní. *Lög um varnir gegn óréttmætum verslunarháttum.*
9. gr. — 247.
- 1933, nr. 87, 19. júní. *Ábúðarlög.*
13. gr. — 1203.
54. gr. — 1203.
- 1933, nr. 93, 19. júní. *Vísillög.*
1. gr. — 628, 632, 636.
2. gr. — 636.
19. gr. — 631, 632, 633, 1111, 1112.
75. gr. — 637.
- 1933, nr. 94, 19. júní. *Tékkalög.*
4. gr. — 766.
29. gr. — 766.
73. gr. — 761, 765, 766.
- 1935, nr. 6, 9. janúar. *Lög um tekjuskatt og eignarskatt.*
— 435.
- 1936, nr. 7, 1. febrúar. *Lög um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga.*
1. gr. — 374.
9. gr. — 375.
30. gr. — 1334.
32. gr. — 374, 375, 376, 515, 516, 1228, 1230, 1371, 1382.
- 1936, nr. 85, 23. júní. *Lög um meðferð einkamála í héraði.*
X. kafli — 1180.
XI. kafli — 861.
XVII. kafli — 631, 632, 949, 1334, 1335.
5. gr. — 165, 166, 333, 522.
36. gr. — 428.
38. gr. — 278.
50. gr. — 191.
53. gr. — 937, 1138.
54. gr. — 831.
67. gr. — 29, 1146.
69. gr. — 544, 1111, 1146, 1332.
72. gr. — 29.

- 73. gr. — 636.
- 77. gr. — 1057, 1061, 1062.
- 78. gr. — 29, 30, 166.
- 81. gr. — 30.
- 82. gr. — 636.
- 88. gr. — 544.
- 92. gr. — 638.
- 104. gr. — 1356, 1357, 1358.
- 105. gr. — 1332.
- 106. gr. — 303, 429, 522.
- 113. gr. — 61, 192, 804.
- 114. gr. — 87, 106, 125, 143, 426, 429.
- 115. gr. — 426, 429.
- 116. gr. — 426, 429.
- 118. gr. — 225, 228, 230, 232, 235, 530, 637, 639, 1335.
- 120. gr. — 238, 268, 275, 652.
- 121. gr. — 374.
- 124. gr. — 429.
- 126. gr. — 1231.
- 131. gr. — 429.
- 133. gr. — 429.
- 140. gr. — 526.
- 154. gr. — 516, 1229.
- 173. gr. — 861.
- 177. gr. — 1180.
- 178. gr. — 193, 376, 386, 829.
- 180. gr. — 896.
- 183. gr. — 353, 354.
- 191. gr. — 1336.
- 192. gr. — 351.
- 193. gr. — 39.
- 194. gr. — 522.
- 195. gr. — 550.
- 196. gr. — 550.
- 205. gr. — 351, 1242.
- 208. gr. — 632, 1111, 1113, 1332, 1335.
- 220. gr. — 1070, 1071, 1072.
- 1936, nr. 105, 12. október. Reglugerð um innflutning, sölu og meðferð á skotvopnum, alls konar sprengjum og efni í þau.
- 3. gr. — 979.
- 1936, nr. 133, 28. desember. Reglugerð um tekjuskatt og eignarskatt.
- 15. gr. — 405.
- 1938, nr. 16, 13. janúar. Lög um að heimila í viðeigandi tilfellum aðgerðir á fólki, er koma í veg fyrir að það auki kyn sitt.
- 1288, 1289, 1292.
- 3. gr. — 1293.

5. gr. — 1290, 1291, 1293.

9. gr. — 1293.

1938, nr. 47, 11. júní. *Lög um fasteignasölu.*

6. gr. — 158, 162, 163, 1267.

1938, nr. 80, 13. janúar. *Lög um stéttarfélög og vinnudeilur.*

— 867, 868, 870.

II. kafli — 868, 877, 878.

14. gr. — 867, 877.

15. gr. — 867, 871, 877.

16. gr. — 868, 871, 878.

17. gr. — 871.

44. gr. — 864, 871, 874, 881.

67. gr. — 640, 863, 873.

1939, nr. 134, 10. júlí. *Lögreglusamþykkt fyrir Árnessýslu.*

I. kafli — 88, 99, 107, 117, 119, 126, 135, 144, 153.

V. kafli — 88, 99, 107, 117, 126, 135, 144, 153.

1940, nr. 19, 12. febrúar. *Almenn hegningarlög.*

VIII. kafli — 210.

XII. kafli — 101.

XIII. kafli — 101, 137, 155.

XIV. kafli — 1334.

XVII. kafli — 891.

XXIII. kafli — 421, 1138.

XXV. kafli — 589, 592, 595.

XXVI. kafli — 891, 1334.

2. gr. — 279, 286, 555, 766, 1105, 1270, 1279, 1284.

9. gr. — 886.

20. gr. — 1031, 1049, 1102.

21. gr. — 1102.

22. gr. — 14.

25. gr. — 512, 592, 593.

29. gr. — 593, 648, 659, 660, 666, 1359.

50. gr. — 286.

53. gr. — 286, 1097.

54. gr. — 286.

57. gr. — 16, 288, 289, 762, 763.

60. gr. — 13, 17, 30, 916.

69. gr. — 684, 697.

71. gr. — 80, 286, 507, 561, 902, 1056, 1278.

74. gr. — 696, 701, 754.

75. gr. — 696, 700, 701, 754.

76. gr. — 194, 455, 507, 682, 696, 701, 1030.

77. gr. — 11, 16, 17, 286, 295, 455, 507, 754, 762, 898, 916, 1030.

78. gr. — 286, 507, 916, 1030.

81. gr. — 453, 454, 455, 506, 507.

82. gr. — 453, 454, 455.

106. gr. — 103, 458, 506, 507.
122. gr. — 103, 139.
138. gr. — 598, 600, 622.
155. gr. — 12, 13, 15, 16, 898, 903, 904.
173. gr. — 882, 883, 886, 887.
194. gr. — 1029, 1031, 1049, 1053.
211. gr. — 683, 696, 702, 752.
215. gr. — 63, 71, 194, 196.
217. gr. — 453, 455, 457, 458, 506, 507.
218. gr. — 453, 457, 506, 507.
219. gr. — 194, 196, 210, 1233, 1240.
220. gr. — 194, 196, 210, 907, 908, 915, 916.
234. gr. — 649, 650, 655, 664, 665, 816, 817, 1005, 1015.
235. gr. — 650, 655, 664, 816, 817, 1005, 1015.
236. gr. — 655, 664, 816, 817, 1005, 1015.
239. gr. — 1006.
241. gr. — 649, 650, 655, 660, 661, 662, 665, 666, 816, 826, 828,
1005, 1006, 1014, 1015.
244. gr. — 14, 702, 703, 752, 753, 1343, 1345.
247. gr. — 598, 600, 621.
248. gr. — 761, 762, 764, 765, 766.
259. gr. — 16, 1032, 1054.
261. gr. — 761, 764, 765, 766.
264. gr. — 552, 650, 655, 666, 816, 828, 1005, 1015, 1018, 1291,
1292, 1293.
- 1941, nr. 112, 9. október. *Lög um lax- og silungsveiði.*
— 1083.
- 1942, nr. 14, 15. maí. *Lög um lækna ráð.*
2. gr. — 304, 1289.
4. gr. — 305.
6. gr. — 305.
- 1942, nr. 61, 4. júní. *Lög um málflytjendur.*
8. gr. — 1355, 1356, 1357, 1358.
- 1942, nr. 192, 24. nóvember. *Reglugerð um starfsháttu lækna ráðs.*
5.—7. gr. — 304.
- 1943, nr. 116, 30. desember. *Lög um ættaróðal og erfðaábúð.*
— 952, 961.
26. gr. — 958, 959.
33. gr. — 958, 959, 961.
34. gr. — 23, 28.
47. gr. — 23, 28.
- 1944, nr. 33, 17. júní. *Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands.*
36. gr. — 101, 102, 103, 117, 120, 121, 138, 155, 156, 157.
40. gr. — 432.
49. gr. — 656, 822.
60. gr. — 30, 674, 679, 680, 1164, 1168, 1380.

65. gr. — 391, 421, 891, 893, 1028, 1138.
67. gr. — 276, 406, 407, 410, 960, 1083.
72. gr. — 593, 595, 656, 822.
74. gr. — 102, 103, 120, 121, 138, 139, 156, 157.
77. gr. — 410, 432.
1945, nr. 27, 12. febrúar. Lög um eyðingu á rottum.
1.—3. gr. — 276.
1947, nr. 87, 5. júní. Lög um afstöðu foreldra til óskilgetinna barna.
— 1159.
1. gr. — 1159.
3. gr. — 1160.
6. gr. — 1172.
1947, nr. 95, 5. júní. Lög um lögræði.
22. gr. — 1158, 1159, 1161, 1162.
23. gr. — 1158.
37. gr. — 37, 40, 43, 60.
39. gr. — 942.
1948, nr. 44, 1. apríl. Lög um vísindalega verndun fiskimiða landgrunnsins.
— 1097, 1098, 1103, 1105, 1106, 1109.
3. gr. — 1107, 1109.
6. gr. — 1107.
1949, nr. 18, 22. mars. Lög um kyrrsetningu og lögbann
5. gr. — 896.
7. gr. — 1057.
21. gr. — 1061, 1062.
22. gr. — 1059.
26. gr. — 673, 674, 679, 680.
1949, nr. 42, 23. maí. Erfðalög.
— 541.
1949, nr. 57, 25. maí. Lög um nauðungaruppboð.
1. gr. — 215, 942.
6. gr. — 624.
35. gr. — 529.
1950, nr. 16, 22. febrúar. Lög um breyting á lögum nr. 116, 30. des.
1943, um ættaróðal og erfðaábúð.
— 959, 961.
3. gr. — 951.
1950, nr. 46, 22. maí. Lög um breyting á lögum nr. 85/1936 um meðferð einkamála í héraði.
2. gr. — 522.
1951, nr. 8, 5. febrúar. Ábúðarlög.
— 23, 30.
1952, nr. 23, 1. febrúar. Lög um öryggisráðstafanir á vinnustöðum.
26. gr. — 1093, 1094.
1953, nr. 11, 20. janúar. Reglur um eftirlit með skipum og öryggi

- þeirra.
— 1192.
- 1953, nr. 121, 4. júní. Lögreglusamþykkt fyrir Keflavíkurkaupstað.
111. gr. — 520.
- 1953, nr. 144, 11. júní. Brunamálasamþykkt fyrir Reykjavík.
XIX. kafli — 996.
148.—150. gr. — 996.
149. gr. — 979.
- 1954, nr. 20, 8. mars. Lög um vátryggingasamninga
24. gr. — 441.
25. gr. — 922.
75. gr. — 448, 449, 451.
- 1954, nr. 38, 14. apríl. Lög um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins.
1. gr. — 586, 643.
4. gr. — 551.
14. gr. — 551, 582, 584, 585.
29. gr. — 644.
- 1955, nr. 22, 3. maí. Lög um breytingar á almennum hegningarlögum
nr. 19, 12. febrúar 1940.
4. gr. — 288, 289, 762, 763.
7. gr. — 13. 916.
- 1955, nr. 40, 16. maí. Lög um Fiskveiðasjóð Íslands.
— 1218.
- 1955, nr. 147, 30. desember. Reglugerð um tekjuskatt og eignarskatt.
19. gr. — 405.
- 1956, nr. 20, 1. mars. Lög um breyting á almennum hegningarlögum
nr. 19, 12. febrúar 1940.
1. gr. — 1032, 1054.
- 1956, nr. 57, 10. apríl. Lög um prentrétt.
15. gr. — 649, 663, 1105, 1016.
22. gr. — 650, 655, 666.
- 1957, nr. 25, 24. apríl. Lög um vísitölu byggingarkostnaðar.
— 1221.
- 1957, nr. 53, 5. júní. Lög um lax- og silungsveiði.
— 1082, 1083.
2. gr. — 926.
- 1959, nr. 52, 14. ágúst. Lög um kosningar til Alþingis.
XI. kafli — 673, 679.
75. gr. — 672, 673, 678.
129. gr. — 672, 678.
136. gr. — 673, 679.
- 1960, nr. 35, 30. maí. Lög um lögheimili.
7. gr. — 1162.
- 1960, nr. 46, 10. júní. Lög um Verslunarbanka Íslands hf.
— 1065.

- 1960, nr. 58, 28. júní. Lög um bann við okri, dráttarvesti o. fl.
2. gr. — 217.
5. gr. — 1185, 1187, 1199.
- 1960, nr. 211, 16. desember. Skipulagsskrá fyrir barnaheimili Templara, Skálátúni.
— 1005.
- 1961, nr. 10, 29. mars. Lög um Seðlabanka Íslands.
13. gr. — 217, 1143, 1185, 1187.
- 1961, nr. 20, 18. mars. Reglugerð um þinglýsingargjöld af veðbréfum með veði í rekstrarvörum sjávarútvegs og landbúnaðar.
7. gr. — 1065, 1068.
- 1961, nr. 36, 29 mars. Ábúðarlög.
— 1211.
13. gr. — 1203.
- 1961, nr. 58, 29. mars. Sveitastjórnarlög.
18. gr. — 673, 679.
- 1961, nr. 59, 23. maí. Heilbrigðissamþykkt fyrir Seltjarnarneshrepp.
29. gr. — 273, 276.
- 1962, nr. 4, 1. mars. Lög um Iðnaðarmálastofnun Íslands.
1. gr. — 175.
- 1962, nr. 5, 7. mars. Lög um sveitarstjórnarkosningar.
1. gr. — 672, 673, 678, 679.
4. gr. — 673, 679.
- 1962, nr. 7, 14. mars. Lög um framsal sakamanna til Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar.
— 886.
2. gr. — 883, 886, 887, 888.
5. gr. — 883.
10. gr. — 884.
11. gr. — 884.
13. gr. — 883, 888.
- 1962, nr. 8, 14. mars. Erfðalög.
— 385.
3. gr. — 541, 542.
8. gr. — 1354.
18. gr. — 1390.
35. gr. — 532, 533, 534, 540.
36. gr. — 534, 541.
39. gr. — 534.
45. gr. — 533.
52. gr. — 534, 535.
54. gr. — 316.
57. gr. — 533.
58. gr. — 533.
60. gr. — 533.
- 1962, nr. 55, 28. apríl. Lög um kjarasamninga opinberra starfsmanna.

- 551, 643.
- 24. gr. — 550.
- 1962, nr. 63, 21. apríl. Lög um breyting á lögum nr. 116 frá 30. desember 1943 um ættaróðal og erfðaábúð.
- 952.
- 10. gr. — 952.
- 15. gr. — 952.
- 1962, nr. 69, 28. apríl. Lög um tekjustofna sveitarfélaga.
- 577.
- 12. gr. — 574, 578.
- 1962, nr. 81, 21. júní. Reglugerð um aðstöðugjald.
- 3. gr. — 75.
- 4. gr. — 578.
- 5. gr. — 75, 77.
- 7. gr. — 579.
- 8. gr. — 565, 566, 579.
- 1962, nr. 102, 21. desember. Lög um ættaróðal, ættarjarðir, erfðaábúð og sölu þjóð- og kirkjugarða.
- 951, 952, 953, 958, 959, 961.
- VII. kafli — 961.
- VIII. kafli — 30.
- XI. kafli — 30.
- 19. gr. — 960.
- 26. gr. — 959, 961.
- 27. gr. — 960.
- 29. gr. — 960.
- 33. gr. — 957, 958, 959.
- 34. gr. — 22, 23, 26, 28, 31.
- 47. gr. — 22, 23, 25, 28, 30, 31.
- 49. gr. — 23, 28.
- 1963, nr. 28, 29. apríl. Lög um fasteignamat og fasteignaskráningu.
- 222.
- 1963, nr. 29, 29. apríl. Lög um lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins.
- 16. gr. — 423.
- 1963, nr. 245, 31. desember. Reglugerð um tekjuskatt og eignarskatt.
- 20. gr. — 405.
- 1964, nr. 10, 13. maí. Lög um breyting á lögum nr. 10 frá 29. mars um Seðlabanka Íslands.
- 4. gr. — 758.
- 1964, nr. 51, 10. júní. Lög um tekjustofna sveitarfélaga.
- 223, 577.
- III. kafli — 566.
- 3. gr. — 221.
- 6. gr. — 221.
- 12. gr. — 565, 566, 573.
- 1964, nr. 182, 6. júní. Auglýsing um gjaldskrá vegna innheimtu Seðla-

banka Íslands á innstæðulausum tékkum.

— 758.

1965, nr. 27, 21. apríl. Lög um breyting á lögum nr. 38, 14. apríl 1954, um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, sbr. lög nr. 14, 20. mars 1957.

4. gr. — 551.

1965, nr. 71, 22. maí. Lög um breyting á lögum nr. 58 frá 28. júní 1960 um bann við okri, dráttarvexti o. fl.

1. gr. — 1185, 1187.

1965, nr. 90, 7. október. Lög um tekjuskatt og eignarskatt.

7. gr. — 405.

1966, nr. 5, 6. apríl. Lög um breytingu á lögum nr. 5/1962 um sveitarstjórnarkosningar.

1. gr. 673.

1966, nr. 19, 6. apríl. Lög um eignarrétt og afnotarétt fasteigna.

1. gr. — 36, 39.

1966, nr. 53, 13. maí. Lög um vernd barna og ungmenna.

41. gr. — 1093.

1966, nr. 71, 6. maí. Lög um verðtryggingu fjárskuldbindinga.

— 173, 175, 176, 327, 1254, 1256, 1257, 1300, 1301.

1. gr. — 168, 174, 769, 772, 773, 1251, 1254, 1258, 1296, 1300.

2. gr. — 168.

3. gr. — 1257.

6. gr. — 1220, 1223.

1966, nr. 75, 13. maí. Lög um Fiskveiðasjóð Íslands.

— 1219.

2. gr. — 1220, 1221.

5. gr. — 1214, 1217, 1220.

8. gr. — 1220.

13. gr. — 1218.

15. gr. — 1218, 1221, 1223.

16. gr. — 1219.

23. gr. — 1217, 1218.

24. gr. — 1220.

1967, nr. 25, 22. apríl. Lög um Landhelgisgæslu Íslands.

17. gr. — 1107, 1100.

1967, nr. 58, 29. apríl. Orkulög.

77. gr. — 221, 223.

1967, nr. 81, 29. desember. Lög um breytingu á sveitarstjórnarlögum nr. 58/1961.

1. gr. — 673, 679.

1968, nr. 40, 23. apríl. Umferðarlög.

4. gr. — 1030.

5. gr. — 1030.

18. gr. — 1030.

25. gr. — 80, 81, 83, 281, 286, 556, 560, 897, 901, 908, 909, 915,

- 975, 977, 1032, 1054, 1273.
26. gr. — 3, 4, 62, 63, 519, 908, 915, 1020, 1023, 1232, 1233, 1337.
27. gr. — 281, 287, 897, 901.
35. gr. — 556.
37. gr. — 2, 3, 4, 63, 519, 908, 915, 1020, 1023, 1232, 1233, 1337.
38. gr. — 908, 915.
45. gr. — 63, 918.
47. gr. — 2, 3, 4, 63.
48. gr. — 1020, 1023, 1030, 1337.
49. gr. — 63, 519, 908, 915, 918, 922, 923, 1233, 1337.
50. gr. — 519, 520, 908, 915, 1030, 1232, 1233, 1239.
68. gr. — 922.
70. gr. — 922.
74. gr. — 922.
80. gr. — 2, 3, 63, 71, 80, 81, 83, 279, 281, 286, 519, 556, 561, 897, 901, 902, 903, 916, 975, 977, 1020, 1023, 1032, 1054, 1233, 1240, 1273, 1278.
81. gr. — 63, 80, 83, 281, 286, 556, 901, 908, 977, 1032, 1055, 1233, 1273.
- 1968, nr. 49, 1. maí. Lög um áskorunarmál, viðauki við lög nr. 85, 23. júní 1936 um meðferð einkamála í héraði.
12. gr. — 278.
- 1968, nr. 51, 2. maí. Lög um bókhald.
2. gr. — 1304, 1312.
- 1969, nr. 12, 17. mars. Lög um hollustuhætti og heilbrigðiseftirlit.
9. gr. — 272, 276.
10. gr. — 272, 276.
17. gr. — 272, 276.
19. gr. — 273, 276.
- 1969, nr. 55, 22. maí. Lög um brunavarnir og brunamál.
24. gr. — 979, 996.
- 1969, nr. 59, 28. maí. Lög um tollheimtu og tolleftirlit.
60. gr. — 1279, 1281, 1284.
61. gr. — 1279, 1281, 1284.
71. gr. — 1279, 1281, 1284.
72. gr. — 1281.
75. gr. — 1279.
- 1969, nr. 80, 23. júní. Læknalög.
10. gr. — 513, 516, 518, 1226, 1229, 1231.
- 1969, nr. 82, 2. júlí. Áfengislög.
16. gr. — 556, 560.
24. gr. — 81, 83, 281, 286, 556, 560, 898, 901, 908, 909, 915, 975, 977, 1032, 1054, 1055, 1273.
41. gr. — 556, 561.
45. gr. — 81, 83, 279, 281, 556, 561, 898, 901, 908, 975, 1032, 1054, 1270, 1273.

- 1970, nr. 76, 25. júní. Lög um lax- og silungsveiði.
2. gr. — 926.
4. gr. — 1078, 1082, 1083.
44. gr. — 927.
- 1970, nr. 94, 19. nóvember. Lög um ráðstafanir til stöðugs verðlags og atvinnuöryggis.
6. gr. — 327.
- 1970, nr. 101, 28. desember. Lög um lífeyrissjóð bændna.
21. gr. — 1162.
- 1971, nr. 19, 5. apríl. Útvarpslög.
3. gr. — 822.
- 1971, nr. 30, 14. apríl. Lög um breyting á lögum nr. 90, 7. október 1965 um tekjuskatt og eignarskatt og lögum nr. 48, 12. maí 1970 um breyting á þeim lögum.
4. gr. — 405, 407.
12. gr. — 431.
- 1971, nr. 31, 16. apríl. Lög um Iðnþróunarstofnun Íslands.
— 175.
- 1971, nr. 47, 16. apríl. Lög um náttúruvernd.
19. gr. — 88, 99, 107, 117, 126, 135, 144, 153.
- 1971, nr. 67, 20. apríl. Lög um almannatryggingar.
51. gr. — 1162.
- 1971, nr. 68, 15. júní. Lög um tekjuskatt og eignarskatt.
— 431.
6. gr. — 77.
7. gr. — 404, 407, 409, 410.
10. gr. — 404, 407.
11. gr. — 431, 434, 436.
15. gr. — 431, 432, 436.
37. gr. — 1307, 1312.
42. gr. — 1304.
47. gr. — 1304, 1308.
55. gr. — 432.
- 1971, nr. 77, 21. júlí. Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 94, 19. nóvember 1970, um ráðstafanir til stöðugs verðlags og atvinnuöryggis.
— 327.
- 1971, nr. 88, 21. maí. Skipulagsskrá fyrir Björgunar- og sjúkrasjóð Breiðafjarðar.
— 533.
- 1971, nr. 228, 30. desember. Reglugerð um flokkun bygginga og annarra mannvirkja til fyrninga og um flokkun íbúðarhúsnaðis til fyrninga og viðhaldskostnaðar.
2. gr. — 433, 435.
- 1972, nr. 7, 23. mars. Lög um breyting á lögum nr. 68, 15. júní 1971 um tekjuskatt og eignarskatt.

- 431, 432.
- 3. gr. — 407.
- 7. gr. — 431, 433, 436.
- 16. gr. — 1304.
- 1972, nr. 8, 22. mars. *Lög um tekjustofna sveitarfélaga.*
- 221, 223, 577.
- V. kafli — 566.
- 3. gr. — 220, 223.
- 4. gr. — 220.
- 5. gr. — 223.
- 36. gr. — 73, 75, 77.
- 40. gr. — 75, 77, 78, 565, 566, 573, 574, 576, 578.
- 43. gr. — 577.
- 1972, nr. 45, 8. febrúar. *Heilbrigðisreglugerð.*
- 26. gr. — 272, 276.
- 27. gr. — 272.
- 28. gr. — 272.
- 40. gr. — 272, 276.
- 42. gr. — 276.
- 45. gr. — 272, 276.
- 76. gr. — 276.
- 78. gr. — 272.
- 79. gr. — 272, 276.
- 80. gr. — 272.
- 82. gr. — 272.
- 161. gr. — 272, 276.
- 164. gr. — 276.
- 210. gr. — 276.
- 213. gr. — 273, 276.
- 1972, nr. 52, 26. maí. *Lög um breyting á sveitastjórnarlögum nr. 58,*
29. mars 1961.
- 573.
- 1972, nr. 56, 29. maí. *Lög um lögreglumenn.*
- 6. gr. — 102, 120, 138.
- 1972, nr. 60, 26. maí. *Lög um stofnun og slit hjúskapar.*
- 1170, 1173.
- 27. gr. — 1385, 1388, 1389.
- 33. gr. — 1370, 1371, 1372, 1380.
- 34. gr. — 1370, 1371.
- 47. gr. — 1159, 1161, 1162, 1163, 1167, 1168, 1170, 1172.
- 48. gr. — 1159, 1162, 1168.
- 54. gr. — 1381.
- 57. gr. — 1385, 1386, 1388, 1389.
- 1972, nr. 73, 29. maí. *Höfundalög.*
- 1363, 1367.
- VII. kafli — 1364.

1. gr. — 1364.
3. gr. — 1364, 1365, 1367, 1369.
4. gr. — 1360, 1364, 1367, 1369.
29. gr. — 515, 1228.
31. gr. — 517, 1230.
54. gr. — 1359, 1360, 1364, 1366, 1368.
56. gr. — 1359, 1360, 1364, 1366, 1368.
57. gr. — 1368.
59. gr. — 1359.
63. gr. — 1367.
- 1972, nr. 89, 7. apríl. Auglýsing um breytingu á fasteignamati.
— 220.
- 1972, nr. 355, 29. desember Reglugerð um flokkun bygginga og annarra mannvirkja til fyrninga og um flokkun íbúðarhúsnæðis til fyrninga og viðhaldskostnaðar.
— 431.
2. gr. — 432, 434, 436.
- 1973, nr. 4, 7. febrúar. Lög um neyðarráðstafanir vegna jarðelda á Heimaey.
8. gr. — 565.
- 1973, nr. 8. Tilkynning verðlagsstjóra.
— 325.
- 1973, nr. 11, 6. apríl. Lög um framkvæmd eignarnáms.
— 23, 28.
- 1973, nr. 44. Tilkynning verðlagsstjóra.
— 325.
- 1973, nr. 46, 25. apríl. Lög um kjarasamninga opinberra starfsmanna.
— 550, 643, 644.
25. gr. — 550.
- 1973, nr. 60, 30. apríl. Lög um breytingu á lögum nr. 68/1971 um tekjuskatt og eignarskatt og lögum nr. 7/1972 um breytingu á þeim lögum.
7 gr. — 1307.
- 1973, nr. 75, 21. júní. Lög um Hæstarétt Íslands.
13. gr. — 668.
16. gr. — 84, 104, 122.
19. gr. — 669.
20. gr. — 158, 431, 831, 1213, 1315.
21. gr. — 164, 268, 277, 350, 422, 511, 521, 635, 669, 675, 810, 894, 1057, 1070, 1346, 1355.
27. gr. — 277.
34. gr. — 224, 227, 229, 231, 234.
36. gr. — 236, 237, 296, 939, 963, 1303, 1314, 1315.
39. gr. — 236.
44. gr. — 225, 227, 229, 232, 234.
45. gr. — 528, 771, 1078, 1111, 1152.

53. gr. — 1165.
 58. gr. — 937, 1138.
- 1973, nr. 102, 27. desember. Lög um veiðar með botnvörpu, flotvörpu og dragnót í fiskveiðilandhelginni.
 6. gr. — 1105.
 9. gr. — 1105.
- 1973, nr. 104, 24. desember. Lög um breyting á lögum nr. 8/1972 um tekjustofna sveitarfélaga.
 3. gr. — 220.
- 1973, nr. 368, 28. desember. Auglýsing um breytingu á fasteignamati.
 — 220.
- 1974, nr. 6, 22. mars. Lög um kaup og kjör yfirmanna á botnvörpu-skipum sem eru stærri en 500 rúmlestir brúttó.
 1. gr. — 1283.
 2. gr. — 1283.
 3. gr. — 1283.
- 1974, nr. 38, 8. maí. Lög um breyting á lögum nr. 22, 23. apríl 1968 um gjaldmiðil Íslands.
 8. gr. — 510.
- 1974, nr. 45, 13. maí. Lög um breyting á lögum nr. 44, 5. apríl 1948 um vísindalega verndun fiskimiða landgrunnsins.
 — 1097, 1098, 1103, 1105, 1107, 1109.
 2. gr. — 1105, 1107.
- 1974, nr. 64, 21. maí. Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19, 12. febrúar 1940.
 — 882.
 1. gr. — 883, 887.
- 1974, nr. 65, 21. maí. Lög um ávana- og fíkniefni.
 — 893, 1028
 2. gr. — 7, 10, 290, 294, 887.
 3. gr. — 7, 11.
 5. gr. — 7, 10, 11, 290, 294, 883.
 6. gr. — 7, 10, 11, 290, 294.
- 1974, nr. 74, 21. ágúst. Lög um meðferð opinberra mála.
 XVIII. kafli — 101, 119, 137, 155, 1314, 1326.
 34. gr. — 86, 101, 106, 119, 124, 142, 155.
 38. gr. — 103, 121, 139.
 61. gr. — 101, 103, 119, 137, 139, 155.
 67. gr. — 391, 421, 890, 893, 1028, 1064, 1137, 1328.
 77. gr. — 99, 117, 135, 153.
 78. gr. — 280.
 89. gr. — 683.
 108. gr. — 900, 1283.
 115. gr. — 519.
 118. gr. — 766, 898, 1029, 1049, 1103, 1105.
 121. gr. — 519.

141. gr. — 11, 71, 286, 295, 510, 697, 756, 902, 917, 1240, 1278, 1284.
144. gr. — 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 907, 912.
145. gr. — 257, 261, 262, 265, 266, 756.
150. gr. — 86, 100, 101, 102, 103, 105, 118, 119, 120, 121, 123, 135, 137, 138, 140, 154, 155, 156, 1315, 1326, 1330.
151. gr. — 86, 88, 100, 103, 106, 108, 118, 121, 124, 126, 135, 140, 144, 154, 1315, 1326.
154. gr. — 85, 86, 88, 99, 100, 103, 104, 105, 106, 108, 117, 118, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 134, 135, 140, 141, 142, 143, 153, 154, 157, 1314, 1316, 1330.
155. gr. — 103, 121, 140.
157. gr. — 98, 100, 116, 118, 134, 135, 152, 154.
164. gr. — 121.
165. gr. — 1336.
172. gr. — 249, 252, 255, 259, 264, 390, 419, 888, 891, 1023, 1063, 1133.
176. gr. — 287.
178. gr. — 977.

1974, 12. júlí. *Auglýsing um innlánsvexti.*

II. kafli — 1187.

1974, nr. 97, 31. desember. *Lög um eftirlit með ráðningu starfsmanna og húsnæðismálum ríkisstofnana.*
— 641.

1974, nr. 257, 26. ágúst. *Reglugerð um flokkun bygginga og annarra mannvirkja til fyrninga og um flokkun íbúðarhúsnæðis til fyrninga.*
— 431, 435.

1974, nr. 339, 13. nóvember. *Reglugerð um að fjárhæð sérhverrar kröfu eða reiknings skuli greind og greidd með heilli krónu.*
— 510.

1974, nr. 386, 23. desember. *Auglýsing um breytingu á fasteignamati.*
— 220.

1974, nr. 390, 19. desember. *Reglugerð um sölu og meðferð á ávanna- og fíkniefnum.*
— 391.

2. og 10. gr. — 7, 10, 290, 294.

1975, nr. 22, 23 maí. *Lög um fjárhagslegan stuðning við tónlistarskóla.*
— 584, 585.

2. gr. — 581, 583.

1975, nr. 66, 14. júlí. *Vegalög.*

37. gr. — 309.

79. gr. — 307, 309.

1975, nr. 102, 24. mars. *Reglugerð fyrir Fiskveiðasjóð Íslands um*

- lánaflokkar.*
— 1218.
7. gr. — 1223.
- 1975, nr. 299, 15. júlí. *Reglugerð um fiskveiðilandhelgi Íslands.*
1. gr. — 1097, 1098, 1103, 1105.
3. gr. — 1106, 1109.
6. gr. — 1105, 1109.
- 1975, nr. 362, 1. ágúst. *Reglugerð um tollfrjálsan farangur ferðamanna og farmanna við komu frá útlöndum.*
— 1283.
1. gr. — 1279, 1281, 1283, 1284.
6. gr. — 1279, 1281, 1283, 1284.
- 1976, nr. 5, 13. febrúar. *Lög um útflutningsgjald af sjávarafurðum.*
4. gr. — 445.
- 1976, nr. 17, 19. janúar. *Reglugerð um breyting á reglugerð nr. 299, 15. júlí 1975 um fiskveiðilandhelgi Íslands.*
1. gr. — 1106, 1105, 1109.
3. gr. — 1106.
6. gr. — 1106.
- 1976, nr. 29, 26. maí. *Lög um kjarasamninga Bandalags starfsmanna ríkis og bæja.*
— 643, 644.
1. gr. — 641, 643.
4. gr. — 644.
5. gr. — 644.
34. gr. — 643, 644, 645.
- 1976, nr. 35, 26. maí. *Lög um breyting á lögum nr. 46, 24. maí 1973 um kjarasamninga opinberra starfsmanna.*
— 642.
- 1976, nr. 44, 25. maí. *Lög um Fiskveiðasjóð Íslands.*
16. gr. — 1219.
- 1976, nr. 54, 25. maí. *Lög um breyting á umferðarlögum nr. 40 frá 23. apríl 1968.*
— 63, 83, 286, 519, 556, 898, 901, 902, 906, 908, 975, 1020, 1032, 1054, 1233, 1240, 1273, 1337.
1. gr. — 916.
- 1976, nr. 64, 31. maí. *Ábúðarlög.*
16. gr. — 1200, 1202.
46. gr. — 1211.
- 1976, nr. 65, 31. maí. *Jarðalög.*
— 952.
- 1976, nr. 71, 31. maí. *Lög um breyting á lögum nr. 59, 28. maí 1969 um tollheimtu og tolleftirlit, sbr. lög nr. 2, 11. febrúar 1970, og lög nr. 66, 30. apríl 1973 um breyting á þeim lögum.*
2. gr. — 1279.
- 1976, nr. 81, 31. maí. *Lög um veiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands.*

- 1096, 1107, 1109.
- 2. gr. — 1097, 1098.
- 7. gr. — 1105.
- 11. gr. — 1103.
- 12. gr. — 1105.
- 17. gr. — 1097, 1098.
- 18. gr. — 1103.
- 21. gr. — 1097, 1098.
- 1976, 23. apríl. *Auglýsing Seðlabanka Íslands um vexti við innlánsstofnanir.*
 - 1187, 1199.
- 1976, 21. september. *Auglýsing Seðlabanka Íslands um vexti við innlánsstofnanir.*
 - 1199.
- 1976, nr. 101, 28. desember. *Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19/1940.*
 - 5. gr. — 286.
 - 7. gr. — 286, 1097.
- 1976, nr. 120, 31. desember. *Lög um tollskrá o. fl.*
 - 1283.
- 1976, nr. 415, 7. desember. *Reglugerð um friðunarsvæði við Ísland.*
 - 1. gr. — 1097, 1098, 1103, 1105, 1107, 1109.
- 1977, nr. 35, 12. maí. *Lög um viðauka við lög nr. 93/1933 um víxla.*
 - 1. gr. — 761, 762, 765, 766.
- 1977, nr. 134, 2. mars. *Reglugerð um netaveiðisvæði á Selvogsbanka.*
 - 1107, 1109.
 - 1. gr. — 1105.
- 1977, nr. 263, 7. júlí. *Reglugerð um breyting á reglugerð nr. 415, 7. desember 1976 um friðunarsvæði við Ísland.*
 - 1098, 1103.
- 1977, 16. mars. *Auglýsing Seðlabanka Íslands um vexti við innlánsstofnanir.*
 - 1143.
- 1977, 18. júlí. *Auglýsing Seðlabanka Íslands um vexti við innlánsstofnanir.*
 - 1143.
- 1977, 18. nóvember. *Auglýsing Seðlabanka Íslands um vexti við innlánsstofnanir.*
 - 1143.
- 1978, nr. 9, 5. maí. *Lög um geymslufé.*
 - 2. gr. — 212.
- 1978, nr. 39, 10. maí. *Þinglýsingalög.*
 - 1075.
 - 3. gr. — 1073, 1074.
 - 7. gr. — 1076, 1077.
 - 22. gr. — 1076.

24. gr. — 1076.
25. gr. — 1076.
29. gr. — 1076.
1978, nr. 52, 11. maí. Lög um breyting á áfengislögum nr. 82, 2. júlí 1969.
— 555, 1270.
1978, nr. 97, 14. júlí. Lög um áskorunarmál, viðauki við lög nr. 85, 23. maí 1936 um meðferð einkamála í héraði.
1. gr. — 636.
2. gr. — 637.
12. gr. — 637.
14. gr. — 635.
1978, nr. 40, 18. maí. Lög um tekjuskatt og eignarskatt.
63. gr. — 1162.
1978, nr. 151, 12. apríl. Reglugerð um tollfrjálsan farangur ferðamanna og farmanna við komu frá útlöndum.
— 1279, 1283.
1978, 29. maí. Auglýsing Seðlabanka Íslands um vexti við innlánsstofnanir.
— 1143.
1979, nr. 41, 1. júní. Lög um landhelgi, efnahagslögsögu og landgrunn.
— 809.
1979, nr. 44, 1. júní. Lög um húsaleigusamninga.
3. gr. — 1162.
1979, nr. 56, 30. maí. Lög um dómvexti, viðauki við lög nr. 85, 23. júní 1936 um meðferð einkamála í héraði.
1. gr. — 1186, 1187, 1253, 1298.
1979, nr. 70, 19. júní. Bráðabirgðalög um stöðvun verkfalls á farskipum og verkbannsaðgerða Vinnuveitendasambands Íslands.
— 864, 870, 872, 879, 880.
1. gr. — 863, 865, 873, 875.
2. gr. — 865, 869, 873, 875, 879.
3. gr. — 863, 866, 869, 873, 876, 879.
4. gr. — 863, 866, 868, 873, 876, 878.
6. gr. — 864, 866, 868, 874, 876, 878.
7. gr. — 866, 876.
1979, nr. 388, 5. október. Reglugerð um tollfrjálsan farangur ferðamanna og farmanna við komu frá útlöndum o. fl.
— 1279.
1979, 29. maí. Auglýsing Seðlabanka Íslands um vexti við innlánsstofnanir.
— 1143.
1979, 30. ágúst. Auglýsing Seðlabanka Íslands um vexti við innlánsstofnanir.
— 1143.

IV. EFNISKRÁ TIL YFIRLITS.

Aðfarargerðir. Sjá aðför, fjárnám, innsetningargerðir, kyrrsetning, lögbann, lögtak, útburður.	
Aðflutningsgjöld. Sjá tolllög.	
Aðför.	
Aðgerðarleysi. Sjá tómleti.	
Aðild, 21, 32, 84, 104, 122, 141, 305, 377, 430, 527, 562, 588, 669, 675, 775, 829, 918, 938, 951, 978, 1085, 1121, 1138, 1285, 1313, 1358	
Aðildareður.	
Aðstoð við nauðstadda. Sjá bjargvana ástand.	
Aðstoð við skip.	
Aðstöðugjald. Sjá skattar	72, 562
Aflýsing.	
Afréttir.	
Afsagnargerðir	628
Afsal	178
Afturvirkni laga.	
Almannahætta.	
Atvinnulöggjöf.	
Atvinnuréttindi. Sjá ökuleyfi.	
Ábúð	1199
Ábyrgð	628
Ábyrgð á seldum hlut.	
Ábyrgð framleiðanda.	
Ábyrgð húseiganda.	
Áfengislög	78, 279, 555, 897, 906, 973, 1028, 1270
Áfrýjun.	
1. Áfrýjunarleyfi:	
a. Áfrýjunarfrestur liðinn 21, 72, 158, 224, 226, 231, 233, 236, 295, 330, 392, 412, 414, 416, 430, 439, 531, 562, 580, 768, 775, 829, 847, 924, 962, 1004, 1294, 1384	
b. Málsefni nær ekki áfrýjunarupphæð	84, 104, 122, 141
c. Áfrýjunarfrestur liðinn. Leyfis ekki aflað	829
d. Áfrýjunarleyfi ógilt.	
2. Máli gagnáfrýjað 84, 104, 122, 236, 330, 377, 403, 412, 414, 416, 430, 527, 628, 647, 775, 829, 962, 978, 1121, 1285, 1294	
Mál gagnkært.	
3. Máli áfrýjað skv. 36. gr. 1. mgr. laga 75/1973 236, 295, 938, 962, 978, 1077, 1085, 1213, 1251, 1303, 1313	
4. Ýmis atriði	224, 236, 377, 430, 962, 1313
Ákæra.	

Ákærði, staða og réttindi. Sjá ómerkingu.	
Ákærvald	5, 84, 104, 122, 141, 453
Álitsgerðir. Sjá mat og skoðun.	
Árekstur bifreiða. Sjá bifreiðir.	
Árekstur skipa.	
Áskorunarmál. Sjá kærumál	635 og stefnubirtingu 637
Ávana- og fíkniefnabrot	5, 287, 390, 882, 891, 1023
Barnaverndarmál.	
Barnsfaðernismál.	
Beitarréttur	392
Bifreiðir:	
A. Einkamál	918
B. Opinber mál 2, 62, 78, 279, 555, 897, 906, 973, 1019, 1028,	1231, 1270
Birting laga og stjórnvaldaerinda.	
Bjargvana ástand	193
Björgun.	
Blóðrannsóknir	78, 279, 555, 646, 897, 906, 973, 1028, 1270
Brenna, sjá íkveikju.	
Brot í opinberu starfi.	
Búskipti. Sjá erfðamál, hjónaskilnað, kaupmála, kærumál,	
skipti	310, 531, 1121, 1346, 1369, 1384
Börn	978, 1085, 1157, 1369, 1384
Dagsektir	32
Dánarbú. Sjá skipti.	
Dánarbætur. Sjá skaðabætur.	
Dánargerningar	310
Dánargjafir	310
Dómar	829
Dómarar. Sjá dómstólar, réttarfarsannmarkar og aðfinnslur,	
sératkvæði.	
Vísað er til V. registurs hér á eftir.	
Dómvenja	1181
Dráttarvélur. Sjá bifreiðir.	
Eiður.	
Eignardómsmál. Sjá kærumál, frávísun	1070
Eignarnám.	
Eignarréttarfyrirvari.	
Eignarréttur. Sjá búskipti	1121
Eignarupptaka	681, 1095
Endurgreiðsla	1064
Endurupptaka máls.	
Erfðaafsal	531
Erfðaandlag	531
Erfðaábúð.	

Erfðafesta.	
Erfðakvöð	531
Erfðaleiga	21
Erfðamál	310, 531
Erfðaröð	531
Erfðaskrár. Sjá erfðamál.	
Erlend lög.	
Erlendir dómar.	
Fangelsi. Sjá refsingar.	
Farbann. Sjá kærúmál	808
Farmgjald.	
Farmsamningar.	
Farmskírteini.	
Fasteignasala	158, 1259
Fasteignaskattar	219
Fasteignir	32, 178, 330, 962, 1151, 1251, 1294
Ferðabann. Sjá farbann.	
Félagsdómur. Sjá kærúmál	640, 863, 873
Félög. Sjá hlutafélög	236
Firma	628
Fiskveiðabrot	1095, 1104
Fíkniefni. Sjá ávana- og fíkniefni.	
Fjárdráttur	597
Fjármál hjóna	1384
Fjárnám	17, 295, 412, 623, 628, 768
Fjársekt	1095, 1104
Fjársvik	757
Fjölbýlishús.	
Flutningssamningar.	
Foreldravald.	
Forkaupsréttur.	
Fógetagerðir. Sjá aðför, fjárnám, innsetningargerðir, kyrrsetningu, lögbann, lögtak og útburð.	
Framhaldsgögn	829
Framhaldsrannsókn	646
Framkrafa	918
Framsal kröfu. Sjá fjárnám	918
Framsal sakamanna	882
Frávísun:	
A. Einkamál.	
1. Frá héraðsdómi.	
Sjá kærúmál ..	164, 268, 277, 521, 863, 873, 1057, 1070, 1355
Aðrir dómar	330, 544, 637, 1110, 1181
2. Frá Hæstarétti	224, 226, 228, 231, 233, 377, 430, 1313

Sjá einnig kærumál	669, 675, 808
B. Opinber mál	1336
Sjá einnig ómerkingu	518
Frelsisvipting. Sjá gæsluvarðhald.	
Frestur	667, 669, 1331
Fundasköp.	
Fyrning kröfuréttinda	1114, 1151
Fyrning sakar	453
Fölsun	1064
Gagnaöflun. Sjá úrskurði.	
Gagnsakir. Sjá áfrýjun.	
Geðhellbrigði. Sjá sakhæfi.	
Gengi	768
Gerðardómur.	
Geymslugreiðsla	178, 211, 628, 1294
Gjafsókn. Gjafvörn	72, 84, 104, 122, 141, 1077, 1285, 1313
Gjaldþrot.	
Greiðslufall. Sjá skuldabréf	211
Gæsluvarðhald 193, 390, 418, 698, 888, 891, 1023, 1028, 1063, 1133, 1313	
Hafning máls	596, 937
Handtaka	84, 104, 122, 141
Hefð.	
Hegningarauki. Sjá refsíákvörðun	279, 906, 1028
Heimvísun. Sjá og ómerkingu.	
A. Einkamál.	
B. Opinber mál	1336
Hjónaband. Sjá erfðamál	531 og kaupmála 310
Hjón. Hjónaskilnaður. Sjá og skipti	1369, 1384
Hjónavígsla.	
Hlutafélög	236
Hlutdeild.	
Húftrygging.	
Húsaleiga	320, 1174
Hylming.	
Hæfi	310
Höfundaréttur	1358
Iðnaður.	
Iðnnám.	
Innheimtulaun.	
Innsetningargerðir	305, 387, 1138
Íkveikja.	
Ítrekun. Sjá refsíákvörðun og ökuleyfi 78, 279, 555, 897, 1028, 1270	
Jarðir	21

Kaup og sala.	
1. Fasteignir	32, 178, 330, 962, 1151, 1294
2. Lausafé	360, 1114
Kaupgjald. Sjá vinnusamninga.	
Kaupmáli. Sjá og hjón	310
Kaupréttur	21
Kjarasamningar.	
Kjörbörn.	
Kjörskrá.	
Kosningaréttur.	
Kröfugerð	21, 224, 544, 951, 1110, 1285
Kyrrsetning	248, 251, 255, 259, 263, 906, 1057
Kærumál:	
A. Einkamál.	
1. Áskorunarmál	277, 635
2. Farbann	808
3. Félagsdómur	640, 863, 873
4. Frávisun frá héraðsdómi	164, 521, 1057, 1355
5. Frávisun frá Hæstarétti	669, 675, 808
6. Frávisunardómur felldur úr gildi	268, 863, 873, 1070
7. Kyrrsetning	1057
8. Lögbann	669, 675
9. Málflutningslaun	1355
10. Málskostnaður	894
11. Ómerking	350
12. Skipti. Skiptamál	1346
13. Vanhæfi dómara	422
14. Varnarþing	1057
15. Vitni	511, 1073
16. Þinglýsing	1073
B. Opinber mál:	
1. Framsal sakamanna	882
2. Gæsluvarðhald. Sjá hér að framan.	
3. Kyrrsetning	248, 251, 255, 259, 263
Landamerkjabréf	829, 846
Landamerkjamál	392, 829, 846
Landhelgisbrot. Sjá fiskveiðibrot.	
Landskipti	1077
Landvist.	
Launaskattur.	
Lausafjárkaup. Sjá kaup og sala.	
Lífsgjöf. Sjá dánargjöf.	
Líkamsárás	453, 906, 1231
Lóðaréttindi	178
Læknar. Sjá mat og skoðun	511, 1224, 1285

Læknaráð	304
Lög. Lögskýring. Lagaheimildir 62, 219, 403, 681, 882, 906, 1095, 1157, 1213, 1279	
Lögbann	588, 669, 675, 808
Löghald. Sjá kyrrsetningu.	
Lögheimili.	
Lögjöfnun	962, 1157
Lögmannafélag Íslands, stjórn, sjá kærumál	1355
Lögmenn	1313
Lögráðendur	32
Lögreglumenn. Sjá handtöku.	
Lögræði	32, 918, 1085, 1121
Lögsaga.	
Lögskilnaður. Sjá hjón	1369, 1384
Lögskráning sjómanna.	
Lögtak	72, 403, 430, 1303
Lögveð.	
Manndráp	681, 698
Manndráp af gáleysi	62, 193
Mat og skoðun:	
1. Atvinnutjón	978, 1085
2. Áverkar og heilsutjón 62, 193, 304, 511, 906, 978, 1028, 1085, 1221, 1231, 1285	
3. Blóðrannsókn	62, 78, 279, 555, 646, 906, 973, 1028, 1270
4. Geðheilbrigði	681, 698
5. Ýmsar sérfræðilegar kannanir 597, 775, 829, 846, 897, 1095, 1104, 1232	
6. Ýmsar skoðunar- og matsgerðir 32, 304, 330, 962, 1114, 1181, 1199, 1285, 1294	
Málflutningslaun	1355
Málflutningur	412, 414, 416, 637
Málsástæður	17, 527, 768, 1077, 1151
Málskostnaðartrygging.	
Málskostnaður	439, 596, 894, 937, 951, 1313, 1336
Málssóknarfrestur	647, 1358
Meðsök.	
Merkjadómur.	
Meiðyrði. Sjá ærumeiðingar.	
Miskabætur	647, 811, 1004
Misneyting.	
Nafnréttur.	
Nauðgun	1028
Niðurfelling máls. Sjá hafning og útivist.	
Nytjastuldur	1028
Opinberir starfsmenn	597

Ómaksbætur	1, 84, 437, 438, 634, 933, 934, 1268, 1269
Ómerking máls	330, 518, 544, 637, 1331, 1336
Ómerking ummæla	647, 811, 1004
Óréttmætir verslunarhættir.	
Óvígð sambúð	1157, 1384
Prentmál, ábyrgð	647, 1004
Rangar sakargiftir.	
Refsiákvörðun	279, 906, 1028
Refsilækkunarástæður	681, 698
Refsingar:	

1. Einstakar refsingar og önnur viðurlög:

a. Sekt án vararefsingar	1095
b. Sekt dæmd og vararefsing 2, 62, 1019, 1095, 1104, 1231,	1270, 1279
c. Varðhaldsrefsing dæmd	78, 279, 555
d. Fangelsi og sekt dæmd.	
e. Fangelsi dæmt 12, 193, 287, 453, 597, 681, 698, 757, 897,	906, 1028
f. Skilorðsrefsing dæmd	287, 757
g. Svípting ökuleyfis dæmd 62, 78, 279, 555, 897, 906, 1028,	1231, 1270
h. Upptaka eigna dæmd	681, 1095, 1279
i. Ómerking ummæla	647, 811, 1004

2. Ýmislegt.

Refsivist. Sjá framsal sakamanna	882
Retorsio (orðhefnd)	1004
Réttarfarsannmarkar og aðfinnslur:	
A. Einkamál	1151, 1331
B. Opinber mál	193, 279, 518, 555, 681
Réttargæsla	32, 178, 951, 1213, 1313
Réttarneitun.	
Ríkisborgararéttur.	
Sakarkostnaður	5, 518, 882, 973, 1336
Sakhæfi	681, 698, 1028
Saknæmi	12, 62, 193, 453, 681, 698, 1095
Samaðild.	
Samdómarar	330, 588, 775, 1085
Sameign	924, 1121
Sameining mála	669, 897
Samningar 32, 167, 178, 320, 330, 360, 439, 924, 938, 962, 1114,	1142, 1181, 1199, 1241, 1259

Sáttir:

A. Einkamál	330
B. Opinber mál.	
Sératkvæði. Sjá dómarar.	

Siglingadómur.

Sjóveð.

Skaðabætur:

A. Innan samninga	330, 962, 1114, 1142, 1151, 1174, 1181
B. Utan samninga:	
1. Árekstur skipa.	
2. Bifreiðir	918
3. Vinnuslys	1085
4. Skaðabætur vegna ýmissa atvika 84, 104, 122, 141, 453,	
597, 978, 1028, 1285, 1313, 1358	
Skattar	72, 219, 403, 430, 562, 1303
Skattsvik.	
Skemmtanaskattur.	
Skilnaður hjóna	1369
Skilorðsdómar	12, 287, 757, 906
Skiptamál	310, 373, 531, 775, 1121, 1346, 1369, 1384
Skírlífisbrot.	
Skjalafals	12, 897
Skuldabréf	211, 1213
Skuldajöfnuður	1199
Skuldamál	236, 295, 320, 1174, 1181, 1199
Skylduarfur	531
Sprengiefni	978
Staðlar.	
Stefnur	637
Stjórnarskrá	403, 430
Stjórnsýsla.	
Söluskattur.	
Söluþóknun	158, 1259
Sönnunargögn	5, 897, 973, 1270, 1342
Tekjuskattur. Sjá skattar	430
Tékkamisferli	757
Tékkar	1064
Tilraun	1028, 1095
Togveiðar. Sjá fiskveiðar.	
Tolllög	1279
Tómlæti	320, 360, 951, 1241
Traustnám.	
Tryggingabréf	938
Umboð.	
Umferðarlög. Sjá bifreiðir.	
Umferðarréttur	305, 392, 1138
Umgengnisréttur	1157
Uppboð	211, 527, 623
Uppsögn	380

Upptaka eigna	681, 1095, 1279
Úrskurðir	304, 646
Útburður.	
Útivist:	
1. Fyrir Hæstarétti ..	1, 84, 236, 437, 439, 634, 933, 937, 1268, 1269
2. í héraði	224, 226, 228, 231, 233, 527, 637, 1335
Útsvör. Sjá skattar.	
Útvarpsefni	588
Vanheimild.	
Vanreifun	1181
Varnarsamningur við Bandaríki Norður-Ameríku.	
Varnarþing	387
Vátryggingar	439
Veðréttindi	938
Veðskuldabréf. Sjá skuldabréf.	
Vegir	305
Veðiréttindi	924, 1077
Venjuréttur	1142, 1181
Verðlagsmál.	
Verðtrygging	167, 320, 768, 1213, 1251, 1294
Verjandi.	
Verksamningur	167
Vextir	158, 295, 768, 1142, 1251, 1285, 1294
Vinnusamningur	355, 580
Vinnuslys. Sjá skaðabætur.	
Vitni. Sjá kærumál	511, 1224
Víxlar	628, 635, 768, 1110, 1331
Vörumerki.	
Þinglýsing	1073
Þingvottar.	
Þjáningar. Sjá skaðabætur.	
Þjófnauður	698, 1342
Þrotabú.	
Ærumeiðingar	647, 811, 1004
Ættarjarðir	951
Ökuhraði	2, 906
Ökuleyfisvæðing	62, 78, 279, 555, 897, 906, 1028, 1231, 1270
Örorka	978, 1085
Öryggisgæsla.	

V. EFNISKRÁ.

Aðfarargæðir. Sjá aðför, fjárnám, innsetningargæðir, kyrrsetning, lögbann, lögtak, útbuður.

Aðflutningsgjöld. Sjá tollar.

Aðför.

Aðgerðarleysi. Sjá tómleiti.

Aðild.

- Í máli út af kauprétti á jörð í Þingvallasveit var fjármálaráðherra og landbúnaðarráðherra stefnt f. h. ríkissjóðs og Þingvallanefnd f. h. Alþingis 21
- Yfirfjárráðanda í Reykjavík og dómsmálaráðherra stefnt til réttargæslu í máli 32
- Málsaðili varð fjárráða eftir uppsögu héraðsdóms og tók sjálfur við forræði máls í Hæstarétti 32, 918, 1085
- Lögráðamaður sækir mál vegna ólöggráða barns síns 32, 918, 1085, 1121
- Í málum út af bótum fyrir ólöglega handtöku var fjármálaráðherra og ríkissaksóknara stefnt f. h. ríkissjóðs 84, 104, 122, 141
- Sjá innsetningargæðir 305
- Skiptaráðanda var ekki stefnt fyrir Hæstarétt vegna bús, sem skipt var opinberum skiptum. Máli vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti, sbr. lög 19/1895 377
- Bæjarfógeta stefnt fyrir Hæstarétt sem innheimtumanni ríkissjóðs 430
- Eftir uppsögu héraðsdóms var bú stefnda, dómþola, tekið til gjaldþrotaskipta. Skiptaráðandi fyrir hönd búsins tók við aðild málsins fyrir Hæstarétti. Stefndi í Hæstarétti, stefnandi í héraði, var uppboðshaldari fyrir hönd nokkurra veðhafa 527
- Hinn 12. júní 1970 var tilkynnt til firmaskrár stofnun Þ sf., verktakafyrirtækis. Hinn 3. febrúar 1973 var tilkynnt til hlutafélagaskrár stofnun hlutafélagsins Þ. Í tilkynningu sagði, að hlutafélagið tæki við öllum rekstri Þ sf. H-hreppur lagði aðstöðugjald á Þ sf. vegna tiltekinna verkframkvæmda árin 1970, 1971 og 1972. Málshöfðun þar að lútandi beindi H-hreppur að Þ hf. Sagt, að Þ hf. hafi viðurkennt, að málssókninni væri réttilega að sér beint sem réttartaka

Þ sf. Sjá skattar	562
S fyrrum sambúðarkona T og börn T fengu lagt lögbann við áframhaldandi lestri skáldsögu eftir rithöfundinn I í útvarpi. Töldu S og börnin, að I hefði notað T sem fyrirmynd að aðalpersónu sögunnar og væri sú umfjöllun meiðandi og móðgandi fyrir þau og minningu T, er lést árið 1954. Að því vikið í dómi Hæstaréttar í staðfestingarmáli lögbannsins, að aðild S og barnanna væri eigi véfengd, þótt málsóknin af þeirra hálfu væri alfarið reist á því, að með upplestri bókarinnar í útvarpi, væri brotið gegn þeirri persónuvernd, sem T njóti látinn. Sjá lögbann	588
Sýslumanni stefnt f. h. sýslunefndar	699, 675
Skiptaráðanda stefnt fyrir Hæstarétt f. h. dánarbús	775, 1346
Eigandi jarðarinnar I andaðist eftir að héraðsdómur gekk. Samkv. skiptagerð urðu tilteknir erfingjar hans eigendur I, og tóku þeir við aðild málsins, sbr. 2. mgr. 54. gr. laga 85/1936	829
Landskipti fóru fram milli jarðanna I og Y, en þó þannig að F-rif, ef og að því leyti sem það telst tilheyra jörðum þessum, sé óskipt sameign þeirra. Eigendur I og Y áttu því óskipta sakaraðild í málinu að því er varðar rif þetta	829
Skiptaráðanda stefnt fyrir Hæstarétt vegna protabús	938
Sýslumanni stefnt til réttargæslu í máli, þar sem deilt var um það, hvort tiltekin jörð væri ættarjörð	951
Fjármálaráðherra stefnt f. h. ríkissjóðs í bótamáli, þar sem deilt var um ábyrgð Flugmálastjórnar á afleiðingum slyss	978
Hreppsnefnd stefnt f. h. hreppsins og sóknarnefnd f. h. kirkju	1070
JS var með úrskurði fógetaréttar heimilaður aðgangur að hana- bjálkalofti um eignarhluta BS, en loft þetta var í sameign þeirra JS og BS. BS áfrýjaði úrskurði fógetaréttar og eftir áfrýjun seldi hann eignarhluta sinn IJS. Með yfirlýsingu tók IJS við sóknaraðild málsins fyrir Hæstarétti samkv. 58. gr. laga nr. 75/1973, sbr. 1. mgr. 53. gr. laga nr. 85/1936. Sjá innsetningargerðir	1138
Í máli út af úrlausn dómsmálaráðuneytis um umgengnisrétt var dómsmálaráðherra stefnt vegna ráðuneytis auk móður barnsins	1157
Í skaðabótamáli, er höfðað var á hendur lækni til heimtu skaðabóta vegna mistaka í starfi, var bæjarsjóði sem eig- anda sjúkrahúss þess, er viðkomandi aðgerð var fram- kvæmd, stefnt ásamt læknum	1285
Sjá áfrýjun	1313
V höfðaði mál til heimtu bóta fyrir gæsluvarðhald að ósekju. Í héraði stefndi hann ríkissaksóknara til réttargæslu. Sagt í dómi Hæstaréttar, að V hefði eigi gætt þess, er hann	

- höfðaði málið í héraði, að stefna ríkissaksóknara til þess að þola dóm. Af hálfu ríkissaksóknara hefði þó verið sótt þing í héraði og í greinargerð varnaraðilja í héraði hefði ríkissaksóknari krafist sýknu af kröfum þeim, sem gerðar hefðu verið á hendur ríkissjóði. Því hefði verið lýst yfir við flutning málsins í Hæstarétti, að ríkissaksóknari hefði farið með fyrirvar í málinu fyrir héraðsdómi. Þar sem málið hefði verið flutt á þessum grundvelli, hafi héraðsdómari mátt leggja dóm á það með þeim hætti, sem hann gerði, þrátt fyrir hina gölluðu málsmeðferð 1313
- Þ, teiknari, tók að sér að teikna myndir í Íslandssögu eftir ÞB, er R gaf út. Framseldi Þ allan höfundarétt að myndunum til R. Tvær myndanna voru í heimildarleysi birtar í tímaritinu V. Í máli, er Þ höfðaði á hendur V og K, ritstjóra V, til heimtu skaðabóta og til refsingar á hendur V og K, sagði, að eins og samskiptum Þ og R hefði verið háttað, yrði að líta svo á, að Þ væri réttur aðili að kröfum þeim, sem hann hefði haft uppi í málinu á hendur V og K. Sjá höfundaréttur, málshöfðunarfrestir 1358

Aðildareiður.

Aðstoð við skip.

Aðstöðugjald. Sjá skattar.

- Þ, verktakafyrirtæki, er átti heimilisfang í L-hreppi í Rangárvallarsýslu, talið hafa haft með höndum atvinnurekstur í H-hreppi í Árnessýslu þess eðlis, að um hafi verið að ræða heimilisfasta atvinnustofnun í skilningi laga nr. 51/1964. Álagning aðstöðugjalds á Þ í H-hreppi því talin heimil. Sjá skattar 562

Aflýsing.

Afréttir.

Afsagnargerðir.

- Fyrir Hæstarétti hafði J, víxilskuldari, uppi þá málsástæðu, að hann bæri eingöngu ábyrgð á greiðslu víxilsins sem útgefandi hans og áþekingur. Afsögn víxilsins væri hins vegar slíkum annmörkum háð, að hún væri ógild. Væri víxlréttur á hendur sér því niður fallinn. Samþykkjandi víxilsins var hótelið HV og hafði J ritað nafn sitt undir nafn hótelsins. HV var eigi skrásett firma. Sagt að með nafnritun sinni undir orðið „Samþykkur“ á framhlið víxilsins hafi J per-

sónulega orðið samþykkjandi hans og skuldbundið sig til þess að greiða hann í eindaga. Skipti þá ekki máli, þótt einhverjir annmarkar væru á afsagnargerðinni. Sjá víxilmál 628

Afsal.

Seljanda fasteignar dæmt skylt að gefa út afsal til kaupanda. Riftun, er seljandinn hafði lýst yfir, var ekki talin heimil að lögum, þar sem seljandinn gat af sinni hálfu ekki fullnægt samningi sínum við kaupanda, er riftun var lýst yfir. Sjá fasteignir 178

Afturvirkni laga.

Allsherjarregla. Sjá handtöku.

Almannahætta.

Atvinnulöggjöf.

Atvinnuréttindi. Sjá ökuleyfi.

Ábúð.

GS fékk jörðina H til ábúðar í fardögum 1932. Í desember þ. á. undirrituðu þeir GS og TJ, jarðareigandi, svokallaða „aðalskilmála“, en byggingarbréf var aldrei gert. Jörðin var í upphafi leigð til 4 ára samkvæmt aðalskilmála þessum og skyldi eftirgjaldið vera 12 veturgamlar gimbrar að hausti hverju í hraustu standi. Að loknu 4 ára leigutímabilinu framlengdist ábúðartíminn sjálfkrafa án frekari samninga. Landskuld þá, er um var samið, galt GS allt til ársins 1945—1946. Árið 1946 sendi þáverandi jarðareigandi, RT, GS uppkast að nýju byggingarbréfi, en bréf þetta undirritaði GS aldrei. Í uppkasti þessu sagði, að um eftirgjaldið skyldi samið sérstaklega. TRT eignaðist jörðina árið 1953. GS hafði jörðina til slæгна og beitar til hausts 1973, en eftir að úttekt fór fram 1. nóvember það ár, tók TRT við jörðinni og mannvirkjum, en nýir menn tóku við ábúðinni. GS krafði TRT um greiðslu verðmætis mannvirkja þeirra, sem hann hafði gert á jörðinni samkvæmt úttektar- og matsgjörðum. Sýknukröfu sína byggði TRT í fyrsta lagi á því, að svo hefði verið um samið með jarðareigendum og GS, að endurbætur á jörðinni og mannvirkjum skyldu ganga á móti landskuldinni, þannig að hvorugur ætti kröfur á hinn. Þá taldi TRT og, að þar sem GS skuldaði land-

skuld frá árinu 1946 gætu þær greiðslur komið til skulda-
jafnaðar á móti kröfum GS. Gegn andmælum GS þótti
TRT eigi hafa fært sönnur að þeirri staðhæfingu sinni, að
endurbætur GS skyldu koma í stað landskuldar eða reikn-
ast upp í hana. Sagt, að TRT hefði tekið við án fyrirvara
öllum mannvirkjum á jörðinni, er úttekt og mat hafði farið
fram og leiguliðar hans nýtt þau um sinn. Með hliðsjón af
meginreglum ábúðarlaga yrði að leggja til grundvallar, að
TRT bæri að greiða GS endurgjald fyrir verðmætisaukning-
una. Um skuldajafnaðarkröfu TRT sagði, að GS teldi, að
eftir 1946 hefði sér ekki borið að greiða neina landskuld.
TRT hefði eignast jörðina 1953, en ekki hirt um að gera
byggingarbréf né heldur að krefja GS um landskuld.
Þegar þessa væri gætt og svo niðurlagsákvæðis 3. gr. laga
nr. 1/1884, yrði að leggja til grundvallar staðhæfingu GS
um þetta atriði. Skuldajafnaðarkrafan kæmi því ekki til
greina, þegar af þessari ástæðu. Tveir hæstaréttardómarar
töldu þá staðhæfingu GS, að honum hafi ekki borið að
greiða landskuld eftir 1946 engum gögnum studda og engar
líkur hafa með sér. TRT var ekki talinn hafa fært nægar
sönnur að þeirri staðhæfingu sinni, að framkvæmdir GS
skyldu ganga upp í jarðarafgjaldið. Sýknukrafa TRT því
ekki tekin til greina á þeim grundvelli. Þá var ekki talið
vera skilyrði til að skuldajafna kröfum TRT um ógreidda
landskuld, sem greiða átti í friðum peningi við fjárkröfur
GS. Hinsvegar sagt, að TRT væri eigi skylt að greiða GS
umkrafid kaupverð húsa á jörðinni, nema GS stæði skil á
ógoldnu jarðarafgjaldi. GS hefði eigi lýst sig reiðubúinn til
þess. Því talið, að staðfesta bæri ákvæði héraðsdóms um
sýknu TRT 1199

Ábyrgð.

J samþykkti víxil fyrir hönd hótelsins HV. Upplýst var, að
hótelið HV var eigi skrásett firma. Sagt, að með nafnritun
sinni undir orðið „samþykkur“ á framhlið víxilsins hafi J
orðið persónulega samþykkjandi hans og skuldbundið sig
til þess að greiða hann í eindaga. Sjá víxlar 628

Ábyrgð á seldum hlut.

Ábyrgð framleiðanda.

Áfengislög.

Héraðsdómur refsaði Á vegna ölvunaraksturs samkv. 2., sbr. 3.
mgr. 25. gr. umferðarlaga, „en brot ákærða varðar ekki við

1. mgr. 24. gr. áfengislaga.“ Í hrd. var Á einnig refsað samkv. áfengislögum. Í sama hrd. var Á refsað m. a samkv. 2., sbr. 4. mgr. 25. gr. umfl., en þar var honum einnig refsað samkv. 1. mgr. 24. gr. áfl.	906
Menn dæmdir fyrir ölvunarakstur, og m. a. beitt 24. gr. 1. mgr., sbr. 45. gr. áfengislaga	78, 279, 555, 897, 906, 1028, 1270
Sýkna af ákæru fyrir brot á áfengis- og umferðarlögum	973

Áfrýjun.

1. Áfrýjunarleyfi:	
a. Áfrýjunarfrestur liðinn. Áfrýjunarleyfi 21, 72, 158, 224, 226, 228, 231, 233, 236, 295, 330, 392, 412, 414, 416, 430, 439, 531, 562, 580, 768, 775, 829, 847, 924, 962, 1004, 1294, 1384	
b. Málsefni nær ekki áfrýjunarfjárhæð	84, 104, 122, 141
c. Áfrýjunarfrestur liðinn. Áfrýjunarleyfis ekki aflað	829
d. Áfrýjunarleyfi ógilt	
2. Máli gagnáfrýjað 84, 104, 122, 236, 330, 377, 403, 412, 414, 416, 430, 527, 628, 647, 775, 829, 962, 978, 1121, 1285, 1294	
3. Máli áfrýjað með heimild í 36. gr. laga nr. 75/1973 236, 295, 938, 962, 978, 1077, 1085, 1213, 1251, 1303, 1313	
4. Ýmis atriði:	
Í áfrýjunarstefnu sagði, að áfrýjandi myndi fyrir Hæstarétti „krefjast þess, að hinum áfrýjaða dómi verði með eða án heimvísunar og með eða án nýrra gagna, varna, máls- ástæðna og krafna hrundið og breytt á þá leið, að allar kröfur hans fyrir Hæstarétti verði teknar til greina og honum dæmdur hæfilegur málskostnaður fyrir Hæstarétti eftir mati réttarins.“ Með hinum tilvitnuðu orðum þótti eigi nægilega greint, í hvaða skyni áfrýjað væri og hverjar væru dómkröfur áfrýjanda. Áfrýjunarstefna því ekki talin fullnægja fyrirmælum 3. tl. 2. mgr. 34. gr. laga nr. 75/1973. Frávísun frá Hæstarétti. Sams konar sakarefni á bls. 226, 228, 231, 233	224
Máli var upphaflega skotið til Hæstaréttar að fengnu áfrýjunarleyfi. Með dómi Hæstaréttar 28. janúar 1977 var málinu vísað frá Hæstarétti, þar sem áfrýjunarstefna hafði ekki verið löglega birt. Áfrýjuðu aðaláfrýjendur þá málinu að nýju með stefnu hinn 15. febrúar 1977 með skírskotun til heimildar í 36. gr. laga nr. 75/1973. Stefndi, gagnáfrýjandi, krafðist frávísunar málsins frá Hæstarétti. Hélt hann því fram, að ekki hefði verið heimilt að áfrýja málinu að nýju eftir reglum 36. gr. laga nr. 75/1973, þar sem hin sérstaka áfrýjunarheimild þeirrar greinar taki ekki til þess tilviks, er máli er vísað frá Hæstarétti vegna framangreindra ástæðna. Frávísunarkröfu hrundið	276

Er mál var munnlega flutt fyrir Hæstarétti, kom enginn fyrir dóm af hálfu eins aðaláfrýjandans. Málssóknin var því fallin niður að því er þennan aðaláfrýjanda varðaði, sbr. 39. gr. laga nr. 75/1973	236
Skiptamáli var áfrýjað, en eigi var þess gætt að stefna skiptaráðanda fyrir Hæstarétt. Aðalsök var sjálfkrafa vísað frá Hæstarétti. Máli þessu var gagnáfrýjað. Eigi var fengið samþykki skiptaráðanda til áfrýjunarinnar. Var gagnsök því vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti	377
Gagnáfrýjun máls talin óheimil sbr. 1. mgr. 11. gr. laga nr. 29/1885 og 1. og 3. mgr. 20. gr. laga nr. 75/1973 og gagnsök því vísað frá Hæstarétti. Sjá frávísun	430
Dómhafi í héraði beiddist fjárnáms í eigu dómfellda til fullnustu héraðsdómi. Fjárnámið fór fram 24. október 1977 þó að gerðarþoli, aðaláfrýjandi, hefði þá skotið málinu til Hæstaréttar. Sagt að fjárnám þetta hafi ekki mátt gera sbr. 7. gr. laga nr. 19/1887, en því hafi eigi verið áfrýjað. Fjárnámið hafi farið fram án þess að fyrirvari um áfrýjun hafi verið gerður af hálfu gagnáfrýjanda. Talið að eins og á stæði útilokaði fjárnámssgerðin, að gagnáfrýjandi gæti fengið sér með hæstaréttardómi tildæmda hærri fjárhæð en héraðsdómur dæmdi. Hann hafi hins vegar mátt gagnáfrýja til staðfestingar héraðsdómi	962
V voru í héraði dæmdar bætur vegna gæsluvarðhalds að ósekju. Fjármálaráðherra skaut héraðsdómi til Hæstaréttar með stefnu 17. október 1977. Ekki stóðu aðrir að málsskötinu og ekki var öðrum stefnt en V. Útivistardómur var kveðinn upp 2. nóvember 1977. Málinu var á ný áfrýjað 17. nóvember 1977. Að áfrýjun stóðu fjármálaráðherra, J, sýslumaður, og Þ, ríkissaksóknari. Stefnt var V og S, héraðsdómslögmanni, er verið hafði talsmaður V í héraði. Að því er S varðaði var þess krafist fyrir Hæstarétti, að talsmannslaun S yrðu lækkuð frá því, sem ákveðið var í héraðsdómi. Sagt, að þegar áfrýjað var 17. nóvember 1977 hafi að visu verið liðinn sá þriggja mánaða frestur, sem um gæti í 20. gr. 1. mgr. laga nr. 75/1973, en skýra bæri 36. gr. laganna svo, að heimilt hafi verið að stefna S fyrir Hæstarétt með þessari stefnu	1313
J, sýslumaður, er var réttargæslustefndi í héraði, stóð að áfrýjun máls til Hæstaréttar Engum kröfum var að J beint og ekki gerðar kröfur af hans hálfu. Sagt, að J hefði ekki gerst aðili málsins í héraði. Hann færi ekki með fyrirvar af hálfu ríkisvaldsins í málinu og honum hefði af öðrum ástæðum ekki verið rétt að áfrýja héraðsdómi. Áfrýjun af hans hendi því vísað frá Hæstarétti	1313

*Ákæra.**Ákærði, staða hans og réttindi.*

Sjá ómerking	518
--------------------	-----

Ákærvald.

X var sýknaður í héraðsdómi af ákæruatriðum 1 og 2, en sakfelldur fyrir ákæruatriði 3 og 4. Fyrir Hæstarétti krafðist ríkissaksóknari staðfestingar á héraðsdómi. Komu því brot þau, er greindi í 1. og 2. lið ákæru ekki til álita	5
Héraðsdómari taldi sök samkv. tilteknum ákærulið fyrnda. Ríkissaksóknari krafðist staðfestingar héraðsdóms að því er refsihlið máls varðaði. Þetta brot kom því ekki til álita í Hæstarétti	453
Nokkur ungmenni voru handtekin á Þingvöllum 28. júlí 1974. Þau höfðuðu mál gegn fjármálaráðherra og ríkissaksóknara f. h. ríkissjóðs til bóta vegna ólögmatrar handtöku, sbr. 151. gr. laga nr. 74/1974. Sakadómsrannsókn hófst ekki fyrr en í júlí 1976 og var ekki haldið áfram eftir 12. ágúst 1976. Ekki kom fram af hálfu ríkissaksóknara við flutning málsins fyrir Hæstarétti, hvort hann myndi krefjast þess að rannsókn yrði haldið áfram eða ákæra gefin út á hendur málshefjendum. Þóttu þeir því eiga rétt á að fá dóm um þá bótakröfu, en þeir höfðu uppi í málinu .. 84, 104, 122,	141

*Álitsgerðir. Sjá mat og skoðun.**Árekstur skipa.**Áskorunarmál.*

Sjá kærumál	635
Sjá stefnubirting	637

Ávana- og fíkniefnabrot.

X var saksóttur fyrir að hafa keypt amfetamín og kannabisefni af D. Ákæruatriðin byggðust aðeins á framburði D, er kvaðst hafa selt X efni þessi í tiltekin skipti. Gegn neitun X þótti þetta ósannað. X var einnig saksóttur í héraði fyrir að hafa selt A kannabisefni og veitt B og C þau. Hann var sýknaður af þeim ákæruþáttum í héraði. Fyrir Hæstarétti var krafist staðfestingar á héraðsdómi, er refsaði X fyrir skiptin við D. Vegna þessarar kröfugerðar ákærvalds komu ekki til álita brot þau, er vörðuðu sölu til A og veitingu efna til B og C. Sýkna. Kostnaður í héraði og fyrir	
---	--

- Hæstarétti lagður á ríkissjóð 287
- Stúlkan B jótaði að hafa keypt 20. gr. af hassi af piltinum R, sem hún var í nánum kynnum við. Þá gekkst hún við því að hafa að beiðni R flutt hingað til lands frá útlöndum hass og geymt það á heimili sínu, og taldi hún það hafa verið um 1500 gr. Að ósk B sá M um sölu á efni þessu og fékk hún í hendur fyrir sölu þess 4000 bandaríkjadali. Enn þótti sannað, að B hefði flutt til landsins 350 gr. af hassi og fengið J 170 gr. af því til sölu. Atferlið varðaði við 2., sbr. 5. og 6. gr. laga 65/1974 og 2. sbr. 10. gr. rgj. 290/1974. B hafði ekki áður sætt kærú né refsingu. Hún var 18 ára, er hún framdi brot sín. Hérð. dæmdi B 6 mánaða fangelsi. Hæstiréttur dæmdi einnig þá refsingu, en skilorðsbatt hana til 3 ára. Var litið til aldurs B, nánna tengsla hennar við R, „svo og þess, er fram er komið um hagi hennar“, og var hér m. a. átt við að hún stundaði skólanám og fékk góða vitnisburði. Einn dómari vildi staðfesta refsingu 287
- Sakadómur hneptti K í gæsluvarðhald vegna rannsóknar út af grun um brot á lögum um ávana- og fíkniefni, sbr. 67. gr. 1. tl. laga 74/1974, enda gat sök, ef sönnuð þótti, varðað fangelsisrefsingu. Gæsluvarðhaldstími var allt að 20 dagar. Úrskurður var staðfestur í Hæstarétti 390
- Fallist var á kröfu sænskra yfirvalda um, að G yrði framseldur þeim vegna brota á lögum um ávana- og fíkniefni, er framin voru í Svíþjóð. Sératkvæði 882
- Maður var úrskurðaður í gæsluvarðhald allt að 30 d. vegna rannsóknar um grun um að hafa framið brot gegn lögum um ávana- og fíkniefni. Staðfest í Hæstarétti 891
- Hérð. framlengdi gæsluvarðhald sama manns allt að 15 dögum með úrskurði. Sá úrskurður var staðfestur í Hæstarétti .. 1023

Barnaverndarmál.

Barnsfaðernismál.

Beitarréttur.

Áreiningur reis með eigendum jarðanna L og M í Skagafjarðarsýslu um beitarrétt L-bónda í tilteknu landsvæði, R, innan landamerkja M. Jörðin L var nýbýli, stofnað 1949 af fornu lögbýli, Li, og landspildu úr landi jarðarinnar B. Af skjölum málsins mátti ráða og var raunar viðurkennt af hálfu eiganda M, að L, þar áður Li, hafði um langan aldur fylgt beitarréttur í landi M í svokölluðu R og var svo að sjá, að beitarréttur þessi hefði jafnan verið nýttur. Þótti mega leiða það af gögnum málsins, að beitarréttur þessi hefði verið að 1/3 á móti jörðinni M. Var þetta og viðurkennt af

eiganda M. Því dæmt, að L-bóndi ætti beitarrétt að 1/3 í R á móti M bónda. Hins vegar greindi þá L og M bændur á um það, hvernig draga bæri mörk R. Sjá um það ágrein-
ingsefni landamerkjamála. Sjá ennfremur umferðarréttur .. 392

Bifreiðir.

A. Einkamál.

Ó ók bifreið sinni að nóttu til undir áhrifum áfengis og á miklum hraða austur S-braut. Lenti Ó í árekstri við leigubifreið, sem á móti kom. Þá lenti og bifreiðin X í árekstri í umrætt sinn þannig að hún rakst aftan á leigubifreiðina. Eigandi X eigi talinn hafa að fullu gætt reglna um ökuhraða. Eins og á stóð sérstaklega þótti þó ekki efni til þess að skipta tjóni, sem varð á X bifreiðinni, þegar þess var gætt, að Ó hafði átt yfirgnæfandi sök á spjöllum bifreiðarinnar með stórlega vítaverðum akstri sínum í umrætt sinn. Sjá skaðabætur, framkrafa 918

B. Opinber mál.

G ók fram úr þremur bifreiðum á leið sinni vestur Suðurlandsbraut við og á gatnamótum þeirrar götu og Skeiðarvogs. Varð árekstur milli bifreiðar hans og bifreiðar, er reyndi að beygja suður Skeiðarvog. G var refsað samkv. 1. mgr. 37. gr. og 3. mgr. 47. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga 40/1968, sbr. lög 54/1976. Hérð. sýknaði af ákæru fyrir brot á 37. gr., en hvorugur dómstóllinn refsaði samkv. 26. gr. umfl., er ákæra laut að. Refs.: 20.000 kr. sekt, vararefs.: 3 d. vh. 2
H var refsað vegna banaslyss samkv. 215. gr. alm. hgl. og samkv. 37., 45., og 49. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga, sbr. lög 54/1976. Sjá manndráp af gáleysi 62
Lögreglumenn komu að bifreið í júlí 1977. Sat Ó einn í bifreiðinni í farþegasæti. Var hann sýnilega undir áfengisáhrifum. Kvaðst hann ekki hafa ekið bifreiðinni, og hefði öku-
maður brugðið sér frá. Eigi kvaðst hann bera kennsl á hann né vita um ferðir hans. Bifreiðin var „sjóðheit“ að sögn lögreglumanna. Lögreglumenn færðu Ó til yfirheyrslu og síðan var honum tekið blóð. Í leit í bifreiðinni fundust kveikjúláslyklar undir mottu á gólfi hennar. Ó viðurkenndi að hafa ekið bifreiðinni frá húsi við Asparfell að slysadeild Borgarspítalans, en þar hefði vinkona hans leitað læknis. Alkóhólmagn í blóðsýni mældist 1.86‰. Ó hélt því fram, að hann hefði neytt allmikils áfengis í bifreiðinni eftir að akstri lauk, en hann kvaðst hafa beðið í henni um 2 klst. Kvaðst hann hafa tvívegis sett vél bifreiðar í gang og látið

hana ganga, meðan hann beið þarna, en frá þessu hvarf hann þó við framhaldsrannsókn. Lyklana kvaðst hann í framhaldsprófum hafa sett undir mottu í bifreiðinni, þar eð hann hefði ætlað að skila bílaleigufyrirtæki bílnum og gera aðvart um lyklana. Lögreglumennirnir komu ekki fyrir dóm, fyrr en við framhaldspróf. Sakargögn þóttu bera svo mjög böndin að Ó um, að hann hefði ekið bifreiðinni undir áfengisáhrifum að sakfella bæri hann. Ekki varð niðurstaða blóðrannsóknar þó lögð til grundvallar dómi í málinu, enda óvist, hvort eða hve mikils áfengismagns Ó kynni að hafa neytt eftir að akstri hans lauk við Borgarspítalann, og þar til hann var handtekinn. Lýsti ríkissaksóknari því yfir í flutningi máls fyrir Hæstarétti, að áfengismagn það, er reyndist í blóði Ó, hefði ekki úrslitaáhrif í máli þessu. Féll hann frá ákæru fyrir brot gegn 4. mgr. 25. gr. umfl. 40/1968 og taldi brot varða við 2. mgr. 25. gr. sbr. 3. mgr. Þótti bera að færa brot til síðast greinds refsímælis sbr. 80. gr. laganna og lög 54/1976, 1. gr., svo og 1. mgr. 24. gr. sbr. 45. gr. áfengislaga 82/1969. Ó hafði undirgengist refsingu og sviptingu ökuleyfis með dómsátt 1974 vegna ölvunaraksturs. Brot var því ítrekað. Refs.: 15 d. vh. Ökuleyfisvipt.: ævilöng frá 5. ágúst 1977, sbr. 3. mgr. 81. gr. umfl. og 71. gr. alm. hgl., en þann dag var honum birtur héraðsdómur í máli þessu

78

Þeir menn veittu athygli bifreið, er ekið var um troðninga í grennd við sumarbústað. Töldu þeir aksturslag ökumanns, S, vera með þeim hætti, að hann hlyti að vera ölvaður. Einn þeirra fór á lögreglustöð og tilkynnti lögreglumönnum þetta. Komu þeir eftir 10—15 mínútur á vettvang að sögn vitna. Tvö vitnanna fylgdust enn með akstri S, er hætti akstri nokkru áður en lögreglumenn bar að. Er S varð þeirra var, hraðaði hann sér frá bifreiðinni og fór inn í skúr nokkurn þar nærri. Handtóku lögreglumenn S þar, en S var sýnilega ölvaður að sögn þeirra. Hann neitaði að hafa ekið bifreiðinni, en gekkst við því að sögn þeirra að hafa gangsett hana, og hefði hann eftir það tekið að neyta áfengis. Eigi sáu vitnin, að maðurinn hefði áfengisflösku meðferðis. Vitnin unnu eið að framburðum sínum. Alkóhólmagn í blóðsýni úr S reyndist 2,21‰. Sök þótti sönnuð, og varðaði atferli S við 2., sbr. 4. mgr. 25. gr. og 27. gr. sbr. 80. gr. umferðarlaga, sbr. 1. gr. laga 54/1976, sbr. 2. gr. alm. hgl., og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga. S sætti dómi 18. jan. 1974 fyrir ölvunarakstur, en framangreint brot var framið 26. maí s. á. Refsing: 15. d. vh., ökuleyfisvipt. ævilöng frá birtingu héraðsdóms

279

Lögreglumenn handtóku M á Hellu. Var hann þá sýnilega ölv-aður og var grunaður um að hafa ekið bifreið svo á sig kominn. M gekkst við bifreiðaakstri, en hélt því fram, að hann hefði ekki hafið áfengisneyslu fyrr en eftir að akstri lauk. Þrjár stúlkur voru farþegar hjá M í bifreiðinni frá Reykjavík að Sigöldu og síðan til Hellu. Báru þær allar, að M hefði neytt áfengis í bifreiðinni og sumpart utan hennar, þegar numið var staðar. Þær báru og, að M hefði veitt tveimur þeirra áfengi, og hefði síðar falið þeim stjórn bifreiðar nokkrar vegalengdir hvorri um sig. Í blóði, er M var tekið, reyndist 1,71‰ alkóhólmagn. Sannað þótti, að M hefði ekið bifreið undir áhrifum áfengis, en með hliðsjón af framburði M um neyslu áfengis eftir að akstri lauk, þótti ekki fyllilega sannað, að alkóhólmagn í blóði hans hafi verið svo mikið sem í 4. mgr. 25. gr. umfl. greinir. Var M refsað samkv. 1. og 2. mgr., sbr 3. mgr. 25. gr. umferðarlaga og 1. mgr. 24. gr. áfengislaga. Með því að afhenda stúlkunum tveimur, sem ekki höfðu ökuleyfi og neytt höfðu áfengis, stjórn bifreiðar, vann hann sér til refsingar samkv. 6. mgr. 25. gr. og 1. mgr. 35. gr. umfl. og 3. mgr. 16. gr. áfl. Í hrd. segir, að ákvæðum laga nr. 52/1978 verði ekki beitt, sbr. 2. gr. alm. hgl. M hafði 17 mánuðum áður en hann framdi brot sitt sætt dómi fyrir samskonar brot. Refs. nú 15 d. vh. og ökuleyfisvipt, ævilöng frá birtingu hrd. 555

J ók bifreið frá veitingahúsinu Klúbbnum áleiðis heim til sín og var þá sviptur ökuleyfi. Lögreglan stöðvaði hann á Borgartúni og færði til yfirheyrslu og tóku blóðsýnis. J gekkst við því að finna til áfengisáhrifa. Blóðsýni reyndist hafa 2,04‰ alkóhólmagn að geyma. Með játningu J og öðrum sakargögnum þótti sök sönnuð, og varðaði atferli hans við 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr. og 1. mgr. 27. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga 40/1968, sbr. lög 54/1976 og 1. mgr. 24., sbr. 45. gr. áfengislaga 82/1969. J sætti dómi 21. des. 1977 fyrir ölvunarakstur, og var þá m. a. sviptur ökuleyfi í 1 ár frá 20. okt. 1977, en brot það, sem hér var dæmt um, framdi hann 22. janúar 1978. Það var því ítrekað, sbr. 71. gr. alm. hgl. Fyrir þetta brot var dæmt ásamt skjalafalsi. Refs.: 6 mán. fang., tveir dómarar sýknuðu af ákæru um skjalafals og dæmdu J til að sæta 200.000 kr. sekt, vara-refs. 25 d. vh. 897

Á ók bifreið snemma morguns í maí 1977 og stöðvuðu tveir lög-reglumenn hann. Töldu þeir hann ölvaðan og færðu hann til yfirheyrslu og blóðtöku. Í varðstjóráskýrslu var lýst ýmsum einkennum, er Á bar á sér um áfengisneyslu.

Alkóhólmagn í blóði hans reyndist 0.83%. Fram kom, að Á hafði ekið stuttan spöl, er hann var stöðvaður. Refsað var samkv. 2., sbr. 3. mgr. 25. gr. umferðarlaga, sbr. 80. gr. umferðarlaga 40/1968, sbr. lög 54/1976 og 1. mgr. 24. gr. sbr. 45. gr. áfengislaga 82/1969, en hérð. sýknaði hann af ákæru fyrir brot á síðargreinda ákvæðinu. Í júlí 1977 veittu lögreglumenn í S-kaupstað Á athygli þar sem hann ók hratt og ógætilega um götur kaupstaðarins. Veittu þeir honum eftirför, en höfðu ekki við honum lengi vel. Er hann hægði á ferðinni vegna þess að lögreglubifreið komst fram fyrir hann, náði einn lögreglumannanna taki á hurð á bifreiðinni farþegamegin Á hélt þó áfram akstri á ofsahraða og dróst lögreglumaðurinn með bifreiðinni um 400 metra, uns hann gat látið sig falla á bakið. Lögreglumennirnir gáfu skýrslu um akstur Á, geysilegan hraða hans og ógætilegt aksturslag. Töldu þeir hann hafa verið áberandi ölvaðan. Blóðsýni sýndi 1,89% alkóhólmagn. Á gekkst við að hafa neytt áfengis áður en hann hóf akstur. Háttsemi Á varðaði við 4. mgr. 220. gr., sjá Líkamsárás, og 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., 1. mgr. 26. gr., 1. mgr. 37. gr., 3. mgr. 38. gr., og 1. og 2. mgr. og a, c og d liði 3. mgr. 49. gr. og 1. mgr. 50. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga, sbr. lög 54/1976 og 1. mgr. 24., sbr. 45. gr. áfengislaga 82/1969. Með dómi sakaðs Réykjavíkur 19. des. 1977 sætti Á 4 mán. fang. skil-orðsbundið fyrir brot gegn lögum 65/1974. Brot Á voru framin fyrir uppsögu dóms 22/12 1977 og bar því að ákveða refsingu með vísan til 77. og 78. gr. og jafnframt að dæma Á refsingu samfelldt fyrir brot þau, sem í þeim dómi greinir, og þau, er nú var dæmt um. Refs.: 6 mán. fang. óskilorðsbundið. Á hafði sætt ökuleyfisviptingu með dómi 1970. Til þess dóms var ekki vísað, sbr. 3. mgr. 71. gr. alm. hgl., heldur til hins, að hér var um tvö brot vegna ölvunar-aksturs að ræða og annað mjög háskalegt. Var hann sviptur ökuleyfi ævilangt frá þeim tíma að telja, er hann sætti ökuleyfisviptingu til bráðabirgða

906

Lögreglumenn, sem voru á eftirlitsferð, stöðvuðu Ó, er hún ók bifreið milli kl. 1 og 2 að næturlagi. Var ástæðan sú, að hún gaf stefnuljós, er hún kom að gatnamótum, en ók síðan áfram beina stefnu. Samkv. framburði lögreglumanna „lagði lítillsháttar áfengislykt af henni“. Sama kom fram í varðstjóráskýrslu. Ó var tekið blóð. Reyndist í því 1.94%. Ó kvaðst hafa drukkið rauðvín með mat þá fyrr um kvöldið, sem svaraði einu vatnsglasi. Staðfestu tvö vitni sem voru í kvöldverðarboði með henni allt þetta kvöld, að Ó hefði eigi neytt meira áfengis en hún hélt fram. Í varð-

stjóráskýrslu var m. a. sagt, að Ó hefði verið voteygð. Samkv. vottorði augnlæknis hafði Ó verið undir læknishendi vegna slímhimnubólgu og hvarmabólgu. Kvaðst Ó ávallt vera voteygð. Í hrd. segir, að þegar litið sé til vitnaskýrslna og framburðar ákærðu sé „með ólíkindum“, hve mikið alkóhólmagn sé í blóði hennar, enda mjög ósennilegt, að hún hafi ekki borið þess svo augljós merki, að þessa hefði verið getið berum orðum bæði í lögregluskýrslu og varðstjóráskýrslu. Varð ekki annað ráðið af þessu en, að einhver mistök hafi orðið með blóðsýni það, sem tekið var úr ákærðu. Þótti varhugavert að byggja áfellsdóm á niðurstöðu þessarar alkóhólakvörðunar. Sýkna 973

G ók bifreið vestur Breiðagerði inn á Grensásveg við biðskyldumerki, og varð árekstur milli bifreiðar hans og annarrar bifreiðar, sem ekið var norður Grensásveg. Í hrd. segir, að eigi leysi það ákærða undan sök, þótt vera kunni, að öku- maður bifreiðar þeirrar, er ók Grensásveg, hafi eigi sýnt fyllstu gát í akstri sínum. Refsað samkv. 1. mgr. 26. gr., 1. mgr. 37. gr., 3. mgr. 48. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga 40/1968, sbr. lög 54/1976. Refs.: 15.000 kr. sekt, vararefs. 3 d. vh. 1019

Lögreglumenn komu að bifreið, og sáu þeir henni ekið lítið eitt. Sat G við stýri. Hann var greinilega undir áfengisáhrifum og færðu þeir hann til skýrslutöku og blóðtöku. Gekkst G við því að hafa tekið bifreið þessa traustataki, en lyklar hefðu verið í henni og hún ólæst. Alkóhólmagn í blóðsýni var 1,72‰. Refsað samkv. 2. mgr. 259. gr. alm. hgl., 2., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga, sbr. lög 54/1976 og 1. mgr. 24., sbr. 45. gr. áfengislaga. G var í sama dómi dæmdur fyrir tvö nauðgunarbrot. Refs.: 2 ára og 6 mán. fang. Ökuleyfisvipting dæmd 1 ár frá þeim tíma að telja, er hann var sviptur ökuleyfi til bráðabirgða, en fyrri dómur um samskonar brot hafði ekki ítrekunaráhrif, þar sem G var ekki fullra 18 ára, er hann framdi það brot, sbr. 71. gr. 1. mgr. alm. hgl. 1028

Drængurinn H varð fyrir bifreið B, er henni var ekið nærri gatnamótum í Hafnarfirði. Talið var, að B hafi eigi sýnt næga árvekni og aðgæslu og ekið of hratt miðað við aðstæður á slysstað. Refsað samkv. 1. mgr. 37. gr., a og l liðum 3. mgr., sbr. 1. mgr. 49. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga sbr. lög nr. 54/1976. Tekið fram, að 1. mgr. 26. gr. umferðarlaga eigi hér ekki við og tæmi 1. mgr. 37. gr. sök. Refs.: 30 þús. kr. sekt, 4 d. vh. til vara. Ökuleyfisvipt.: 2 mánuðir 1231

Tveir lögreglumenn voru við eftirlitsstarf, er þeim barst tilkynning um, að verið væri að aka bifreið frá Teigaseli og

ökumaður væri undir áfengisáhrifum. 13 mín. síðar veittu lögreglumennirnir athygli bifreið, sem var ekið austur Bústaðaveg. Stöðvuðu þeir hana. Ökumaður var Þ, en R farþegi. Var R greinilega undir áfengisáhrifum að sögn lögreglumanna, en Þ ekki. Kvað Þ R hafa ekið bifreiðinni frá Teigaseli að Fossvogsbletti 3, þar sem hann hefði komið í bifreiðina og tekið við akstri hennar, með því að hann hafi séð, að R væri undir áfengisáhrifum. Samkv. skýrslu varðstjóra var R greinilega undir áfengisáhrifum, er komið var með hann á lögreglustöðina. Í blóðsýni reyndist 2,41% alkóhólmagn. R kvaðst hafa haft flösku af kláravíni með sér í bifreiðinni, fært sig í farþegasæti meðan hann beið Þ við Fossvogsblett og tekið að neyta áfengisins meðan hann beið Þ, sem kom eftir stutta stund að sögn R. Þ varð ekki var við, að R neytti áfengis í bifreiðinni eða hefði flösku með sér. Þ kvað það hafa tekið örstutta stund fyrir sig að ferðbúast og koma út í bifreið R. Þ kvað R hafa setið að drykkju heima hjá sér kvöldið næst á undan. Vitnið J kom að húsi því, Teigaseli 5, þar sem R býr. Sá það R koma gangandi frá húsinu og var það öruggt um, að hann hefði verið undir áhrifum, þar sem hann var reikull í spori, en ekki kom J svo nærri R, að hann hefði tök á að finna áfengislykt af honum. Er J sá R aka á burt í bifreið, símaði hann þegar til lögreglu og gerði viðvart. Lögreglumenn gáfu skýrslu í dómi, en einn þeirra var þó látinn. Staðfestu þeir, að R hafi verið greinilega ölvaður í umrætt skipti. Ekki fannst áfengislykt úr flösku þeirri, er R taldi sig hafa drukkið áfengi úr í bifreiðinni. Hérð. og meirihluti dómara í Hæstarétti sakfelldu R fyrir ölvunarakstur. Frá Teigaseli 5 að Fossvogsbletti 3 reyndust vera röskir 5 km. og tók röskar 7 mín. að aka þá vegalengd, ef aldrei var farið upp fyrir lögleyfðan hámarkshraða. Í hérð. segir sérstaklega, að vegna hins mikla áfengismagns í blóði R þyki óhugsandi, að „það hafi hann getað fengið í blóðið af því að drekka það áfengismagn, sem hann hefur sagt, að hann hafi drukkið eftir akstur á örfáum mínútum“. Refsað var samkv. 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga og sbr. lög 54/1976 og 1. mgr. 24. gr., sbr. 45. gr. áfengislaga, en tekið var fram, að viðurlögum samkv. 5. gr. laga 52/1978 yrði ekki beitt, sbr. 2. gr. alm. hgl. Hér var um ítrekað brot að ræða, sbr. 71. gr. alm. hgl. Refs.: 120.000 kr., vararefs. 15 d. vð. Ökuleyfi svipt ævilangt, sbr. 81. gr. umfl. frá birtingu héraðsdómsins. Einn hæstaréttardómari taldi sök ekki sannaða, með því m. a. að ekki lægi fyrir sérfræðilegt álit um það, hvort fullyrðing R um áfengisneyslu

eftir að akstri lauk fengi staðist, miðað við það alkóhólmagn, sem reyndist í blóði hans. Átti R að njóta góðs af því, að ákærvald hefði ekki aflað slíks álitis 1270

Birting laga og stjórnvaldaerinda.

Bjargarvana ástand.

Manni refsað samkv. 1. mgr. 220. gr. alm. hgl. fyrir að ýta drukknum manni út úr húsi um hánótt að haustlagi, yfirhafnarlausum og berfættum með flakandi fót frá sér og skilja hann þar eftir meðvitundarlausan og bjargarvana. Maðurinn andaðist. Refsað einnig samkv. 215. gr. sömu laga 193

Björgun.

Blóðrannsóknir.

Ó kvaðst hafa neytt áfengis eftir að akstri bifreiðar lauk. Alkóhólmagn í blóði hans reyndist 1,86%. Lýsti ríkissaksóknari yfir því í málflutningi, að alkóhólákvörðun hefði ekki úrslitaáhrif í málinu. Brot var fært til 2., sbr. 3. mgr. 25. gr. umferðarlaga o. fl. 78

Með úrskurði mælti Hæstiréttur fyrir um frekari könnun á blóðsýni manns, er ákærður var fyrir ölvunarakstur, og um lýsingu á rannsóknaraðferðum o. fl. Sjá framhaldsrannsókn 646

M kvaðst hafa neytt áfengis eftir að akstri lauk. Blóðsýni leiddi í ljós 1,71% alkóhólmagn. Ekki þótti sannað, að svo mikið alkóhólmagn hefði verið í blóði hans, þegar hann ók bifreiðinni, að akstur varði við 4. mgr. 25. gr. umfl. Refsað m. a. skv. 1. og 2 mgr., sbr. 3. mgr. 25. gr. umfl. 555

Alkóhólmagn í blóði öikumanns.

2,21%	279
2,04%	897
0,83%	906
1,94%	973
1,72%	1028
2,41%	1270

Brenna.

Brot í opinberu starfi.

Búskipti.

Við búskipti eftir M varð ágreiningur milli skylduerfingja hennar um eignarrétt að íbúð þeirri, er M hafði búið í og þinglýst var á hennar nafni. Sannað var, að M hafði keypt íbúð þessa með því að leggja fram peninga, er fengust fyrir sölu annarrar fasteignar og með afhendingu skuldabréfs, en um 36% af kaupverði íbúðarinnar var þá ógreitt. Voru það áhvílandi lán, er kaupandi tók yfir. H, sonur M, hélt því fram, að hann hefði greitt mestmegnis afborganir af lánum og staðið straum af fasteignasköttum. H taldi á skattframtali sínu hin yfirteknu lán til skuldar hjá sér. Kvað hann ætlunina hafa verið að börn M yrðu sameigendur að íbúðinni eftir því sem þau legðu fram fé vegna áhvílandi lána o. fl. Skiptaráðandi taldi H vera eiganda íbúðarinnar að 1/4. Í dómi HR segir, að M hafi verið þinglýstur eigandi íbúðarinnar. H hafi ekki sannað að hann hafi orðið sameigandi íbúðarinnar í upphafi eða síðar hafi samist svo um, að hann yrði sameigandi móður sinnar að eigninni gegn því að hann greiddi áhvílandi veðskuldir ..

Sjá kaupmála	310
Sjá erfðamál	531
Sjá hjónaskilnað	1369, 1384
Sjá kærumál, skipti	1346

Börn.

Þ, 9 ára, kveikti í tundurkveikju og slasaðist, er sprenging varð. Í bótamáli föður Þ á hendur V og F sagði, að ekki verið talið, að 9 ára gamlir drengir „geri sér almennt þá grein fyrir hættunni af slíkjum kveikjum, að Þ verði í þessu máli gert að bera tjón sitt að hluta“

Á, 13 ára drengur, sem starfaði í frystihúsi R, vann að hreinsun hakkavélar að fyrirmælum verkstjóra. Vélin var í gangi, er Á steig á fiskiúrgang, rann til og lenti með hönd í vélinni og skaðaðist. Fébótaábyrgð var lögð óskoruð á R, enda ekki sýnt, að Á hefði átt sök á slysinu

Um umgengnisrétt föður óskilgetins barns við barnið eftir að foreldrar þess, er hjuggu í óvígðri sambúð, er barnið fæddist, slitu samvistir. Sjá umgengnisréttt

Í lögskilnaðarleyfi var svo mælt, að kona hlyti forræði tveggja barna hjóna, sem bæði voru ung

Skv. lögskilnaðarleyfi skyldu nafngreind hjón hafa forsjá barns hjónanna, sem ungt var, en barninu hafði verið ráðstafað í föstur til hjóna þessara með ákvörðun barnaverndarnefndar, og hafði sú skipan staðið í 1 ár, er leyfið var gefið út

.....	978
.....	1085
.....	1157
.....	1369
.....	1384

Dagsektir.

Kaupendur fasteignar höfðuðu mál á hendur seljendum og gerðu þá dómkröfu, að seljendum yrði dæmt skylt að gefa út afsal til þeirra að viðlögðum dagsektum. Seljendum var dæmt skylt að gefa út afsal til kaupenda, en eins og málinu var hagað og með tilliti til sýknukröfu stefndu, þótti ekki ástæða til þess að taka til greina kröfu kaupenda um dagsektir, sbr. 2. mgr. 193. gr. laga nr. 85/1936. Sjá fasteignakaup 32

*Dánarbú. Sjá búskipti.**Dánarbætur.**Dánargerningur.*

Því var haldið fram í skiptamáli, að kaupmáli, er hjón, 79 og 70 ára gerðu, og formlega var frá gengið, fæli í sér erfðaráðstöfun, er fengi ekki staðist, með því að arfleiðsluforms hefði ekki verið gætt og gengið væri á hlut skylduerfingja með honum, sbr. 54. gr. el. Þessu var hrundið, sjá kaupmála 310

Dánargjafir.

Í skiptamáli var því haldið fram, að kaupmáli, sem M og K gerðu, þegar þau voru 70 og 79 ára, væri „dulbúin erfðaskrá eða dánargjöf“. Því var hrundið, sjá kaupmála 310

Dómar.

Hérd. gekk um tiltekinn þátt sakarefnis, sem síðar var lagt fyrir dómstóla í heild sinni. Vitnað var til þessa dóms í dómi Hæstaréttar við sönnunarmat 829

Dómarar.

1. Dómarar í Hæstarétti:

Mál dæmt af þremur hæstaréttardómurum 2, 17, 78, 158, 164, 248, 251, 255, 259, 263, 268, 277, 279, 350, 390, 412, 414, 416, 418, 422, 511, 518, 521, 640, 667, 669, 675, 888, 891, 894, 937, 938, 962, 1019, 1023, 1057, 1063, 1070, 1073, 1110, 1114, 1133, 1138, 1151, 1174, 1221, 1241, 1270, 1346, 1355

Varadómari dæmir í máli fyrir Hæstarétti 72, 84, 104, 122, 141, 588, 863, 873, 924, 951

Varadómarar dæma í máli fyrir Hæstarétti 647, 811

2. Samdómendur í héraði:

Aukadómþing 1070

Bæjarþing 330, 588, 1085, 1181

Félagsdómur 863, 873

	Bls.
Landamerkjadómur	392, 829, 846, 1077
Sakadómur	681, 698, 1095, 1104
Sjó- og verslunardómur 224, 226, 228, 231, 233, 236, 360, 439,	1057, 1114, 1142, 1241
Skiptaréttur	775
Stjórn Lögmannafélags Íslands	1355
Sjá hér réttarfarsaðfinnslur.	
3. Sératkvæði:	
Í Hæstarétti 32, 84, 104, 122, 141, 211, 287, 305, 387, 403, 562,	
768, 775, 808, 882, 924, 978, 1142, 1157, 1181, 1199, 1251, 1270, 1294	
Í héraði	640, 681, 775, 863, 873, 1241
4. Dómara ekki getið í héraðsdómi 17, 72, 224, 226, 228, 231,	
233, 287, 305, 330, 387, 403, 518, 597, 757, 962, 1095, 1104,	1181, 1251, 1294
5. Vanhæfi dómara:	
H var hæstbjóðandi í landspildu, er seld var nauðungarsölu, en stóð eigi í skilum með greiðslu uppboðsandvirðis. Héraðsdómarinn S dæmdi í máli, er uppboðshaldari fyrir hönd veðhafa höfðaði gegn H. Eigi talið, að S hafi borið að víkja sæti í málinu, þó svo að hann hafi sjálfur verið uppboðshaldari á sölupingum, er landspilda sú, er slegin var hæstbjóðanda, var seld. Ómerkingarkröfu hafnað. Sjá uppboð, málsástæður	527
Dómari neitaði að bera upp tiltekna spurningar fyrir aðilja einkamáls, er lögmaður gagnaðilja krafðist, að fyrir hann yrðu lagðar. Dómari reyndi með spurningum til lögmannsins að fá grundvöll til að meta, hvort spurningar þessar yrðu lagðar fyrir aðilja, sbr. 115. gr. laga 85/1936, sbr. 133. gr. Lögmaðurinn krafðist þess að dómari viki sæti. Hann hratt þeirri kröfu og var úrlausn hans staðfest í Hæstarétti	422
6. Ýmis atriði. Sjá einnig réttarfarsannmarkar, réttarfarsvitur:	
Kröfur í aðalsök í máli einu höfðu eigi verið lagðar til sátta fyrir sáttamenn. Héraðsdómur því ómerktur að því er þær kröfur varðaði og þeim þætti málsins vísað frá héraðsdómi	330
Mál eitt var þingfest á bæjarþingi hinn 21. september 1972. Skjöl er vörðuðu málatilbúnað stefnanda, önnur en stefna, voru þó ekki lögð fram í dómi fyrr en 1. febrúar 1973. Eftir að greinargerð kom fram af hálfu stefnda í héraði hinn 1. mars 1973, var ekkert aðhafst í málinu, svo séð yrði, fyrr en það var tekið fyrir á bæjarþinginu hinn 25. nóvember 1976. Dráttur þessi á meðferð málsins talinn óhæfilegur ..	1151
Að því fundið, að dómsformaður í máli er rekið var fyrir sjó- og verslunardómi, háði einn dómþing í málinu, er vitni og aðiljar gáfu skýrslur fyrir dómi. Sagt, að ekki yrði séð, að nein þau atvik, sem um gæti í 205. gr. laga nr. 85/1936 hafi	

réttlætt, að meðdómsmenn voru þá eigi kvaddir	1241
Stefndu í héraði í víxilmáli kröfðust frests til þess að afla gagna og leiða vitni. Stefnandi synjaði um frest. Kröfðust stefndu þá úrskurðar um þetta atriði og fór fram munnlegur málflutningur. Var málið þá jafnframt flutt um efnishlið. Sagt, að héraðsdómara hefði verið rétt að kveða upp sérstakan úrskurð um frest. Það hefði hann ekki gert og væri það aðfinnsluvert	1331
Héraðsdómari aflaði að eigin frumkvæði nokkurra gagna eftir að munnlegum málflutningi lauk án þess að veita lögmönnunum færi á að tjá sig um þau. Byggði hann á þessum gögnum í dómj sínum. Var þetta aðfinnsluvert, en eigi þótti alveg næg ástæða til að ómerkja héraðsdóm og málsmeðferð af þessum sökum	1369

Dómkröfur.

Kröfur fyrir Hæstarétti í landamerksamáli þóttu að sumu leyti ganga lengra en kröfur í héraði	829
A seldi P fasteign, sem reyndist haldin leyndum galla, er kom í ljós u.þ.b. ári eftir kaupin. Í bótamáli P gegn A reisti A sýknukröfu sína í héraði á því að hafi hún nokkurn tímann verið skaðabótaskyld, þá væri sú krafa fyrnd, sbr. 1. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905. A var dæmd bótaskyld í héraði. Við áfrýjun héraðsdóms reisti A sýknukröfu sína aðallega á því, að hin selda fasteign hefði ekki verið haldin neinum göllum. Um málsástæðu þessa sagði, að ekki yrði séð, að A hefði skýrlega andmælt kröfum P á þessum grundvelli í héraði og yrði málsástæðunni því ekki gaumur gefinn fyrir Hæstarétti, sbr. 45. gr. laga nr. 75/1973. Um ómerkingar- og frávisunarkröfu A sagði, að kröfu þessari hefði fyrst verið hreyft við munnlegan flutning málsins fyrir Hæstarétti, og yrði því að telja hana of seint fram borna. Sjá málsástæður	1151

*Dómkvaðning.**Dómstólar.*

1. Héraðsdómstólar:

Aukadómþing	21, 527, 667, 924, 951, 1070
Bæjarþing 32, 84, 104, 122, 141, 158, 164, 167, 178, 219, 268, 277, 295, 320, 330, 355, 422, 511, 521, 544, 562, 580, 588, 628, 635, 637, 647, 768, 811, 918, 938, 962, 978, 1004, 1064, 1085, 1110, 1151, 1157, 1174, 1181, 1199, 1213, 1224, 1251, 1259, 1285, 1294, 1313, 1331, 1358, 1369	
Félagsdómur	640, 863, 873

Fógetaréttur 17, 72, 295, 305, 387, 403, 412, 414, 416, 430, 623, 628, 669, 675, 768, 808, 894, 1138, 1303	
Landamerkjadómur	392, 829, 846, 1077
Sakadómur 2, 12, 62, 78, 193, 248, 251, 255, 259, 263, 279, 418, 453, 518, 555, 597, 646, 681, 698, 757, 882, 888, 897, 906, 973, 1019, 1028, 1063, 1095, 1104, 1133, 1231, 1270, 1279, 1336, 1342	
Sakadómur í ávana- og fíkniefnamálum ..	5, 287, 390, 891, 1023
Sjó- og verslunardómur 224, 226, 228, 231, 233, 236, 350, 360, 1057, 1114, 1142, 1241	
Skiptaréttur	310, 377, 531, 775, 1121, 1346, 1384
Stjórn Lögmannafélags Íslands	1355
Uppboðsréttur	211, 623
Þinglýsingardómur	1073

Dómvenja.

Við ákvörðun vaxtafótar í máli, er höfðað var til heimtu van- goldinna eftirstöðva smíðaverðs fiskiskips, var vísað til þeirrar löngu dómvenju, að vextir af vanskilaskuldum eins og þeirri, er um væri fjallað í málinu, reiknist hinir sömu og innlánsvextir innlánsstofnana af almennum sparisjóðs- reikningum	1181
--	------

*Dráttarvélur.**Eiður.**Eignardómsmál.*

Sjá kærumál, frávisunardómur	1070
------------------------------------	------

*Eignarnám.**Eignarréttur.*

Sjá búskipti	1121
--------------------	------

*Eignarréttarfyrrvari.**Eignarupptaka.*

E réð unnustu sinni bana með riffilskotum. Riffillinn var dæmdur upptækur og eign ríkissjóðs, sbr. 1. mgr. 69. gr. alm. hgl.	681
Andvirði afla og veiðarfæra voru dæmd upptæk til handa Landhelgissjóði vegna fiskveiðibrots	1095

Endurgreiðsla.

L h/f hafði ávísanareikning í V-banka. Tékkæyðublöðum og

tékkavél var stolið frá L h/f og á eitt tékkaeyðublaðið falsaður tékki að fjárhæð kr. 200.000. Undirskriftir á tékkanum voru nöfn tveggja prókúruhafa L h/f. Daginn eftir að tékkinn var keyptur í Ú-banka fór hann í hendur starfsmanna V og var hann þar skuldfærður á viðskiptamanna-reikningi L h/f. Ekki var upplýst, hver tékkanum hafði stolið og falsað hann. L h/f taldi að óheimilt hefði verið að skuldfæra tékkafjárhæðina á reikningi sínum. Í endurkröfumáli L h/f á hendur V sagði, að eins og atvikum máls væri háttað, yrði að líta svo á, hvað sem öðru liði, að V hefði því aðeins mátt synja L h/f um endurgreiðslu tékkafjárhæðarinnar, að V hefði eigi getað kafið Ú-banka um endurgreiðslu tékkans og hann hefði því orðið fyrir tjóni af innlausn hans. Þar sem V hafði ekki sýnt fram á, að svo hefði verið, bar að dæma V til þess að endurgreiða L h/f tékkafjárhæðina. Sjá tékkar 1064

Endurupptaka máls.

Erfðaafsal.

Skv. erfðaskrá S skyldi bóndi hennar Þ taka við eignum hennar að henni látinni. Eftir lát Þ var mælt fyrir um það, hvert eigur þessar skyldu renna. Sagt, að S geti ekki ráðstafað meiru en þriðjungi af eignum sínum, sbr. 35. gr. el., enda verði ekki talið, að Þ hafi afsalað sér rétti til skyldu-arfs 531

Erfðaandlag.

S andaðist 1970 og Þ bóndi hennar 1975. Skv. erfðaskrá S tók Þ við öllum eignum hennar, en mælt var fyrir um, hvert eigur þessar rynnu eftir daga Þ. Að svo miklu leyti sem þetta ákvæði fékk staðist var talið, að Þ ætti að njóta alls arðs af eignum S og ættu bréferfingar hennar ekki tilkall til hlutdeildar í honum, og sama var um eignaaukningu hjá Þ á þessu tímabili 531

Erfðaúbúð.

Erfðafesta.

Erfðakvöð.

S kvað svo á í erfðaskrá, að bóndi hennar Þ skyldi taka eigur eftir hana, en að honum látnum skyldu eigurnar renna til tiltekinna bréferfingja. S lést á undan Þ. Talið var, að hún gæti ekki ráðstafað meiru en þriðjungi eigna sinna

með erfðaskrá, sbr. 35. gr. el. Ákvörðun um það, hvert þessi þriðjungur rynni eftir daga Þ bar hins vegar að virða, og var talið, að hér væri um kvöð að ræða, er búi Þ bæri að hlíta, sbr. 52. gr. el.

531

Erfðaleiga.

R og J fengu með byggingarbréfi ævilanga ábúð á kirkjujörð einni í Þingvallasveit. Dæmt, að með ákvæðum 2. og 5. gr. laga nr. 59/1928 væri kirkjujörð þessari búin sérstaða meðal kirkjujarða, þar sem hún væri falin yfirstjórn Þingvallanefndar og ýmsar hömlur lagðar á nýtingu hennar. Þessi lögmælt sérstaða þótti standa því í vegi, að þeir R og J ættu kauprétt að jörðinni eða rétt til þess að fá hana sér byggða á erfðaleigu. Sjá einnig kaupréttur

21

Erfðamál.

Sjá kaupmála
S og Þ gengu í hjúskap 1934. Þ átti þá þrjú börn, en þau S eignuðust ekki börn saman. S gerði erfðaskrá 1954. Segir þar, að eftir lát hennar skuli Þ taka allar eigur hennar, en að honum önduðum skyldi helmingur eigna, sem Þ félli, renna til jafnra skipta milli þriggja nafngreindra systurdætra S, en hinn helmingur skyldi falla til tiltekins björgunarskútusjóðs B. S andaðist 1970, og lauk einkaskiptum í búi hennar 1971. Tók Þ þá við öllum eignum hennar. Var í skiptagerningi vísað til erfðaskrár S. Þ gerði erfðaskrá 1971. Skyldi þriðjungur eigna hans að honum látnum renna til félaganna Kf og Kr til jafnra skipta. Hvorug erfðaskráin var véfengd skv. 45. gr. erfðalaga 8/1962. Systurdætur S töldu, að virða bæri í hvívetna erfðaskrá S, er Þ hafi skuldbundið sig til að hlíta með viðtöku eigna hennar, sbr. og vísun til erfðaskrár í skiptagerningi, sem fyrr greinir. Börn Þ og félögin tvö töldu, að fyrirmælin um erfðaröð S fengju ekki staðist, en til vara var því haldið fram, að erfðaskrá S sé eigi gild, nema að því er varðar þriðjung af eignum hennar, sbr. 35. gr. erfðalaga. Í dómi Hæstaréttar segir, að um arf eftir S fari að lögum 8/1962, sbr. 57., 58. og 1. mgr. 60. gr. Eigi eru skorður reistar í ísl. rétti við því, að mælt sé fyrir um erfðaröð í erfðaskrá, svo sem gert var í erfðaskrá S. Þ var skylduerfingi S að tveimur þriðju hlutum eigna S, sbr. 36. gr. 1. mgr. erfðalaga. Eigi stóð Þ að erfðaskránni og eigi varð talið, að hann hafi afsalað sér skylduarfi sínum. Gegn andmælum stefndu fengu fyrirmæli í erfðaskrá S eigi staðist nema um þriðjung eigna hennar. Fallist var hins vegar á varakröfu áfrýjenda um, að ráðstöfun á þessum hluta af eignum S væri gild. Þ tók að

310

vísu við þessum hluta eigna S, er hún andaðist, í skjóli erfðaskrár hennar, en honum bar að virða ákvæði í erfðaskránni, sem S var rétt að setja, sbr. 52. gr. erfðalaga. Bar búi Þ því að standa áfrýjendum, systurdætrum S og forráðamönnum B, skil á þriðjungi eigna S að Þ látnum. Við úrlausn um það, hver hafi verið eignarhluti S, er áfrýjendur eiga erfðahlutdeild í, þótti verða að leggja til grundvallar skiptagerðina frá 1971. Þótti Þ eiga rétt á að njóta arðs af þeim eignum, en áfrýjendur áttu ekki tilkall til hlutdeildar í þeim eignaauka, sem að öðru leyti hefir orðið á búi Þ frá 1971, uns uppskriftargerð fór fram í búinu 1975 að Þ látnum. Er þetta svo nánar fært út í dóminum, en þessi þriðjungur skiptist jafnt milli systradætranna þriggja og björgunarskútusjóðsins. Málskostnaður í Hæstarétti var lagður á skylduerfingja Þ og bréferfingja hans .. 531

Sjá og búskipti, hjón, kaupmálar 310

Erfðaröð.

S kvað svo á í erfðaskrá sinni, að bóndi hennar, Þ, skyldi taka við eignum hennar eftir hana látna, en að Þ önduðum skyldu tilteknir aðrir aðiljar erfa eignir þessar. Erfingjar Þ báru þriggjar á, að heimilt væri samkv. ísl. réttarreglum að kveða á um slíka erfðaröð. Í dómi HR segir, að skorður þær, sem reistar séu við ráðstöfun eigna mortis causa, sbr. 36. og 39. gr. el. taki ekki til þessa tilviks, en reglur um gagnkvæmar erfðaskrár bendi hins vegar til þess, að slíkt sé heimilt, sbr. og þá vísbendingu sem felst í 52. gr. el. Var því þessari málsástæðu hrundið 531

Erfðaskrár. Sjá erfðamál.

Erlendir dómur.

Erlend lög.

Sagt í máli einu, að málið væri höfðað til efnda á samningi, sem aðiljar hefðu gert hér á landi. Hafi þar átt í hlut fyrirsvarsmaður stefnda og umboðsmaður stefnanda á Íslandi. Þegar þessa væri gætt, þætti málið eiga að fara að íslenskum lögum 1142

Fangelsi. Sjá refsingar.

Farbann.

Sjá kærumál 808

*Farmgjald.**Farmsamningar.**Farmskírteini.**Fasteignasala.*

S, eigandi fasteignar, fól fasteignasölum að annast sölu á fasteign sinni, þ. á. m. E s/f og A, hæstaréttarlögmanni. Var eignin auglýst í dagblöðum af hálfu beggja þessara aðila. E s/f auglýsti eignina til sölu í dagblaði einu 18. febrúar 1976. Þann dag fékk V upplýsingar um eignina á skrifstofu E s/f og fór þessu næst til þess að skoða eignina, þar sem hann hitti fyrir eiginkonu S. V kannaðist við að hafa einnig haft samband við A um svipað leyti, en þó eftir að hann skoðaði eignina samkvæmt tilvísun frá E s/f. V mun hafa orðið afhuga kaupum um sinn, en hálfum mánuði síðar hafði V samband við A og óskaði þess að fá að skoða aftur hús S. Varð það úr og skoðaði V húsið fyrir milligöngu A, en honum hafði V áður falið að selja tvær fasteignir sínar. Í framhaldi af þessu var síðar gerður kaupsamningur milli S og V, og annaðist A alla skjalagerð. Í máli, er E s/f höfðaði á hendur S til heimtu sölubóknunar, þótti E s/f eiga rétt til nokkurrar bóknunar fyrir að hafa komið á sambandi milli þess manns, er eignina keypti og S 158

M hafði íbúð sína til sölu hjá nokkrum fasteignasölum, m. a. F og H. Í október 1976 seldi M íbúðina K fyrir tilstilli fasteignasalans F. H krafði M um sölubóknun, þar sem hann taldi sig hafa komið á sambandi því milli seljandans og kaupandans, er til sölu hefði leitt. M sýknaður af kröfum H. Upplýst var, að í septemberbyrjun 1976, skömmu eftir að M setti íbúðina í sölu, höfðu þeir M og K hist af tilviljun á skrifstofu H. Hafði þá orðið að samkomulagi með þeim, að K kæmi og skoðaði íbúðina þá um kvöldið, en ekkert varð úr því, hvorki þá né síðar. Um miðjan október 1976, er K hafði selt sína íbúð, hafði hann fengið upplýsingar um íbúð M hjá F og farið þá að skoða íbúðina að hans ábendingu. Komust síðan á kaup milli þeirra M og K, eins og fyrr segir, og fyrir tilstilli F. Í máli H á hendur M var talið, ósannað, að atvik, sem leiddu til sölu íbúðar M til K, hafi mátt rekja til samtals þeirra á skrifstofu H. Elgi væri upplýst, að af hálfu H hafi tilraun verið gerð til þess að hafa samband við M og K, eftir að samtal þetta fór fram, og koma á samningum þeirra á milli, Sýkna 1259

Fasteignaskattar.

R átti fasteign í R-kaupstað. Bæjarstjórn kaupstaðarins lagði fasteignagjöld á eignina um allmörg ár. R greiddi fasteignagjöldin mótmælalaust. Er fasteignaskattur hafði verið lagður á fyrir árið 1973 ritaði lögmaður R gjaldheimtu kaupstaðarins bréf, þar sem álagningunni var mótmælt á þeim grundvelli, að samkvæmt 77. gr. orkulaga nr. 58/1967 væri R undanþegin opinberum gjöldum til ríkis-, sveita- og bæjarfélaga. Gjaldheimtan í R-kaupstað höfðaði mál á hendur R til viðurkenningar á réttmæti fasteignaskatts-álagningarinnar svo og til þess að fá aðfararhæfan dóm fyrir álögðum og ógreiddum skattfjárhæðum. Sagt, að R væri meðal þeirra stofnana, er upp væru taldar í 77. gr. orkulaga nr. 58/1967. Stofnanir þessar væru undanþegnar tekjuskatti, útsvari, aðstöðugjaldi, stimpilgjaldi og öðrum sköttum til ríkis, sveitar- og bæjarfélaga. Telja yrði fasteignaskatt meðal þeirra skatta, sem átt væri við með öðrum sköttum í ákvæðinu. Hér væri um svo ótvírætt lagaákvæði að ræða, að nauðsyn hefði borið til að taka það sérstaklega fram í tekjustofnalögum nr. 8/1972, ef fella ætti niður þær skattaundanþágur, er þær stofnanir nytu, sem nefndar væru í lagaákvæðinu. R var því ekki talið skylt að greiða hinn álagða fasteignaskatt og þótti ekki skipta máli í því sambandi, þótt R hafi ekki um eitthvert skeið neytt þeirra skattfríðinda 219

Fasteignir.

Fasteign var seld á árinu 1972 með fyrirvara um samþykki dómsmálaráðuneytisins til sölu á eignarhluta ófjárráða seljenda. Tilgreind bréf dómsmálaráðuneytisins frá 1973 eigi talin fela í sér endanlega synjun á beiðni um sölu á áðurgreindum eignarhluta. Ráðuneytið talið hafa samþykkt sölu á árinu 1974. Seljendum talið skylt að standa við kaupsamninginn með þeim breytingum, sem á honum höfðu verið gerðar og seljendur dæmdir til þess að gefa út afsal til kaupenda. Sjá kaup og sala, samningar 32

Á var á árinu 1970 veitt heimild til þess að reisa hús í raðhúsa-samstæðu við götu í H-kaupstað. 6. september 1972 seldi Á leigulóðarréttindi sín yfir lóðinni ásamt sökklum undir raðhús til G fyrir 400 þúsund krónur. Kaupverðið skyldi G greiða að hálfu út í hönd og að hálfu með því að samþykkja víxil í gjalddaga 5. desember 1972. Átti G að fá afsal fyrir eigninni, þegar víxillinn yrði greiddur. 23. nóvember 1972 seldi G fasteignina til S, en lofaði jafnframt að byggja á henni hús fyrir S. G greiddi víxilinn ekki á gjald-

daga og þann 5. apríl 1973 rifti Á kaupunum. G andmælti riftuninni og bauðst til þess að greiða víxilfjárhæðina að viðbættum kr. 50.000.- 19. september 1973 undirritaði bæjarstjórinn í H-kaupstað lóðarleigusamning fyrir téða lóð og var Á veittur réttur til lóðarinnar. Undirritaði Á samninginn í október það ár. Í samningi þessum var lóðin leigð á erfðafestu og leiguliða heimilt að selja og veðsetja rétt sinn til lóðarinnar, en bæjarstjórn áskilinn forkaupsréttur. Í máli, sem G höfðaði á hendur Á, gerði hann þá kröfu, að Á yrði dæmt skylt að gefa út afsal til sín fyrir lóðinni að viðlögðum dagsektum gegn greiðslu ógreiddra eftirstöðva kaupverðsins. Talið að skýra bæri samning þeirra Á og G svo, að G ætti rétt á afsali úr hendi Á fyrir hinum framseldu lóðarréttindum, þegar G hefði greitt víxil þann, er um getur. Jafnframt var talið, að Á hafi ætlast til þess að hann héldi rétti sínum til þess að rifta samningnum, ef vanskil yrðu af hálfu G, þó svo að Á fengi G umráð lóðarinnar, áður en kaupverðið væri að fullu gildið. Það talið leiða af byggingarskilmálum H-kaupstaðar, að Á hefði ekki getað veitt G skriflegt skilríki fyrir framsali lóðarréttindanna fyrr en Á sjálfur hefði undirritað lóðarleigusamning. Á hefði hins vegar ekki undirritað lóðarleigusamninginn fyrr en í október 1973 og væri ekki komið fram, að það væri af atvikum, sem Á hefði ekki ráðið við. Þar sem Á hefði ekki getað af sinni hálfu fullnægt samningi sínum við G, er hann lýsti yfir riftun, var riftun ekki talin heimil að lögum. Samkvæmt þessu var krafa G um að Á gæfi út afsal tekin til greina 178

H, seljandi fasteignar, höfðaði mál á hendur E, kaupanda, til greiðslu vangoldinna eftirstöðva kaupverðsins. E hafði uppi gagnsök í málinu til heimtu skaðabóta vegna galla, er hann taldi vera á gleri fasteignarinnar. Sagt í úrlausn um gagnsök, að E hafi verið kunnugt um, að tvöfalt gluggagler hússins hafi verið samsett með kittillistum og 10 ára gamalt. Hann hafi viðurkennt, að áður en kaupsamningur var gerður, hafi hann við skoðun veitt athygli móðu á milli glerja svo og að hann hafi haft af þessu fregnir frá öðrum. Eigi þótti sönnuð sú staðhæfing E, að H hafi gefið honum rangar upplýsingar um ástand glersins. Samkvæmt þessu, og þar sem E samdi um kaupun án nokkurs fyrirvara um rétt sinn til bóta af þessu tilefni, var H sýknaður af kröfu E. Sjá einnig skaðabætur innan samninga 330

Kaupandi fasteignar hafði skoðað hana rækilega áður en kaup fóru fram. Benti seljandi kaupanda á ýmsa galla, er á eigninni voru. Í kaupsamningi sagði, að kaupanda væri ljóst, að

viðgerða og endurbóta væri þörf. Seljandinn sýknaður af kröfum kaupandans um skaðabætur vegna galla að undanskildum kröfulið vegna galla á múrhúðun bílskúrsveggjar. Sagði, að eins og frágangi veggjarins hefði verið háttað, hefði kaupandinn mátt ætla, að múrhúðun hans hefði verið með eðlilegum hætti. Svo hefði þó ekki verið og kaupandanum því dæmdar bætur samkvæmt lögjöfnun frá 2. mgr. 42. gr. laga nr. 39/1922. Sjá skaðabætur innan samninga . . . 962

P keypti fasteign af A með afsali dagsettu 8. júní 1963. Gallar komu fram í steypu og múrhúðun á árinu 1964 og fór matsgerð fram 1969. Í bótamáli P á hendur A reisti A sýknukröfu sína á því í héraði, að hafi hún einhvern tímann verið skaðabótaskyld, þá væri sú krafa fyrnd. Sagt, að krafa P væri risin af leyndum galla á húseign þeirri, er hann hefði keypt af A, og ekki hefði komið í ljós fyrir en eftir að kaupin gerðust. Eigi lægi fyrir, hvenær stefnandi hefði fyrst borið fram kvartanir út af galla þessum við A, en þó kæmi það fram í málinu, að það hefði verið gert eigi síðar en 15. ágúst 1969. P hefði keypt íbúðina um það bil á miðju ári 1963, en stefna hefði verið birt 27. júlí 1972. Krafan var ekki fyrnd, þar sem um slíkar kröfur gildi 10 ára fyrningarfrestur. A dæmt að greiða P bætur. Sjá einnig málsástæður . . . 1151

J keypti íbúð í smíðum af H. Verðtryggingarákvæði var í kaupsamningi aðilja og sagði í því, að kaupverð væri miðað við verðlag og byggingarvísitölu 1. mars 1974 og skyldi kaupandi greiða hækkanir, er yrðu á byggingarkostnaði frá þeim degi til greiðsludags. Ágreiningur reis með J og H um lagagildi verðtryggingarákvæðis þessa, er J taldi brjóta í bága við ákvæði laga nr. 71/1966 um verðtryggingu fjárskuldbindinga. Eigi varð á það sjónarmið J fallist og hann dæmdur til þess að greiða H vangoldið vísitöluálág. Sératkvæði. Sjá verðtrygging, vextir . . . 1251

Kaupandi fasteignar hélt því fram, að verðtryggingarákvæði í kaupsamningi um fasteign, sem hann keypti, færi í bága við ákvæði laga nr. 71/1966, og neitaði að greiða seljandanum hækkanir í samræmi við verðtryggingarákvæðið. Verðtryggingarákvæði þetta eigi talið brjóta í bága við ákvæði áðurgreindra laga. Riftunarkrafa seljandans ekki tekin til greina, en kaupandinn dæmdur til þess að greiða seljandanum hina umkröfðu hækkanir. Sératkvæði um vexti. Sjá einnig verðtrygging, kaup og sala . . . 1294

Félagsdómur.

Sjá kærumál . . . 640, 863, 873

Félög.

Sjá hlutafélög	236
----------------------	-----

Firma.

J var persónulega útgefandi og ábekingur á víxli. Samþykkjandi víxilsins var hótelið HV, en við nafn hótelsins hafði J ritað nafn sitt. Upplýst var að hótelið HV var eigi skrásett firma. Með nafnritun sinni undir orðið „Samþykkur“ á framhlið víxilsins varð J persónulega samþykkjandi hans og skuldbatt sig til þess að greiða hann í eindaga. Sjá víxlar	628
Sjá og hlutafélög	236

Fiskveiðabrot.

Flugvél Landhelgisgæslunnar flaug yfir togarann E. Allir gæslumennirnir kváðust hafa séð, að E var þá með botnvörpu í sjó, en hlerar hefðu verið í gálga. Ekki var það véfengt, að E hefði verið á friðuðu svæði út af Kögri. Er skipsmenn á Þór komu um borð í E um 2 klst. síðar töldu þeir, að ummerki á veiðarfærum hefðu sýnt, að þau hefðu verið í sjó eigi fyrir löngu (þau voru fægð). Skipstjóri á E, K, kvaðst hafa verið sofandi, er botnvarpan var sett í sjó, og var þeim framburði eigi hrundið. Botnvarpa E var hífð inn að fyrirmælum gæslumanna á flugvél. Eigi var öruggt, að gæslumenn hefðu séð fisk í botnvörpunni. Enginn fiskur var á þilfari né í fiskmóttöku, er skipsmenn á Þór komu um borð í E. Í hérð. þótti eigi sannað, að K hefði gerst sekur um botnvörpuveiðar í landhelgi, en hann var sektaður fyrir að hafa veiðarfæri ekki í búlka innanborðs. Í hrd. segir, að atferli þeirra, sem fóru með stjórn E, feli í sér veiðiaðgerð í skilningi laga 81/1976. Eigi stoðaði K að bera fyrir sig að hann hafi verið sofandi, þar sem hann ber eindregna fjársektarábyrgð á því, er skip hans stundar ólöglegar veiðar innan fiskveiðimarkanna, sbr. dóma í hrd. XLI, 212, XLII, 980 og 1281. Lög 81/1976 eru reist á þessari lagastefnu. Refsað var samkv. 2. mgr. 2. gr. laga 81/1976, sbr. 2. mgr. 2. tl. 1. gr. rgj. 415/1976 sbr. 1. gr. rgj. 299/1975 og 1. gr. rgj. 263/1977, sbr. lög 44/1948 og lög 45/1974, svo og skv. 2. tl. 1. mgr., sbr. 2. mgr. 17. gr. sbr. 21. gr. laga 81/1976. Skipið E var 375 rúmlestir og 51.12 m. að lengd. Refs.: 4.200.000 kr. sekt til Landhelgisgjóðs. Þar sem eigi var sýnt fram á, að K ætti saknæman hlut að fiskveiðibroti þessu varð honum eigi dæmd vararefs., sbr. 7. gr. laga 101/1976, er breytir 53. gr. laga 19/1940. Samkv. 2. mgr. 17. gr. laga 81/1976 var andvirði afla og veiðarfæra

E dæmt upptækt til handa Landhelgissjóði	1095
Varðskip kom að v/b F, skipstjóri B, er hann var að þorsk- netaveiðum á friðuðu svæði á Selvogsbanka. Mælingar varðskipsmanna, er sýndu glögglega, að B var á bannsvæði, voru ekki vefengdar né að hann hafi þá verið að veiðum. Var ákæra sönnuð. Brot B varðaði við 1. tl. 2. mgr. 1. gr. rgj. 17/1976 um breyt. á rgj. 299/1975, sbr. lög 44/1948, sbr. lög 45/1974 um breyt. á þeim lögum, sbr. nú 1. tl. 2. mgr. 1. gr. rgj. 415/1976 og 1. gr. rgj. 134/1977, sbr. lög 102/1973, 6. og 9. gr., sbr. 7. og 12. gr. laga 81/1976, allt sbr. við 2. gr. alm. hgl. Mistök í vísun til tiltekinnar reglugerðar þótti ekki verða því til fyrirstöðu að henni yrði beitt, enda kom fullkomin vörn fram í því efni fyrir Hæstarétti. F var 105 brúttó smál. Refs.: 500.000 kr. sekt til Landhelgissjóðs, 40 d. vh. til vara. Ekki kom fram krafa um eignarupptöku	1104

Fíkniefni. Sjá ávana- og fíkniefni.

Fjárdráttur.

J var forstöðumaður póst- og símstöðvar í kaupúni. Kom fram sjóðshalli hjá stöðinni, er nam 2,1 millj. kr. röskri. Fór fram rækileg endurskoðun á öllum reikningsgögnum stöðv- arinnar. J viðurkenndi sjóðshallann út af fyrir sig, en ekki lá fyrir ótvíræð játning hans um fjárdrátt. J játaði að hafa rangfært mánaðarlegar skilagreininir sínar og þannig leynt sjóðshallanum. J var uppvís að því að hafa blandað saman persónulegum fjárreiðum sínum og fé stöðvarinnar með notkun tiltekins hlaupareiknings, enda þótt honum hafi borið að halda peningum stöðvarinnar aðgreindum frá eigin fé. Þótti nægilega sannað, að hann hefði gerst sekur um fjárdrátt, er varðaði við 1. mgr. 247. gr., sbr. 138. gr. alm. hgl. Refs.: 6 mán. fang. J samþykkti bótakröfu Póst- og símamálastofnunar, sem nam framangreindri fjárhæð, að tveimur liðum frádregnum, þ. á. m. óuppgert orlof J	597
---	-----

Fjármál hjóna.

Um fjárskiptasamning milli hjóna vegna skilnaðar. Sjá Hjón ..	1369
Kona krafðist þess, að beitt væri ákvæði 57. gr. laga 60/1972 um frávík frá helmingaskiptareglu 18. gr. 2. mgr. laga 20/1923 við fjárskipti vegna lögskilnaðar við bónda hennar. Eigi var á þetta fallist. Sjá Hjón	1384

Fjárnám.

Hinn 18. október 1976 var að beiðni B gert fjárnám í lausafé, er G átti og áður hafði verið kyrrsett til tryggingar tiltekn- um skuldum, er B átti á hendur G. B fór þess síðan á leit,

að hinir fjárnumdu munir yrðu teknir úr vörslum G og var það mál tekið fyrir í fógetarétti 13. janúar 1978. G sótti þá þing ásamt nafngreindum hæstaréttarlögmanni, er lýsti því yfir, að fjárnámið 18. október 1976 hefði í raun verið árangurslaust, þar sem hinir fjárnumdu munir, er ekki höfðu verið virtir, væru allir veðsettir. Fógeti ákvað þá að kröfu B að fella niður fjárnámið frá 18. október 1976 og freista þess að gera fjárnám með árangri. Ritaði B þá nýja fjárnámsbeiðni og var málið tekið fyrir að nýju. Benti G þá á tiltekna fasteign sína til fjárnáms og lýsti fógeti yfir fjárnámi í henni. Fjárnámssgerð þessari áfrýjaði G síðan og krafðist þess, að hún yrði felld úr gildi. Taldi hann, að fjárnám hefði verið gert samkvæmt bæjarþingsdómi og fógetaúrskurði, sem ekki hefði verið lögmætur aðfarargrundvöllur. Dómurinn hafi verið birtur 11. maí 1976, en úrskurðurinn hafi aldrei verið birtur. Þegar hið áfrýjaða fjárnám hefði hafist 13. janúar 1978, hafi verið liðið meira en eitt ár frá því, að aðför gat farið fram samkvæmt bæjarþingsdómnum. Hafi hann því eigi fullnægt skilyrðum 9. gr. laga nr. 18/1887, en um nýtt fjárnám hafi verið að ræða. Talið, að fjárnám það, er gert var 13. janúar 1978 til tryggingar áðurgreindum bæjarþingsdómi, hefði verið framhald fjárnámsins frá 18. október 1976, en hið síðara fjárnám hefði farið fram vegna upplýsinga G sjálfs um það, að hið fyrra fjárnám tryggði ekki kröfur B, sbr. 1. mgr. 51. gr. laga nr. 19/1887. Var hin áfrýjaða fjárnámssgerð því staðfest. Sjá málsástæður

17

Á krafðist ómerkingar héraðsdóms og heimvísunar. Jafnframt krafðist Á þess, að fjárnámssgerð, er gerð hafði verið til tryggingar dómsskuldinni, yrði felld úr gildi. Héraðsdómur staðfestur með skírskotun til forsendna og fjárnámssgerðin staðfest. Sjá skuldamál

295

J, gerðarþoli, áfrýjaði fjárnámssgerð og krafðist þess, að hún yrði felld úr gildi. Byggði hann kröfu sína á því, að í fjárnámsbeiðni S, gerðarbeiðanda, sem S hefði sent fógeta í N-kaupstað, hefði verið beiðst fjárnáms í eignum annars manns. Maður þessi var ásamt J skuldari samkvæmt dómi þeim, sem var aðfarargrundvöllur. Talið, að þetta leiddi eigi til þess, að fella bæri fjárnámið úr gildi, þar sem J hefði sjálfur verið mættur í fógetarétti K-kaupstaðar, þegar fjárnámið var gert og samþykkt, að gerðin færi fram. J hefði verið leiðbeint af dómara og síðan hefði hann bent á til fjárnáms tiltekna eign sína í K-kaupstað. Þá hélt J því fram, að með fjárnáminu hefði S fengið aðfararveð fyrir dómkröfu sinni til viðbótar samningsveðrétti þeim, er hann

hafði fyrir skuldinni samkvæmt tilteknu tryggingarbréfi. Fjárnáminu hafi síðan verið þinglýst, án þess, að fram kæmi að þar væri um sömu kröfu að ræða. Hafi þetta valdið sér tjóni. Sagt, að mál þetta varðaði aðeins hið áfrýjaða fjárnám, en ekki þinglýsingu þess. Engir þeir gallar væru á fjárnáminu er varðað gætu ógildi þess. Fjárnámssgerðin því staðfest. Sams konar sakarefni á bls.

414, 416 412

1. nóvember 1976 voru þeir J og S dæmdir til þess að greiða Ú víxilskuld óskipt. Ú ritaði yfirlýsingu þess efnis á endurrit dómsins 15. júní 1978, að dómkrafan væri þann dag að fullu greidd af J og framseldist Á, héraðsdómslögmanni. 22. júní 1978 birtu stefnuvottar S, samþykkingandanum, dóm-inn, og 16. ágúst var að beiðni Á gert fjárnám í bifreið í eigu S og hún seld á nauðungaruppboði 9. september s. á S var erlendis, er uppboðið fór fram. S áfrýjaði fjárnáminu og uppboðinu og krafðist þess, að þau yrðu felld úr gildi. Reisti hann kröfu sína m. a. á því, að þegar fjárnámið hafi farið fram, hafi J, samskuldari sinn, verið búinn að greiða dómskuldina, svo sem sýnt væri á kvittun þeirri, er Ú hefði ritað á dómsendurritið. Aðfarargrundvöllur hafi því verið fallinn niður, þegar fjárnámið fór fram. Því var hins vegar haldið fram af hálfu Á, að J hefði í greint sinn gegnt erindi Á, sem framsalshafa dómkröfunnar, er hann greiddi dómskuldina. Því hafi sér sem framsals-hafa verið heimilt að leita fullnustu hjá S með fjárnámi og eftirfarandi uppboði. Sagt, að samkvæmt yfirlýsingu Ú hafi Á fengið framselda kröfu þá, er Ú hafi átt óskipt á hendur þeim J og S. J hafi þá þegar verið búinn að greiða dómskuldina. Af því leiddi, ef rétt væri, að krafa Ú á hendur báðum dómþolum væri þar með niður fallin. Á hefði eigi, hvorki með vætti þeirra, er hlut hefðu átt að máli, né með öðrum gögnum, stutt þá staðhæfingu sína, að J hefði gegnt erindi Á, er J greiddi dómkröfurnar. Samkvæmt því og þegar litið væri til orðalags yfirlýsingarinnar, yrði að telja staðhæfingu þessa af hálfu Á ósannaða. Yrði samkvæmt því ekki talið, að framangreindur dómur hafi verið lögmætur aðfarargrundvöllur. Fjárnámið og uppboðið því fellt úr gildi 623

- J, víxilskuldari og dómfelldi í héraði, krafðist sýknu að svo stöddu og niðurfellingar fjárnámssgerðar. Ekki var á því byggt af hálfu J, að neinir þeir ágallar væru á hinni áfrýjuðu fjárnámssgerð, að ómerkingu ættu að valda. J dæmdur til greiðslu víxilskuldarinnar og fjárnámssgerðin staðfest .. 628

Fjárnámssgerð staðfest 768

Fjársekt.

- Lög 81/1976 talin reist á þeirri lagastefnu, að skipstjóri beri eindregna fjársektarábyrgð á því, að skip hans stundar ólöglegar fiskveiðar innan fiskimarka. Stoðaði skipstjóra því ekki að bera fyrir sig, að hann hafi verið sofandi, er fiskveiðiaðgerðir fóru fram, sbr. hrd. XLI, 212, XLII, 980 og 1281. Hins vegar var vararefsing ekki dæmd vegna fjársektar, þegar svo stóð á, sbr. 7. gr. laga 101/1976, er breytir 53. gr. alm. hgl. 1095
- Fésekt vegna brota á lögum 81/1976 o. fl. látin renna í Landhelgissjóð Íslands 1095, 1104
- Vararefsing fjársektar. Sjá refsingar.

Fjársvik.

- H gaf út tvo tékka og fékk konu sinni, er keypti vörur fyrir annan þeirra, en framvísaði hinum í banka og fékk greidda tékkafjárhæðina. Lagt var til grundvallar, að H hafi afhent konunni tékka þessa gagnert til þess að þeim yrði ráðstafað með þeim hætti, er raun bar vitni um. Þeir reyndust innstæðulausir. H var refsað samkv. 248. gr. alm. hgl. og dæmd refsing auk þess samkv. 1. gr. laga 35/1977, en eigi samkv. 261. gr. alm. hgl., fyrir útgáfu tékka, sem notaðir voru til greiðslu eldri skulda. Refs.: 2 mán. fang. skilorðsbundin til 3 ára. Sjá og lögskýringu 757

*Fjölbýlishús.**Flutningssamningar.**Foreldravald.**Forkaupsréttur.*

- Fógetagerðir.* Sjá aðför, fjárnám, innsetningargerðir, kyrrsetningu, lögbann, lögtak, útbuð.

Framhaldsgögn.

- Þeirra var aflað í landamerksamáli á grundvelli úrskurðar Hæstaréttar frá 1977, þ. á. m. var uppdráttur af hinu umdeilda landsvæði og sérfræðilegar kannanir á farvegi F-ár og líklegar breytingar á F-rifi og loks heildarmerkjaskrár fyrir Fr og hjáleigum. Uppdráttur landmælingamanns var lagður fram í málinu, er sýndi breytingar á rifinu, miðað við samanburð á uppdrætti 1910 og ljósmynd frá 1978 829

Framhaldsrannsókn.

Hæstiréttur kvað upp úrskurð um framhaldsrannsókn í máli út af ölvunarakstri. Óskað var lýsingar á þeim aðferðum, sem nú eru notaðar við ákvörðun á vínandamagni í blóðsýni og samanburðar á þeim og fyrri aðferðum, á frádrætti í ‰ vínandamagns vegna mælingaskekkju og um það hve miklu vínandamagni megi telja, að ákærði hafi brennt í 100 mínútur, sem liðu frá handtöku uns honum var tekið blóð. Sérfræðileg könnun skyldi og gerð á gögnum um blóðsýni, er tekið var úr ákærða, og úrvinnslu og mati í því sambandi 646

Framkrafa.

Bifreiðin X var tryggð húftryggingu hjá váttryggingarfélaginu S. X varð fyrir skemmdum, er Ó bar sök á. S bætti X tjón það, er hann hafði orðið fyrir, en endurkrafði síðan Ó og váttryggingarfélag það, er tryggt hafði bifreið Ó, um fjárhæðir þær, er S hafði greitt eiganda X. Eigandi X þótti eigi að fullu hafa gætt reglna umferðarlaga um ökuhraða, en krafa S tekin til greina að fullu elgi að síður, þar sem Ó var talin eiga, eins og sérstaklega stóð á, yfirgnæfandi sök á spjöllum X bifreiðarinnar með vítaverðum akstri sínum. Sjá skaðabætur 918

Framsal kröfu.

Sjá fjárnám 623

Framsal sakamanna.

Af hálfu stjórnvalda var þess krafist, að G ísl. ríkisborgari, yrði framseldur til Svíþjóðar vegna gruns um brot, er hann hafði framið í Gautaborg. Brot þau, sem honum var gefið að sök voru rannsókuð hér á landi. Voru í framhaldsbeiðni 9 brotatilvik (fíkniefnabrot), er krafa um framsal var reist á. Talið var, að með lögum 7/1962 um framsal sakamanna til hinna Norðurlandanna hefði verið vikið til hliðar 1. tl. 1. mgr. 9. gr. alm. hgl. að því er varðar framsal ísl. ríkisborgara til Norðurlandanna. Samkv. 1. mgr. 2. gr. laga 7/1962 er það meðal skilyrða fyrir framsali, að þyngri refs. en 4 ára fangelsi liggi við brotinu eða samsvarandi broti eftir ísl. lögum. Hámarksrefsing skv. 4. mgr. 2. gr. laga 65/1974 var varðhald eða fangelsi allt að 2 árum en samkv. 173. gr. a alm. hgl. gat refsing orðið allt að 10 ára fangelsi. Úrlausn máls valt á því, hvort líklegt þætti, að brot G vörðuðu við fyrrgreinda resiheimild eða við hina síðari. Skiptust hæstaréttardómarar í tvo hópa, þrír dæmdu

að orðið skyldi við framsalskröfu, enda bæri að virða at-
hafnir G sem áframhaldandi brotastarfsemi, er svarar til
verknaðarlýsingar 173. gr. a alm. hgl. Tveir dómara töldu
brot G ekki varða örugglega við 173. gr. a alm. hgl. og væri
skilyrðum 1. mgr. 2. gr. laga 7/1962 því eigi fullnægt. Bæði
meirihluti og minnihluti dómara gerðu ráð fyrir, að máls-
varnarlaun verjanda G fyrir Hæstarétti yrðu dæmd úr ríkis-
sjóði, minnihlutinn einnig að því er tekur til héraðsdóms .. 882

Frávísun.

A. Einkamál.

1. Frá héraðsdómi.

- Sjá einnig kærumál 164, 268, 277, 521, 863, 873, 1057, 1070, 1355
- H, seljandi fasteignar, höfðaði mál á hendur E, kaupanda, til
greiðslu vangoldinna eftirstöðva kaupverðsins. Kröfur H í
aðalsök höfðu ekki verið lagðar til sátta fyrir sáttamenn
og ekki höfðu aðilar samið um, að þær skyldu vera undan-
skildar sáttameðferð þeirra. Héraðsdómur var ómerktur
að því er varðar aðalsök og málinu vísað frá héraðsdómi,
sbr. 1. mgr. 5. gr. laga nr. 85/1936 330
- S, stefnandi krafði stefnda um greiðslu launamismunar
milli tveggja launaflokka, eins og sá mismunur væri á
hverjum tíma. Sagt, að kröfur S væru ódómhæfar að þessu
leyti, sbr. 88. gr. laga nr. 85/1936, og ekki væru efni til að
veita sérstaklega dómsviðurkenningu fyrir réttmæti þeirra
samkvæmt 69. gr. sömu laga. Héraðsdómurinn því ómerk-
tur og málinu vísað frá héraðsdómi, Sjá ómerkingu 544
- Áfrýjaður dómur og meðferð máls í héraði ómerkt og málinu
vísað frá héraðsdómi, þar sem stefndi í héraði þótti hafa
sýnt fram á, að vottorð stefnuvotta vegna birtingar héraðs-
dómsstefnu hefði eigi verið rétt að efni til, sbr. 2. mgr. 92.
gr. laga nr. 85/1936. Sjá stefnubirtingu 637
- Útgefandi og ábekingur víxils gerðu við áfrýjun víxilmáls kröfu
um frávísun málsins frá héraðsdómi og byggðu þeir kröfu
sína á ákvæði 1. mgr. 69. gr. laga nr. 85/1936. Sagt, að
engin haldbær rök hefðu verið færð fyrir kröfu þessari og
var henni því eigi sinnt 1110
- Höfuðstóll kröfu einnar var fölginn í ógreiddri uppgjörsskuld
og vöxtum. Vaxtaliður þessi tekinn til greina í héraðs-
dómi. Í Hæstarétti sagði, að engin sérstök grein væri gerð
fyrir kröfulið þessum. Þegar litið væri til þess, hversu óskýr
málsreifun um þennan kröfulið væri, en loku þó eigi fyrir
það skotið, að vaxtakrafan ætti a.m.k. að einhverju leyti
rétt á sér, þótti verða að vísa kröfulið þessum frá héraðs-
dómi 1181

2. Frá Hæstarétti.

Sjá einnig kærumál	669, 675,	808
P höfðaði mál á hendur K til greiðslu launa vegna fyrirvara- lausrar uppsagnar. K sótti eigi þing í héraði og var hann skv. 118. gr. laga nr. 85/1936 dæmdur til þess að greiða P stefnukröfurnar. K áfrýjaði dóminum og lýsti dómkröfum sínunum svo í áfrýjunarstefnu, að hann myndi fyrir Hæsta- rétti „krefjast þess, að hinum áfrýjaða dómi verði með eða án heimvísunar og með eða án nýrra gagna, varna, máls- ástæðna og krafna hrundið og breytt á þá leið, að allar kröfur hans fyrir Hæstarétti verði teknar til greina og honum dæmdur hæfilegur málskostnaður fyrir Hæstarétti eftir mati réttarins.“ Talið, að með hinum tilvitnuðu orðum, væri ekki nægilega greint, í hvaða skyni áfrýjað væri og hverjar væru dómkröfur áfrýjanda. Áfrýjunarstefna full- nægði því ekki fyrirætlum 3. tl. 2. mgr. 34. gr. laga nr. 75/1973. Greinargerð áfrýjanda var eigi svo úr garði gerð, sem áskilið væri í 44. gr. nefndra laga. Bar af þessum sök- um að vísa málinu sjálfkrafa frá Hæstarétti. Sams konar sakarefni á bls. 226, 228, 231, 233	224	
Sjá skiptamál		377
Úrskurður héraðsdómara í lögtaksmáli var kveðinn upp 14. júlí 1976. Áfrýjunarstefna var birt 30. desember 1976. Voru þá liðnar meira en átta vikur frá uppkvaðningu lögtaks- úrskurðar og meira en fjórar vikur frá birtingu áfrýjunar- stefnu, þegar gagnáfrýjandi áfrýjaði málinu 28. janúar 1977. Gagnáfrýjun málsins því talin óheimil sbr. 1. mgr. 11. gr. laga nr. 29/1885 og 1. og 3. mgr. 20. gr. laga nr. 75/ 1973 og var gagnsök vísað frá Hæstarétti	430	
V sætti gæsluvarðhaldi grunaður um hluttöku í þjófnaði. Í hér- aði stefndi V „fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs og sýslu- manni B-sýslu og saksóknara ríkisins til réttargæslu“ til greiðslu bóta fyrir gæsluvarðhald að ósekju. V voru dæmdar bætur í héraði. Fjármálaráðherra, J sýslumaður, og B, ríkissaksóknari áfrýjuðu málinu. Engar kröfur voru gerðar af hálfu sýslumanns og gegn honum var engum kröfum beint. Sagt, að J hefði ekki gerst aðili málsins í héraði og að hann færi ekki að lögum með fyrirsvor af hálfu ríkis- valdsins í málinu. Samkvæmt þessu og þar sem honum hefði ekki verið rétt af öðrum ástæðum að áfrýja héraðs- dómi, var áfrýjun af hans hendi vísað frá Hæstarétti	1313	

B. Opinber mál.

Sjá ómerking	518
Liðnir voru röskir 5 mánuðir frá því að munnlegur málflutn-	

ingur fór fram í máli, þegar dómur gekk. Var þetta brot á 165. gr. laga 74/1974, sbr. 191. gr. laga 85/1936. Var hér-
aðsdómur ómerktur og málinu vísað heim í hérað til nýs
málflutnings og dómsuppsögu 1336

Frelsisvipting. Sjá gæsluvarðhald.

Frestur.

Mál sameinuð í Hæstarétti skv. 19. gr. 1. mgr. laga 75/1973
og frestur veittur 667

Krafa um sameiningu mála tekin til greina. Samkvæmt því
þótti einnig rétt að taka kröfu um frestveitingu til greina.
Sjá sameining mála 669

Munnlegur málflutningur fór fram um framkomna kröfu
stefnda í héraði um frest. Var málið þá jafnframt flutt
um efnishlið þess. Að málsmeðferð þessari fundið. Sagt,
að með því að taka til úrlausnar í einu lagi frestkröfuna
og efnishlið málsins, hefði falist synjun á að veita frest,
þó svo að þess væri ekki berum orðum getið í héraðsdómi 1331

Fundasköp.

Fyrning kröfuréttinda.

Krafa um skaðabætur vegna galla í lausafé talin fyrnd samkv.
54. gr. laga nr. 39/1922. Sjá kaup og sala, lausafé 1114

A seldi P fasteign á árinu 1963. Fasteign þessi reyndist haldin
leyndum galla í steypu og múrhúðun, en galli þessi kom
ekki í ljós fyrr en á árinu 1964. Mat á göllum þessum fór
fram á árinu 1969. A hélt því fram, að ef hún hefði ein-
hvern tímann verið skaðabótaskyld af þessu tilefni, þá
væri krafa á hendur henni fyrnd. Sagt, að fasteignin hefði
verið haldin leyndum galla, er ekki hefði komið í ljós fyrr
en eftir kaupin. Eigi lægi ljóst fyrir, hvenær P hefði fyrst
kvartað við A út af göllum þessum, en þó kæmi það fram
í málinu, að það hefði hann gert eigi síðar en 15. ágúst
1969. P hefði keypt íbúðina um það bil á miðju ári 1963,
en stefna hefði verið birt 27. júlí 1972. Krafan var ekki
fyrnd, þar sem um slíkar kröfur gildi 10 ára fyrningar-
frestur sbr. 2. tl. 4. gr. laga 14/1905. Sjá fasteignir, skaða-
bætur 1151

Fyrning sakar.

F framdi líkamsárásir í febrúar, apríl og júní 1970. Varðaði
hin fyrstgreinda við 218. gr. almennra hegningarlaga, en
hinar tvær við 217. gr. sömu laga. Ætla varð, að refsing
fyrir hvert brot um sig hefði ekki farið fram úr árs varðh.

Dómsrannsókn út af brotunum hófst í febrúar 1974. Sök var þá fyrnd, sbr. 1. tl. 81. og 82. gr. alm. hgl. og var F sýknaður. Í einu tilviki taldi hérð. sök fyrnda vegna brots gegn 217. gr. alm. hgl. Ríkissaksóknari krafðist staðfestingar á héraðsdómi að því er refs. varðaði, og kom þetta brot því eigi til álitu í Hæstarétti 453

Fölsun.

Sjá tékkar, endurgreiðsla 1064

Gagnaöflun. Sjá úrskurðir.

Gagnsakir. Sjá áfrýjun.

Geðheilbrigði. Sjá sakhæfi.

Gengi.

Víxilfjárhæðir, er R, íslenskur ríkisborgari búsettur hér á landi skuldaði, voru tilgreindar í sterlingspundum. Vixlarnir voru samþykktir til greiðslu hér á landi og var útgefandi þeirra S, lögmaður. R dæmdur til greiðslu víxilfjárhæðarinnar í enskum pundum miðað við sölugengi sterlingspunds á þeim dögum, er hann tók á sig greiðsluskuldbindingar samkvæmt þeim. Sjá verðtrygging, vextir 768

*Gerðardómur.**Geymslugreiðsla.*

Á seldi G á árinu 1972 lóðarréttindi að lóð einni í H-kaupstað ásamt framkvæmdum á lóðinni. Kaupverð skyldi greiða að hálfu út í hönd við samningsgerð og að hálfu með því að samþykkja víxil að fjárhæð kr. 200.000, með gjalddaga 5. desember 1972. Átti þá að gefa út afsal. G greiddi víxlinn ekki á umsömdum gjalddaga og 5. apríl 1973 rifti Á kaupunum. 20. mars 1975 lagði G kr. 301.000 inn á geymslu-reikning í Landsbankanum til greiðslu áðurnefnds víxils ásamt vöxtum og áætluðum málskostnaði. G þótti ekki í málinu hafa gefið næga skýringu á sundurliðun þeirrar fjárhæðar þrátt fyrir áskoranir Á og kröfugerð hans ekki á því reist, að með geymslugreiðslu þessari hafi G fullnægt samningsskyldu sinni. Varð því ekki til geymslugreiðslunnar litið við úrlausn málsins að öðru leyti en því, að telja varð, eins og geymslugreiðslunni væri háttað, að með henni hefði G fallist á að greiða vexti af víxlinum frá gjalddaga. G því dæmdur til greiðslu víxilfjárhæðarinnar ásamt vöxtum frá gjalddaga. Sjá fasteignir, afsal, kaup og sala 178

- S var skuldari tveggja handhafaskuldabréfa, með gjalddaga 1. júní 1977. Greiðslustaður var enginn tilgreindur í bréfunum. 10. júní 1977 barst S tilkynning um, að bréfin væru til innheimtu í Búnaðarbanka Íslands. Er S kom í bankann 15. júní til þess að greiða gjaldfallnar fjárhæðir, voru bréfin ekki lengur til staðar í bankanum. S fór þá að morgni næsta dags í Landsbankann og lagði gjaldfallnar fjárhæðir inn á geymslureikning. Lýsing S á kröfu þeirri, er hann greiddi með geymslugreiðslunni, þótti að ýmsu leyti ónákvæm. Með því að engin gögn voru komin fram um það, að B, handhafa bréfanna, hefði ekki verið unnt að fá féð greitt til sín, þrátt fyrir ágalla þessa og þar sem B hefði enn fremur engin andmæli haft uppi fyrir uppboðsréttinum um, að geymslugreiðslan hefði verið ófullnægjandi af þessum sökum, þótti krafa hans um uppboð ekki verða tekin til greina. Talið, að sú ástæðulausa töf, er varð á því af hálfu S að tilkynna B um geymslugreiðsluna, yrði ekki metin S til greiðsludráttar, þó svo að hún kynni að baka honum skaðabótaskyldu gagnvart B á tjóni, sem af því kynni að hafa hlotist, sbr. nú 3. mgr. 2. gr. laga nr. 9/1978 um geymslufé. Því var úrskurður uppboðsréttar felldur úr gildi og synjað um framgang hins umbeðna uppboðs. Sér- atkvæði. Sjá skuldabréf, greiðslufall, uppboð 211
- J lagði fjárhæð, sem svaraði til höfuðstóls víxils, er hann var skuldari að, inn á geymslureikning í Landsbankanum. Var bankanum heimilt að afhenda handhafa víxilsins geymsluféð, ef hann sannaði „með órækum gögnum, hver meðalfjöldi gesta var á landsmóti hestamanna á Þingvöllum“ tiltekna daga í júlí 1978, „enda gerist þá tryggingarvíxillinn upp í samræmi við samning“ J við forsvarsmenn mótsins og að fengnu samþykki J. Talið að skilyrði þessi væru slík, að borgunin á geymslureikninginn yrði ekki talin fullnægjandi greiðsla á framangreindum víxli. Sjá víxlar 628
- Seljandi fasteignar eigi talinn þurfa að una geymslugreiðslu, sem kaupandi innti af hendi, þar sem seljandinn gat ekki leyst hana til sín nema með því að ganga að skilyrðum, sem hann var ekki skyldur að hlíta 1294

Gjafsókn. Gjafvörn.

- Í lögtaksmáli, er varðaði gjaldskyldu búnaðarsambands, BE, á aðstöðugjöldum vegna skurðgröfureksturs, var BE veitt gjafsókn fyrir Hæstarétti 72
- Gjafsóknarkostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti skyldi greiðast úr ríkissjóði vegna bótamáls út af handtöku, sbr. 154. gr. laga nr. 74/1974 84, 104, 122
- Framangreind málalok urðu einnig í máli, þar sem fjármála-

ráðherra og ríkissaksóknari f. h. ríkissjóðs voru sýknaðir af fóbótakröfu	141
Maður, er höfðaði mál til viðurkenningar á veiðirétti, fær gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti	1077
Konu, sem krafðist skaðabóta vegna ófrjósemisaðgerðar, er á henni hafði verið framkvæmd án hennar vitundar, veitt gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti	1285
V dæmdar bætur fyrir gæsluvarðhald að ósekju, Dæmt, að gjafsóknarkostnaður V í héraði skyldi greiddur úr ríkissjóði sbr. 3. tl. 154. gr. laga nr. 74/1974 og einnig gjafvarnarkostnaður V fyrir Hæstarétti, Talsmannslaun í héraði lækkuð í dómi Hæstaréttar	1313

*Gjaldprot.**Grafarhelgi.**Greiðslufall.*

Sjá skuldabréf	211
----------------------	-----

Gæsluvarðhald.

Gæsluvarðhald skyldi koma til frádráttar dæmdri refsingu, sbr. 76. gr. almennra hegningarlaga	193
K var dæmt að sæta gæsluvarðhaldi allt að 20 dögum vegna rannsóknar út af meintum brotum hans á lögum um ávana- og fíkniefni, sbr. 1. tl. 67. gr. laga 74/1974	390
L var sambúðarkona S, er Þ játaði að hafa svipt lífi. Þ bjó á sömu hæð í húsi og þau L og S. Var konan M gestkomandi hjá Þ, er þetta gerðist. M og L voru færðar í fanga- geymslu lögreglu eftir að rannsókn máls hófst. Skýrði L rangt frá um hvenær hún fékk vitneskju um, að S hefði verið ráðinn bani. Í rannsókn máls kom í ljós, að rætt hafði verið um það milli Þ, L og M að koma líkinu undan. Rannsókn þessa atriðis var ekki lokið, og voru framburðir ekki á einn veg um nokkur atriði, er verulega þýðingu kunnu að hafa. Úrskurðaði sakadómur L til að sæta gæslu- varðhaldi í allt að einn mánuð, sbr. 1. og 4. tl. 67. gr. laga 74/1974. Hæstiréttur stytta þann tíma um sem næst helm- ing	418
Á sætti langvinnri gæsluvarðhaldsvist vegna brots hans á 211. gr. alm. hgl. allt frá 29. ágúst 1976. Hann hafði einnig sætt gæsluvarðhaldi 29. nóv. til 6. des. 1975 út af grun um þjófnaðarbrot. Upplýstist það brot ekki þá. Er Á hafði setið um 40 daga í gæsluvarðhaldi haustið 1976, gekkst hann við því að hafa framið þjófnaðarbrotið, er fyrr getur.	

Í dómi, sem fjallaði bæði um brot gegn 211. gr. og 244. gr. alm. hgl. segir Hæstiréttur, að eigi séu efni til að gæsluvarðhaldsvistin 29. nóv. til 6. des. 1975 komi refsivist Á til frádráttar	698
J var úrskurðuð gæsluvarðhaldsvist 8. sept. 1979 allt til 5. des. þ. á. vegna rannsóknar á grun um þjófnaðarbrot. Í hrd. var fallist á, að rannsóknarnauðsynjar þjóði, að J sæti gæsluvarðhaldi allt til 7. nóvember þ. á. Í úrskurði saka-dóms var vísað til 1. og 5. tl. 67. gr. laga 74/1974	888
E var úrskurðuð gæsluvarðhaldsvist allt að 30 dögum vegna rannsóknar á brotum gegn lögum um ávana- og fikniefni með vísan til 67. gr. 1. tl. laga 74/1974. Staðfest	891
E var borinn sökum um brot á lögum um ávana- og fikniefni. Hann var úrskurðaður til að sæta gæsluvarðhaldi 6. sept. 1979, sbr. næstu reifun á undan. Gæsluvarðhald hans var framlengt með úrskurði 5. október s. á. sbr. 1. tl. 67. gr. laga 74/1974 allt að 15 dögum. Staðfest í Hæstarétti	1023
Gæsluvarðhald, er G sætti vegna gruns um nauðgunarbrot, kom refsingu til frádráttar, sbr. 76. gr. alm. hgl. Hann sætti einnig 7 daga gæsluvarðhaldi vegna brots, sem hérð. sýknaði hann af og kom ekki til greina í Hæstarétti vegna kröfugerðar ríkissaksóknara. Sá gæsluvarðhaldstími kom ekki til álita í Hæstarétti, eins og mál var lagt fyrir	1028
B var grunaður um rán. Hann kannaðist að vísu við árás á mann, en taldi sig hafa tekið miklu lægri fjárhæð frá hon-um en kærandi staðhæfði. Með vísan til 1. tl. 67. gr. laga 74/1974 var hann úrskurðaður í allt að 9 d. gæsluvarðhald. Staðfest	1063
B fannst látinn í fjörukambi gegnt Faxaskjóli í Reykjavík. S hafði skýrt manni svo frá, að hann hefði orðið B að bana, en S var þá drukkinn að sögn mannsins. Eftir að lögreglu-menn handtóku S vegna gruns um tékkabrot, skýrði hann öðrum þeirra frá því, að hann hefði orðið B að bana. Síðar hvarf hann þó frá þeim framburði. Þá var þriðji maður X yfirheyrdur um samtal, sem þeir S áttu út af þessu, en þeim bar ekki saman. Þar sem hér var um alvar-legt sakarefni að ræða, úrskurðaði hrd. S með vísan til 1. tl. 67. gr. laga 74/1974 til að sæta gæsluvarðhaldi í allt að 6 daga. Staðfest	1133
V var grunaður um hluttöku í þjófnaði og sat í gæsluvarðhaldi í 18 daga. V hélt stöðugt fram sakleysi sínu og ekkert upplýstist um, hver innbrotið hefði framið. 2. tl. 150 gr. laga nr. 74/1974 eigi talinn standa því í vegi, að V yrðu dæmdar bætur samkvæmt 152. gr., sbr. 150. gr. laganna vegna gæsluvarðhaldsins. Sjá skaðabætur	1313

Hafning máls.

Áfrýjandi máls óskaði þess, að mál yrði hafið. Samþykkti stefndi það, en krafðist málskostnaðar. Málið hafið og stefnda dæmdur málskostnaður	596
Lögmenn aðilja óskuðu þess fyrir Hæstarétti að mál yrði fellt niður. Áfrýjandi dæmdur til þess að greiða málskostnað	937

Handtaka.

Á þjóðhátíð á Þingvöllum 28. júlí 1974 handtóku lögreglumenn nokkra unga menn, sem komið höfðu fyrir á efri brún Almannagjár borðum, er á var letrað: „Ísland úr Nato“, „Herinn burt“. Gerðist þetta meðan fundur Alþingis stóð yfir, um kl. 11.15. Á svipuðum tíma handtók lögreglan nokkur ungmenni, sem dreifðu áróðursbréfum og merkjum meðal hátíðargesta. Lögðu þeir og hald á bréf og merki. Færðu lögreglumenn ungmennin til Reykjavíkur á lögreglustöðina til skýrslutöku. Í hópi þeirra var E. Var komið með hann á lögreglustöðina kl. 12.30. Var honum haldið í klefa á lögreglustöðinni frá kl. 12.55 til 14.40, en eftir það var skýrsla tekin af honum kl. 15.10 og honum sleppt að því loknu. Í bótamáli, er E höfðaði gegn fjármálaráðherra og ríkissaksóknara f. h. ríkissjóðs, sbr. 3. tl. 154. gr. laga 74/1974, segir í atkvæði meirihluta Hæstaréttar, að borðar þeir, sem E og félagar hans komu fyrir á barmi Almannagjár, hafi verið til þess fallnir að vekja ólgu og óróa meðal þess mikla fjölda manna, er var á Þingvöllum þennan dag, og leiða til röskunar á allsherjarreglu. Fallist var á, að lögreglumönnum hafi verið rétt að hlutast til um, að borðar þessir væru teknir niður, sbr. 34. gr. laga 74/1974, og að beita lögregluaðgerðum þeim, sem til var gripið. Þá var þeim einnig rétt að færa E til frumskýrslutöku. Sú óbrotna skýrslutaka, sem hér var þörf á, réttlætti þó ekki að færa E til Reykjavíkur og halda honum þar fongnum á lögreglustöð þann tíma, sem hér greinir að ofan. Átti E því rétt á nokkrum fébótum samkv. 151. gr., sbr. 154. gr. laga 74/1974, og voru þær ákveðnar 24.000 kr., eins og í hérð. Einn dómari taldi atferli E og félaga hans ekki hafa réttlætt handtöku á honum. Taldi hann E eiga rétt á 50.000 kr. fébótum samkv. framangreindum lagaheimildum	84
---	----

S var í hópi ungmenna, sem handteknir voru framangreindan dag á Þingvöllum, er þau dreifðu áróðursbréfum um herstöðvarmálið og merkjum til hátíðargesta. Var S færður til stjórnstöðvar lögreglu skömmu eftir kl. 11.15. Var S síðan fluttur í bifreið til Reykjavíkur og haldið á lögreglu-

stöðinni í læstu herbergi. Skýrsla var tekin af honum um kl. 16.30 og honum síðan sleppt. S höfðaði mál gegn fjármálaráðherra og ríkissaksóknara f. h. ríkissjóðs. Í dómi Hæstaréttar segir, að dreifing miða þessara hafi verið fallin til að vekja óróa og ólgu meðal þess mikla mannfjölda, sem var á Þingvöllum, er þetta gerðist. Var lögreglumönnum rétt að taka miðana af S, sbr. 34. gr. laga 74/1974 og færa hann til frumskýrslutöku. Sú óbrotna skýrslutaka réttlætti ekki að hann var fluttur til Reykjavíkur og haldið þar fongnum á lögreglustöð ofangreindan tíma. Þótti hann eiga rétt á 24.000 kr. fébótum samkv. 151. gr., sbr. 154. gr. laga 74/1974. Einn dómari taldi handtöku ekki hafa verið heimila og dæmdi fébætur 50.000 krónur 104

B tók þátt í því ásamt félögum sínum að koma upp borða með áletruninni „Ísland úr Nato“ á barmi Flosagjár framan greindan dag. Komu lögreglumenn á vettvang um kl. 16.00 og færðu B til stjórnstöðvar lögreglu á Þingvöllum og síðar í bifreið á lögreglustöðina í Reykjavík. Eftir skýrslutöku þar um kl. 18.30 var B sleppt. Í dómi Hæstaréttar í máli B gegn fjármálaráðherra og ríkissaksóknara f. h. ríkissjóðs var borði þessi talinn fallinn til að vekja óróa og ólgu meðal mannfjöldans á Þingvöllum, en mál dæmt með sama hætti og greinir í fyrri tveimur reifunum. Fébætur dæmdar 24.000 kr., en einn dómari dæmdi 50.000 kr. 122

Þ tók þátt í að dreifa áróðursmiðum og selja merki á Þingvöllum, sbr. framangreindar reifanir. Hún var færð til stjórnstöðvar lögreglu á Þingvöllum en sleppt eftir skamma hríð. Í dómi gegn fjármálaráðherra og ríkissaksóknara f. h. ríkissjóðs þótti hún ekki eiga rétt á fébótum vegna lögregluaðgerða gegn henni. Einn dómari taldi handtökuna eigi hafa átt rétt á sér og dæmdi henni 25.000 kr. bætur 141

Fébótamál þau, er að framan greinir, höfðuðu menn þeir, sem sætt höfðu lögregluaðgerðum 28. júlí 1974, með heimild í 3. tl. 154. gr. laga 74/1974. Á þeim tíma var eigi ljóst, hvort rannsókn væri hætt án ákæru á hendur þeim. Sakadómsrannsókn hófst ekki gegn þeim fyrr en í júlí 1976 og var ekki haldið áfram eftir 12. ágúst s. á. Ekki kom fram af hálfu ríkissaksóknara við flutning málsins, hvort hann mundi krefjast þess, að rannsókn yrði haldið áfram eða ákæra gefin út á hendur málshefjendum þessum. Þóttu þeir því eiga rétt á að fá dóm um þá bótakröfu, sem þeir höfðu uppi í málinu 84, 104, 122, 141

Hegningarauki. Sjá refsíákvörðun.

Sjá lýsingu einstakra brota 279, 906, 1028

Heimvísun. Sjá einnig frávísun, ómerking.

Opinbert mál var dæmt eftir að rösklega 5 mánuðir voru liðnir frá munnlegum flutningi þess og dómtöku. Héraðsdómur var ómerktur og máli vísað heim í hérað til málflutnings að nýju og dómsuppsögu, enda voru þessir dómskapahættir í andstöðu við 165. gr. laga 74/1974, sbr. 191. gr. laga 85/1936 1336

Hjón. Hjónaskilnaður.

K og Ó giftust 1969. Eignuðust þau tvö börn. Að undangenginni sáttatilaun fyrir presti komu hjónin fyrir valdsmann í maí 1974, óskuðu leyfis til skilnaðar að borði og sæng og lögðu fram skriflegan samning um skilnaðarkjör, dagsettan 17. maí þ. á. Var þeim veitt umbeðið leyfi sama dag, og fékk K, konan, forræði barnanna, og skyldi Ó greiða meðlag með þeim og tiltekinn framfærslueyri með K meðan skilnaður að borði og sæng stæði. Var þar einnig kveðið á um fjárskipti. Í maí 1975 kom K fyrir valdsmann og krafðist lögskilnaðar. Skömmu áður hafði Ó ritað valdsmanninum og skýrt frá því, að þau K hefðu tekið upp sambúð eftir að leyfi var veitt til skilnaðar að borði og sæng. Krafðist Ó þess, að þeim yrði að nýju veitt leyfi til slíks skilnaðar. Eftir ítrekaðar sáttaumleitánir valdsmanns var málið sent til Dómsmálaráðuneytis, er gaf út lögskilnaðarleyfi 16. sept. 1975. Ekki er þar vikið að ágreiningi um sambúðina og ekki að eignaskiptum. Nokkrum dögum síðar ritaði lögmaður Ó ráðuneytinu og krafðist þess, að lögskilnaðarleyfið væri felld úr gildi. Hafnaði ráðuneytið því, enda væri ráðherra ekki heimilt að ógilda úrskurð ráðuneytisins um veitingu leyfis, sem út hefði verið gefið og birt aðiljum. Höfðaði Ó að svo fögnu mál fyrir bæjarþingi H-fjarðar og krafðist þess, að viðurkennt yrði með dómi, að leyfi til skilnaðar að borði og sæng 17. maí 1974 væri niður fallið og að leyfi til lögskilnaðar 16. sept. 1975 verði dæmt ógilt. Til vara var krafist riftunar eða ógildingar á samkomulagi aðiljanna um eignaskipti frá maí 1974. Var kröfum Ó hrundið í héraði. Í hrd. segir, að gögn þau, sem lágu fyrir Dómsmálaráðuneyti, er lögskilnaður var veittur, hafi verið ónóg til úrlausnar um það, hvort samvistir hefðu tekist með aðiljum í merkingu 33. gr. laga 60/1972. Talið var, að dómskýrslur K, þar sem hún lýsti því, að Ó hafi á skilnaðartímabilinu gist oft hjá henni og

pau sængað saman og í eitt skipti haft samfarir, og önnur gögn verði að virða svo, að þar hafi verið um samvistir að ræða skv. greindu lagaákvæði. Dómsmálaráðuneytinu hafi því ekki verið rétt að gefa út lögskilnaðarleyfi í sept. 1975. Leitt var í ljós, að samband þeirra K og Ó hafði með öllu rofnað í febr. eða mars 1975, en skömmu síðar tók K upp óvígða sambúð með manni, er hún giftist í ágúst 1977. Enn fremur var frá því skýrt í málflutningi fyrir HR, að Ó hefði stofnað til sambúðar. Raunverulegir hagsmunir Ó voru því fyrst og fremst bundnir við að fá úrlausn um gildi samningsins um fjárskipti frá maí 1974. Lögskilnaðarleyfið var gefið út af þar til bæru stjórnvaldi. Aðiljar höfðu skýrt sjónarmið sín fyrir ráðuneytinu, áður en það gaf út leyfið. Þegar þess var gætt, og þeir hagsmunir virtir, sem í húfi eru, þóttu lagarök ekki standa til þess að ógilda lögskilnaðarleyfið. Hins vegar var talið, að með því að aðiljar hefðu búið saman eftir að leyfi var veitt til skilnaðar að borði og sæng, verði ekki hjá því komist að telja samninginn um fjárskipti brostinn vegna þessarar sambúðar, sbr. 33. gr. laga 60/1972. Var þessi þáttur í samningnum eigi skuldbindandi fyrir aðilja. Málskostnaður féll niður 1369

Br og B stofnuðu til óvígðrar sambúðar fyrri hluta árs 1972. Þeim fæddist barn í mars 1974. Þau giftust í ágúst s. á. og slitu samvistir í ágúst 1976. Þau fengu leyfi til skilnaðar að borði og sæng í apríl 1977 og lögskilnað í maí 1979. Ágreiningur varð um fjárskipti vegna skilnaðar. Fósturmóðir konunnar Br gaf henni íbúð í S, þinglýsta á hennar nafni, en eigi var því haldið fram, að hún hafi verið sér-eign Br. Sú íbúð var seld 1975 og keypt íbúðin í V, og var hún þinglýst á nafni B. Auk íbúðar þessarar voru nokkrar aðrar eignir í búinu, m. a. skuldabréf, tryggt í íbúð þeirri, er seld var, bifreið og innbú o. fl., en nokkrar skuldir stöfuðu af íbúðarkaupunum. Br hélt því fram, að B hefði verið eignalaus og lítið lagt til heimilisins, hjónabandið hafi staðið stutt og auk þess sé mikill aðstöðumunur þeirra, hún sé menntunarlítill, en B iðnmeistari í góðri stöðu. Ætti því að víkja frá helmingaskiptum sbr. 57. gr. laga 60/1972. B andmælti þessu og kvaðst talsvert hafa lagt til heimilisins, og m. a. hafa keypt bifreið og nokkuð af innbúi. Í hrd. segir, að leggja verði til grundvallar, að B hafi lagt aflafé sitt af mörkum til sameiginlegs heimilis þeirra, þ. á. m. til framfærslu barns þeirra og barns er Br átti áður en þau stofnuðu til sambúðar. Br vann ekki utan heimilis nema lítilla eitt árið, B útvegaði 500.000 kr. lán til kaupa á íbúðinni í V. Af gögnum máls varð ráðið, að fjárhagsleg samstaða hafi tekist með þeim

meðan á hjúskap stóð, er að vísu var skammvinnur. Þótti Br ekki hafa sýnt fram á, að skilyrðum 57. gr. laga 60/1972 til frávíks frá helmingaskiptareglu 18. gr. 2. mgr. laga 20/1923 væri fullnægt	1384
Sjá og erfðamál	531
Sjá og búskipti og kaupmála.	

Hlutafélög.

Þeir Ó, H, B og F voru aðal- og varastjórnarmenn í Ferða-Sögu h/f. Fyrirtæki þetta var tekið til gjaldþrotaskipta á árinu 1969. Ferðaskrifstofurekstur hlutafélagsins gekk undir ýmsum nöfnum svo sem „Ferðaskrifstofan Saga“, „Saga-Tour“, „Saga-Travel“, „Saga-Travel Service“, eða „Saga-Travel Bureau“. GMH, hótelsamstæða í London, höfðaði mál á árinu 1968 á hendur Ó, H, B og F og „Ferðaskrifstofunnar Sögu“ in solidum til greiðslu skuldar, er stefnandinn hélt fram, að væri til komin vegna úttektar ýmissa aðila á hótelpjónustu hjá sér á vegum „Ferðaskrifstofunnar Sögu“. GMH taldi, að „Ferðaskrifstofan Saga“ væri félag með ótakmarkaðri ábyrgð myndað af öllum sömu mönnum og voru hluthafar í hinu skráða hlutafélagi „Ferða-Sögu h/f“. Það var viðurkennt í málinu, að ferðaskrifstofurekstur Ferða-Sögu h/f gekk að einhverju leyti undir nafninu „Ferðaskrifstofan Saga“ svo og þeim ensku heitum, sem áður voru greind. Þetta leiddi þó engan veginn til þess, að með þeim hætti hafi verið stofnað til sameignarfélags hluthafanna, sem verið hafi annar lögaðili en Ferða-Saga h/f. Kröfugerð GMH var ekki tæk á þessum grundvelli. Þá hélt GMH því fram öðrum þræði, að Ferða-Saga h/f hafi rekið „Ferðaskrifstofuna Sögu“. Ekkj hafi verið tekið fram í viðskiptum aðilja, að um væri að ræða félag með takmarkaðri ábyrgð. Því bæru stefndu sem stjórnarmenn Ferða-Sögu h/f fulla og óskipta ábyrgð á fjárkröfum þeim, sem GMH sótti þá til greiðslu á í málinu. Í málinu höfðu verið lagðir fram reikningar sem fylgiskjöl með viðskiptamannareikningi GMH. Voru reikningar þessir ritaðir á hendur „Saga-Tour Ltd.“ Þótti það benda til þess, að gert hafi verið ráð fyrir því, að skuldarinn væri hlutafélag. Samkvæmt þessu þótti ekki sýnt fram á, að GMH hafi grandalaus talið sig eiga viðskipti við annan aðilja en hlutafélag það, sem í raun hafi haft á hendi ferðaskrifstofurekstur þann, er fjárkröfur GMH voru sprottnar af. Voru þeir Ó, H og B, en málinu hafði eingöngu verið áfrýjað að því er þá varðaði, því sýknaðir af kröfum GMH. Sjá skuldamál, áfrýjun

*Hlutdeild.**Húftrygging.**Húsaleiga.*

Verðtryggingarákvæði var í húsaleigusamningi, er gerður var 1965 og gilda skyldi í 10 ár. Eftir áramót 1968 féll leigutaki frá kröfum um vísitöluhækkun án þess þó að rætt væri um, hvernig húsaleigu skyldi farið það, sem eftir væri leigutímans. Leigutakar héldu því fram í máli, sem leigusali höfðaði á hendur þeim til heimtu vísitöluálagsins, að ákvæði leigusamningsins um verðbætur bryti gegn ákvæðum 1. gr. laga nr. 71/1966 og hefði auk þess fallið niður fyrir viljayfirlýsingu og athafnir leigusala. Sagt, að þegar af þeirri ástæðu, að samningurinn hefði verið gerður fyrir gildistöku laga nr. 71/1966, bryti hann ekki gegn ákvæðum þeirra laga. Þótt leigusali krefði leigutaka ekki um vísitöluálag eftir 1968, gaf það leigutökum ekki tilefni til þess að líta svo á, að með því hafi leigusalinn afsalað sér rétti til þess að krefjast hækkunar í samræmi við ákvæði samningsins. Krafa leigutaka tekin til greina að fullu. Sjá verðtrygging, skuldamál 320

S tók á árinu 1969 húsnæði á leigu af J. S sagði leigumálanum upp þann 3. desember 1973 miðað við 14. maí 1974. S greiddi fulla húsaleigu til nóvemberloka 1973, en hætti þá greiðslum. Í máli J á hendur S var S dæmdur til þess að greiða honum eftirstöðvar vangoldinnar húsaleigu, enda var hvorki ágreiningur með málsaðiljum um afnotatíma né upphæð leigunnar. Í máli þessu hafði S uppi gagnkröfu á hendur J vegna vanefnda á húsaleigusamningnum. S hafði málað húsnæðið að utan og taldi sig eiga rétt til endurgjalds fyrir það. Þá krafði S um bætur vegna afnotamissis af bílskúr, en hann kvað hita hafa bilað í bílskúrnum og skúrinn því ekki hafa komið að tilætluðum notum yfir vetrarmánuðina. Þá gerði S og kröfu um bætur vegna ófullnægjandi ástands íbúðarhúsnæðisins, en hann kvað óþef mikinn jafnan hafa verið í íbúðinni og rottugang umtalsverðan allt frá árinu 1970. Um kröfu S um endurgjald vegna málningarvinnunnar sagði, að upplýst væri, að það hefði verið sammæli aðilja leigumálans, að S legði til vinnu við málninguna, en J legði til efnið. Krafa S af þessum sökum því ekki tekin til greina. Varðandi kröfur um bætur vegna afnotamissis bílskúrsins sagði, að S hefði engin fullnægjandi gögn lagt fram varðandi kröfuliði þessa og yrðu þær því ekki teknir til greina. Um kröfu S um bætur

vegna ófullnægjandi ástands íbúðarhúsnæðisins sagði, að með vottorðum borgarlæknis og meindýraeyðis þætti nægjanlega fram komið, að við lok leigutímans hafi ástand íbúðarhúsnæðisins verið orðið ófullnægjandi og dregist hafi úr hömlu að hefja viðgerð. Því þætti mega veita afslátt af leigukröfu J. Við ákvörðun afsláttarins sagði, að taka bæri tillit til þess m. a., að S hefði ekki flutt úr leiguhúsnæðinu þrátt fyrir ágalla þessa fyrr en við fullnaðarlok leigumálans. Þá var ennfremur tekin til greina krafa S um afhendingu tryggingarvixils, er hann hafði samþykkt til tryggingar ófyrirsjáanlegum kostnaði vegna leigusamningsins, en víxil þennan hafði J haft til geymslu 1174

Hylming.

Hæfi.

Hjónin H og M, 79 og 70 ára, gerðu kaupmála. Í skiptamáli héldu stjúpborn M, er lengur lifði, því fam að H hafi ekki verið hæfur til kaupmálagerðar, með því að hann hefur áður fengið slag. Eigi var sýnt fram á, að H væri vanhæfur til að standa að gerningi þessum. Sjá og kaupmála ... 310

Höfundaréttur.

Þ, teiknari, tók að sér á árinu 1967 með samningi við R að teikna myndir í Íslandssögu eftir ÞB, er R hugðist gefa út. Í samningi Þ og R sagði, að Þ seldi R allan höfundarétt sinn að teikningunum. Á árinu 1975 birtust tvær mynda þessara í vikuritinu V, er K ritstýrði. Eigi hafði V aflað heimildar til birtingarinnar, hvorki hjá Þ né R. Þ taldi birtingu þessa óheimila án sinnar vitundar og leyfis og höfðaði mál á hendur V og K til heimtu skaðabóta og miskabóta úr þeirra hendi. Gerði Þ jafnframt þá kröfu, að V og K yrði dæmd refsing samkvæmt höfundarlögum vegna þessa. Í bréfi R til lögmanns Þ sagði, að í sambandi við málaferli Þ og V samþykkti R fyrir sitt leyti, að í því tilviki ætti Þ einn rétt til endurgjalds vegna þeirra teikninga, er þar um ræði, eins og atvikum sé háttað og að Þ eigi einn aðild að málshöfðuninni. Sagt, að eins og samskiptum Þ og R væri farið, yrði að líta svo á, að Þ væri réttur aðili að framangreindum kröfum. Tvær mynda hans hefðu verið birtar heimildarlaust í V og ætti Þ skaðabótakröfu vegna þessa á hendur V og K eftir 1. mgr. 56. gr. laga nr. 73/1972. Að því er miskabótakröfu Þ varðaði sagði, að myndirnar hefðu verið birtar heimildarlaust með gamanmálum, sem væru annars eðlis en það rit, sem þær

voru upphaflega birtar í Þætti rétt að dæma Þ miska-
bætur eftir 2. mgr. 56. gr. laga nr. 73/1972, sbr. 2. mgr. 4.
gr. sömu laga, enda þætti ljóst af gögnum málsins, að
háttsemi V og K væri refsiverð. Sjá einnig málshöfðunar-
fresti 1358

Iðnaður.

Iðnnám.

Innheimtulaun.

Innsetningargæðir.

Efni úr námu, sem var í einkaeign, var notað til mannvirkja-
gerðar og húsbygginga í E-sveit. Vegurinn að námunni lá
yfir land jarðarinnar K, sem einnig var í einkaeign. Vegur
þessi var áður í þjóðvegatölu. J, eigandi K, lokaði veginum
með læstu hliði og bannaði mönnum alla umferð um veg-
inn. Hreppsnefnd E-sveitar óskaði þá aðstoðar fólga „til
þess að hindra og upphefja ólögmæta lokun“ vegarins og
jafnframt að hreppsnefndin yrði sett inn í afnot vegarins
f. h. íbúa E-sveitar. Í bréfi vegamálastjóra til J frá 1963
sagði, að vegarkafli sá, sem um ræddi í máli þessu, hefði
verið í tölu þjóðvega uns nýr vegur var lagður áratug áður.
Líti Vegagerðin svo á, að vegarkafli þessi hafi þá fallið úr
tölu þjóðvega, svo sem venja sé, þegar nýr vegur sé lagður
samhliða gömlum vegi. Hafi vegagerðin því fyrir sitt leyti
ekkert við það að athuga, að J sem landeigandi loki veg-
inum. Með skírskotun til þessarar yfirlýsingar þótti verða
við það að miða að vegur sá, sem J hefði lokað, teldist
ekki til þjóðvega, eftir að vegarstöði E-sveitar var flutt.
Engin skýr gögn hefðu komið fram um það, að vegurinn
hefði eftir breytinguna haldist sem umferðarleið, er íbúar
sveitarinnar almennt ættu umferðarrétt um. Var kröfu
hreppsnefndar E-sveitar því hrundið. Sagt, að með þessu
sé engin afstaða tekin til þess, hvort eigandi námunnar
eða einstaklingar gætu krafist þess, að hlið J yrði opnað.
Einn hæstaréttardómari sagði, að J hefði ekki haft leyfi
sveitarfélagsins til þess að loka hliði á veginum. 79. gr.
vegalaga nr. 66/1975 gildi um vegarkafla þennan og væri
sveitarfélaginu þar ætlaður afskiptaréttur af því, hvort
loka mætti vegi. Sveitarfélagið væri því réttur aðili inn-
setningarmálsins, og þar sem leyfis sveitarfélagsins hefði
ekki verið aflað, bæri að taka til greina kröfu þess um að
opna veginn með beinni fólgaðgerð 305

- Á árinu 1977 keypti H hund af E. Um áramótin þurfti H að fara erlendis og kom hún þá hundinum fyrir hjá EP, bróður sínum. EP ráðstafaði hundinum síðan til B, er bjó í K-kaupstað. Er H kom að utan, krafði hún B um afhendingu á hundinum, en þeirri beiðni synjaði B. H beiddist þess þá af bæjarfógeta í K-kaupstað að hundurinn yrði tekinn úr vörslum B með fógetavaldi. Í fógetarétti var þeirri beiðni synjað, þar sem H hefði ekki ótvírætt sannað eignarrétt sinn að hundinum. Í atkvæði meiri hluta Hæstaréttar var talið, að B hefði ekki sýnt fram á, að hún ætti tilkall til umráða yfir hundinum, er hrundið gæti kröfu H til þess að fá hann afhentan sér. Fyrir Hæstarétti skýrði lögmaður H svo frá, að hundurinn væri nú á ókunnum stað í M-hreppi. Sagt, að B væri búsett í K-kaupstað og því væri rétt að hefja fógetagerðina þar í bæ. Eins og málið horfði við Hæstarétti, yrði á því að byggja, að hundurinn væri í M-hreppi. Af þeim sökum gæti fógeti í K-kaupstað ekki tekið hundinn og afhent hann H. Úrskurður fógetaréttar staðfestur að niðurstöðu til. Einn hæstaréttardómari taldi, að H hefði getað skorað á B fyrir fógetarétti að skýra nánar frá verustað hundsins, sbr. 37. gr. laga 19/1887 fyrir lögjöfnun. Gat H síðan krafist þess, að hlutaðeigandi fógeti héldi innsetningargerð áfram. Gerðin varð ekki réttlæga framkvæmd af fógetanum í K-kaupstað og varð niðurstaðan því hin sama sem í dómi Hæstaréttar 387
- BS, eigandi rishæðar hússins nr. 20 við L-veg í Reykjavík, setti skilrúm umhverfis stigaop rishæðarinnar. Hanabjálkaloft var fyrir ofan rishæðina og taldi eigandi II. hæðar hússins, JS, að með skilrúmi þessu væri sér varnað að komast um rishæðina til hanabjálkaloftsins, þar sem þurrkherbergi var, en BS hafði ekki fengið JS lyklavöld að hurð á skilrúmi þessu. JS krafðist þess, að skilrúm þetta yrði numið brott með fógetagerð. Sagt, að framkomin heimildarskjöl um eignarhluti í húsinu mæltu fyrir um sameign að hanabjálkalofti hússins. Yrði því ekki umflúið að líta svo á, að eigendur, þar á meðal JS, ættu heimting á að komast að þessari eign sinni óhindraðir af öðrum, hvað sem liði eignarrétti að stigapalli rishæðar. Þar sem BS hefði á einsdæmi sitt sett þann umbúnað, að ekki yrði að hanabjálkaloftinu komist nema með hans samþykki, og hefði ekki boðið öðrum íbúðareigendum lyklavöld með sér, þætti JS ekki þurfa að setta sig við þessa tilhögun og því var fallist á þá kröfu hans, að aðgangur að hanabjálkaloftinu yrði opnaður með fógetagerð 1138

*Ítak.**Ítrekun.*

Ó gekkst undir refsingu og ökuleyfisviptingu með dómsátt 30. júlí 1974 vegna ölvunaraksturs. Öðru sinni gerðist hann sekur um ölvunarakstur 16. jan. 1977. Hann var sviptur ökuleyfi ævilangt frá þeim degi að telja, er honum var birtur héraðsdómurinn í máli út af síðara botinu. Refs.: 15 d. vh.	78
S sætti dómi fyrir ölvunarakstur í janúar 1974. Í maí s. á. gerðist hann sekur um samskonar brot. Refsing ákveðin 15 d. vh. og ökuleyfisvipting ævilöng frá birtingu héraðsdóms	279
M var dæmd 15 d. vh. og sviptur ökuleyfi ævilangt frá birtingu hérð. vegna ölvunaraksturs, en brot ítrekað, sbr. 71. gr. alm. hgl.	553
Í sératkvæði er ákveðið, að J sæti 200.000 kr. sekt vegna ítrekaðs ölvunaraksturs, 25 d. vh. til vara	897
G var sakfelldur fyrir ölvunarakstur. Hann hafði áður sætt dómi fyrir samskonar atferli. Hann var eigi fullra 18 ára, er hann gerðist sekur um síðargreinda atferlið, og hafði dómurinn því eigi ítrekunaráhrif, sbr. 71. gr. 1. mgr. alm. hgl.	1028
R var sakfelldur fyrir ölvunarakstur, og var þar um ítrekað brot að ræða, sbr. 71. gr. alm. hgl. Honum var dæmd fjársekt 120.000 kr., 15 d. vh. til vara. Sviptur ævilangt öku-réttindum	1270

Jarðir.

Lögmælt sérstaða kirkjujarðar í Þingvallasveit, sbr. lög 59/1928, talin standa því í vegi, að ábúendur jarðarinnar ættu kauprétt að jörðinni eða rétt til þess að fá hana sér byggða á erfðaleigu. Sjá kaupréttur, erfðaleiga	21
---	----

Kaup og sala.

1. Fasteignir.

Með kaupsamningi 26. september 1972 keyptu þau H og O íbúð af S og þremur ófjárráða sonum hennar X, Y og Z. Í kaupsamningi var tekið fram, að kaupun væru gerð að því tilskildu, að samþykki dómsmálaráðuneytisins fengist til sölnnar vegna hinna ólöggráðu aðila. Kaupverðið var kr. 2.200.000 og áttu kr. 200.000 að greiðast við gerð kaupsamnings. S sótti með bréfi 28. júlí 1972 um leyfi til sölu á eignarhluta hinna ófjárráða sona sinna. Í bréfi dómsmálaráðuneytisins 23. maí 1973 sagði, að frekari upplýs-

ingar og gögn hefðu ekki fengist þrátt fyrir óskir ráðuneytisins. Geti ráðuneytið því ekki fallist á, að veitt verði leyfi til sölunnar, „eins og málið liggur nú fyrir“. Að fengnu þessu svari ráðuneytisins ritaði S 29. maí s. á. þeim H og O riftunarbréf, þar sem tilkynnt var, að framangreindum kaupsamningi væri rift á grundvelli fyrirvarans. Þau H og O andmæltu riftunarkröfunni í bréfi 19. júní 1973. Sendu þau síðan dómsmálaráðuneytinu tvö bréf 21. júní 1973 og 23. apríl 1974, þar sem greiðslukjör voru útskýrð frekar og þess óskað, að ráðuneytið samþykki söluna vegna hinna ófjárráða seljenda. Með bréfi 26. apríl 1974 tilkynnir dómsmálaráðuneytið borgarfégetaembættinu í Reykjavík, að ráðuneytið geti, að fengnum framangreindum skýringum í bréfum þeirra H og O fallist á, að heimild verði veitt til sölu nefndrar íbúðar. Seljendur neituðu að una þessum málalokum og gáfu ekki út afsal. Þau H og O höfðuðu þá mál á hendur S, X og Z og kröfðust þess, að seljendur yrðu dæmdir til þess að gefa út afsal til handa kaupendum að viðlögðum dagsektum gegn greiðslu eftirstöðva kaupverðs og áhvilandi veðskulda. Í gagnsök kröfðust seljendur viðurkenningar á réttmæti riftunar kaupsamningsins, sem gerð hefði verið í bréfi 29. maí 1973. Upplýst var í málinu, að frá því í september 1972 og þar til í apríl 1973 höfðu þau H og O greitt S kr. 600.000 í samræmi við ákvæði kaupsamningsins og hafði S veitt greiðslum þessum viðtöku án athugasemda. Eftir að S neitaði að taka við greiðslum frá H og O greiddu þau til lögmanns síns, sem lagði hluta greiðslanna á geymslu-reikning í Landsbanka Íslands á nafn S og sona hennar. Þá greiddu þau H og O fasteignaskatta af íbúðinni öll árin nema 1978, er S greiddi þá. Talið, að skilja bæri gerð kaupsamningsins svo, að S hefði með honum tekið að sér að afla leyfis til sölu eignarhluta ófjárráða sona sinna, ef þess væri kostur. Orðalag fyrirvarans sýndi, að samningsaðiljar hefðu gert ráð fyrir því, að öflun leyfisins gæti tekið nokkurn tíma og frestun yrði á útgáfu afsals af þeim sökum, en gert hafði verið ráð fyrir því, að afsal yrði gefið út um áramótin 1972/1973. Við það þótti verða að miða, að bréf dómsmálaráðuneytisins frá 23. maí 1973 og 3. ágúst 1973 hefðu ekki haft að geyma endanlega synjun á beiðni S um sölu eignarhlutar sona hennar, heldur hefði verið um að ræða frestun á endanlegri afgreiðslu málsins uns frekari upplýsingar bærust frá aðiljum. Að þeim fengnum og þar sem fyrir lá, að í boði voru betri kjör en í kaupsamningi greindi, hefði ráðuneytið samþykkt söluna 26. apríl 1974. Þótti mega fallast á það með þeim

- H og O, að þar með hafi verið fullnægt áðurgreindum fyrirvara kaupsamningsins um samþykki ráðuneytisins og hefði S, X, Y og Z verið skylt að standa við kaupsamninginn svo breyttan, enda þau H og O sýnt fram á, að þau skorti hvorki vilja né getu til þess að efna kaupsamninginn af sinni hálfu. Voru seljendur því dæmdir til þess að gefa út afsal gegn greiðslu, eins og krafist hafði verið, en ekki þótti eins og málinu var háttað ástæða til þess að taka til greina kröfu H og O um dagsektir. Einn hæstaréttardómari taldi, að bréf dómsmálaráðuneytisins 23. maí 1973 bæri að skilja svo, að ráðuneytið hefði ákveðið að hafna bæri beiðni S um heimild til sölunnar. Urðu synir S ekki bundnir við samþykki ráðuneytisins 26. apríl 1974, enda samþykkti S ekki þá breytingu, sem varð á kaupsamningnum, er greinir í upplýsingum til ráðuneytisins. Tómlæti S gat ekki bundið syni hennar, sbr. 37. gr. laga 95/1947 32
- Seljanda fasteignar ekki talið heimilt að rifta kaupsamningi, þar sem seljandinn gat ekki af sinni hálfu fullnægt samningi sínum við kaupandann, þegar riftun var lýst yfir. Seljanda því dæmt skylt að gefa út afsal fyrir fasteigninni gegn greiðslu eftirstöðva kaupverðs. Sjá fasteignir 178
- Kaupandi fasteignar taldi gler í íbúð vera gallað og krafði seljanda um bæt看. Að mati dómkvaddra matsmanna reyndist móða í milli glerja, en ólíklegt, að öll móðan hefði myndast eftir að kaup áttu sér stað. Seljandinn sýknaður af bótakröfu kaupandans. Sagt, að kaupanda hefði verið kunnugt um, að tvöfalt gluggagler í íbúð hefði verið samsett með kittilistum og orðið 10 ára gamalt. Þá hefði kaupandinn viðurkennt, áður en kaup fóru fram, að hann hafi veitt athygli móðu milli glerja, svo og að hann hefði haft af þessu spurnir frá öðrum. Sú staðhæfing kaupandans, að seljandinn hefði veitt sér rangar upplýsingar, eigi talin sönnuð. Sjá skaðabætur, fasteignir 330
- Kaupandi fasteignar hafði skoðað hana rækilega áður en kaup fóru fram. Benti seljandi kaupanda þá á ýmsa galla, er á eigninni voru. Í kaupsamningi sagði, að kaupanda væri ljóst, að viðgerða og endurbóta væri þörf. Seljandinn sýknaður af kröfum kaupandans um skaðabætur vegna galla að undanskildum kröfuleið vegna galla í múrhúðun bílskúrsveggjar. Sagði, að eins og frágangi veggjarins hefði verið háttað, hefði kaupandinn mátt ætla, að múrhúðun hans hefði verið með eðlilegum hætti. Svo hefði þó ekki verið og kaupandanum því dæmdar bætur samkvæmt lögjöfnun frá 2. mgr. 42. gr. laga nr. 39/1922. Sjá skaðabætur innan samninga 962
- Leyndir gallar á fasteign komu í ljós u.þ.b. ári eftir að kaup

áttu sér stað. Seljandinn dæmdur skaðabótaskyldur gagnvart kaupanda, enda eigi á þá málsástæðu seljandans fallist, að krafa kaupandans á hendur honum væri fyrnd. Sjá fasteignir, fyrning

1151

Verðtryggingarákvæði var í kaupsamningi um íbúð, sem G keypti af Þ með kaupsamningi í janúar 1975. Sagði þar að tilgreint kaupverð væri miðað við byggingarvísitölu 1. mars 1974, en kaupandi skyldi greiða hækkunir byggingarkostnaðar frá þeim degi og þar til byggingu lyki. Skyldi hækkunin greiðast í einu lagi við afhendingu. Þegar kaupsamningurinn var gerður, var ekki búið að reikna út hækkun byggingarkostnaðar vegna vísitöluhækkunar, en að samkomulagi varð, að hækkun greiddist, þegar útreikningar lægju fyrir. Íbúðin var afhent við undirskrift samnings. Í júní 1975 krafði Þ G um vísitöluhækkunina, en G neitaði greiðslu og taldi verðtryggingarákvæðið brjóta í bága við ákvæði laga nr. 71/1966. Þ krafði aftur G um vísitöluhækkunina 11. ágúst 1976 og þann 23. ágúst s. á. ritaði Þ bréf til G, þar sem hann tilkynnti riftun á kaupsamningnum vegna verulegra vanefnda af hálfu G, en G neitaði að fallast á riftunarkröfuna. Í máli Þ á hendur G var verðtryggingarákvæði kaupsamningsins metið gilt. Riftunarkrafa Þ var hins vegar ekki tekin til greina. Sagt, að óumdeilt væri, að húsið hefði verið afhent við undirskrift samnings. Ástæðulaust hefði verið að tilgreina ekki kaupverð hússins í samningnum með ákveðinni fjárhæð, þar sem auðvelt hefði verið að reikna hana út. Þ hafi mátt vera það ljóst, að G myndi halda áfram byggingu hússins, en þó hafi það ekki verið fyrr en í júní 1975, sem Þ krafði G fyrst um vísitöluhækkunina. Riftunarkröfu sína hafi Þ ekki haft uppi fyrr en 23. ágúst 1976 og hvorki hafi hann þá boðið fram endurgreiðslu kaupverðs né bæt看ur vegna verðmætisaukningar. Ljóst væri, að það hefði verulega hagsmunaröskun í för með sér fyrir G, ef riftunarkrafan yrði tekin til greina. Er allt þetta væri virt, væri ekki efni til þess að taka kröfuna til greina. G var dæmdur til þess að greiða Þ vísitöluhækkunina. Sératkvæði um vexti. Sjá einnig verðtrygging

1294

2. Lausafé.

B keypti þann 3. maí 1973 og fékk afhentar 200 rúður í Volkswagen bifreiðar hjá BL. Var hér um að ræða 100 rúður nr. 9207 og 100 rúður nr. 520. Rúður þessar voru í 4 kössum og voru 50 rúður í hverjum kassa. Við móttöku opnaði B tvo kassana. Ekkert reyndist athugavert við þær rúður. B seldi rúður úr þessum tveimur kössum á næstu tveimur

mánuðum og að þeim seldum voru hinir tveir kassanir opn-
aðir. Ekkert reyndist athugavert við rúður í þriðja kassan-
um, en helmingur rúðanna í síðasta kassanum reyndist
gallaður. Að mati dómkvaddra matsmanna stafaði galli
þessi af mistökum í upphaflegri samsetningu á rúðunum
og töldu þeir rúðurnar ónothæfar í bifreiðar. Rúður þessar
voru eins og venja er til í lokuðum trékössum og var hver
þeirra um sig vafin í brúnan umbúðapappír. Til þess að
sjá galla hvernar einstakrar rúðu hefði þurft að vefja utan
af þeim umbúðapappírnum. Í bótamáli B á hendur BL
sagði, að gegn neitun BL væri eigi sannað, að B hefði
kvartað undan göllunum fyrr en eftir 12. júní 1974. Var
liðið meira en 1 ár frá því að B fékk rúðurnar afhentar
og uns kvörtun kom fram. Vegna þessa og þar sem eigi
var sannað að BL hefði tekist á hendur sérstaka ábyrgð
á rúðunum, voru kröfur B á hendur BL fyrndar samkvæmt
54. gr. laga nr. 39/1922. Ósannað var, að BL hefði haft
svik í frammi í lögskiptum þeirra, BL því dæmd sýkna af
kröfum B 1114

Kaupgjald. Sjá vinnusamningar.

Kaupmálar. Sjá og hjón.

H missti konu sína 1924 og áttu þau saman börn. Hann kvænt-
ist M 1925 og eignuðust þau börn. Áður en þau giftust,
gerðu þau H og M kaupmála. Skv. honum skyldu innan-
stokksmunir, er M lagði til heimilisins og þau eignuðust
síðar, verða séreign hennar, og sama gegndi um verslun,
er hún hugðist stofna. M keypti á árinu 1928 fasteignina
K ásamt þriðja manni, en hún keypti síðar hlut meðeig-
anda síns. Hús var byggt á lóðinni, og var því þinglýst á
nafn M. Var þar rekið trésmíðafyrirtæki, fyrirtæki fjöl-
skyldunnar. Árið 1966, er H var 79 ára og M 70 ára, gerðu
þau annan kaupmála. Er þar staðfest, að eignin K sé sér-
eign M og hið sama gildi um andvirði hennar, ef hún
verður seld. Arður af eigninni skyldi verða séreign M, en
meðan bæði lifðu skyldi hann ganga til sameiginlegs
heimilishalds þeirra. Ef M andaðist á undan H, skyldi allur
arður, er verða skyldi séreign M, ganga til H. H andaðist
1972, M 1976. Í skiptamáli voru bríður bornar á gildi
kaupmálans af hendi stjúpbarna M vegna þess að hann
væri „dulbúin erfðaskrá“, sbr. 54. gr. el., og gengi að efni
til í berhögg við skylduvarf rengjenda, sbr. 35. gr. el. Þá
var vefengt, að H hefði verið hæfur til að gera kaupmála.
Börn H og M bentu m. a. á, að með kaupmálagæðinni 1966

hafi í raun verið bætt úr „fyrri drætti og vanrækslu“ á að koma málum þessum í rétt horf. Hafi öllum erfingjum verið kunnugt um kaupmálann, enda var hann skráður í kaupmálabók. Því var hrundið að hér væri um erfðagerðing að ræða heldur væri gerningurinn kaupmáli í nánast hefðbundnu formi. H lifði 6 ár eftir kaupmálagæðina og var ekki sýnt fram á, að hann hafi verið vanhæfur til þess að standa að honum 310

Kaupréttur.

Með byggingarbréfi frá 1964 var þeim R og J byggð kirkjujörð ein í Þingvallahreppi ævilangt frá fardögum að telja. 1972 sendu þeir R og J bréf til landbúnaðarráðherra, þar sem þeir kröfðust að fá ábúðarjörð sína keypta. Kröfu þessari synjaði landbúnaðarráðuneytið á árinu 1973. Þeir R og J endurtóku kröfu sína nokkrum sinnum eftir þetta, en henni var ávallt synjað. Höfðuðu þeir þá mál á hendur fjármálaráðherra og landbúnaðarráðherra og Þingvallanefnd f. h. Alþingis og kröfðust þess aðallega að fá viðurkenndan kauprétt að jörðinni, en til vara, að þeim yrði veitt erfðaábúð á henni. Sagt, að með lögum nr. 59/1928 hefði verið kveðið á um friðun Þingvalla. Með ákvæðum 2. og 5. gr. laga 59/1928 væri framangreindri kirkjujörð búin sérstaða meðal kirkjujarða, þar sem hún væri falin yfirstjórn Þingvallanefndar og ýmsar hömlur lagðar á nýtingu hennar. Væri þetta vegna tengsla jarðarinnar við hið friðlýsta svæði og í þágu stefnumiða þeirra, allsherjarréttarlegs eðlis, er lög nr. 59/1928 marki. Þótti þessi lögmæta sérstaða jarðarinnar standa því í vegi, að þeir R og J ættu kauprétt að jörðinni eða rétt til að fá hana sér byggða á erfðaleigu, sbr. fyrirvara 2. mgr. 34. gr. og 2. mgr. 47. gr. laga nr. 102/1962. Sjá einnig erfðaleigu 21

Kjörbörn.

Kjörskrá.

Kosningarréttur.

Kröfugerð.

R og J, sem fengið höfðu ævilanga ábúð á kirkjujörð einni í Þingvallasveit, kröfðust viðurkenningar á kauprétti að jörðinni, en til vara, að þeim yrði veitt erfðaábúð að henni. Þrautavarakrafa þeirra var sú, að verði aðalkrafa eða varakrafa ekki teknar til greina, „verði það staðfest með

dómi, að útkljá eigi þennan réttarágreining sem eignar- nám skv. ákv. 3. gr. laga nr. 59/1928“. Þrautavarakrafa þessi ekki talin eiga við lagarök að styðjast og því var hún ekki tekin til greina. Sjá einnig kauprétt og erfðaleigu ..	21
Sjá áfrýjun	224
Krafa stefnanda í máli einu talin ódómhæf sbr. 88. gr. laga nr. 85/1936, þar sem fjárhæð sú, er stefnandi krafði stefnda um, var eigi tilgreind. Sjá ómerking, frávisun	544
Jörðin R var í sameign nokkurra ættmenna. Tveir þeirra, þau AJ og L, seldu árið 1965 rafveitu einni, RS, sinn hlut í jörð- inni. Hinir sameigendurnir, þeir J, H, He og P, höfðuðu á árinu 1974 mál á hendur þeim AJ og L og kröfðust viður- kenningar á því, að jörðin væri ættarjörð samkvæmt 3. gr. laga nr. 16/1950 eða til vara samkvæmt lögum nr. 102/1962 og nyti réttinda samkvæmt því. Skýrðu þeir til- gang málshöfðunarinnar svo, að með henni vildu þeir koma í veg fyrir að jörðin yrði seld öðrum nema þeir hefðu áður hafnað forkaupsrétti sínum, en ekki þann að ónýta þær sölur, er þegar hefðu farið fram. Sagt, að stefnendur ættu rétt á því, að fá úr því skorið, hvort R hafi orðið ættarjörð og væri það enn þrátt fyrir sölur þær, sem fram hefðu farið á hlutum hennar. Yrði að telja, að kröfugerð stefnenda miðaði að því að skera úr því óvissuatriði. Kröfugerðin væri að vísu nokkuð almenns eðlis, en eftir atvikum yrði að telja hana nægilega skýra og hagsmuni sem við hana væru tengdir nægilega brýna. Sjá ættar- jarðir	951
Áfrýjendur víxilmáls, víxilskuldarar, gerðu aðalkröfu um frávisun málsins frá héraðsdómi, en til vara gerðu þeir sýknukröfu. Sagt, að í héraði hafi áfrýjendur ekki haft uppi kröfu um algera sýknu. Væri ekki fullnægt skilyrðum 45. gr. laga nr. 75/1973 til þess að krafa þessi kæmi til álita fyrir Hæstarétti	1110
Skilyrði ekki talin vera fyrir hendi til þess að leyfa áfrýjanda máls að hækka vaxtakröfu vegna vaxtabreytinga, sem tekið höfðu gildi fyrir áfrýjun málsins, þar sem krafa hafði ekki verið gerð um það í áfrýjunarstefnu	1285

Kyrrsetning.

Krafa um kyrrsetningu á eignum manna, sem játað hafa brot, til tryggingar á greiðslu skaðabóta og sakarkostnaðar. Sjá kærumál	248, 251, 255, 259, 263
Kyrrsetning var lögð á bifreið Á vegna væntanlegrar skaða- bótakröfu lögreglumanns, sem hlaut lemstur, er hann reyndi að stöðva bifreið Á, svo og til tryggingar greiðslu	

málskostnaðar. Hérð. felldi þessa kyrrsetningu niður, með því að lögreglumaðurinn hafði ekki enn sett fram bótakröfu sína „og ekki er vani að kyrrsetja eigur sakbornings til tryggingar greiðslu málskostnaðar“. Í hrd. segir, að fella beri niður kyrrsetningu, sbr. 144. gr. laga 74/1974 .. 906

Banki opnaði óafturkallanlega bankaábyrgð að beiðni og fyrir reikning fyrirtækisins B vegna viðskipta við A. Átti hún að greiðast gegn framvísun farmskírteinis um bátsvél, er A smíðaði fyrir B. Ábyrgðin var ekki verðmæti, er K, sem taldi til krafna á hendur A, gæti látið kyrrsetja til tryggingar kröfum þessum, en K hafði ekki farmskírteinið í höndum, sbr. 7. gr. laga 18/1949 og 28. gr. laga 19/1887 .. 1057

Kærumál.

A. Einkamál.

1. Áskorunarmál.

Mál var höfðað með áskorunarstefnu, sem dómari gaf út. Er mál var þingfest, lagði stefnandi fram áskorunarstefnu, sem birt hafði verið stefnda. Krafðist hann áritunar dómara á stefnuna um aðfararhæfi fyrir stefnukröfu. Stefndi sótti ekki þing. Málið var tekið til áritunar. Röskri viku síðar vísaði héraðsdómari málinu frá sér með því að útgáfudegi stefnunnar hefði verið breytt úr 8. í 15. jan. og þingfestingardegi úr 23. í 30. jan. Þar sem hvorki varð séð af stefnunni né öðrum gögnum málsins, hver gert hafi þessar breytingar né hvenær þær vou gerðar, var það rétt ákvörðun hjá dómara að vísa málinu frá dómi samkv. 12. gr. laga 49/1968. Kæruheimild: b liður 1. tl. 1. mgr. 21. gr. laga 75/1973. Héraðsdómari sendi athugasemdir sínar, sbr. 27. gr. sömu laga

277

Mál til heimtu fjárhæða skv. 2 víxlum var höfðað sem áskorunarmál. Greiðslustaður var tilgreindur Reykjavík, og var það út af fyrir sig nægileg tilgreining, sbr. 5. tl. 1. gr. laga 93/1933. Lýsing skjala, sem voru grundvöllur málsins, var að ýmsu leyti röng og ónákvæm í áskorunarstefnu. T. d. var sagt þar, að báðir víxlarnir væru útgefnir af nafngreindum manni, en á annan þeirra var alls ekki ritað nafn útgefanda, og fullnægði hann ekki formskilyrðum 8. tl. 1. gr. laga 93/1933. Í stefnu segir, að víxlarnir séu eigin víxlar, en þeir voru víxlar á hendur öðrum manni, sbr. 1. gr. víxillaga. Í stefnunni var hvorki getið útgáfustaðar né útgáfudags skjalanna, nafns greiðanda né afsagnardags, svo sem rétt var, einkum vegna þess að hér var áskorunarmáli til að dreifa, sbr. 4. tl. 2. gr. laga 97/1978. Var rétt að vísa málinu sjálfkrafa frá héraðsdómi, sbr. 12. gr. laga 97/1978 og 2. mgr. 118. gr. eml.

635

2. Farbann.

H krafðist 18. júní 1979 lögbanns á aðgerðum skipsins W, er horfðu að því að tálma hvalveiði. Fógeti ákvað, að skipinu W skyldi óheimilt að láta úr höfn, fyrr en úrskurður um lögbannsbeiðni hefði gengið. 19. júní 1979 óskaði lögmaður skipstjórnarmanna á W eftir fresti til samningar greinargerðar og krafðist jafnframt að farbanni yrði aflétt. Fékk hann frest í þessu skyni, en boðað var að síðar yrði tekin afstaða til kröfu um afléttingu farbanns. Vegna yfirlýsingar lögmansins í fógetaréttinum um, að hann hefði ekki umboð til að taka við yfirlýsingu fógeta um lögbann, stefnubirtingu eða þess háttar, bókaði fógeti, að ákvörðun um farbann skyldi standa óhöggud. Kærði lögmaðurinn ákvörðun fógeta um farbann og krafðist þess m. a., að því yrði slegið föstu, þótt farbanni yrði aflétt, þegar dómur HR gengi, að farbannið hefði ekki átt stoð í lögum. Með úrskurði fógeta 26. júní 1979 var fallist á að lögbannið færi fram og var farbanni þar með lokið. Í dómi HR segir, að lögmanni skipstjórnarmanna á W hafi verið rétt, ef hann vildi ekki hlíta farbanninu, að krefjast þess skýrlega, að fógeti kvæði upp úrskurð um þá kröfu, að því yrði aflétt. Síðan hafi mátt kæra þann úrskurð skv. 3. tl. 1. mgr. 21. gr. laga 75/1973. Þetta gerði hann ekki og skorti þá heimild til kæru málsins. Einn dómari taldi, að sóknaraðiljar hefðu ekki neinna þeirra réttarhagsmuna að gæta, sem úr verði skorið með dómi Hæstaréttar nú. Bar því að vísa málinu frá HR

808

3. Félagsdómur.

Í máli milli BSRB og fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs var um það deilt, hvort hinn fyrrnefndi eða einstök félög innan hans hefðu heimild til að gera kjarasamninga f. h. vissra hópa starfsmanna, sem nafngreindir voru. Í lögum 29/1976, 34. gr. er mælt fyrir um það, í hvaða tilvikum Félagsdómur hafi dómssvald út af ágreiningi á lögum þessum. Þótti ekki verða ráðið af orðum ákvæðisins eða forsögu, að þeim hafi verið ætlað að taka til annarra ágreiningsmála en þar greinir. Var talið, að ágreiningsefni það, sem hér var til úrlausnar, félli utan dómssvalds Félagsdóms. Einn dómari í Félagsdómi var annarrar skoðunar. Kært var skv. 1. gr. 67. gr. laga 80/1938, dómur meirihlutans var staðfestur ..

Í 1. gr. bráðabirgðalaga 70/1979 er mælt fyrir um skipun kjaradóms, sem ákveði kaup, kjör og launakerfi áhafna á ísl. farskipum. Verkföll og verkbönn voru lýst óheimil frá tilteknum degi að telja. Ýmis sjómannafélög ákváðu yfirvinnubann hjá félagsmönnum sínum (yfírmönnum yfir-

640

leitt). Krafðist Vinnuveitendasambandið þess, að það yrði dæmt ólöglegt verkfall, en eigi var krafist refsingar, og samrýmdist sú kröfugerð dómvenjum í Félagsdómi. Í hrd. segir, að 6. gr. laga 70/1979 verði eigi örugglega skýrð svo, að hún skjóti loku fyrir að slík krafa verði höfð uppi fyrir Félagsdómi í samræmi við meginreglu 44. gr. laga 80/1938. Frávísunardómur Félagsdóms var felldur úr gildi, en þar voru skiptar skoðanir um úrlausn málsins. Kært skv. 67. gr. laga 80/1938 863, 873

4. Frávísun frá héraðsdómi.

Mál var höfðað út af ætluðum vanefndum á kaupsamningi um fasteign og til heimtu skaðabóta eða afsláttar af kaupverði. Ekkj var heimilt að nota fasteignarvarnarþing sbr. 78. gr. eml. eins og á stóð, og var skylt að leggja mál fyrir sátta-nefnd. Þar sem það var eigi gert, var máli vísað frá dómi. Staðfest í HR 164

Áskorunarmáli vísað frá dómi sjá 1. að framan.

Frávísun frá Félagsdómi sjá 3. að framan.

Málflutningslaun, sjá það atriðisorð 1355

K höfðaði mál hér á landi gegn hollensku fyrirtæki A til heimtu fjár úr hendi A vegna kaupa hans á bátsvél. Vegna viðskipta A við h.f. B opnaði bankinn Ú óafturkallanlega bankaábyrgð að beiðni og fyrir reikning h.f. B og átti að greiðast skv. framvísun farmskírteinis um bátsvél, sem A smíðaði fyrir B. Að kröfu K hafði verið gerð kyrrsetning í þessu verðmæti í bankanum Ú, og var m. a. krafist staðfestingar á þeirri gerð í málinu. Í hrd. segir, að bankaábyrgð hafi ekki verið verðmæti, sem kyrrsett verði hér á landi til tryggingar kröfum K, sem ekki hafði farmskírteinið í höndum, sbr. 7. gr. laga 18/1949 og 28. gr. laga 19/1887. Varnarþingsregla 77. gr. eml átti ekki við í máli þessu. Var frávísunardómur staðfestur 1057

Sjá og ómerking 521

5. Frávísun frá Hæstarétti.

Fjórir menn kröfðust þess, að lagt yrði lögbannt við uppkosningu í sveitarfélagi, en félagsmálaráðuneytið hafði úrskurðað kosninguna ógilda. Fógeti synjaði kröfu þessari. Úrskurður fógeta var kærður til HR, er vísaði málinu frá dóminu með því að kæruehimild skorti, sbr. a lið 3. tl. 1. mgr. 21. gr. laga 75/1973 669, 675

Sjá farbann 2. að framan 808

6. Frávísunardómur felldur úr gildi.

Í hæsnahúsi í S kaupstað var mikill rottugangur og var

rottunum eytt með eitri. Af heibrigðisástæðum töldu sveit- arstjórnarvöld í S nauðsyn til bera að leggja eld í húsið. Kröfðu þau eiganda þess, SÁ, um endurgreiðslu á kostnaði við eyðingu hússins. SÁ höfðaði gagnsök og krafðist fé- bóta úr hendi S vegna verðs hússins, missis lausafjár o.fl. Hérd. taldi gagnasöfnun áfátt um verðmæti þau, sem fjár- kröfur miðuðust við, og að nokkur óvissa ríkti um lóðar- réttindi SÁ. Gaf hann aðiljum kost á að afla gagna, sbr. 120. gr. eml. Þegar það tókst ekki sem skyldi að mati hans vísaði hann báðum sökum frá dómi. Í hrd. var þess- ari úrlausn hrundið. Þótt glögg gögn skorti um verðmæti hússins átti það ekki að standa því í vegi, að efnisdómi væri lokið á málið, en dómari metur, hvor aðilja beri halla af ófullkomnum upplýsingum um verðmætið, að svo miklu leyti sem verðmæti þess skiptir máli um fjárkröfu S. Ekki þótti sýnt, að í máli þessu þyrfti að taka afstöðu til lóðarréttinda SÁ, að því er fjárkröfu hans varðaði. Leitt var í ljós, að vandkvæði voru á að afla gagna um ýmis atriði, er málið varðaði. Frávísunardómur felldur úr gildi og lagt fyrir héraðsdómara að taka málið til löglegrar meðferðar 268	268
Sjá og Félagsdóm 3 hér að framan 803,	873
S, sóknarnefnd Br-sóknar, fékk gefna út eignardómsstefnu vegna landsvæðis, er liggur ofan byggðar í Á-sýslu. Er mál var þingfest, tók m. a. hreppsnefnd B-hrepps f. h. hrepps- ins (B) til varnar og krafðist þess, að eignartilkall S yrði hrundið, nema því aðeins að jafnframt yrði staðfest með dóminum, að eignarrétturinn skerti ekki ítak og óbeinan eignarrétt, sem ábúendur B-hrepps hafi öðlast með hefð til beitar, umferðar og upprekstrar með búfé. Hérd. benti á, að efnislega fæli kröfugerð B í sér, að viðurkennt verði með dómi, að ábúendur í B-hreppi eigi upprekstrar- og umferðarrétt á landsvæðinu. Ekki væri þó fullnægt skil- yrðum 220. gr. eml. til að veita megi eignardóm fyrir rétt- indum þessum, og kröfur um viðurkenningu voru ekki hafðar uppi með gagnstefnu. Var kröfum þessum vísað frá dómi. Í hrd. segir, að þótt B hafi hvorki höfðað eignar- dómsmál né höfðað gagnsök, þá eigi þetta ekki að skjóta loku fyrir, að héraðsdómur virði, eftir því sem á kann að reyna, hvort takmarkaður eignarréttur, sem B telur sig eiga til landsins, standi því í vegi, að dómkröfur S verði teknar til greina í því horfi, sem þær hafa verið lagðar fyrir dómstóla 1070	1070

7. Kyrrsetning.

Sjá frávísun hér að framan (4) 1057	1057
---	------

8. Lögbann.

Synjað var um lögbannsaðgerð. Úrskurður fógeta var kærður, en máli vísað frá HR, þar sem kæruehimild skorti, sbr. a lið 3. tl. 1. mgr. 21. gr. laga 75/1973 669, 675

9. Málflutningslaun.

J o. fl. kröfðust þess með bréfi 25. júní 1979 að stjórn Lögmannafélags Íslands kvæði á um endurgjald fyrir flutning S, lögmanns, á landamerkjamáli fyrir aðiljana. Upp kom, að mál út af málflutningsþóknun þessari hafði verið þingfest í bæjarþingi Reykjavíkur 7. júní 1979. Þar sem mál lá fyrir almennum dómstóli út af sakarefni þessu var stjórn Lögmannafélags Íslands ekki rétt að kveða upp úrskurð um það, sbr. 8. gr. laga 61/1942 og var málinu vísað frá samkv. 3. mgr. 104. gr. eml. Staðfest í HR. Kæruehimild var 4. mgr. 8. gr. laga 61/1942, sbr. 21. gr. laga 75/1973 1355

10. Málskostnaður.

B krafðist þess f. h. R, að lögbann yrði lagt við því, að ofnasmíðja O framleiddi tiltekna gerð af ofnum, þar sem þeir væru eftirlíkingar á ofnum, er fyrirtæki B hefði einkarétt á. Eftir að yfirmatsgerð var lögð fram í málinu, hvarf B frá kröfu sinni og óskaði, að málið yrði hafið. O krafðist málskostnaðar og úrskurðaði fógeti honum tiltekinn málskostnað. B kærði úrskurð fógeta, og var það heimilt sbr. 3. tl. 1. mgr. 21. gr. laga 75/1973. Var niðurstaða fógeta staðfest um fjárhæð málskostnaðar 894

11. Ómerking.

Er einkamál var þingfest í sjó- og verslunardómi, varð ágreiningur með aðiljum um skyldu erlends málsaðilja til að setja málskostnaðartryggingu sbr. 183. gr. eml. Er málið kom til úrlausnar um þetta efni, fjallaði dómsformaður ásamt einum samdómanda um málið, en hinn samdómandinn boðaði forföll. Var mál þá flutt. Úrskurð kváðu síðan upp dómsformaður og sá samdómandi sem hlýddi á málflutning, og einnig hinn samdómandinn. Málsmeðferð þessi var andstæð 205. gr. og meginreglu 192. gr. eml. Var úrskurður ómerktur sjálfkrafa og máli vísað heim í hérað til lögleggrar meðferðar og uppsögu úrskurðar að nýju. Kært var skv. g lið 1. tl. 1. mgr. 21. gr. laga 75/1973 350

12. Skipti, skiptamál.

I krafðist þess 1979 fyrir skiptarétti í R-sýslu, að opinber skipti færu fram á búi A, móður sinnar, er andaðist 1949. Var kröfunni beint gegn E, föður hennar og S, bróður hennar.

Hreppstjóri framkvæmdi uppskrift á búinu 1949, en ekki varð séð, að skiptum hafi nokkru sinni verið lokið né að E hafi fengið leyfi til setu í óskiptu búi. Uppskriftin fól aðeins í sér fyrstu aðgerðir opinberra skipta, sbr. 15. og 16. gr. skiptalaga 3/1978. Var skylt skv. 4. gr. sömu laga að taka kröfu I til greina. Kröfunni var hinsvegar hrundið í úrskurði skiptaréttar, sem kærður var skv. 2. tl. 1. mgr. 21. gr. laga 75/1973 1346

13. Vanhæfi dómara.

Héraðsdómari stýrði þingi, er yfirheyrsla málsaðilja fór fram í einkamáli. M. a. lagði lögmaður stefnda fram spurningar til stefnanda, 31 að tölu, en lögmaður hins síðarnefnda andmælti, að þær yrðu lagðar fyrir umbjóðanda sinn. Dómari ákvað að leggja nokkrar þessar spurningar fyrir aðiljann, en aðrar ekki, með því að hann taldi þær þýðingarlausar. Áður hafði dómari með spurningum til lögmanns stefnda reynt að fá grundvöll til að meta þetta atriði. Lögmaður stefnda krafðist þess, að dómariinn viki sæti vegna þessara afskipta af málinu. Samkv. 115. gr. eml., sbr. 3. mgr. 133. gr. eml. má dómari ekki leggja fyrir vitni sýnilega þýðingarlausar spurningar. Hérð. hratt kröfu stefnda, og úrskurður hans var kærður skv. a lið 1. tl. 1. mgr. 21. gr. 1. 75/1973. Í hrd. segir, að engin haldbær rök séu komin fram fyrir því, að héraðsdómari viki sæti í málinu 422

14. Varnarþing.

K stefndi hollensku fyrirtæki A hér á landi vegna krafna út af viðskiptum um bátsvél. K lét m. a. gera kyrrsetningu í bankaábyrgð er bankinn Ú opnaði fyrir beiðni B, er átti í viðskiptum við A. Segir í hrd., að bankaábyrgð sé ekki verðmæti, sem kyrrsetning verði gerð í, en hana skyldi greiða gegn framvísun farmskírteinis um bátsvél, og hafði K ekki farmskírteinið í höndum. Varnarþingsregla 77. gr. eml. átti ekki við. Máli vísað frá héraðsdómi 1057

15. Vitni.

Í máli út af höfundaréttindum var því haldið fram m. a., að höfundur E hefði eigi verið hæfur til að standa að samningi um réttindi þessi vegna heilsuhaga sinna. Stefnendur vildu kveðja Ó lækni fyrir dóm og krefjast þess, að hann sem forstöðumaður rannsóknarstofnunar legði fram skýrslu um krufningu á líki E og jafnframt óska greinargerðar hans um skýrslu þessa. Erfingjar E, sbr. 3. tl. 25. gr. alm. hgl., lýstu sig samþykka því, að vottorð frá Ó um

heilsu E yrði lagt fram í dómi. Heimilt þótti að lögum, að Ó kæmi fyrir dóm til skýrslugjafar í máli þessu, en um skyldu hans til að svara einstökum spurningum um heilsuhagi E bæri að taka afstöðu, þegar spurningar hafa komið fram, en Ó hafi ekki komið fyrir dóm, er úrskurður þessi gekk. Ekki var unnt að kveða á um heimild til að leggja fram vottorð um heilsuhagi E á þessu stigi, enda ekki komið fram, að Ó hafi samið vottorð um þetta efni 511

Í máli því, er að ofan greinir, var J lækni, forstöðumaður Rannsóknarstofnunar Háskólans krafinn vættis um það, hvaða ályktanir yrðu dregnar af þeim gögnum, sem hann hefði aðgang að, um líkamlegt heilsufar E á dánardægri hans og enn fremur, hvert hafi verið banamein E og hvort hann hafi verið haldinn ellihrumleika og ef svo, þá á hve háu stigi. Krafist var úrskurðar um, hvort vitninu væri heimilt og skylt að svara spurningum þessum, en vitnið færðist undan að svara fyrsta hluta þeirra. Þar sem allir erfingjar E voru aðiljar málsins og báru fyrir sig þá málsástæðu, að E hefði vegna heilsuhaga verið ófær um að standa að samningi um höfundarréttindi sín, þótti fullnægt skilyrðum 10. gr. laga 80/1969 og 126. gr. eml. til þess að lækniinn svaraði spurningum þeim, er að framan greinir. Kæruheimild: c liður 1. tl. 1. mgr. 21. gr. laga 75/1973 1224

16. Þinglýsing.

Sjá það atriðisorð 1073

B. Opinber mál.

1. Framsal sakamanna.

Sjá það atriðisorð 882

2. Gæsluvarðhald. Sjá það atriðisorð hér að framan.

3. Kyrrsetning.

Fimm menn gengust við því í rannsókn máls að hafa átt þátt í því, að varnarliðið greiddi fyrir hjólbarða, sem það fékk aldrei, m. a. með því að kvitta fyrir hjólbarða, sem ekki bárust varnarliðinu, og með því að rangfæra bókhald. Af hálfu varnarliðsins var þess krafist, að löghald yrði lagt á eignir framangreindra fimm manna til tryggingar allri þeirri upphæð, sem ætla mátti að haft hefði verið af því með þessari brotastarfsemi, svo og sakarkostnaði. Sakadómur Reykiavíkur féllst á það í fimm úrskurðum, að eignir H, Þ, GG, GS og HÓ skyldi kyrrsetja til tryggingar

framangreindri fjárhæð. Hver varnaraðili um sig kærði úrskurðinn. Í dómum Hæstaréttar segir, að úrskurður sé kæranlegur með stoð í 1. tl. 172. gr. laga 74/1974. Skilja þótti eiga úrskurð svo, að með honum hafi rannsóknardómari markað sér þá stefnu, að hann muni leita eftir kyrrsetningu hjá viðkomandi fólgeta til tryggingar væntanlegri skaðabótakröfu og sakarkostnaði. Eigi þóttu efni til að hrinda úrskurði svo skýrðum. Í dómsorði sagði, að heimilt væri að leita eftir því af hálfu sakadóms Reykjavíkur samkv. framansögðu, að kyrrsettar verði eignir varnaraðilja til tryggingar greiðslu skaðabóta svo og vegna greiðslu skaðabóta 248, 251, 255, 259, 263

Landamerkjabréf.

Slíkt bréf fyrir þjóðjörðinni Y var undirritað af ábúanda hennar svo og umboðsmanni þjóðjarðarinnar. Þeir voru ekki bærir til þess, svo að bindandi væri fyrir jarðeiganda, að afsala frá jörðinni neinum hluta hennar með undirskrift sinni undir bréfið. Hins vegar höfðu undirskriftir þeirra ríkt sönnunargildi um merkin. Undirskrift eiganda jarðarinnar I var bindandi fyrir jörðina 829

Landamerkjalyking, er Ó umboðsmaður þjóðjarðarinnar G undirritaði, var bindandi fyrir eigendur G, þótt hún hefði eigi, svo sýnilegt væri, verið borin undir eigendur jarða, er land áttu að G. Skýrð voru tengsl milli tveggja bréfa, sem undirrituð voru sama ár og lesin á sama þingi og samdæguers. Þótti ekki vera ósamræmi milli þeirra, svo skýrðra .. 846

Landamerkjamál.

Ágreiningur reis með eigendum jarðanna L og M í S-sýslu um beitarrétt jarðarinnar L í tilteknu landsvæði, R, innan landamerkja M og umferðarrétt L-bónda að beitarlendi þessu. Jörðin L var nýbýli, stofnað 1949 af fornu lögbýli, Li, og landspildu úr landi jarðarinnar B. Í héraði krafðist L-bóndi viðurkenningar á sambeitarrétti á móti M í R og umferðarleidd eftir stystu gömlu rekstrarslóðum frá L að R. M-bóndi mótmælti sambeitarrétti L í R, en kvaðst viðurkenna að fyrir hendi væri beitarrítak til handa L-bónda í R að 1/3. Héraðsdómur viðurkenndi sambeitarrétt að 1/3 til handa L-bónda í R. Fyrir Hæstarétti greindi aðilja málsins eingöngu á um það, hvar væru takmörk lands þess, sem R nefndist, að sunnan, vestan og norðvestan, en L-bóndi hafði áfrýjað málinu og krafist viðurkenningar á sambeitarrétti að 1/3 í R á móti M-bónda. Land það, er L-bóndi krafðist sambeitar í og hann taldi að félli undir R, var 118 hektarar, en land það, sem talið var

háð sambeitarrétti í héraðsdómi var 69 hektarar. Í dómi Hæstaréttar var vitnað til lýsingar landamerkjadóms á svæðinu R og sagt, að landamerkjadómur hefði afmarkað í samræmi við þessa lýsingu. Vætti þau og vottorð, er aflað hefði verið eftir uppsögu héraðsdóms, hnektu ekki niðurstöðu héraðsdómsins og varð hann því lagður til grundvallar í aðalatriðum. Hins vegar sagði, að á stuttum kafla vestan tiltekens örnefnis hefði héraðsdómur afmarkað mörk R utan fornra landamerkja M eftir þeim merkjum, sem eigendur jarðarinnar K og M hefðu komið sér saman um. Þetta fengi ekki staðist, þar sem Li hefði aldrei átt neinn sambeitarrétt í landi jarðarinnar K, enda hefði L-bóndi ekki gert kröfu til sambeitar nema að hinum fornu merkjum K. Því yrði að telja, að mörk R á þessum stað næðu aðeins að hinum gömlu landamerkjum K og M í samræmi við kröfu L-bónda. Sambeitarréttur því viðurkenndur að 1/3 fyrir L-bónda á móti jörðinni M í R og mörk R dregin eins og að framan greinir. Að því er varðaði kröfu um viðurkenningu á umferðarrétti til rekstrar búfjár frá L að R, þá væri rekstrarleið sú er L-bóndi krefðist viðurkenningar á, nægilega mörkuð á uppdrætti, er lagður var fram í málinu og þar sem sú mörkun hefði ekki sætt andmælum sérstaklega, var sú krafa tekin til greina 392

Í landamerkjamáli milli jarðanna Fr, I og Y var því haldið fram, að gamall farvegur árinna F í gegnum vaðalinn B réði merkjum, og eigi Fr land í miðjan þennan gamla farveg, sbr. meginreglu í 1. tl. 3. gr. vatnalaga 15/1923. Fyrir hagkvæmnissakir taldi fyrirsvarsmaður Fr línuna dregna með sérstökum hætti, sem hann gerði nánar grein fyrir. Þessi krafa Fr þótti að sumu leyti ganga lengra en krafa hans í héraði. Ágreiningur var um tiltekið kennileiti á eða við F-rif. Við var að styðjast m. a. uppdrátt landmælingamanns, þar sem leitað var samanburðar á gögnum um svæði þetta frá 1910 og 1978, og var leyst úr ágreiningi að nokkru með vísan til þess, er þar kom fram. Þá var enn skorið úr því, hvernig lína ætti að liggja frá greindu kennileiti vestur með F-rifi, er fyrr greinir. Kom m. a. til skoðunar landamerkjabréf frá 1941, sem var að vísu undirritað af ábúanda þjóðjarðarinnar Y og umboðsmanni hennar, en þeir voru ekki bærir, svo að bindandi væri fyrir jarðeiganda, að afsala frá jörðinni neinum hluta hennar með undirritun sinni. Ekki þóttu líkur að því leiddar, að með þessu bréfi hafi í neinu verið raskað eldri merkjum. Þótti það hafa ríkt sönnunargildi í málinu, og hafði það m. a. stóð í tilteknu landamerkjabréfi frá 1889 og héraðs-

dómi, er gekk 1938. Ósannað þótti, að rífið hefði færst svo mjög inn í farveginn, að merkin lægu út af rifinu. Hvað sem öðru leið þótti ekki sannað, að rífið hefði nokkurs staðar færst inn í miðjan þann árfarveg, sem hér kom til greina. Var því tekin til greina krafa Fr um, að línan fylgdi innri brún F-rifsins að norðvesturhorni vaðals, en þaðan var hún ákveðin sem bein lína þar til mættust tiltekinn skurður úr vaðlinum og gamall farvegur óss, sem síðan ræður til sjávar

829

Í landamerkjamáli milli P og Pk annars vegar og G hins vegar var byggt af hálfu G á orðum landamerkjálýsingar frá 1890, þar sem G-á var talin ráða landamerkjum. Sannað þótti, að áin hefði breytt farvegi sínum, og mátti ganga út frá, að áin hefði fallið miklu austar, er landamerkjálýsing þessi var gerð. Sú skoðun, að landamerki ættu nú að fylgja ánni, átti sér ekki lagastoð, sbr. 3. mgr. 2. gr. laga 15/1923. Yfirlýsing Ó, umsjónarmanns G, frá 1890 skipti hér og máli, en hún var bindandi fyrir eigendur G samkv. 3. gr. landamerkjálaga 5/1882, þótt hún beri ekki með sér að hafa verið sýnd fyrirsvarsmönnum þeirra jarða, er land áttu að G. Fyrri landamerkjálýsing var ekki undirrituð af Ó né neinum öðrum, sem bærir væru til að binda eigendur jarðarinnar, sbr. 1. gr. landamerkjálaga 5/1882. Þótti landamerkjálýsing, er Ó undirritaði, nákvæmari en landamerkjálýsing um P og Pk, en ekki þótti nauðsynlegt að líta svo á, að í síðarnefndu bréfi sé miðað við meginvatnsrennsli G-ár á þeim tíma, er lýsing var gerð, heldur geti verið miðað við þá aura, sem sýnilegt var þá, að áin hafði kvislast um. Gegn ósamræmi þótti það mæla, að merkin eru gerð á svipuðum tíma og þinglýst sama dag á sama þingi. Voru landamerki dregin eftir aukum G-ár með hliðsjón af staðháttum og landamerkjálýsingu fyrir G, er Ó undirritaði

846

Landhelgisbrot. Sjá fiskveiðibrot.

Landskipti.

Jörðin H var í eigu tveggja manna, þeirra B og I. Landskipti fóru fram á jörðinni með samningi 1941. Jarðarhluti B komst síðar í hendur F hf., en jarðarhluti I í hendur BÓ. Ágreiningur reis með F hf. og I um veiðirétt, en af áðurgreindum landskiptasamningi leiðdi, að allt vatn jarðarinnar F, er áður féll um jörðina H, óskipta, fylgdi jarðarhluta B. Krafðist BÓ viðurkenningar á því, að eignarhluta hans fylgdi veiðiréttur í sama hlutfalli, óstaðbundið, í tilteknum vaðli og ósi. Sagt, að þegar af þeirri ástæðu, að sameigend-

urnir hefðu samið gagngert um veiðiréttindin við land-
skiptin yrði ekki talið, að 2. gr. laga nr. 38/1970, nú 2.
mgr. 4. gr. laga nr. 76/1970 hafi haggað þeirri skipan
veiðiréttinda, sem gildi milli eigenda jarðarhlutanna eftir
landskiptin, F hf. því dæmd sýkna af kröfum BÓ. Sjá
veiðiréttindi, málsástæður 1077

Landvist.

Launaskattur.

Lausafjárkaup. Sjá kaup og sala.

Lífsgjöf. Sjá dánargjafir.

Líkamsárás.

F var sannur að sök um eftirfarandi brot: 1. Hann réðst á L fyrir utan samkomuhús og sló hann. Hlaut L við þetta brot á efri kjálka og glóðarauga. Árás þessi var að ófyrirsynju og tók L ekki á móti. Í hérd. og dómi Hæstaréttar var brot þetta talið varða við 218. gr. alm. hgl. Refsikrafa var fyrnd vegna þessa brots, sbr. 1. tl. 81. gr. og 82. gr. alm. hgl. Sýkna. Sjá fyrning sakar.

2. F réðst á G við Umferðarmiðstöðina og sló hann þar nokkur hnefahögg. Missti G meðvitund og féll til jarðar. Fór hann úr kjálkalið af völdum höggsins og varð frá vinnu í eina viku. Stóðu þeir G og F í biðröð, er atvik þessi urðu. Greiddi F S nokkrum fyrst högg, en G gekk á milli og réðst F þá að honum. Atferli F varðaði við 1. mgr. 217. gr. alm. hgl. Refsikrafa vegna brotsins var fyrnd sbr. 1. tl. 81. og 82. gr. alm. hgl. Sýkna. Sjá fyrning sakar.

3. F sló G í maga, þar sem þeir voru gestir á veitingahúsi. Hérd. taldi atferli F varða við 1. mgr. 217. gr. alm. hgl., en hann sýknaði F þar sem sök væri fyrnd. Fyrir Hæstarétti krafðist ríkissaksóknari staðfestingar hérð., og kom þetta brot því eigi þar til álita.

4. F var staddur á veitingastað. Réðist hann þar að einum samkomugesta, V og sló hann þungt högg í kviðinn, svo að hann féll í gólflið og varð að flytja hann á slysavæðstofu. J lögreglumaður var þarna að eftirlitsstörfum óeinkennisbúinn. Er hann hugðist hafa afskipti af F, greiddi F honum tvö högg í andlit. Hlaut J við þetta glóðarauga v. megin og tvær tennur losnuðu. Atferli F þótti varða við 1. mgr. 217. gr. alm. hgl. Ósannað þótti, að F hefði verið það ljóst, að J var lögreglumaður að skyldustörfum. Var hann sýknaður af ákæru fyrir brot á 106. gr. alm. hgl. F vann brot þetta í júní 1970. Dómsrannsókn hófst eigi fyrr

en í febr. 1974. Var sök þá fyrnd að því er varðar 217. gr. 1. mgr., sbr. 1. tl. 81. og 82. gr. laganna. Sýkna. Sjá fyrning sakar.

5. F og sambúðarkona hans óku í leigubifreið. Er þau stigu út úr bifreiðinni réðst F á leigubifreiðarstjórnann Á og sló hann nokkur hnefahögg í andlit, uns A féll til jarðar. Á hlaut skurð við munnvik, sem náði að hluta gegnum kinnina og varð að sauma saman. Atferli F varðaði við 1. mgr. 217. gr. alm. hgl.

6. F og sambúðarkona hans pöntuðu leigubifreið og voru þá bæði við skál. Bifreiðarstjórinn J kom inn í íbúð þeirra og var beðinn að hinkra við. Réðst F eftir skamma stund á J og greiddi honum hnefahögg í andlit, en J gat komist við illan leik út úr íbúðinni og kvatt lögreglumenn á vettvang. B lögreglumaður gegndi kallinu og kom í íbúð þeirra F, er greiddi honum skyndilega þung hnefahögg í andlitið. Missti B meðvitund að mestu, en reyndi þó að komast út úr húsinu. Lét F spörk og högg ganga á B allt þar til liðsauki lögreglumanna barst. Fékk J glóðarauga vegna áverka á h. kinn. Við frumlæknisskoðun reyndist B mjög bólginn í andliti yfir h. kinnbeini, innan á munnholi var 1 cm. langur skurður, marblettir fyrir neðan annað hnéð. Engin brot. Bæði J og B voru frá vinnu nokkra daga. Atferli F varðaði hann refsingu samkv. 1. mgr. 217. gr. alm. hgl. og einnig samkv. 106. gr. 1. mgr. gagnvart B. Þeim L, G, Á, J og B voru dæmdar fóbætur úr hendi F í héraðsdómi. Er hrd. gekk, hafði F greitt þeim L og G bætur, og varð því ekki dæmt um þær í Hæstarétti, en hrd. staðfestur að þessu leyti ella. Refs.: 12 mán. fang. (16 mán. fang. í hrd.)

453

Fjórir lögreglumenn eltu Á, er ók ofsalega um götur S-kaupstaðar. Tókst þeim um síðir að komast fram fyrir Á. Einn lögreglumannanna, Þ, náði taki á hurð bifreiðar farþegamegin, en Á ók áfram á verulegum hraða og dróst Þ með bifreiðinni uns hann gat látið sig falla á bakið á götuna eftir að hafa dregist með bifreiðinni 400 metra. Hlaut Þ nokkur meiðsli af þessum sökum, enda höfðu skór og sokkar dregist af báðum fótum. Í hrd. segir, að ekki verði fullyrt, að Á hafi orðið þess var, þegar í stað, að Þ náði taki á bifreiðinni, en hann viðurkenndi að hafa orðið þess áskynja litlu síðar. Allt að einu stöðvaði hann ekki bifreiðina heldur ók henni áfram. Þótti Á hafa með akstri sínum gerst brotlegur við 4. mgr. 220. gr. alm. hgl.

906

Líkamsmeiðing af gáleysi.

Ó ók bifreið í maí 1975 um kl. 15 á Reykjavíkurvegi í Hafnar-

firði. Drengurinn H átti leið yfir nefnda götu og varð fyrir bifreiðinni og hlaut líkamsmeiðsli. Var H á reiðhjóli. B kvað drenginn hafa hjólað fyrirvaralaust út á götuna og lent á h. framhorni bifreiðar og kastast upp á vélarlok hennar og við þetta hafi framrúðan brotnað. Sveigði B þá til vinstri, og rakst v. afturbretti á umferðarmerki, áður en B gat stöðvað bifreiðina, en hún stöðvaðist handan gatnamóta. H hlaut m. a. brot á lærlegg og var á sjúkrahúsi í 1½ mánuð. B kvaðst hafa séð til tveggja drengja stuttu áður en hann kom að gatnamótum Hjallabrautar, rétt við Reykjavíkurvegin. Kvaðst hann ekki hafa búist við, að þeir færu yfir vegin. Hafi hann því ekki dregið úr hraða bifreiðarinnar, en hann taldi sig hafa ekið á 55—65 km. hraða í röð bifreiða. Sjónarvottar kváðu B hafa ekið fram úr annarri bifreið við gatnamótin og drengurinn þá orðið fyrir bifreiðinni. Drengurinn H kvað bifreið hafa stöðvað fyrir sér og hann þá ætlað að hjóla yfir vegin, en í þeim svifum hafi önnur bifreið ætlað að aka fram úr henni og lent á sér. Talið var, að B hefði eigi sýnt næga árvekni og aðgæslu og ekið of hratt miðað við aðstæður á slysstað, þar sem ekið var um gatnamót í þéttbýli. Refsað samkv. 219. gr. alm. hgl. og 1. mgr. 37. gr., a og 1 liðum 3. mgr. sbr. 1. mgr. 49. gr. sbr. 80. gr. umferðarlaga, sbr. lög 54/1976. Tekið var fram, að 1. mgr. 26. gr. umferðarlaga ætti hér eigi við og tæmdi 1. mgr. 37. gr. sök. Refs.: 30.000 kr. sekt, vararefs.: 4 d. vh. Ökuleyfissvipt. samkv. 81. gr. umfl. 2 mánuðir frá birtingu hérð. 1231

Lóðarréttindi.

Lóðarréttindi ásamt framkvæmdum á lóðinni voru framseld. Kaupandi stóð eigi að fullu í skilum með greiðslu kaupverðs. Seljandi lýsti yfir riftun. Talið, að þar sem seljandi hefði ekki getað af sinni hálfu fullnægt samningi sínum við kaupandann, er hann lýsti yfir riftun, hefði riftun eigi verið heimil að lögum. Seljandi dæmdur til þess að gefa út afsal gegn greiðslu eftirstöðva kaupverðs. Sjá fasteignir 178

Læknar. Sjá og mat og skoðun.

Í nóvember 1961 gekkst konan K undir botnlangaskurð hjá Ó, sjúkrahúslækni í S-kaupstað. Í sama skipti var gerð ófrjósemisaðgerð á K, en án hennar vitundar. K, fædd 1941, hafði alist upp hjá konunni B frá 12 ára aldri. Ófrjósemisaðgerðin mun hafa verið framkvæmd að beiðni B, fósturu K, er taldi K andlega vanheila. Í bótamáli K á hendur Ó og bæjarsjóði S-kaupstaðar viðurkenndi Ó, að hann hefði

eigi aflað leyfis landlæknis til aðgerðarinnar, enda kvaðst hann ekki hafa munað eftir lögum nr. 16/1938, er aðgerðin var framkvæmd. Ó hélt því fram, að aðgerðin hefði verið réttlæt看anleg vegna andlegrar vanheilsu K og því lögleg. Í bótamáli þessu óskaði Ó eftir því, að dómkvaddir yrðu matsmenn til þess að meta það, hvort K væri fáviti í skilningi laga nr. 16/1938, en K neitaði, að gangast undir slíka skoðun. Sagt, að í málinu hafi eigi verið í ljós leitt, hvort skilyrði þeirrar aðgerðar, sem framkvæmd var á K, hafi verið fyrir hendi, sbr. 2. mgr. 3. gr. og 2. tl. 5. gr. laga nr. 16/1938. Þætti engu breyta í því sambandi, þótt K hefði neitað að gangast undir þá rannsókn, sem um var beðið. Viðurkennt væri af hálfu Ó, að hann hefði eigi leitað leyfis landlæknis til aðgerðarinnar og því eigi farið að fyrirmælum 1. mgr. 3. gr. áðurnefndra laga. Með því hefði Ó bakað sér, sbr. 9. gr. laga nr. 16/1938, bótaábyrgð gagnvart K, sbr. 1. mgr. 264. gr. laga nr. 19/1940. Bæjarsjóður S-kaupstaðar, er rak sjúkrahúsið, sem húsbóndi Ó dæmdur in solidum til þess að greiða K skaðabætur með Ó. Sjá skaðabætur 1285

Vitnaskylda lækna, sjá kærumál 511, 1224

Læknaráð.

Er mál var rekið í héraði, hafði það þrisvar verið lagt fyrir Læknaráð. Eftir að málið var síðast lagt fyrir Læknaráð með úrskurði bæjarþings, hafði verið aflað nýrra gagna í málinu, þar á meðal um heilsuhagi áfrýjanda. Á bæjarþingi hafði málið verið dæmt með sérfróðum meðdómsmönnum, þar á meðal sérfræðingi í taugaskurðlækningum. Þótti rétt, áður en málið var dæmt í Hæstarétti, með vísan til 1. og 2. mgr. 2. gr., 1. mgr. 4. gr. og 4. mgr. 6. gr. laga nr. 14/1942 að æskja þess, að Læknaráð létu uppi rökstutt álit um tiltekin atriði á grundvelli læknisfræðilegra gagna málsins, þar á meðal hinna nýju gagna og héraðsdóms 304

Lög. Lögskýring. Lagaheimildir. Sjá og lögjöfnun.

Ákvæði 1. mgr. 37. gr. umferðarlaga var talið tæma sök gagnvart 1. mgr. 26. gr. og síðarnefnda ákvæðinu því eigi beitt 62

Fsteignagjöld talin falla undir orðalagið „aðrir skattar“ í 77. gr. orkulaga 58/1967. Sjá fasteignaskattar 219

Mismunur altjónsbóta, er E hafði fengið greiddar vegna skemmda á bifreið sinni, og kaupverðs bifreiðarinnar var reiknaður E til hækkunar skatttekna. Vitnaði skattstjóri til ákvæða E liðs 10. mgr. 7. gr. laga nr. 68/1971. Í lögtaks-máli bar E bríður á stjórnskipulegt gildi skattlagningar þessarar. 1. ml. 10. mgr. E liðs sagði svo: „Bætur vegna

altjóns og eignarnámsbætur teljast sem söluverð í þessu sambandi“. Í dómi Hæstaréttar sagði, að eigi væri ótvírætt, hvort skýra bæri orðin „í þessu sambandi“ fremur svo, að með þeim væri höfðað til ákvæða E liðs 7. gr. í heild eða þau vísi aðeins til næstu málsgreinar á undan, þ. e. 9. mgr. E liðs 7. gr. Sagt, að fyrri skýringarkosturinn leiddi til þess, að greiddar skaðabætur eða váttryggingarbætur vegna algers tjóns yrðu jafnan skattlagðar, eins og um væri að ræða söluandvirði eignar. Síðari skýringarkosturinn fól í sér, að til skattgreiðslu af bótum þessum kæmi því aðeins, að um væri að ræða sölu eignar í atvinnurekstri skattgreiðanda. Er ákvæði 10. mgr. E liðs 7. gr. laga nr. 68/1971 var lögtekið, breytti það samsvarandi ákvæði eldri laga til mikilla muna. Greinargerð með því lagafrumvarpi tók ekki af tvímæli um það, hversu víðtæka breytingu frá eldri reglum um skattlagningu váttryggingarfjár væri ætlað að gera né á hverjum lagasjónarmiðum breytingin væri reist. Hefði þó verið ærin ástæða til þess að víkja sérstaklega að þessum atriðum, ef ætlunin hefði verið að lögfesta svo víðtæka heimild til skattlagningar váttryggingarbóta, sem leiða myndi af hinnu rýmri skýringu ákvæðisins. Styddist þetta og við fyrri ákvæði laga og reglugerða á sama lagavettvangi. Lægi þessu til grundvallar vafalaust m. a. það sjónarmið, sem skýrt kæmi fram í greinargerð með frumvarpi að lögum nr. 74/1921, að bótagreiðsla geri skattgreiðanda að engu betur settan fjárhagslega en hann áður var, þar sem hún sé háð því, að skattgreiðandi hafi beðið tjón. Full skattlagning bótagreiðslu fyrir algjört tjón, þegar svo stendur á sem í þessu tilviki, myndi leiða til mjög mikillar mismununar tjónþola eftir því, hvort unnt væri að bæta úr tjóni með viðgerð á eign eða skaðinn yrði aðeins bættur með kaupum nýrrar sambærilegrar eignar. Þótti eiga að skýra ákvæði 10. mgr. E liðs 7. gr. laga nr. 68/1971 svo, að það vísi aðeins til bótagreiðslna fyrir eignir þær, sem um gæti í 9. mgr. E liðs. Synjað um framgang umbeðins lögtaks. Tveir hæstaréttardómarar voru á annari skoðun. Sjá enn fremur skattamál, stjórnarskrá, lögtak

403

Lögbannskrafa gegn flutningi úrvarpsefnis var reist á því, að skáldsaga sú, sem lesa átti, notaði að fyrirmynd sakarefni, sem dæmt hafði verið í Hæstarétti. Vætti sagan athygli á máli þessu og þeim manni, sem var þar sakborningur og nú var látinn. Börn mannsins og fyrrum sambúðarkona hans höfðu uppi kröfuna og reistu hana eingöngu á ólögfestum reglum ísl. réttar um lögvernd persónuleika manna, lifandi eða látinna. Eigi var krafan byggð á réttarreglum um friðhelgi einkalífs né reglum um æruvernd sbr. XXV. kafla

alm. hgl.	588
Sagt, að ákvæði 3. og 5. tl. 89. gr. laga 74/1974 beri einnig að beita um skýrslur fyrir lögreglu, sbr. 39. gr. sömu laga ..	681
Samkv. 1. gr. laga 35/1977 skal refsað fyrir tékkamisferli eftir þeirri grein, nema þegar þyngri refsing liggur við samkvæmt almennum hegningarlögum. Skírskotun þessi tekur fyrst og fremst til þess er atferli varðar við 248. gr. þeirra laga. Álitamál var, hvernig meta ætti tengsl milli 1. gr. laga 35/1977 og 261. gr. alm. hgl., þ. e. hvort refsa ætti samkv. báðum þessum refsheimildum, ef atferli varðaði efnislega við 261. gr. Í hrd. segir, að efnisinntak og þýðing laga 35/1977 yrði „næsta lítil“, ef báðum refsheimildum yrði beitt. Talið var, að samkv. aðdraganda að setningu laga 35/1977 og samkv. undirstöðurökum þeirra laga yrði að líta svo á, að lög 35/1977 tæmdu sök, þegar svona stendur á, en ekki yrði jafnframt refsað samkv. 261. gr. alm. hgl. Þá var dæmt, að fullnægjandi væri, að refsikrafa samkv. lögum 35/1977 kæmi frá Seðlabankanum, þegar tékki hafði verið sendur þangað með áritun um greiðslufall, og hefði Seðlabankinn þá almennt umboð frá greiðsluböðnum til að krefjast málhöfðunar	757
Sagt, að þótt ákvæði 1. tl. 1. mgr. 9. gr. alm hgl. hafi ekki verið breytt að formi til með lögum 7/1962 verði að líta svo á, að „hin yngri ákvæði víki til hliðar hinu eldra að því er varðar framsal íslenskra ríkisborgara til Norðurlandanna“	882
Hérd. refsaði A vegna ölvunaraksturs samkv. 2., sbr. 4. mgr. 25. gr. umferðarlaga, „en brot ákærða varðar ekki við 1. mgr. 24. gr. áfengislaga“. Í hrd. var Á einnig refsað samkv. síðastnefndri grein	906
Lög 81/1976 voru talin reist á þeirri lagastefnu, að skipstjóri bæri eindregna fjársektarábyrgð á því, er skip hans stundaði ólöglegar veiðar innan fiskveiðimarka, sbr. hrd. XLI, 212, XLII, 980 og 1281	1095
Í 6. gr. rgj. 362/1975 er mælt fyrir um skyldubundna eignaupptöku. Bent á það í hrd., að þetta gangi í berhogg við 72. gr. laga 59/1969, er kveður svo á, að heimilt sé, en ekki skylt, að gera varning upptækan, sem fluttur er inn í landið án þess að hann hafi hlotið tollafgreiðslu	1279
Meirihluti HR taldi eigi unnt að beita lögjöfnun frá 47. og 48. gr. laga 60/1972 um umgengnisrétt föður óskilgetins barns við barnið eftir að foreldrar þess slitu samvistir, en þau bjuggu í óvígðri sambúð, er barnið fæddist. Minnihluti dómara féllst á kröfu föður að stofni til með stoð í grunnsjónarmiðum í isl. barnarétti og lögjöfnun frá 47. gr. laga 60/1972. Sjá Umgengnisrétt	1157

Um það deilt í máli einu, hvort tiltekna lánveitingar úr Fiskveiðasjóði, F, mynduðu sérstakan lánaflokk í skilningi 5. gr. laga nr. 75/1966. M hafði fengið lán úr F, er að hluta til var vísitölubundið. Taldi M síðar, að verðtrygging lánsins hefði eigi verið heimil. Sagt, að á þeim tíma, er hér skipti máli, hefðu verið í gildi lög nr. 75/1966. Samkvæmt 2. gr. þeirra laga væri það hlutverk F að efla framleiðslu og framleiðni í fiskveiðum, fiskiðnaði og skyldri starfsemi með því að veita stofnlán, m. a. gegn veði í fiskiskipum. Hin umdeildu lán hefðu verið stofnlán vegna byggingar fiskiskips á vegum M. Elgi yrði talið, að lán þau, er F hefði endurlánað M af lánsfé frá Framkvæmdasjóði Íslands, hafi ásamt sambærilegum endurlánum F til annarra aðilja af sama lánsfé myndað sérstakan lánaflokk í skilningi 5. gr. laga nr. 75/1966. Lánveitingin talin heimil með þeim kjörum, er um hafði verið samið. Sjá einnig verðtrygging, skuldabréf 1213

Lögbann.

Í apríl 1975 hóf I lestur skáldsögu sinnar í útvarpi, en skáldsaga þessi hafði komið út 1967. Fyrrum sambúðarkona og börn T, bónda í S-sýslu, töldu I hafa notað T, sem fyrirmynd að höfuðpersónu bókarinnar. Greindi sagan að meginstefnu til frá einyrkja, sem býr við kröpp kjör á kotbýli með konu og sex börnum. Eru þar rakin samskipti bóndans við sveitunga sína, áburð um hrossaþjófnað, rannsókn þess máls og dómur yfir einyrkjanum og að lokum aðskilnaður hans og fjölskyldunnar. Áðurgreindur T, er lést árið 1954, hafði hlotið refsingu, m. a. fyrir að hafa slegið eign sinni á hross og sauðfé annarra, og afplánað betrunarhúsvist. Börn T og fyrrum sambúðarkona hans töldu lestur sögunnar í útvarpi meiðandi og með öllu ótilhlýðilegan gagnvart sér og minningu T og fengu þau lagt lögbann við áframhaldandi lestri sögunnar. Var byggt á ólögfestum reglum um lögvernd persónuleika manna, lifandi eða látinna. Sýnt þótti, að I hefði um söguefni að ýmsu leyti stuðst við atburði úr lífi T, einkum þá, er um fjallaði í tilgreindu hæstaréttarmáli. Bæri skáldsögunni á köflum miðg saman við atvikalýsingu þessa refsímáls, jafnvel í smáatriðum, svo að ekki gæti verið um tilviljun að ræða. Þá þóttu nafngiftir manna og staða miðg til þess fallnar að beina athvgli lesandans að T. Á hitt bæri þó að líta, að T hefði andast 1954. Frásagnir bókarinnar væru sóttar í prentaðar heimildir og bókin, sem út hefði komið 1967 væri í margra höndum og almennt kunn og ekki komið annað fram en að hún væri til í almenningubókasöfnum. Lög-

bannskrafan varðaði lestur bókarinnar eins og hún lægi fyrir prentuð. Lýsing aðalpersónunnar var að ýmsu leyti til þess fallin að vekja samúð lesanda. Því var talið, að lestur bókarinnar færi eigi í bága við þær meginreglur um persónuvernd, sem börn T og sambúðarkona hefðu vitnað til. Ríkisútvarpið og Í því sýknað af kröfu þeirra um staðfestingu lögbannsins. Sjá aðild	588
Sjá einnig kærumál, farbann	808
Sjá kærumál, lögbann	669, 675

Löggæslumenn.

Löghald. Sjá kyrrsetning.

Lögheimili.

Lögjöfnun.

Kaupanda fasteignar dæmdar bætur vegna galla samkvæmt lögjöfnun frá 2. mgr. 42. gr. laga nr. 39/1922. Sjá skaðabætur innan samninga	962
Sjá varðandi umgengnisrétt föður óskilgetins barns við barnið lög og lögskýringu	1157

Lögmannafélag Íslands.

Sjá kærumál, málflutningslaun	1355
<i>Lögmenn. Sjá einnig málflutningslaun.</i>	
Í máli til heimtu bóta vegna gæsluvarðhalds að ósekju var ríkissjóður dæmdur bótaskyldur og lögmanni bótakrefjanda ákvörðuð talsmannslaun. Ríkissjóður áfrýjaði málinu, m. a. til lækkunar talsmannslaunanna. Í Hæstarétti voru talsmannslaun lækkuð frá því sem ákveðið hafði verið í héraði	1313
Sjá réttarfarsvítur	1313

Lögráðendur.

Fasteign, sem að hluta til var í eigu ófjárráða manna, var seld með þeim fyrirvara að samþykki dómsmálaráðuneytisins fengist til sölunnar vegna hinna ólögráðu aðila. Dómsmálaráðuneytið taldi sig ekki geta fallist á að veita leyfi til sölunnar „eins og málið liggur nú fyrir“, en ráðuneytinu þótti á skorta um upplýsingar varðandi geiðslukjör. Síðar heimilaði ráðuneytið söluna. Mál reis út af sölu fasteignarinnar. Talið var í dómi meiri hluta Hæstaréttar, að bréf dómsmálaráðuneytisins hefði ekki haft að geyma endanlega synjun á samþykki heldur frestun á afgreiðslu málsins. Það yrði tekið til nýrrar ákvörðunar, ef frekari skýr-

ingar og upplýsingar bærust frá aðilum. Einn hæstaréttar-
dómari taldi afgreiðslu Dómsmálaráðuneytis í fyrra skiptið
fela í sér höfnun á söluheimild og gæti breytt afstaða
ráðuneytisins síðar ekki bundið hina ófjárráða aðilja 32

Lögreglumenn. Sjá handtaka.

Löggræði.

Málsaðili varð fjárráða eftir uppsögu héraðsdóms og tók sjálf-
ur við forræði máls í Hæstarétti 32, 918, 1085
Lögráðamaður sækir mál vegna ólöggráða barns 32, 918, 1085, 1121

Lögsaga.

Lögskilnaður.

Sjá hjón 1369, 1384

Lögskráning sjómanna.

Lögtak.

Búnaðarsambandið BE, er lögheimili átti í A-kaupstað, rak
vinnuvélastarfsemi og starfrækti skurðgröfur og fór starf-
semin að mestu fram utan A-kaupstaðar, m. a. í nærliggj-
andi sýslum. Aðstöðugjald var lagt á starfsemi þessa. BE
talið hafa með höndum atvinnurekstur samkv. 36. gr. laga
nr. 8/1972 og samkvæmt því gjaldskyld og þótti verða að
miða gjaldskylduna við lögheimili BE. Lögtaksbeiðni A-
kaupstaðar tekin til greina. Sjá skattar 72

Staðfestur úrskurður fógetaréttar, þar sem synjað var um lög-
tak til tryggingar greiðslu viðbótarskattalagningar. Talið,
að lögskýring á 10. mgr. E liðs 7. gr. laga nr. 68/1971 leiddi
til þeirrar niðurstöðu, að hin umdeilda skattalagning væri
eigi heimil. Tveir dómarar töldu hana heimila. Sjá ennfrem-
ur skattamál, lögskýring, stjórnarskrá 403

Í lögtaksmáli var deilt um lögmæti skattlagningar. Lögtak
heimilað, þar sem reglugerðarákvæði, er skattlagningin
byggðist á, var talið eiga sér stoð í tilteknu lagaákvæði,
sem eigi var andstætt ákvæðum 40. gr. og 77. gr. stjórnar-
skrár. Sjá skattamál, stjórnarskrá 430

Á árinu 1974 hóf ríkisskattstjóri rannsókn á bókhaldi fasteigna-
sölnunnar TF, er rekin var í sameignarfélagsformi og var
sjálfstæður skattaðili. Hafði fyrirtækið verið skattlagt sem
slíkt allt frá stofnun þess árið 1959. Rannsókn ríkisskatt-
stjóra leiddi í ljós margvíslegar misfellur í bókhaldi fyrir-
tækisins. Þá kom og í ljós í rannsókn þessari, að verulega
vantaði á, að tekjur fyrirtækisins af fasteignasölu væru

taldar fram til skatts. Með úrskurði ríkisskattstjóra 1975 voru fyrirtækinu áætlaðar hreinar tekjur rekstrarárin 1971 og 1972 og áður álagður tekjuskattur gjaldárin 1972 og 1973 hækkaður í samræmi við þá áætlun. Fyrirtækið kærði þennan úrskurð ríkisskattanefndar, sem staðfesti 1976 úrskurð ríkisskattstjóra, og var þá í tekjuáætlun reiknað með refsiviðurlögum. Í lögtaksmáli gjaldheimtunnar í R á hendur TF var sú staðhæfing, að nafngreindur starfsmaður fyrirtækisins hefði dregið sér fjármuni, talin ósönnuð. Sagt, að TF væri bókhaldsskylt samkv. ákvæðum 3. tl. A liðs og 8. tl. B liðs 2. gr. laga nr. 51/1968 og að bókhald TF hefði verið ófullkomið og eigi viðhlítandi grundvöllur undir skattframtölum þess. Því hafi ríkisskattstjóra verið heimilt að víkja skattframtölunum til hliðar og áætla tekjuskattstofna samkvæmt 4. mgr. 42. gr. laga nr. 68/1971, sbr. 4. mgr. 16. gr. laga nr. 7/1962. Sagt, að skattyfirvöld hafi að vísu áætlað tekjuskattstofna TF allhåa, en þess bæri að gæta, að með væru talin viðurlög samkvæmt 47. gr. laga nr. 68/1971. Væru áætlanir þessar nægilega rökstuddar. Eigi væri að öðru leyti sýnt fram á, að efnislegir ágallar væru á áætlunum þessum. Með vísan til þess og þar sem áætlanirnar væru eigi úr hófi fram, voru þær lagðar til grundvallar skattákvörðunum þeim, sem um var fjallað í málinu. Því staðfestur úrskurður fúgetaréttar, er leyft hafði framgang lögtaksins 1303

Lögveð.

Manndráp.

E og H stofnuðu til festa í mars 1973. Þau bjuggu saman fyrst í Reykjavík, en frá vori 1976 í Svíþjóð. Í júlí 1977 komu þau hingað til lands í sumarleyfi. Fór E út til Svíþjóðar 25. júlí, en ætlunin var að H, unnusta hans, kæmi þangað 7 ágúst. Eftir að E kom til Svíþjóðar fékk hann bréf frá H og réð af því, að H væri afhuga því að koma til hans. Tók hann sér fari með skipi og kom til Íslands 13. ágúst. Fyrsta daginn er E var í Reykjavík, reyndi hann að ná sambandi við H, en hún tók honum dauflæga og vildi lítið við hann ræða. Að morgni næsta dags náði E í ríffil, sem hann átti geymdan á heimilli foreldra sinna. Hlóð hann ríffilinn og kom honum fyrir í aftursæti bifreiðar og lagði teppi ofan á hann. Svo hafði talast til með þeim H, að hann hitti hana kl. 16 þennan dag, er hún lyki störfum í verslun. Upp úr kl. 16 sótti E H og ók með hana upp að Elliðavatni. E kvaðst hafa reynt að tala um samband þeirra, en hún hafi lítið viljað ræða um það. Eftir að þau hafi setið þarna um 7 mínútur kvaðst E hafa farið út úr bílnum, tekið ríffilinn,

miðað honum að H og hleypt af og síðan skotið þremur skotum að henni. Mun hún hafa látist þegar í stað. E kvaðst hafa tekið rakvélarblað og skorið á púls v handar. Nokkru síðar beindi hann riffli að brjósti sér og hleypti af. Hafi hann ætlað að láta sér blæða út þarna, en ekið af stað, er hann varð barna var. Eftir stuttan akstur gafst E upp, enda kvalir þá verið orðnar óbærilegar. Komu menn að bifreiðinni nokkru seinna. Var E ekið á sjúkrahús. Þegar þann dag gekkst hann við því fyrir rannsóknarlögreglu að hafa ráðið H bana og hafi verkið verið unnið af ráðnum hug. Þá játningu endurtók hann fyrir dómi. Samkv. rannsókn var E talinn sakhæfur, en haldinn miklum persónuleika- og skapgerðargöllum. Leggja varð til grundvallar dómi, að E hafi fyrirfram tekið ákvörðun um að fyrirfara sér eftir að hann hefði svipt H lífi, Gögn máls þóttu benda til þess, að erfiðleikar hefðu komið upp í sambúð þeirra H og að hún hafi ákveðið að slíta samvistir við hann. Hafi það fengið mjög á E, en það skýrist að nokkru af geðhögum hans. Í hérð. er fjallað um það, hvenær ásetningur hafi myndast hjá E um að ráða H af dögum, en í hrd. er ekki vikið að því. Þegar virt var brot ákærða, aðdragandi að því og málsatvik öll var refs. ákveðin 14 ára fang. í hrd. (16 ár í hérð., einn dómari þar dæmdi 12 ára fangelsi). Skotvopn var gert upptækt, sbr. 1. mgr. 69. gr. alm. hgl. Hvorki í hérð. né hrd. er beitt ákvæðum 74. og 75. gr. alm. hgl.

681

Að kveldi dags 26. ágúst 1976 fannst konan L látn í húsi við M-braut (húsið nefnt M hér á eftir). Átti L að fylgjast með íbúðinni í fjarvist Ó og dóttur hennar, sem voru erlendis. Þótti þegar sýnt, að L hefði verið svipt lífi með því að greiða henni höfuðhögg með aflöngum hlut. 28. ágúst s. á. var Á tekinn til yfirheyrslu vegna þess að lögreglu var kunnugt um náin kynni hans við dóttur frú Ó. Gerði hann grein fyrir ferðum sínum 26. ágúst, en neitaði að hafa komið í M eða vita um atvik að láti L. Ýmis vitni gáfu sig fram, er kváðust hafa séð Á, sem kunnur var úr fjölmiðlum, á gangi í grennd við M fyrir kl. 11 um morguninn og síðan um eða upp úr kl. 12, svo og nokkru síðar við öskuhaugana. Töldu sum vitnin, að hann hefði haldið á einhverjum hlut, er líktist tösku, er hann var á gangi í grennd við M. Að morgni 1. sept. s. á. játaði Á fyrir lögreglu að hafa svipt L lífi og staðfesti það síðar í dómskýrslum. Á kveðst hafa látið smíða lykil að M eftir lykli, er hann fékk hjá dóttur húsráðanda, en með þeim tókust náin kynni um hrið. Þekkti Á vel til húsaskipunar í M og var kunnugt um, að þar voru m. a. geymd verðmæt frímerki. Hann

vissi, að mæðgurnar tvær, sem bjuggu í M, yrðu erlendis síðustu daga í ágúst 1976. Um kl. 11 26. ágúst eða litlu fyrir þann tíma fór hann inn í húsið M. Tók hann þar til sín frímerkjaumslög og taldi að verðmæt frímerki væru í þeim, svo og skartgripi og setti þá muni niður í íþrótta-tösku sem hann hafði meðferðis. Í þeirri tösku voru bif-reiðaverkfæri, m. a. um 60 sm. langt járn, sem hann notaði til að taka hjólkoppa af bifreið sinni. Þá tók hann einnig 20.000 kr. í peningum og stakk á sig. Skyndilega varð hann þess var, að konan L var komin inn í húsið. Átti Á nokkur orðaskipti við L og bað hana að leyfa sér að láta hlutina, sem hann hefði tekið, á sinn stað, veita viðtöku lyklinum, er hann sýndi henni, og skýra ekki frá því, að hún hefði hitt sig þarna í húsinu. L hafnaði þessu með öllu. Gerði hún sig líklega til að fara út úr húsinu. Kvaðst Á þá hafa orðið ofsalega hræddur, tekið járníð úr tösku sinni og lamið hana „hvað eftir annað“ í höfuðið aftan frá. Féll L niður stiga, og er hún lá þar kveðst Á hafa greitt henni nokkur högg í höfuðið framan frá með járnstönginni. Taldi hann hana þá látna. Eftir það gekk Á til eldhúss og þvoði blóð af járninu og setti það í töskuna. Ók Á síðan út á öskuhauga og henti töskunni þar. Eftir að Á játaði brot sitt fór hann með lögreglumönnum á stað þann, sem hann geymdi þá hluti, er hann tók í M, og svo í fatahreinsun, þar sem hann hafði komið fötum sínum til hreinsunar. Fatnaður o. fl., er blóð var á, var sent til Kaupmanna-hafnar til blóðgreiningar. Gat blóð á sokkum og skyrtu Á verið úr L, en ekki úr Á. Blóð, er fannst í baðherbergi Á, gat vel verið úr honum. Hlutir þeir, er Á vísaði á og hann hafði tekið í M, voru 3 kvengullúr með armböndum, 6 armbönd, 5 hálsfestar, 3 hálsmen, 3 stakir eyrnalokkar, 1 brjóstnæla, einnig 62 umslög fyrir frímerki, en engin frímerki voru í umslögunum. Ekki var annars saknað úr húsinu M en þess, er fannst hjá Á. Er Á hafði setið í gæslu-varðhaldi um 40 daga játaði hann einnig að hafa stolið þremur peningakössum úr fyrirtækinu H 28. nóv. 1975. Hann sætti gæsluvarðhaldi 29. nóv. til 6. des. s. á. út af gruni um að hafa framið það brot án þess að það upplýstist þá. Atferli Á varðaði við 211. gr. og 244. gr. alm. hgl. Á sætti geðheilbrigðisrannsókn, og taldi geðlæknir hann sak-hæfan en haldinn persónuleika- og skapgerðartruflunum og með taugaveiklunareinkennum. Féllst Læknaráð á þá nið-urstöðu. Lögð var fyrir Hæstarétt álitserð prófessors í lyfjafræði um áhrif tiltekinna lyfja, er talið var, að Á hefði tekið. Taldi hann lyf þessi geta haft þær hjáverk-anir, að hann gæti hafa verið ruglaður og æstur, og gæti

75. gr. alm. hgl. „vel átt við sakborning“. Þessi umsögn var lögð undir Læknaráð, er féllst á þessa fræðilegu möguleika, en hins vegar var talið að ráða mætti það m. a. af álitsgerð geðlæknis, að Á hafi hvorki verið „ruglaður (confuse) né ósjálfráður gerða sinna, er hann framdi afbrotið“. Í hrd. segir, að ljóst sé, að Á hafi komið í húsið M til að slá eign sinni þar á verðmæti, en L hafi komið honum í opna skjöldu. Þótti sýnt, að ásetningur hans til að svipta L lífi hafi eigi myndast fyrr en hún neitaði endanlega að verða við beiðni hans og sýndi á sér fararsnið. Hlaut ákærða að vera ljóst, hverjar afleiðingar af atilögnum kynnu að verða. Bent var á, að ásetningur hans hefði verið svo ákveðinn, að hann hafi ekki látið af árásinni eftir að L féll niður stigann, heldur greitt henni nokkur högg eftir þetta. Í hrd. segir, að sannað þyki að Á hafi gerst sekur um brot þau, er í ákæru greinir. Bæði í hrd. og hrd. var Á talinn sakhæfur og segir í hrd. að með tilliti til úrskurða Læknaráðs þyki ekki unnt að ákveða refs. með hliðsjón af 75. gr. alm. hgl. og ekki eigi hér við nein ákvæði 74. gr. Var hrd. staðfestur, en þar var Á með vísan til 77. gr. alm. hgl. dæmd 16 ára fang. Í hrd. var gæsluvarðhaldsvist Á vegna gruns um þjófnaðarbrot á árinu 1975 eigi talin eiga að koma refsivist til frádráttar, sbr. 76. gr. alm. hgl.

698

Manndráp af gáleysi.

H ók bifreið suður þjóðveginn í Helgafellssveit. J ók bifreiðinni P í gagnstæða átt. H kvaðst hafa ekið á 30–40 mílna hraða. Skömmu áður en hann kom að blindhæð á veginum sá hann til ferða P. H kvaðst, er hann kom upp á hæðina hafa séð, að P var ekið á vinstra vegarhelmingi. Kvaðst hann þá hafa hemlað og snúið stýrinu til vinstri. Skullu bifreiðarnar saman með þeim afleiðingum, að J og kona hans, sem var farþegi í bifreið hans, biðu bana. Farþegar í bifreið H töldu, að bifreiðinni hefði verið ekið með eðlilegum hraða eða 45–60 km hraða. Einum farþeganum fannst P vera sveigt yfir á öfugan vegarhelming, en annar farþegi kvað H hafa hrópað upp: „Hvað ætlar maðurinn að gera. Passið þið ykkur“. Í sakarmati hrd., sem staðfest er í hrd., segir, að ósannað sé, að J hafi ekið á öfugum vegarhelmingi rétt fyrir slysið. H bar að halda bifreið sinni yst til hægri á veginum og út í lausamöl, sem auðvelt var að aka út í samkv. framburði vitna og því, er ráða mátti af ljósmyndum. Hjólför sýndu, að H var nálægt miðju vegarins, er hann kom á blindhæðina, en hann sveigði þá til vinstri.

Voru það óeðlileg viðbrögð, þótt miðað sé við skýringu H á því, hvers vegna hann tók þetta til bragðs. Hemlafi þóttu einnig sýna, að H hefði ekið óhóflega hratt, miðað við það, að hann ók yfir blindhæð og vissi af bifreið í nánd hennar. Atferli H varðaði við 215. gr. alm. hgl. og 1. mgr. 37. gr., 1. og 2. mgr. 45. gr., 1. mgr. 47 gr., og 1., 2., e- og h-liði 3. mgr. 49. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga 40/1968, sbr. lög 54/1976. Í dómi Hæstaréttar segir, að atferli H varði ekki við 26. gr. 1. mgr. umfl. Refs.: 200.000 kr. sekt, vara-refs.: 40 d. vh. Ökuleyfisvipt.: 3 ár í hérað., 2 ár í dómi Hæstaréttar

62

V var gestkomandi í húsi hjá G fyrrv. sambúðarkonu sinni í kaupstað norðan lands. Þar voru einnig gestkomandi þau Ó og V, en tvö börn V og G áttu heima í húsi þessu. Setið var að drykkju í húsinu frá því laust eftir hádegi á fimmtudag og fram á föstudagsnótt. S kom þrásinnis í hús þetta um kvöldið og nóttina og var allmikið drukkinn. Þar sem hann var með hávaða, var honum oftsinnis vísað á dyr. Þegar fólk var gengið til náða, komst S inn í húsið. Skipaði V honum út. Er S þráðist við, ýtti V honum niður stiga. Hélt hann síðan á eftir honum og ýtti honum út úr húsinu. Var S þá yfirhafnarlaus, berfættur og með fót flakandi frá sér, en kalsaveður var og myrkt af nóttu (12. október 1973). Um morguninn fannst S látinn fyrir utan húsið. Var banamein hans talið blæðingar inn á heila, sem orsakast hafði af áverka á höfði, auk þess sem það, að S lá meðvitundarlaus á víðavangi nokkurn tíma, kunni að vera meðverkandi orsök. Í dómi Hæstaréttar segir, að leggja verði til grundvallar frásögn V, þótt framburður hans vegna minnisleysis af völdum vindrykkju hafi ekki verið staðfestur. Ákærði bar, að honum væri óljóst, hvort S hafi dottið niður stigann eða hann hafi e. t. v. hrundið honum. Þótti hvorki verða fullyrt, hvernig þetta atvikaðist né heldur að S hafi hlotið þarna í stiganum áverka af völdum V. Þótti því eiga að sýkna V af ákæru fyrir brot á 219. gr. hgl. V kvaðst ekki minnst þess, að S hafi mælt nokkuð eða hreyft sig, þar sem hann lá fyrir neðan stigann eftir byltuna. Setti hann S umsvifalaust út fyrir dyrnar og skildi hann þar eftir um hánótt í kalsaveðri svo á sig kominn sem fyrr segir. Gekk V til sængur og svaf til morguns. Í dómi Hæstaréttar segir, að V hafi ekki getað dulist, að S væri veruleg hætta búin með því að skilja þannig við hann meðvitundarlausan og bjargarvana. Þótti atferli V varða við 1. mgr. 220. gr. og 215. gr. alm. hgl. Við ákvörðun refs. V þótti eiga að líta til þess, að S ruddist þrásinnis inn í hús það, er V var gestkomandi í,

nóttina, er atburðir þessir gerðust. Refs.: 9 mán. fang. (1 ár í hérað.)	193
---	-----

Mát og skoðun.

1. Atvinnutjón:

Tryggingastærðfræðingur reiknar með líkindatölum tjón manna vegna örorku, sem rakin verður til slyss	978, 1085
--	-----------

2. Áverkar og heilsutjón:

Læknar kryfja lík og lýsa dánarorsök	62, 193
Mál varðar m. a. krufningsskýrslu	511, 1221
Læknar lýsa áverkum og heilsutjóni 906, 978, 1028, 1085, 1231	
Óskað álit Læknaráðs um það, hvort blæðing sé afleiðing af höfuðhöggi	304
Læknaráð lætur uppi álit um, hvort læknaaðgerð (vömun) hafi verið tilhlýðileg lögum samkvæmt	1285

3. Blóðrannsókn:

Alkóhólmagn í blóði kannað 62, 78, 279, 551, 646, 906, 973, 1028, 1270	
--	--

4. Læknar lýsa geðhögum ákærðra manna og láta uppi skoðun um sakhæfi þeirra	681, 698
---	----------

5. Ýmsar sérfræðilegar kannanir í dómsmáli:

Bókhaldsrannsókn framkvæmd í málum	597, 775
Uppdráttur gerður í landamerkjámálum og sérfræðikannanir vegna þeirra	829, 846
Rithandarsérfræðingur kannar rithandarsýni og lætur uppi álit	897
Staður fiskiskips markaður á sjóuppdrátt í máli út af fiskveiðibroti	1095, 1104
Skoðun framkvæmd á bifreið í tilefni af ökuslysi	1232

6. Ýmsar skoðunar- og matsgerðir eftir röð í dómasafni:

Dómkvaddir menn láta uppi álit sitt á því, hver væri sanngjörn leiga fyrir íbúðarhúsnæði	32
Með úrskurði Hæstaréttar var óskað álitgerðar Læknaráðs um tiltekin atriði á grundvelli læknisfræðilegra gagna máls, er var fyrir Hæstarétti. Sjá Læknaráð	304
Dómkvaddir menn lýsa göllum á gleri fasteignar og meta hvað kosta muni að bæta úr	330
Dómkvaddir matsmenn lýsa göllum fasteignar og láta uppi álit sitt á viðgerðarkostnaði	962
Dómkvaddir matsmenn láta uppi álit sitt á orsökum galla í gleri og notagildi glersins	1114
Dómkvaddir matsmenn láta uppi álit sitt á göllum í nýsmíðuðu fiskiskipi og meta kostnað við lagfæringar	1181
Dómkvaddir tveir matsmenn til þess að meta verðmæti rafstöðvar og raflínu, er ábúandi jarðar hafði reist á jörð	1199

Aðili er sætt hafði vönun neitaði að gangast undir skoðun dómkvaddra manna, ef til kæmi	1285
Dómkvaddir matsmenn láta uppi álit sitt á verðmæti húss, sem um var fjallað í máli, annars vegar miðað við almennt verðlag, þegar kaup áttu sér stað, og hins vegar miðað við byggingarvísitölu á sama tíma	1294

Málflutningslaun.

Sjá kærumál	1358
-------------------	------

Málflutningur.

Aðili sem var ólöglærður, flytur mál sitt sjálfur í Hæstarétti	412, 414, 416, 637
--	--------------------

Málsástæður, þ. á. m. 45. gr. hæstaréttarlaga.

Sjá fjárnám	17
Mál var höfðað af uppboðshaldara gegn H, hæstbjóðanda í landspildu, er eigi stóð í skilum með greiðslu uppboðsandvirðis. H sótti sjálfur þing í héraði, er málið var þingfest. Naut hann leiðbeiningar af hálfu héraðsdómara. Í næsta þinghaldi sótti lögmaður þing af hálfu H og fékk frest til greinargerðar. Eftir það var ekki sótt þing af hálfu H og málið dómtekið án þess að fram kæmu varnir af hálfu H. Var H dæmdur samkv. ákvæðum 118. gr. laga nr. 85/1936. Krafa H um sýknu í Hæstarétti eigi tekin til greina. Sagt að engin skýring hefði komið fram á því, hvers vegna varnir komu ekki fram af hans hálfu. H hefði því ekki fullnægt skilyrðum 45. gr. laga nr. 75/1973 og því þóttu málsástæður hans fyrir Hæstarétti eigi koma til álita. Sjá uppboðsmál	527
R, íslenskur ríkisborgari og búsettur hér á landi, hafði samþykkt tvo víxla til greiðslu hérlandis. Víxilfjárhæðirnar voru tilgreindar í sterlingspundum. Útgefandi víxlanna var S, hæstaréttarlögmaður í Reykjavík, en upplýst var, að eigandi þeirra var erlendis búsettur maður. Í víxilmáli S á hendur R sagði, að skuldbindingar R samkvæmt víxlunum væru við aðilja búsettan hér á landi. Ákvæði laga nr. 71/1966 hefðu gilt á þeim tíma, er hér skipti máli og ættu ákvæði 1. og 2. mgr. 1. gr. þeirra laga við um víxla þessa. Samkvæmt skýlausum ákvæðum 2. mgr. sbr. 1. mgr. 1. gr. væri ákvæðið um greiðslu víxlanna í sterlingspundum ógilt. Yrði R því aðeins gert að greiða víxlana með íslenskum krónum miðað við sölugengi sterlingspunds á þeim dögum, er hann tók á sig greiðsluskuldbindingar samkvæmt þeim. R hefði ekki haft uppi í málinu vörn byggða á þessum ástæðum, en með hliðsjón af 1. mgr. og 2. mgr. 1. gr.	

- laga nr. 71/1966 yrði að taka atriði þetta sjálfkrafa til úrlausnar. Sjá verðtrygging, gengi, vextir 768
- Í máli var deilt um skipan veiðiréttinda í vatni, er féll um jörð eina, er skipt hafði verið milli eigenda með landskiptasamningi. Stefnandi málsins byggði málsástæður sínar einvörðungu á því, að lög nr. 76/1940, 4. gr., veitti honum réttarstöðu, sem hann ekki hafi haft áður. Sagt, að samkvæmt þessu yrði ekki dæmt um aðrar málsástæður fyrir Hæstarétti, en þessa, enda væri skilyrðum 45. gr. laga nr. 75/1973 til þess eigi fullnægt 1077
- A seldi P fasteign, sem reyndist haldin leyndum galla, er kom í ljós u. þ. b. ári eftir kaupin. Var A dæmd bótaskylda af því tilefni í héraði. Áfrýjaði hún málinu til Hæstaréttar. Sýknukröfu sína fyrir Hæstarétti reisti hún á því, að hin selda íbúð hefði ekki verið haldin neinum göllum, sem varðað gætu skaðabótaskyldu fyrir sig gagnvart P. Um málsástæðu þessa sagði, að ekki verði séð, að A hafi skýrlega andmælt kröfum P á þessum grundvelli fyrir héraðsdómi. Yrði málsástæðu þessari því ekki gaumur gefinn fyrir Hæstarétti, sbr. 45. gr. laga nr. 75/1973. Aðalkrafa A fyrir Hæstarétti var um ómerkingu héraðsdómsins og frávísun málsins frá héraðsdómi vegna ósamræmis í málatilbúnaði P. Um þá kröfu sagði, að henni hefði fyrst verið hreyft við munnlegan flutning málsins fyrir Hæstarétti og mætti því á það fallast með P, að hún væri of seint fram komin. En hvað sem því liði, þættu þeir annmarkar á málatilbúnaði og málsmeðferð í héraði, sem á hefði verið bent, ekki slíkur, að leiða ætti til ómerkingar héraðsdóms og frávísunar málsins, hvorki sjálfkrafa né að kröfu A 1151

Málshöfðunarfrestur.

- Ummæli, sem stefnt var út af í meiðyrðamáli, birtust í dagblaði 25. júní 1974. Stefna gegn S, er reit greinina, var birt 27. des. s. á. að kveldi. Hérð. taldi málshöfðunarfrest hafa verið liðinn, er stefna var birt, enda líkur á, að málshöfðendum hafi orðið kunnugt um greinina fyrir 27. júní að kveldi. Í hrd. segir, að eigi sé sannað, að aðaláfrýjendur hafi svo fljótt fengið vitneskju um ummælin, að heimild til málshöfðunar hafi verið niður fallin, er stefna var birt, sbr. 29. gr. alm. hgl. 647
- P, teiknari, tók að sér með samningi við R að teikna myndir í Íslandssögu eftir ÞB, er R gaf út. Tvær mynda þeirra, er Þ teiknaði, birtust síðar heimildarlaust í tímaritinu V. Í máli Þ á hendur V og K, ritstjóra V, sagði, að Þ hefði sett fram kröfu um refsingu samkv. 54. gr. og 59 gr. höfundalaga nr. 73/1972. Í lögum þessum væri ekkert ákvæði um

fresti til að höfða mál til refsingar á grundvelli þessara greina, og bæri því um það atriði að beita 29. gr. amennra hegningarlaga. Er mál Þ var höfðað, voru liðnir meira en 6 mánuðir frá því Þ fékk vitneskju um, að teikningar eftir hann hefðu birst í V og um að K væri ritstjóri V. V og K sýknuð af þessum sökum af refsikröfu Þ. Sjá höfundaréttur 1358

Málskostnaður.

M/b G var í váttryggingu hjá S, váttryggingarfélagi, er hann strandaði. Ágreiningur reis með aðiljum váttryggingarsamningsins, er að greiðslu bóta kom, og taldi eigandi bátsins, að sér bæri hærri fjárhæð í bætur, en S var fús til þess að greiða. S dæmd sýkna í héraði, en hann eigi að síður dæmdur til þess að greiða eiganda bátsins málskostnað í héraði. Héraðsdómurinn staðfestur í Hæstarétti, en eigandi bátsins dæmdur til þess að greiða S málskostnað fyrir Hæstarétti. Sjá váttrygging	439
Dæmdur málskostnaður í máli, er hafið var	596, 937
Sjá kærumál	894
Réttargæslustefndi lét sækja þing og gerði kröfu um málskostnað in solidum úr hendi stefnenda. Ekki talin efni til þess að dæma réttargæslustefnda málskostnað. Sjá ættarjarðir	951
V dæmdar bætur fyrir gæsluvarðhald að ósekju. Dæmt, að gjaf-sóknarkostnaður hans í héraði skyldi greiddur úr ríkissjóði sbr. 3. tl. 154. gr. laga nr. 74/1974 og einnig gjafvarnarkostnaður V fyrir Hæstarétti. Í Hæstarétti voru málflutningslaun talsmanns V í héraði lækkuð frá því, sem ákveðið hafði verið í héraðsdómi	1313
Dómur og málsmeðferð í opinberu máli ómerkt frá þingfestingu, sakarkostnaður felldur á ríkissjóð	518
Dómur í opinberu máli ómerktur og áfrýjunarkostnaður lagður á ríkissjóð	1336

Meðsök.

Merkjadómur.

Meiðyrði. Sjá ærumeiðingar.

Miskabætur.

Í meiðyrðamáli þóttu ýmis ummæli varða S refsingu, og var hann dæmdur til að greiða hverjum málshöfðenda um sig

20.000 kr. ásamt tilteknum vöxtum	647
Ummæli sem út af var stefnt voru ekki refsiverð, en sum þeirra ómerkt. Krafa um miskabætur og greiðslu vegna kostnaðar við að birta dóm í málinu var eigi tekin til greina, sbr. 2. mgr. 241. gr. alm. hgl.	811
Miskabótakrafa eigi tekin til greina, þar sem ummæli, sem stefnt var út af og sættu ómerkingu, voru eigi refsiverð ..	1004

*Misneyting.**Nafnréttur.**Nauðgun.*

- D kærði G fyrir tilraun til nauðgunar í kjallara samkomuhúss. Kvað D G hafa verið að dansa við sig og óskað síðan að þau færu niður í kjallara samkomuhússins. Hann hefði þar reynt að koma fram vilja sínum við sig og beitt sig harðræðum í því sambandi. Þegar hún var orðin magnþrota, tók hún það til bragðs að þykjast meðvitundarlaus og hvarf G þá af vettvangi. D skýrði N vinstúlku sinni, er hún hitti, þegar hún kom út úr húsinu frá því, sem gerst hafði. Þá skýrði hún lögreglumanni, er hún hitti skömmu eftir að hún komst á brott af stað þessum, frá því, sem fram fór. Hófst rannsókn næsta dag. Læknir athugaði D þann dag. Var bólga og mar á h. kjálka, og mar á v. kinn og rispur á hálsi og mar á öxl. Nokkur vitni komu að þeim G og D, þar sem þau sátu á dýnu í kjallara hússins. Framburðir þeirra bentu til þess, að G hefði leitað þá á D. Talið sannað, að G hefði gerst brotlegur við 194. gr., sbr. 20. gr. alm. hgl. 1028
- Í annan stað játaði G að hafa þröngvað stúlku E til samræðis við sig í bifreið. Var G ökumaður og E farþegi. Kvað G E ekkert hafa haft á móti því, að „kela“ við sig, en er hann færði sig frekar upp á skaftið, hefði E fengið „móður-sýkiskast“ og tekið að berjast á móti. Vildi hann þá ekki hætta og tók kverkataki á henni með annarri hendi og hélt henni þannig niðri. Hafði hann síðan samfarir við hana. Játning G fékk stoð í vitnaskýrslum. Samkv. læknaskýrslum hafði E fingurgómastóra bletti á hálsi og framan á barka sem vel gátu stafað af kverkataki. Nokkur vitni báru einnig vætti í málinu. G refsað samkv. 194. gr. 1. mgr. alm. hgl. 1028
- Í þriðja lagi var G sakfelldur fyrir ölvunarakstur. Refsing dæmd með vísan til 77. og 78. gr. alm. hgl. 2 ár og 6 mán. fang. Miskabætur til E dæmdar 500.000 kr. 1028

Náðun.

Nágrenni.

Niðurfelling máls.

Nytjastuldur.

G tók bifreið traustataki á Amtmannsstíg og ók henni að Umferðarmiðstöðinni og Laufásvegi, þar sem lögreglumenn stöðvuðu hann. Reyndist G undir áfengisáhrifum. G kvað kveikjúláslykil bifreiðar hafa verið í henni og að hún hafi verið ólæst. Kom það heim og saman við vætti eigandans. Refsað samkv. 259. gr. 2. mgr. alm. hgl. sbr. lög 20/1956 vegna töku bifreiðarinnar 1028

Opinberir starfsmenn.

Forstöðumaður póst- og símstöðvar var dæmdur til refsingar samkv. 247. gr., sbr. 138. gr. alm. hgl. fyrir að draga sér fé stöðvarinnar 597

Ómaksbætur.

Áfrýjanda máls, er ekki sótti þing, dæmt að greiða ómaksbætur til stefnda 84, 437, 438, 634, 933, 934, 1268, 1269

Ómerkling.

H, seljandi fasteignar, höfðaði mál á hendur E, kaupanda, til greiðslu vangoldinna eftirstöðva kaupverðsins. Kröfur H höfðu ekki verið lagðar til sátta fyrir sáttamenn og ekki höfðu aðilar samið um, að þær skyldu vera undanskildar sáttameðferð þeirra. Því þótti ekki hjá því komist að ómerkja héraðsdóm að því er kröfur í aðalsök varðaði og vísa málinu frá héraðsdómi, sbr. 1. mgr. 5. gr. laga nr. 85/1936 330

Er dómari birti ákærða G ákæru lýsti G því yfir, að hann óskaði ekki eftir, að sér yrði skipaður verjandi. Dómari ritaði hvorki á ákæru ákvörðun um stað og stund til þingfestingar máli, sbr. 115. gr. laga 74/1974, sem þá gildi, né tilkynnti honum þetta með öðrum hætti. Dómari þingfesti mál sama dag að G fjarstöddum. Tók dómariinn að svo búnu málið til dóms og kvað upp í því dóm samdægurs. Þessir dómskaparhættir þóttu ganga í berhögg við 1. mgr. 121. gr. laga 74/1974. Voru dómur og málsmeðferð frá og með þingfestingu dóms ómerkt. Sakarkostnaður allur lagður á ríkissjóð 518

- Eftir gerð kjarasamninga milli ríkisins og Bandalags starfsmanna ríkis og bæja í desember 1970, taldi S, verkfræðingur, að sér bæri laun samkvæmt 27. launaflokki, en ekki samkvæmt 24. launaflokki svo sem laun hans voru goldin. Í máli S á hendur fjármálaráðherra gerði S þar dómkröfur, „að stefnda verði gert að greiða sér launamismun milli 24. launaflokks og 27. launaflokks eins og hann er á hverjum tíma....“ Þá gerði S og tiltekna kröfu um greiðslu miska- og skaðabóta úr hendi stefnda. Sagt, að í málinu hefði S ekki tiltekið þá fjárhæð, sem hann krefði úr hendi fjármálaráðherra vegna launa og iðgjalda til lífeyrissjóðs, sem hann teldi gjaldfallin, en vangoldin. Kröfur hans væru að þessu leyti ódómhæfar, sbr. 88. gr. laga nr. 85/1936, en ekki væri efni til samkvæmt 69. gr. sömu laga að veita sérstaklega dómsviðurkenningu um réttmæti þeirra. Samkvæmt þessu og þegar gætt var tengsla skaðabótakröfunnar við launa- og iðgjaldakröfurnar, þótti bera að ómerkja héraðsdóminn og vísa málinu frá héraðsdómi 544
- Áfrýjaður dómur og meðferð máls í héraði ómerkt, þar sem stefndi í héraði, er eigi sótti þar þing, þótti hafa sýnt fram á, að vottorð stefnuvotta vegna birtingar héraðsdómsstefnu hefði eigi verið rétt að efni til, sbr. 2. mgr. 92. gr. laga nr. 85/1936. Sjá stefnubirtingu 637
- Áfrýjendur víxilmáls kröfðust ómerkingar héraðsdóms á þeirri forsendu, að héraðsdómara hefði borið að úrskurða sérstaklega um framkomna kröfu um frest í málinu, áður en efnisdómur yrði á það lagður. Sagt, að héraðsdómara hefði verið rétt að kveða upp sérstakan úrskurð um frest. Það hefði hann ekki gert. Málsmeðferð þessi talin aðfinnsluverð, en eftir atvikum þóttu ekki efni til að ómerkja héraðsdóminn 1331
- S var ákærður fyrir umferðarlagabrot. Hinn 28. des. 1977 kom skipaður verjandi hans fyrir sakadóm og flutti þar munnlega vörn. Að því loknu var málið tekið til dóms. Hérð. var upp kveðinn 2. júní 1978. Voru þá liðnir röskir 5 mánuðir frá því, að málflutningur fór fram og málið var dómtekið. Þetta var talið brot á 165. gr. laga 74/1974, sbr. 191. gr. laga 85/1936. Bar því að ómerkja héraðsdóm og vísa málinu heim í hérað til málflutnings að nýju og dómsuppsögu 1336
- Ómerking ummæla.*
- Nokkur ummæli út af ærumeiðingu voru ómerkt, en eigi refsað fyrir þau og eigi dæmdar fébætur fyrir hneisu eða vegna kostnaðar við birtingu dóms í málinu 811

- Ummæli ómerkt, en eigi refsað fyrir þau og þar af leiðandi kom krafa um miskabætur eigi til álita 1004
- Í meiðyrðamáli var refsað fyrir nokkur ummæli ýmist skv. 234. eða 235. gr. alm. hgl. og þau ómerkt, Nokkur ummæli þóttu ekki refsiverð, en voru dæmd ómerk 647

Óréttmætir verslunarhættir.

Óvígð sambúð.

- H og K bjuggu í óvígðri sambúð í 3 ár. Á þeim tíma fæddist þeim barnið E. K fékk forræði barnsins eftir að þau skildu. Meirihluti HR hratt kröfu H um umgengnisrétt við barnið E, er K andmælti, og var eigi talið unnt að beita ákvæðum 47. og 48. gr. laga 60/1972 með lögjöfnun. Minnihluti dómara féllst á kröfu H að stofni til með vísan til lögjöfnunar frá 47. gr. laga 60/1972 með stoð í grunnsjónarmiðum í isl. barnarétti. Síá umgengnisrétt 1157
- B og Br, bjuggu í óvígðri sambúð, en giftust síðar. Um fjárskipti vegna skilnaðar þeirra og forræði barns eftir skilnað sjá fjárskipti 1384

Prentréttur.

Prentmál, ábyrgð.

- Dagblaðið Þ birti greinargerð S í dómsmáli, er höfðað var gegn honum vegna meiðyrða. Birting greinarinnar fór fram með samþykki S og var hann skýrlega greindur sem höfundur. Ber hann því ábyrgð á efni hennar, sbr. 2. mgr. 15. gr. laga 57/1956. Fyrirsögn og millifyrirsagnir voru þó valdar af blaðinu og þar var skotið inn öllum ummælum, sem stefnt var út af í frumsök. Kvað S það hafa verið gert án samráðs við sig. Bar S ekki ábyrgð á þessum þáttum í greininni 647
- Stjórn heimilis fyrir þroskahefta birti grein í blaði, og var hún undirrituð „Stjórn S-heimilisins“. Ekki var nafn hvers einstaks stjórnarmanns undir greininni. Heimilið er sjálfseignarstofnun samkv. sérstakri skipulagsskrá. Telja varð fullnægt skilyrðum 2. mgr. 15. gr. laga 57/1956 með þeirri auðkenningu, sem var undir greininni. Var málssókninni réttilega beint gegn mönnum þeim, er skipuðu stjórnina .. 1004

Rangar sakargiftir.

Refsiákvörðun.

- G framdi nauðgunarbrot 13. október 1974. Hann sætti sekt í

sakadómi Reykjavíkur 27. júní 1974 og 30. nóv. 1977 og svo í sakadómi Keflavíkur í jan. 1978. Þá var enn dæmt í hrd. um brot, er G framdi í des. 1976 og 1977. Refsing var ákveðin með vísan til 77. og 78. gr. alm. hgl.	1028
Sjá einnig bifreiðar	279, 906

Refsilækkunarástæður.

Í máli út af manndrápi segir í hrd., að hvorki refsilækkunarástæður 74. gr. né 75. gr. alm. hgl. komi til greina. Að þessu er ekki sérstaklega vikið í hrd.	681
Í hrd. segir, að við ákvörðun refsingar Á vegna brots hans á 211. gr. alm. hgl. sé ekki unnt að hafa hliðsjón af 75. gr. og ekki eigi við nein ákvæði 74. gr. alm. hgl. Var því haldið fram, að Á hefði neytt lyfja á þeim tíma, er hann framdi brot sitt, og gátu hjáverkanir þeirra að mati sérfræðings í læknisfræði gert hann ruglaðan og æstan, svo að 75. gr. alm. hgl. ætti við um hann. Í umsögn læknaráðs var Á ekki talinn hafa verið „ruglaður né ósjálfráður gerða sinna, er hann framdi afbrotið“	698

Refsingar.

1. Einstakar refsitengundir og önnur viðurlög:	
a. Sekt dæmd án vararefsingar	1095
b. Sekt dæmd og varðhald sem vararefsing:	
15.000 kr. sekt, varðhald 3 dagar	1019
20.000 kr. sekt dæmd, varðhald 3 dagar	2
30.000 kr. sekt dæmd, varðhald 4 dagar	1231
120.000 kr. sekt dæmd, varðhald 15 dagar	1270, 1279
200.000 kr. sekt dæmd, varðhald 40 dagar	62
500.000 kr. sekt dæmd, varðhald 40 dagar	1104
4.200.000 kr. sekt dæmd, ekki vararefsing	1095
c. Varðhaldsrefsing dæmd 15 dagar	78, 279, 555
d. Fangelsi og sekt dæmd.	
e. Fangelsi dæmt:	
30 dagar	1342
2 mánuðir, skilorðsbundið	757
5 mánuðir	12
6 mánuðir, skilorðsbundið	287
6 mánuðir	597, 897, 906
9 mánuðir	193
12 mánuðir	453
2 ár og 6 mánuðir	1028
14 ár	681
16 ár	698
f. Skilorðsrefsing dæmd:	
6 mánaða fangelsi skilorðsbundið	287

	Bla.
2 mánaða fangelsi skilorðsbundið	757
g. Svipting ökuleyfis:	
2 mánuðir	1231
1 ár	1028
2 ár	62
Ævilöng svipting	78, 279, 555, 897, 906, 1270
h. Eignaupptaka:	
Skotvopn dæmt upptækt	681
Afli og veiðarfæri	1095
Sýkna	1279
i. Ómerking ummæla	647, 811, 1004

Refsivist.

Sjá framsal sakamanns	882
-----------------------------	-----

Retorsio (orðhefnd).

A reit grein í dagblað og sveigði þar að stjórn heimilis fyrir þroskahefta, S. Greinin var birt með vitund og samþykki K, fyrrv. forstöðukonu. Stjórn S birti grein í dagblaði og fór þar meðandi ummælum um K. Ekki varð á það fallist, að grein A réttlætti ummæli S um K skv. 239. alm. hgl., þar sem K ritaði greinina ekki sjálf	1004
---	------

Réttarfarsannmarkar og aðfinnslur.

A. Einkamál.

Mál eitt var þingfest á bæjarþingi hinn 21. september 1972. Skjöl, er vörðuðu málalíbúnað stefnanda, önnur en stefna, voru þó ekki lögð fram í dómi fyrr en 1. febrúar 1973. Eftir að greinargerð kom fram af hálfu stefnanda í héraði hinn 1. mars 1973, var ekkert aðhafst í málinu, svo séð yrði, fyrr en það var tekið fyrir á bæjarþinginu hinn 25. nóvember 1976. Dráttur þessi á meðferð málsins talinn óhæfilegur	1151
Stefndu í víxilmáli í héraði kröfðust frests til þess að afla gagna og leiða vitni. Stefnandi synjaði um frest. Kröfðust stefndu þá úrskurðar um þetta atriði og fór fram munnlegur málflutningur. Var málið þá jafnframt flutt um efnishlið. Sagt, að héraðsdómara hefði verið rétt að kveða upp sérstakan úrskurð um frest. Það hefði hann ekki gert og væri það aðfinnsluvert	1331
Ummæli stefnda í aðilaskýrslu hans í héraði um starfsmenn stefnanda sögð óþingleg og þau vítt. Sagt, að ótilhlýðilegt hafi verið af nafngreindum hæstaréttarlögmanni, er með mál stefnda fór í héraði, að taka ummæli þessi efnislega upp í greinargerð sína	1331

B. Opinber mál.

Dráttur á meðferð opinbers máls átalður	193,	279
Fundið að því, að ákærða hafði ekki verið kynnt öll gögn máls í lok rannsóknar, þ. á. m. eiðfestir framburðir þriggja vitna, svo og að dómari leitaði ekki eftir því, hvort ákærði kannaðist við, að gögn máls vörðuðu sig og veitti honum færi á að gera athugasemdir við þau. Þá voru vitni yfirheyrð og heitfest að ákærða fjarstöddum. Vísað var hér til 78. gr. laga 74/1974. Þar sem fullnægjandi vörn kom fram frá ákærða fyrir Hæstarétti, þótti eigi óhjákvæmilegt að ómerkja dóm og málsmeðferð. Fundið að því einnig, að mikill dráttur hafði orðið á rekstri málsins, sem eigi var réttlættur		279
M kvaðst hafa neytt áfengis eftir að hann hætti að aka bifreið í tiltekið skipti, og m. a. á veitingastað. Var að því fundið, að eigi höfðu verið teknar skýrslur af starfsfólki veitingahússins og gestum þar í því skyni að afla vitneskju um dvöl M og hegðun. Þá var eigi tekin skýrsla fyrir dómi af lögreglumanni þeim, sem handtók M, og eigi dómskýrsla af farþega í bifreið M meðan þess var kostur, en hann var látinn, er hrd. gekk		555
Dómari kynnti ákærða eigi, hvenær mál hans yrði þingfest. Þingfesti hann mál og lagði fram ákæru og sakargögn að ákærða fjarstöddum og tók síðan til dóms og kvað upp dóm í því. Þessir dómskaparhættir þóttu brjóta í bága við 1. mgr. 121. gr. laga 74/1974 og þótti óhjákvæmilegt að ómerkja héraðsdóm og málsmeðferð frá og með þingfestingu		518
Það þótti athugavert við rannsókn máls, að lögreglumenn tóku skýrslur af nokkrum vandamönnum ákærða, án þess að séð verði, að athygli þeirra væri vakin á heimild þeirra til að skorast undan vættisburði, sbr. 3. og 5. tl. 89. gr. laga 74/1974, sem einnig ber að beita um skýrslur fyrir lögreglu, sbr. 39. gr. sömu laga. Skoruðust vandamenn undan að láta uppi skýrslur fyrir dómi. Var eigi rétt að reifa skýrslur þessar í héraðsdómi		681

Réttargæsla.

Í máli einu var yfirfjárráðanda í Reykjavík og dómsmálaráðherra stefnt til réttargæslu. Engar kröfur voru gerðar á hendur þeim, og þeir gerðu engar kröfur í málinu		32
Á seldi G lóðarréttindi ásamt framkvæmdum á lóðinni. G seldi síðan S réttindi þessi. Í máli G gegn Á var S stefnt til réttargæslu. Hann tók til varna og tók undir kröfur G, en gerði engar sjálfstæðar kröfur		178
Í máli einu var sýslumanni stefnt til réttargæslu. Réttargæslu-		

stefndi lét sækja þing og gerði kröfu um málskostnað in solidum á hendur stefnendum. Sagt, að eigi væru efni til þess að dæma réttargæslustefnda málskostnað. Sjá ættarjarðir	951
Sjávarútvegsráðherra stefnt í máli einu til þess að gæta réttar sjávarútvegsráðuneytisins. Engar kröfur gerðar á hendur réttargæslustefnda og eigi hafði hann uppi neinar kröfur í málinu	1213
Í bótamáli vegna gæsluvarðhalds að ósekju var J, sýslumaður, réttargæslustefndi. Engum kröfum var að J beint og ekki voru af hans hálfu gerðar kröfur í málinu. J stóð að áfrýjun málsins til Hæstaréttar. Áfrýjun af hans hálfu vísað frá Hæstarétti, þar sem hann hafði ekki gerst aðili málsins í héraði, færi ekki að lögum með fyrirsvar í málinu af hálfu ríkisvaldsins, og hefði af öðrum ástæðum ekki verið rétt að áfrýja héraðsdómi	1313

Réttarneitun.

Ríkisborgararéttur..

Sakarkostnaður.

X var sýknaður af ákæru fyrir fíkniefnabrot. Allur kostnaður sakar í héraði og fyrir Hæstarétti var lagður á ríkissjóð ..	5
Héraðsdómur og meðferð máls frá og með þingfestingu var ómerkt og sakarkostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti lagður á ríkissjóð, þar með talin máflutningslaun skipaðs verjanda fyrir Hæstarétti	518
Um sakarkostnað vegna kröfu sænskra yfirvalda um framsal á G, ísl. ríkisborgara, sjá framsal sakamanna	882
Ó var sýknuð af ákæru um ölvunarakstur. Allur kostnaður sakarinnar bæði í héraði og fyrir Hæstarétti var lagður á ríkissjóð, m. a. málsvarnarlaun skipaðs verjanda hennar fyrir báðum dómstigum	973
Héraðsdómur ómerktur, áfrýjunarkostnaður lagður á ríkissjóð, sjá ómerkingu	1336

Sakhæfi.

E réð unnustu sinni bana með ríffilskotum. Í álitssgerð geðlæknis var E talinn sakhæfur, en haldinn miklum persónu- og skapgerðargöllum. Þessi álitssgerð var borin undir Læknaráð. Taldi ráðið E tornæman og með mikla persónuleika- og skapgerðargalla, og hafi hann „haft psychosis reactiva depressiva á þeim tíma sem hann framdi afbrotið.“ Þessi psychosis hafi hinsvegar ekki verið á því stigi, sem greinir í 15. gr. almennra hegningarlaga, en myndi frekar
--

- falla undir það, sem um er rætt í 16. gr. Taldi Læknaráð E sakhæfan og að refsing gæti líklega borið árangur. Bæði í hérð, og hrd. var E talinn sakhæfur 681
- Á var sannur að sök um að hafa ráðið L bana með því að berja hana í höfuð með járnstöng. Í geðheilbrigðisrannsókn var Á talinn sakhæfur, en hann var haldinn persónuleika- og skapgerðartruflunum og með taugaveiklunareinkennum. Læknaráð féllst á þessa niðurstöðu geðlæknis. Fyrir Hæstarétti var lögð fram álitserð prófessors í lyfjafræði um áhrif tiltekinna lyfja, er Á var talinn hafa neytt um þessar mundir. Taldi prófessorinn þessi lyf geta haft þær hjáverkanir, að Á gæti hafa verið ruglaður og æstur, og gæti 75. gr. alm. hgl. „vel átt við sakborning“. Læknaráð staðfesti að fræðilegir möguleikar gætu verið á þessu, en það taldi, að ráða mætti það m. a. af álitserð geðlæknis, að ákærði hafi hvorki verið „ruglaður (confuse) né ósjálf-ráður gerða sinna, er hann framdi afbrotið“. Bæði í hérð. og í hrd. var Á talinn sakhæfur. Í hrd. segir, að með tilliti til úrskurðar Læknaráðs þyki ekki unnt að ákveða refs. með hliðsjón af 75. gr. alm. hgl. og ekki eigi við nein ákvæði 74. gr. 698
- Rannsókn fór fram á geðhögum G, er sekur var um nauðgunar-brot. Taldist hann sakhæfur að mati sérfræðings og ekkert, er bendi til, að árangur refsingar yrði lakari en „almennt gerðist“ 1028

Saknæmi.

- Y hét að fyrra bragði liðsinni sínu við að selja tékka. Fór hann með K, er falsað hafði tékkana, að verslunum, þar sem K seldi þá og fékk fyrir vörur, er Y veitti viðtöku til geymslu og sumpart hlaut hann peninga, er K fékk í hendur með þessu móti. Y gat ekki dulist, að tékkarnir voru falsaðir. Hann vann sér til refsingar samkv. 155. gr. 1. mgr. alm. hgl. 12
- H ók hratt, er hann kom á blindhæð og vissi þó af bifreiðinni P, sem kom úr gagnstæðri átt. Auk þess sveigði hann til vinstri, og voru það óeðlileg viðbrögð, þótt fallist hefði verið á þá skýringu hans að sér hafi virst P ekið á v. vegarhelmingi. Árekstur varð, og slösuðust ökumaður P og farþegi í henni til ólífis. H var m. a. refsað samkv. 215. gr. alm. hgl. 62
- S komst inn í hús að næturþeli, en honum hafði þrásinnis verið vísað út úr húsinu þá fyrr um kvöldið og nóttina. V, sem var gestkomandi í húsinu, ýtti S niður stiga, og féll hann niður á gólf fyrir neðan stigann. Eftir byltuna setti V S, sem var mikið drukkinn, út fyrir húsið. Var S yfirhafnar-

- laus, berfættur og með fót flakandi frá sér, en myrkt var af nóttu (í október) og kalsaveður. Gekk V síðan til hvílu. Um morguninn fannst S látinn fyrir utan húsið. Ekki þótti ljóst, hvort S hafi dottið eða verið hrundið niður stigann og eigi hvort S hafi hlotið áverka í það skipti af völdum V. Var V því sýknaður af ákæru fyrir brot á 219. gr. alm. hgl. Hinsvegar gat V ekki dulist, að S var veruleg hætta búin með því að setja hann út fyrir dyrnar og skilja hann þar eftir meðvitundarlausan og bjargarvana. V var refsað samkv. 220. gr. 1. mgr. og 215. gr. alm. hgl. 193
- F sló J, lögreglumann, sem var óeinkennisklæddur við eftirlitsstörf á veitingahúsi, og hlaut J m. a. glóðarauga og tvær tennur losnuðu. F var refsað fyrir atlöguna að J samkv. 217. gr. 1. mgr. alm. hgl. Ekki þótti hins vegar sann- að, að honum hefði verið ljóst, að J var lögreglumaður að skyldustörfum. Var hann því sýknaður af ákæru fyrir brot á 106. gr. 1. mgr. alm. hgl. 453
- E gekkst við því að hafa ráðið unnustu sinni H bana með því að skjóta á hana fjórum skotum úr riffli. Játaði hann að hafa unnið verkið af ráðnum huga, en jafnframt að ætlun sín hafi verið að svipta sig síðan lífi. Skar hann á slagæð sína eftir þetta og hleypti af riffilskoti, er fór í gegnum brjóst hans. Í hérd. er fjallað um það, hvenær ásetningur hans um að svipta H lífi hafi vaknað, en að því er ekki vikið sérstaklega í hrd. 681
- Á gekkst við því að hafa svipt L lífi með því að ráðast að henni aftan frá með járnstöng um 60 sm. langri og berja hana með henni í höfuðið. Eftir að L féll niður stiga réðst Á enn að henni, þar sem hún lá fyrir neðan stigann, með barefli þessu og greiddi henni höfuðhögg að framanverðu. Taldi Á hana hafa látist þegar af völdum þessarar atlögu. Í hérd. er bent á, að það lýsi ákveðnum ásetningi Á, er hann réðst að nýju að L, þegar hún lá fyrir neðan stigann, svo sem lýst var. „Hlaut ákærða að vera fyllilega ljóst, er hann réðst að henni með járninu, hverjar afleiðingarnar kynnu að verða“. Í hrd. er ekki vikið sérstaklega að sakenmisatriðinu, en sagt, að sannað sé, að Á hafi gerst sekur um að hafa framið brot þau, er í ákæru greinir 698
- K skipstjóri á togaranum E kvaðst hafa verið sofandi er fiskveiðiaðgerð sú var framkvæmd, er var efni til ákæru. Var því eigi hrundið. Eigið stoðaði K þó að bera þetta fyrir sig, með því að hann ber sem skipstjóri eindregna fjársektarábvrð á því, er skip hans stundar ólöglegar veiðar innan fikveiðimarka, sbr. hrd. XLI, 212, XLII, 980 og 1281. Hins vegar varð honum eigi gerð vararefsing vegna fjársektar sem honum var dæmd, sbr. lög 101/1976, 7. gr.,

er breytir 53. gr. alm. hgl.	1095
-----------------------------------	------

*Samaðild.**Sambúð. Sjá óvígð sambúð.**Samdómarar. Sjá og dómarar.*

Mál út af göllum á fasteign var dæmt á bæjarþingi með sam- dómurum	330
Mál út af lögbanni gegn lestri rits í útvarpi dæmt á bæjar- þingi með samdómurum	588
Skiptamál var dæmt af skiptaráðanda og löggiltum endurskoð- endum, er hann kvaddi til samdómarastarfa. Einn hæsta- réttardómari taldi, að þessi dómnefna styddist ekki við næga lagaheimild	775
Mál út af vinnuslysi dæmt á bæjarþingi með samdómurum ..	1085

Sameign.

Jörðin Á var í óskiptri sameign S-hrepps annars vegar og þeirra B, J og E hins vegar. Með samningi dagsettum í ágúst 1972 leigði hreppurinn þeim Ó og L eignarhluta sinn í jörðinni til 8 ára „með þeim gögnum og gæðum, sem eigninni tilheyrar“. Eignarhluta þennan hafði hreppurinn eignast árið 1972. Krafa B, J og E um riftun samningsins og ógildingu ekki tekin til greina. Upplýst var, að í nóvem- ber 1965 höfðu páverandi eigendur Á leigt hana til JG, sem ekki mátti sitja jörðina heldur voru honum heimil öll önn- ur almenn leiguliðaafnot til beitar og slæгна, en undan var skilin öll veiði fyrir landi jarðarinnar. JG mátti gera jarðabætur og girða jörðina, en jarðabætur og girðingar skyldu verða eign jarðareiganda að leigutíma liðnum. JG lést á árinu 1978. Sagt, að ekkert hefði komið fram um það, að JG hefði haft neitt við það að athuga, þótt hreppurinn leigði þeim Ó og L eignarhluta sinn. Þegar þess var gætt og leigusamningsins frá 1965, þótti eigi verða talið, að með samningi S við Ó og L hafi verið gengið á rétt annarra eig- enda jarðarinnar. Þá þótti sú ráðstöfun S, að leigja þeim Ó og L eignarhluta sinn í jörðinni ásamt veiðiréttindum í ákveðinn skamman tíma. eins og á stóð, ekki skerða hags- muni B, J og E, og yrði krafa um ógildingu samningsins ekki á því atriði byggð. Tveir dómarar töldu leigu annars sameigandans á sínum eignarhluta til þriðja aðilja, með öllum gögnum og gæðum, þ. á. m. veiðiréttindum, vera meiri háttar ráðstöfun, sem farið gæti verulega í bága við hagsmunum annarra eigenda. Tóku þeir því kröfu um ógild- ingu leigusamningsins til greina	924
--	-----

Íbúð var þinglýst á nafni M. Eftir lát hennar varð ágreiningur milli skylduerfingja M, um það, hvort hún hefði átt íbúðina að öllu. Taldi H, sonur hennar, að svo hefði samist, að börn M greiddu áhvílandi skuldir á íbúðinni og eignuðust þá hlutdeild í henni að sama skapi. Taldi hann sig eiga eignarhlut í íbúðinni er næmi 51%. Dæmt var í úrskurði skiptaréttar, að H væri eigandi íbúðarinnar að 1/4 hluta. Í hrd. var eignartilkall H hrundið, þar eð honum hefði eigi fullnast sönnur um, að hann hefði í upphafi verið sameigandi að íbúðinni eða að svo hafi síðar samist um, að hann yrði sameigandi móður sinnar að eigninni gegn því að greiða áhvílandi veðskuldir 1122

Sameining mála.

Gagnáfrýjandi í Hæstarétti gerði kröfu um staðfestingu héraðsdóms að öðru leyti en því að gjafvarnarlaun talsmanna stefndu í héraði yrðu lækkuð. Samkvæmt ákvæðum 1. mgr. laga nr. 75/1973 þótti bera að sameina það mál, er síðar var áfrýjað gegn lögmönnunum persónulega, öðrum áfrýjunarmálum um sakarefni þetta. Krafa um sameiningu því tekin til greina og frestur veittur 669

J var með dómi sakadóms Reykjavíkur 12. apríl 1978 dæmdur fyrir ölvunarakstur, framinn 22. janúar 1978, með dómi sama dóms 18. maí 1978 var hann dæmdur fyrir skjala-fölsun, framda 19. febr. s. á Sagt, að brot þau, sem J séu gefin að sök, séu framin, áður en hérð. gekk í fyrra máli, og hafi þau því verið sameinuð í Hæstarétti 897

Samningar.

Fasteign seld með þeim fyrirvara, að samþykki dómsmálaráðuneytisins fengist til sölunnar vegna eignarhluta ófjárráða seljenda. Sagt, að skilja bæri gerð kaupsamningsins svo, að seljendur hefðu með honum tekið að sér að afla leyfis til sölu á áðurgreindum eignarhluta. Orðalag fyrirvarans sýndi, að samningsaðiljar hefðu gert ráð fyrir því, að öflun leyfis gæti tekið tíma og frestun yrði á útgáfu afsals af þeim sökum. Seljendur dæmdir til þess að gefa út afsal. Sjá kaup og sala 32

Í tilboði undirverktaka, U, til aðalverktaka, A, sagði, að tilboð U væri gert „samkvæmt útboðs- og vinnulýsingu Húsnaðismálastofnunar ríkisins“. Verðbótaákvæði var í útboðslýsingu þessari. Ekkert hafði verið að verðbótum vikið í samtölum U og A. A talið hafa mátt vera það ljóst, að tilboð U, sem varð grundvöllur að samningi þeirra, var reistur á verðbótaákvæði útboðslýsingar. Réttur til verðbóta því talinn felast í samningi málsaðilja. Sjá verðtrygging 167

Á seldi G lóðarréttindi ásamt framkvæmdum á lóðinni. G stóð eigi að fullu við ákvæði samnings þeirra um greiðslu kaupverðs. Á lýsti yfir riftun kaupanna. Talið, að skýra bæri samning þeirra Á og G svo, að G ætti rétt á afsali úr hendi Á, þegar G hefði greitt kaupverðið. Af byggingarskilmálum H-kaupstaðar leiddi, að Á gat ekki veitt G skriflegt skilríki fyrir framsali lóðarréttindanna fyrir en Á hafði sjálfur skrifað undir lóðarleigusamning. Á hafði ekki skrifað undir lóðaleigusamninginn fyrir en þremur árum eftir að honum var veitt heimild til þess að reisa húsið. Þótti eigi fram komið, að það stafaði af atvikum, sem Á hefði ekki ráðið við. Þar sem Á hafði ekki af sinni hálfu fullnægt samningi sínum við G, er hann lýsti yfir riftun, var riftun eigi talin heimil að lögum. Á dæmdur til þess að gefa út afsal. Sjá fasteignir 178

Sjá húsaleiga 320

Sjá skaðabætur innan samninga 330

Í mars 1974 fóru fram viðræður milli JE og PON, umboðs- og heildverslunar um kaup á 3000 netum frá útlöndum, PON sendi F í Englandi þrjár pantanir vegna JE, 1000 net í hverri pöntun. Netin komu hingað til lands í ágúst, október og desember 1974. Neitaði JE viðtöku þeirra og kvaðst aldrei hafa fest kaup á netum þessum. Í máli, er F höfðaði á hendur JE til greiðslu andvirðis netanna, bar PON, að JE hafi verið sent afrit af pöntunum, en JE neitaði að hafa fengið þau. F sendi PON staðfestingar á öllum þrem pöntunum. Í staðfestingunum var gert ráð fyrir undirritun JE sem kaupanda, PON kvaðst hafa sent JE staðfestingarnar. Fylgdi staðfestingunum orðsending, þar sem JE var beðinn um að senda PON annað eintak staðfestinganna undirritað og afla bankaábyrgðar fyrir greiðslu, en form til þess höfðu fylgt orðsendingunum. Viðurkenndi JE að hann hefði fengið staðfestingar þessar ásamt fylgiskjöllum, en eigi samþykkti hann þær né endursendi. Ekki virtist hann heldur hafa reynt að afla þeirra bankaábyrgða, er um var beðið. Eigi þótti sannað gegn eindregnum andmælum JE, að hann hefði í áður nefndum viðræðum við PON eða síðar gert bindandi pöntun á þeim netum, sem málið fjallaði um. Þá þótti einnig ósannað, að JE hefði verið send og hann fengið í hendur samrit þeirra pöntunarseðla, sem PON sendi F. Því var heldur ekki á þá málsástæðu F fallist, að JE hefði orðið bundinn við umræddar pantanir vegna tómlætis síns um að bera fram mótmæli. Loks var talið, að orðsendingar þær, er fylgt hefðu staðfestingarbréfum PON hefðu ekki verið skilmerkilegar og að af þeim einum sér hefði JE ekki mátt ráða það til hlítar, að F liti

- svo á, að bindandi kaup hefðu verið gerð um netin, enda hefðu skjöl þessi verið þannig úr garði gerð, að JE ritaði á þau samþykki sitt sem kaupandi. JE því dæmd sýkna .. 360
- Sjá váttrygging 439
- Jörðin Á var í óskiptri sameign S-hrepps annars vegar og þeirra B, J og E hins vegar. Með samningi dagsettum í ágúst 1972 leigði hreppurinn þeim Ó og L eignarhluta sinn í jörðinni. Krafa B, J og E um riftun samningsins var eigi tekin til greina, með því að ekki varð talið, að með samningnum hefði verið gengið á rétt þeirra að því er varðaði afnot jarðarinnar. Þá þótti það ekki leiða til ógildingar samningsins, að S-hreppur hafði leigt þeim Ó og J eignarhluta sinn í jörðinni ásamt veiðiréttindum ákveðin skammán tíma. Var sú ráðstöfun, eins og á stóð, ekki talin skerða rétt þeirra B, J og E. Sýkna. Sératkvæði. Síá sameign 924
- Í tryggingarbréfi sagði, að til tryggingar ákveðinni skuld veðsetti veðsali veðhafa með 1. veðrétti tilgreindan sumarbústað. Í máli til heimtu skuldarinnar beiddist veðhafi staðfestingar veðréttarins í sumarbústaðnum og landi því, er hann stóð á. Veðsali hélt því fram, að veðsetningunni hefði einungis verið ætlað að ná til sumarbústaðarins, en ekki lands þess, er hann stæði á. Sagt, að af gögnum málsins þætti ljóst, að við gerð tryggingarbréfsins hafi ætlunin verið, að veðsetningin tæki bæði til sumarbústaðarins og lands þess, er hann stæði á. Sjá veðréttindi, tryggingarbréf 938
- Kaupandi fasteignar hafði skoðað hana rækilega áður en kaup fóru fram. Benti seljandi kaupanda þá á ýmsa galla, er á eigninni voru. Í kaupsamningi sagði, að kaupanda væri ljóst, að viðgerða væri þörf og endurbóta. Sagt, að við kaup hafi legið fyrir, að fasteignin væri í slæmu ásigkomulagi. Þá var til áðurgreinds ákvæðis í kaupsamningnum vitnað, og sagt, að ákvæði sem þetta væri óvanalegt í kaupsamningum og fyrst og fremst sett til þess að leysa seljandann undan skaðabótaskyldu. Sjá skaðabætur, fasteignir 962
- Síá kaup og sala 1114
- H sf. leitaði á árinu 1974 tilboða í gerð síldarnótar, og barst tilboð frá N. H sf. samþykkti tilboð N lítið breytt með því að senda N pöntun og mun N hafa samþykkt breytinguna á tilboðinu, áður en pöntunin var send til hans. Er vilyrði fyrir bankaábyrgð vegna kaupa nótarinnar brást, neitaði H sf. viðtöku á nóttinni og hélt því fram, að enginn bindandi samningur hefði komist á um kaupin, þar sem um skilvrt boð hefði verið að ræða af hálfu N, þ. e. a. s. að bankaábyrgð yrði opnuð. Sagt, að bindandi samningur

hefði komist á um leið og pöntunin var komin til vitundar N. Enginn fyrirvari hefði verið gerður um það af hálfu H sf., að samningurinn væri ógildur eða kaupin féllu niður, fengist ekki bankaábyrgð. H. sf. dæmdur til að greiða andvirði sildarnótarinnar gegn afhendingu hennar eða farm-skirteinis um hana 1142

BH tók að sér með samningi í júní 1973 að smíða 7 lesta fiskiskip fyrir BB. Í upphaflegum samningi aðila var verðið bundið við 3.500.000 kr., en fyrirvari gerður um hækk-anir vegna verðbreytinga. Hinn 15. ágúst 1974 gerðu þeir BH og BB nýtt samkomulag. Var verð bátsins þar tilgreint 7.130.000 kr. og byggðist sú fjárhæð á áætlun um smíða-kostnaðinn. Er báturinn var afhentur þann 12. mars 1975 undirrituðu þeir BB og BH skjal, er fól í sér uppgjör vegna smíði bátsins og var kostnaður að frádregnum tollendur-greiðslum þá talinn vera 8.130.000 kr. Skyldi það verð greitt með tilteknum hætti, er greindur var í uppgjör-skjali þessu. BB stóð eigi að fullu við greiðslur samkvæmt greindu uppgjörsskjali. Í skuldamáli BH á hendur BB hélt hinn síðarnefndi því fram, að krafa BH væri of há. Miða bæri verð bátsins við það samkomulag, sem gert hefði verið 15. ágúst 1974, en þá hafi verið um það samið til fullnaðar að verð bátsins yrði ekki hærra en 7.130.000 kr., enda hefði kostnaðarverðið, rétt reiknað, ekki farið fram úr þeirri fjárhæð. Sagt, að í hinu skriflega uppgjóri málsaðilja frá 12. mars 1975 sé kostnaðarverð bátsins að frádregnum væntanlegum endurgreiðslum á tolli tilgreint 8.130.000 kr.. Skjalið væri undirritað af báðum aðiljum og vottfest. BB hafi ekki fært nein gild rök að því, að hann ætti að vera óbundinn af samningi þessum. BB því dæmdur til þess að greiða BH eftirstöðvar smíðaverðsins miðað við 8.130.000 kr. Sératkvæði um vexti. Sjá einnig skaðabætur 1181

Sjá ábúð 1199

I hafði með höndum kynningu á framleiðsluvörum ýmissa iðn-framleiðenda og sölustarfsemi. Auglýsti hann starfsemi framleiðenda í kynningarbæklingum, leigði þeim rúm í sýningarsal sínum og vísaði viðskiptavinum á framleið-endur. I hélt því fram, að komist hefði á samningur milli sín og BÓ þess efnis, að I annaðist kynningarstarfsemi á útihurðum, er BÓ framleiddi, og vísaði viðskiptavinum á BÓ. Krafði I síðan BÓ um endurgjald fyrir þjónustu þá, er hann hafði látið honum í té. BÓ vísaði því á bug að kom-ist hefði á samningur í milli sín og I. Í máli I á hendur BÓ voru þeir á einu máli um það, að þeir hefðu öðru hverju framan af ári 1975 rætt um, að I tæki að sér kynn-ingu á framleiðsluvörum BÓ og sölustarfsemi fyrir hann

- í tengslum við þá kynningu. Í gerði BÓ reikning fyrir störf sín í hans þágu. Skýrsla BÓ um það, hvenær I hefði fyrst framvísað reikningum sínum af þessu tilefni, var óskýr. Þó þótti mega ráða af skýrslu BÓ, að það hafi I gert í júlímánuði 1975. Hér var um að ræða reikninga fyrir tímabilið 1. maí 1975 til 1. ágúst s. á. svo og reikning vegna auglýsingakostnaðar. Var þetta ennfremur viðurkennt af hálfu BÓ við flutning málsins fyrir Hæstarétti. Hinn 1. ágúst 1975 ritaði BÓ bréf til I af því tilefni, að I hafði skömmu áður sent honum teikningar og boðið honum að gera tilboð í smíði hurða. Sagði BÓ í bréfi sínu, að hann gæti því miður ekki sinnt tilboðum í hurðir á þessu ári. Í bréfi þessu mótmælti BÓ í engu reikningum þeim, sem I hafði gert honum, eða hreyfði þeim skilningi sínum, að störf I væru sér óviðkomandi og sér óskyld að greiða reikninga þeirra vegna. Sagt, að til þess hafi þó verið sérstakt tilefni, þar sem BÓ mátti vera það ljóst af reikningum og orðsendingum I, þegar hvort tveggja var virt í ljósi undangenginna viðræðna aðilja, að I teldi, að samist hefði með þeim um kynningar- og sölustarfsemi sína fyrir BÓ. Yrði ekki séð, að BÓ hefði hreyft því fyrr en með bréfi til I 11. nóvember 1975, að skilningur sinn á þessu væri annar. Þegar til þessa var litið þótti mega staðfesta niðurstöðu meirihluta héraðsdóms, er dæmdi I rétt til endurgjalds fyrir þjónustu fram til 1. ágúst 1975 1241
- Seljandi fasteignar sýknaður af kröfu fasteignasala um söluþóknun, þar sem ósannað var, að fasteignasalinn hefði komið á sölusambandi því milli seljanda og kaupanda, er til sölu leiddi 1259

Sáttir.

- H, seljandi fasteignar, höfðaði mál á hendur E, kaupanda, til greiðslu vangoldinna eftirstöðva kaupverðsins. Kröfur H höfðu ekki verið lagðar til sátta fyrir sáttamenn og ekki höfðu aðilar samið um, að þær skyldu vera undanskildar sáttameðferð þeirra. Því þótti ekki hjá því komist að ómerkja héraðsdóm að því er kröfur í aðalsök varðaði og vísa málinu frá héraðsdómi, sbr. 1. mgr. 5. gr. laga nr. 85/1936 330

Sératkvæði.

A. í héraði.

- Einn dómari í Félagsdómi skilar sératkvæði um niðurstöðu máls 640
- Tveir dómarar í Félagsdómi skila sératkvæði um niðurstöðu máls 863, 873

Einn dómari í sakadómi greiðir sératkvæði um refsíákvörðun	681
Einn dómari í skiptarétti skilar sératkvæði um tiltekinn þátt máls	775
Dómsformaður í sjó- og verslunardómi skilar sératkvæði um niðurstöðu máls	1241

B. Í Hæstarétti.

Einn dómari skilar sératkvæði um forsendur og fjárhæð bóta	84, 104,	122
Einn dómari dæmir fébætur, þar sem meirihluti sýknar af fébótakröfu		141
Einn dómari dæmir refsingu óskilorðsbundna, en meirihluti dæmir skilorðsbundið		287
Einn dómari gerir sératkvæði um niðurstöðu máls 32, 211, 305,		768
Einn dómari skilar sératkvæði um forsendur dóms	387,	808
Tveir dómarar gera sératkvæði um niðurstöðu dóms 403, 562, 882, 897, 924, 1157, 1199,		1270
Tveir dómarar gera sératkvæði um nokkurn þátt í niðurstöðu dóms	978, 1142, 1181,	1251
Einn dómari skilar sératkvæði um þátt (þætti) í niðurstöðu dóms	775,	1294

*Siglingadómur.**Sjóveð.**Skaðabætur.*

A. Innan samninga.

H seldi E fasteign í aprilmánuði 1975. E flutti inn í íbúðina í júnibyrjun s. á. Var þá borið hvítt efni á stofuglugga og það haft á gluggunum í u. þ. b. einn mánuð. Eftir að gluggarnir voru þrífir, taldi E, að móða eða raki hefði verið milli glerja í gluggum. Gerði E H viðvart um þetta. Samkvæmt dómkvaðningu bæjarfógetans í A-kaupstað mátu tveir matsmenn að beiðni E til peningaverðs galla á gleri í umræddu húsi. Töldu matsmenn það ekki leyna sér, að töluverð móða væri milli glerja, sem hefði átt að sjást við skoðun. Töldu þeir ólíklegt að öll móðan hefði myndast eftir kaup fasteignarinnar. Kostnað við að bæta úr göllum þessum mátu þeir kr. 249.300. H höfðaði mál á hendur E til greiðslu eftirstöðva kaupverðsins. E höfðaði gagnsök á hendur H til heimtu skaðabóta vegna framangreindra galla í gleri hússins. Er til Hæstaréttar kom, var aðalsök vísað frá héraðsdómi, þar sem hún hafði eigi verið lögð til sátta fyrir sáttamenn. Að því er gagnsök varðaði, sagði,

að E, gagnáfrýjanda, hefði verið kunnugt um, að tvöfalt gluggagler í íbúð H hefði verið samsett með kittislistum og 10 ára gamalt. E viðurkenndi, að áður en kaupsamningurinn var gerður, hafi hann veitt athygli móðu á milli glerja, svo og að hann hafi haft fregnir af þessu frá öðrum. Sú staðhæfing E, að H hafi gefið honum rangar upplýsingar um ástand glersins, var ósönnuð. Samkvæmt því, og þar sem E samdi um kaupin án nokkurs fyrirvara um rétt sinn til bóta af þessu tilefni, var H sýknaður af kröfu E í gagnsök. Sjá einnig fasteignir

330

BS keypti fasteign af MJ á árinu 1974. Áður en kaup fóru fram skoðaði BS fasteignina og var honum bent á ýmsa galla, er á henni voru. BS taldi síðar meir, að gallar fasteignarinnar hefðu verið meiri heldur en honum mátti vera ljóst við skoðun. Gallana hefði hann uppgötvað smátt og smátt eftir að hann flutti inn í húsnæðið. BS fékk dómkvadda tvo matsmenn til þess að meta galla þá, er á fasteigninni voru. Í bótamáli BS á hendur MJ byggði BS kröfur sínar á niðurstöðu matsmannanna, er töldu fasteigninni áfátt í ýmsum greinum og mátu þeir kostnað við endurbætur kr. 120.000. Sagt, að við kaup fasteignarinnar hefði legið fyrir, að hún væri í slæmu ásigkomulagi, vanhirt og haldin ýmsum göllum. Hafi kaupandanum því borið að skoða eignina sem gaumgæfilegast og yrði að telja skoðunarskyldu hans enn ríkari en við venjulegar aðstæður. Þá yrði og að hafa í huga, að íbúðin hefði verið tóm við skoðun og fyrir kaupsamningsgerð hafi BS haft lykla íbúðarinnar og frjálsar hendur um að skoða hana. Þá var og til þess vitnað, að í kaupsamningi hefði verið ákvæði þess efnis, að kaupanda væri ljóst, að viðgerða væri þörf og endurbóta á eigninni, en ákvæði sem þetta væri óvanalegt í kaupsamningum og fyrst og fremst sett til þess að leysa seljandann undan skaðabótaskyldu. MJ var því sýknuð af öllum kröfum BS að undanskildum kröfuleið vegna galla í múrhúðun á bílskúrsvegg. Talið, að eins og frágangi á bílskúrsvegg hefði verið háttað, hafi BS mátt ætla, að múrhúðun hefði verið með venjulegum hætti. Svo hefði þó ekki verið og ætti BS því samkvæmt lögjöfnun frá 2. mgr. 42. gr. laga nr. 39/1922 rétt á bótum samkvæmt mati hinna dómkvöddu matsmanna

962

B keypti 200 rúður í Volkswagen bifreiðar hjá BL. Að mati dómkvaddra matsmanna reyndist hluti rúðanna haldinn galla, er stafaði af mistökum við upphaflega samsetningu þeirra. Töldu matsmennirnir rúðurnar ónothæfar í bifreiðar. Í bótamáli B á hendur BL sagði, að ósannað væri að B hefði kvartað við BL um gallana fyrr en meira en 1 ár var

liðið frá afhendingu þeirra. Þar sem ósannað var, að BL hefði tekist á hendur sérstaka ábyrgð á rúðunum, voru kröfur B á hendur BL fyrndar samkv. ákvæðum 54. gr. laga nr. 39/1922, enda hafði B engin haldbær rök fært að þeirri staðhæfingu sinni, að BL hafi beitt svikum í lögskiptum þeirra. BL því dæmd sýkna. Sjá kaup og sala, lausafé

1114

Síldarnót var hönnuð fyrir H s.f.. Erlent fyrirtæki, N, gerði tilboð í nótina í skeyti 11. október 1974. H samþykkti tilboðið lítið breytt með því að senda N pöntun, og mun N hafa samþykkt breytingar á tilboðinu, áður en pöntunin var send til hans. Í pöntuninni var tekið fram, að nótin skyldi komin til hafnar á ákvörðunarstað eigi síðar en 1. maí 1975. Greiðsluskilmálar voru bankaábyrgð, gjaldkræf 65 dögum eftir dagsetningu farmbréfs. H sótti um bankaábyrgð til viðskiptabanka síns í janúar 1975, eftir að K hafði óskað þess, að svo yrði gert. H mun hafa fengið vilyrði fyrir bankaábyrgð. Í bréfi bankans hinn 24. mars 1975 til H sf. sagði hins vegar, að bankinn gæti ekki afgreitt ábyrgðarbeiðnina að svo komnu máli. H mun hafa leitað eftir því við K, hvort til greina gæti komið að nótin yrði afhent án bankaábyrgðar, en það talið útilokað. Eftir þetta reyndi H að selja nótina erlendis án árangurs. Fram kom, að umrædd nót var tilbúin til afhendingar í skip í lok aprílmánaðar 1975. Í júní eða júlí 1975 hóf lögmaður K innheimtutilraunir hjá H. H hélt því fram, að enginn gildandi samningur hefði komist á um kaupin, þar sem um skilyrt boð hefði verið að ræða af hálfu N, þ. e. að bankaábyrgð yrði opnuð. Þá var því einnig haldið fram af hálfu H að því hafi verið ómögulegt að uppfylla skilyrði um bankaábyrgð, auk þess sem N hafi ekki tilkynnt H að hann hygðist halda kaupunum upp á H fyrr en að liðnu ári. Sagt, að bindandi samningur um gerð síldarnótarinnar hafi komist á um leið og pöntunin var komin til vitundar N. Enginn fyrirvari hefði verið gerður um það af hálfu H, að samningurinn væri ógildur eða kaupin féllu niður, fengist ekki bankaábyrgð. Skipti ekki máli í þessu sambandi, af hvaða ástæðum beiðni um bankaábyrgð hefði verið synjað. Þá sagði, að af skeytum, er gengið hefðu á milli N og K, væri ljóst að N hefði haldið kaupunum upp á H. Þegar þetta væri virt og svo viðræður K og lögmanns hans við forsvarsmenn H voru og sumarið 1975 væri nægjanlega sannað, að H hafi verið tilkynnt á fullnægjandi hátt, eftir 31. gr. laga nr. 39/1922, að N héldi kaupunum upp á H. Krafa N um greiðslu stefnufjárhæðarinnar gegn afhendingu nótarinnar eða farmskirteinis um hana því

- tekin til greina. Sératkvæði um vexti 1142
- A seldi P á árinu 1963 fasteign, er reyndist haldin leyndum galla í múrhúðun og steypu, en galli þessi kom ekki í ljós fyrr en á árinu 1964. A dæmd til þess að greiða P skaðabætur, enda eigi á þá málsástæðu A fallist, að krafa P væri fyrnd. Sjá einnig fasteignir, fyrning 1151
- S, leigutaki húsnæðis, dæmdur til þess að greiða J, leigusala, eftirstöðvar vangoldinnar húsaleigu. S hafði uppi gagnkröfu í máli J á hendur honum vegna vanefnda J á leiguskilmálanum. Afsláttur dæmdur af leigukröfu. Sjá húsaleiga 1174
- BH tók að sér smíði fiskiskips fyrir BB. Eftir afhendingu skipsins komu ýmsir gallar í ljós. Í skuldamáli BH á hendur BB vegna vangoldinna eftirstöðva smíðaverðsins, hafði BB uppi gagnkröfur á hendur BH vegna galla þessara. Dómkvaddir matsmenn staðreyndu gallana og mátu kostnað við úrbætur. Fyrri kröfuliðurinn í gagnkröfu BB byggði gagnert á niðurstöðum hinna dómkvöddu matsmanna. Gallar þessir taldir þess eðlis, að bótaskyld væri fyrir BH. Annar kröfuliður BB var vegna kostnaðar við þéttingu bátsins. Taldi BB, að hinir dómkvöddu matsmenn hefðu ekki tekið inn í mat sitt kostnað við þéttinguna, en báturinn hefði frá upphafi verið óþéttur. BH því ákvarðað bætur af þessum sökum. Þriðji kröfuliður BB var vegna kostnaðar við kaup nýrrar skrófu í skipið. Að mati hinna dómkvöddu matsmanna var skrófan of stór og vél skipsins ofviða. Töldu matsmennirnir eðlilegra að skipta um skrófu en að minnka blöð þeirrar skrófu, er fyrir var í bátnum, þar sem árangur slíkrar aðgerðar væri óviss. BH hafði boðið BB upp á það að minnka skrófuna, sem fyrir var, en því hafði BB hafnað. BB talið rétt að hafna þessu og honum ákvarðaðar bætur vegna kostnaðar við kaup nýrrar skrófu. Fjórði kröfuliður BB byggði á ýmsum reikningum, er hann lagði fram í málinu. Því var eigi mótmælt, að hluti af reikningum þessum stafaði af kaupum BB á nýrri vökvadælu, sem virtist hafa verið sett í bátinn. Ekki annað upplýst en að hin upphaflega vökvadæla hafi verið í fullkomnu lagi. Því talið, að hér væri um að ræða framkvæmd óviðkomandi BH. Um aðrar nótur sagði, að þær væru ýmist ódagsettar eða bæru eigi með sér, við hvaða verkþætti þær ættu. Aðrar væru dagsettar, en utan þess tíma, er máli skipti. Kröfuliður þessi því ekki tekinn til greina. Þá hafði BB uppi kröfur um bætur vegna aflatjóns. Batt hann kröfur sínar um bætur við aflatjón 1.—20. júní 1975, er ný vökvadæla var sett í skipið. Sú framkvæmd var eins og áður greinir talin BH óviðkomandi. Að þessu

athuguðu og með hliðsjón af því, að óupplýst væri, hvort eða að hve miklu leyti um hefði verið að ræða landlegu á umræddu tímabili vegna atvika, er vörðuðu BH og svo að rekstraryfirlit BB þótti eigi nægur grundvöllur til ákvörðunar bóta þá var kröfuliður þessi eigi tekinn til greina. Sama máli gegndi um kröfur BB vegna vinnu við brýningu bátsins og niðurstetningu, eftirlit með honum o. fl. 1.—20. júní. BB heimilað að draga ákvarðaðar bætur frá kröfu BH um vangoldnar eftirstöðvar smíðaverðsins. Sératkvæði um vexti. Sjá einnig samningar, skuldamál 1181

B. Utan samninga.

1. Árekstur skipa.

2. Bifreiðir.

Ó ók bifreið sinni á miklum hraða og undir áhrifum áfengis að nóttu til austur S-braut. Sjónarvottum virtist svo sem bifreið hans stefndi upp á graseyju milli S-brautar og húsa-götu meðfram verslunarbyggingum, sem þar standa, en áður en svo fór, mun Ó hafa sveigt til vinstri þannig að árekstur varð á hægri vegarhelmingi á milli bifreiðar Ó og leigubifreiðar einnar, sem kom austan S-brautar. Ökumaður og farþegar leigubifreiðarinnar slösuðust og sömuleiðis Ó og farþegar hans. Þá lenti og bifreiðin X í árekstri með þeim hætti, að hún rakst aftan á leigubifreiðina og skemmdist nokkuð. S, váttryggingarfélag, sem selt hafði eiganda bifreiðarinnar X húftryggingu og bætt honum tjón það, er hann hafði orðið fyrir, endurkafði Ó og tryggingarfélag hans um bótafjárhæð þá, er S hafði greitt eiganda bifreiðarinnar X. Talið ósannað, að leigubifreiðin hafi kastast á bifreiðina X eftir að leigubifreiðin hafði stöðvast. Líkur þóttu að því leiddar, að ökumaður X bifreiðarinnar hefði eigi að fullu gætt reglna 5. mgr. 45. gr., sbr. og 49. gr. laga nr. 40/1968 um ökuhraða. Eins og á stóð sérstaklega þótti þó ekkj af þeirri ástæðu efni til þess að skipta tjóni, sem varð á X bifreiðinni, þegar þess var gætt, að Ó átti yfirgnæfandi sök á spjöllum X bifreiðarinnar með stórlega vítaverðum akstri sínum í umrætt sinn. Krafa S því tekin til greina að fullu 913

3. Vinnuslys.

Drengurinn Á, 13 ára, starfaði sumarlangt í frystihúsi í eigu R. Verkstjóri í frystihúsinu fól Á í lok vinnutíma dag einn að

hreinsa og þvo hakkavél, er notuð var til þess að hakka fiskúrgang. Á hóf skv. því að hreinsa vélina að utan með handbursta. Vélin var enn í gangi. Vildi þá svo til, að Á steig á fiskúrgang, er safnast hafði fyrir við vélina, rann til og lenti með hægri höndina í hakkavélinni. Tók af fremsta köggul vísifingurs hægri handar. Hlaut hann varanlega örorku. Ekki hafði Á verið leiðbeint um það af hálfu verkstjóra, hvernig staðið skyldi að hreinsun vélarinnar. Dæmt, að slysið yrði gagngert rakið til þeirrar vanrækslu verkstjórans að leiðbeina Á ekki um hreinsun vélarinnar, svo og skorts á eftirliti um framkvæmd starfans. Verkstjóranum hafi borið að ganga úr skugga um, að slökkt væri á vélinni, áður en tekið var til að hreinsa hana. R bar óskoraða bótaábyrgð samkvæmt reglum um húsbóndaábyrgð, enda ósannað, að Á hefði sjálfur átt nokkra sök á slysinu 1085

4. Skaðabætur vegna ýmissa atvika.

- Sjá handtöku 84, 104, 122, 141
- Mönnum, er sættu líkamsárásur af hendi F, voru dæmdar fébætur vegna vinnutaps, læknskostnaðar, hreinsunar fatnaðar og sumpart vegna miska. Að því er tvo þeirra varðaði, hafði F greitt þeim bætur, er málið kom til Hæstaréttar. Varð því ekki dæmt þar um kröfur þeirra. Bætur fyrir miska voru dæmdar sem hér segir: 80.000; 50.000; 250.000 kr. Þar sem kröfur voru dæmdar í opinberu máli, varð F ekki dæmdur til að greiða lögfræðikostnað vegna bóta-kröfugerðar 453
- Póst- og símamálastofnunin krafðist þess, að fyrrv. forstöðumaður póst- og símstöðvar yrði dæmdur til að greiða fé, er hann var talinn hafa dregið sér. Ákærði samþykkti kröfuna, þegar frá henni var dregið m. a. óuppert orlof 597
- Flugmálastjórn, F, átti skúr einn, er stóð við Reykjavíkurflugvöll, og hafði hann upphaflega verið notaður til þess að geyma í sprengiefni er nota átti til flugvallagerðar. Var þá sett járnhurð á skúrinn. V, verktakafyrirtæki, fékk umráð skúrsins á árinu 1963 eða 1964, og geymdi þar sprengiefni. V fékk lykil að skúrnum og eftir það hafði F ekkert með skúrinn að gera og ekkert var þar geymt á hans vegum. Eftir 1965 var skúrinn ekkert notaður af V, en eitthvert magn af sprengiefni mun þá hafa verið eftir í skúrnum. Í nóvember árið 1971 brutust þrír drengir, tveir tíu ára og einn ellefu ára, inn í skúrinn. Brutu þeir upp skúrhurðina með því að berja á lásinn og á húninn á skúrhurðinni og hrökk hún þá upp. Inní fundu þeir dýna-

mit og hvellhettur og tóku sumt af því með sér. Einni dós af hvellhettum hentu drengirnir frá sér á bílastæði við B-hlíð í Reykjavík. Í desember 1971, er drengurinn I var á leið heim úr skóla, fann hann hvellhettur þessar á bílastæðinu. Afhenti I öðrum dreng, B þær, og lét B drenginn Þ, níu ára gamlan, hafa þær. Þeir I og Þ fóru síðan með hvellhetturnar í bílskúr heim til Þ, þar sem Þ kveikti á eldspýtu og setti logandi niður í hvellhettuhylkið. Varð af sprenging og slasaðist Þ illa á hendi. Varanleg örorka hans af völdum slyssins var metin 12%. Í bótamáli foreldra Þ á hendur V og ríkissjóði f. h. F sagði, að af hálfu V hefði ekkert verið hirt um geymsluhúsnæðið um margra ára skeið, þótt þar hefði verið geymt sprengiefni, og svo virtist sem dyraumbúnaður hússins hafi ekki verið svo öruggur sem krefjast yrði, þar sem börn hafi getað opnað dyrnar án sérstakra tækja. Við það varð að miða, að sprengiefnið í geymsluhúsnæðinu hafi verið í eigu V. Hafi hann því borið ábyrgð á vörslum þess. Umhirða V hafi verið óforvaranleg og bæri hann fébótaábyrgð á tjóni því, sem af því hlaut, að sprengiefnið dreifðist meðal barna og unglinga. Yrði að telja sannað, að tundurkveikjur þær, sem orsökuðu slysið, hafi verið komnar úr sprengibirgðum V. Að því er varðaði meðábyrgð F á afleiðingum slyssins sagði, að það hefðu verið starfsmenn F, sem hefðu fengið V umráð skúrsins og hefðu þeir vitað, til hvers nota skyldi hann. Á því yrði að byggja, að enginn hafi, eftir að notkun V lauk, hirt um húsið og það sem í því var. Húsið væri á flugvallarsvæðinu í Reykjavík, þar sem starfsmenn F hefðu bækistöð, það hafi verið í þeirra umráðum og þeir látið öðrum það eftir til þess að geyma í því sprengiefni. Þeim hafi mátt vera ljóst, að húsið hafi verið án umhirðu um árábil og hugsanlegt væri, að í því væri sprengiefni í ónógri gæslu. Þeim hafi og verið kostnaðarlítið og auðvelt að flytja sprengiefnið í betri geymslu. Yrði að telja, að starfsmönnum F hafi borið að hafa eftirlit með húsinu og láta flytja á brott sprengiefnið. Yrði því einnig að leggja á ríkissjóð bótaábyrgð í málinu ásamt V. Þ því dæmdar bætur úr hendi V og F. Sagt, að ekki yrði talið, að 9 ára gamlir drengir geri sér almennt grein fyrir hættunni af slíkum kveikjum, sem valdið hefðu slysinu, og Þ því ekki gert að bera tjón sitt að hluta. Tveir hæstaréttardómarar vildu ekki leggja bótaábyrgð á F, þar sem húsnæðið hafi verið til hlítar í umráðum og umsjá V

G var sannur að sök um að hafa nauðgað stúlkunni E. Í opinberu máli gegn G var hann dæmdur til að greiða henni

- miskabætur, að fjárhæð 500.000 krónur, en eigi varð hann dæmdur í slíku máli til að greiða innheimtupóknun 1028
- Ó sjúkrahúslæknir og bæjarsjóður S-kaupstaðar voru dæmd óskipt til að greiða K bætur vegna ófrjósemisaðgerðar, sem Ó framkvæmdi á henni. Af hálfu Ó og S var því haldið fram, að við ákvörðun bóta bæri að taka tillit til þess, að eigi mundi útilokað að bæta úr afleiðingum vönunarinnar með nýrri tiltölulega einfaldri skurðaðgerð. Hafði Ó lagt fram um þetta í málinu tvær ritgerðir úr erlendum lækna-tímaritum. Sagt, að annarra læknisfræðilegra gagna um þetta nyti ekki við í málinu, svo sem um það, hversu mikil eða áhættusöm slík aðgerð væri. eða hvort hún væri væn-leg til árangurs í því sérstaka tilviki, sem um væri fjallað í málinu. Því yrði ekki tekið tillit til þessa við ákvörðun fébóta til handa K. Sjá einnig ábyrgð lækna 1285
- Aðfaranótt 4. janúar 1975 var brotist inn í sölubúð kaupfélags-ins í T og stolið þaðan einhverju af peningum og 25 lengj-um af vindlingum. Fyrir atbeina V, íbúa í verbúð frysti-hússins, fundust vindlingarnir í sjópoka í fjárhúsi skammt utan við T, en sjópoki þessi hafði verið tekinn úr herbergi í frystihúsinu. Grunur féll fljótlega á V, en framburður hans um það, hvenær hann hefði fyrst frétt af innbrotinu, var nokkuð á reiki. V hélt stöðugt fram sakleysi sínu. Hann var úrskurðaður í allt að 30 daga gæsluvarðhald 6. janúar 1975 og sat í varðhaldi í 18 daga. Rannsókn málsins leiddi eigi í ljós, hver brotist hefði inn í sölubúðina og í febrúar 1976 tilkynnti ríkissaksóknari, að eigi væri af ákærvaldsins hálfu krafist frekari aðgerða í málinu að svo stöddu. Í bótamáli V á hendur ríkissjóði byggði ríkis-sjóður sýknukröfu sína á því, að V hefði vísað á geymslu-stað þýfisins og hann hefði að eigin sögn haft vitneskju um þjófnaðinn svo snemma dags 4. janúar, að honum hafi ekki getað borist fréttir af þjófnaðinum frá öðrum. Þá var því og haldið fram, að sjópoki sá, er þýfið fannst í, hafi verið V tiltækur. Sagt, að þegar virt væru gögn málsins um framangreind atriði, þættu þau ekki bera böndin svo að V, að 2. tl. 150. gr. laga nr. 74/1974 stæði því í vegi, að V yrðu dæmdar bætur samkvæmt ákvæðum 152. gr., sbr. 150. gr. laganna vegna gæsluvarðhalds þess, er hann sætti. Bætur 350.000 kr. 1313
- Þ, teiknari, tók að sér að teikna myndir í Íslandssögu eftir ÞB, er R gaf út. Tvær af myndum þessum voru síðar birtar í leyfisleysi í tímaritinu V. Þ. talinn eiga rétt til skaðabóta vegna þessa eftir 1. mgr. 56. gr. laga nr. 73/1972. Mynd-irnar höfðu verið birtar í V með gamanmálum, sem voru annars eðlis en það rit, sem þær voru upphaflega birtar í.

Þ því talinn eiga rétt til miskabóta eftir 2. mgr. 56. gr. laga nr. 73/1972, sbr. 2. mgr. 4. gr. sömu laga, enda háttsemi V og K refsiverð. Sjá höfundaréttur, málshöfðunar-frestir 1358

Skattar.

Búnaðarsambandið BE, er lögheimili átti í A-kaupstað, starf-rækti vinnuvélar. Fór starfsemi þessi öll fram utan A-kaupstaðar, m. a. í nærliggjandi sýslum. Skattstjóri í skatt-umdæmi BE lagði aðstöðugjald á vinnuvéla- og rekstur þess. BE taldi álagningu aðstöðugjaldsins ólögmdæta, þar sem starfsemi sín væri ekki atvinnurekstur í eiginlegum skiln-ingi. Þá taldi BE, að sér bæri ekki að greiða aðstöðugjald í A-kaupstað heldur í þeim einstöku hreppum, þar sem vinna væri innt af hendi. Talið, að BE hefði með höndum atvinnurekstur, sbr. 36. gr. laga nr. 8/1972, enda skurð-gröfurekstur BE umfangsmikill og arðbær. BE því talið gjaldskyld að þessu leyti. Þá var talið að lögskýra bæri 40. gr. laga nr. 8/1972 svo, að aðalreglan væri sú, að aðstöðu-gjald skyldi leggja á í því sveitarfélagi, þar sem gjaldandi ætti lögheimili eða hefði atvinnurekstur sinn. Ekki hefði verið upplýst, hvar atvinnurekstur BE hefði farið fram og bæri því að miða gjaldskylduna við lögheimili BE. Lögtak það því leyft, er A-kaupstaður hafði beiðst fyrir gjöldunum 72

R taldi sig undanþegin opinberum gjöldum til ríkis, sveitar- og bæjarfélaga samkvæmt ákvæðum 77. gr. laga nr. 58/1967, orkulaga. Taldi R því álagningu fasteignagjalda á sig til-tekið ár ólögmdæta. Sagt, að R væri meðal þeirra stofnana, er upp væru taldar í áður nefndu lagaákvæði. Telja yrði fasteignaskatt meðal þeirra skatta, sem átt væri við með „öðrum sköttum“ í ákvæðinu. R því eigi talið skyld að greiða álagðan fasteignaskatt og sagt, að ekki skipti máli í því sambandi, þótt R hafi ekki um eitthvert skeið neytt þeirra skattfriðinda. Sjá fasteignaskattar 219

Bifreiðin E skemmdist svo mikið í árekstri 1975, að tryggingar-félag greiddi E kr. 1.450.000 í altjónsbætur, en ný kostaði hún 598.000 kr. árið 1974. Skömmu síðar keypti E nýja bifreið af sömu gerð, en þó minni og ódýrari. Kaupverðið var kr. 1.489.242. Í skattframtali sínu 1976 gat E um eignabreytingar þessar. Með bréfi skattstofunnar í R-kaupstað var E tilkynnt, að mismunur altjónsbótanna og kaupverðs eldra bílsins yrði reiknaður E til hækkunar skatttekna, sbr. E lið 7. gr. 10., mgr. laga um tekju- og eignaskatt. Mismunur þessi var kr. 851.605 og viðbótar-álagningin nam kr. 482.401. E kærði álagninguna til skatt-

stjóra og síðan ríkisskattanefndar og var álagningin staðfest á báðum kærustigum. Gjaldheimtan í R-kaupstað beiddist lögtaks í eignum E til tryggingar greiðslu viðbótarálagningarinnar. Í hrd. segir, að E-liður 7. gr. laga 68/1971 mæli að meginstofni fyrir um skyldu skattgreiðanda til að greiða tekjuskatt af ágóða af sölu fasteignar og lausafjár í vissum tilvikum, þó svo að sala eignar félli ekki undir atvinnurekstur skattgreiðanda. Fjallaði E liður því um lagafrávik frá meginreglu í A lið 10. gr. laganna um, að tekjuskatt skuli ekki leggja á tekjur af sölu eigna skattgreiðanda, nema sala falli undir atvinnurekstur hans. Sagt, að full skattlagning bótagreiðslu fyrir algert tjón að því er mismun varðar á kaupverði eða kostnaðarverði þeirrar eignar, sem forgörðum færi, og bótafjárhæðar, sem þyrfti til að afla nýrrar sambærilegrar eignar, myndi leiða til mikillar mismununar tjónþola eftir því, hvort unnt væri að bæta úr tjóni með viðgerð á eign eða skaðinn yrði aðeins bættur með kaupum nýrrar sambærilegrar eignar. Því talið, m. a. með vísan til forsögu ákvæðisins að velja ætti hinn þrengri skýringarkost, þannig að 10. mgr. E liðs 7. gr. vísaði aðeins til bótagreiðslna fyrir eignir þær, sem um geti í 9. mgr. E liðs. Úrskurður fógetaréttar, er synjað hafði framgangi umbeðins lögtaks, því staðfestur. Tveir hæstaréttardómarar töldu lögskýringu skattstjóra rétta. Sjá enn fremur lögskýring, lögtak, stjórnarskrá 403

H/f B í K-kaupstað, átti 35—40 ára gamla fasteign, er leigð var út. B taldi, að sér væri heimill frádráttur á útlögðum viðhaldskostnaði greindrar fasteignar frá tekjum, áður en skattur væri á lagður, sbr. meginreglu 1. mgr. 11. gr. tekjuskattslaga. Með fullnaðarúrskurðum ríkisskattanefndar um skattfjárhæðir var á því byggt með vísan til E liðs 15. gr. laga nr. 68/1971, sbr. 9. tl. 7. gr. laga nr. 7/1972 og b liðs 2. gr. reglugerðar nr. 228/1971, að veita skyldi vegna viðhalds til frádráttar tekjum ár hvert 1,5% af fasteignamati hússins. B hélt því m. a. fram, að tilvitnað reglugerðar-ákvæði hefði ekki næga lagastoð auk þess sem hann taldi, að í niðurlagsákvæði E liðs 15. gr. laga nr. 68/1971 fælist ólögmeitt og allt of viðtækt framsal löggjafans á valdi sínu til skattyfirvalda. Í dómi Hæstaréttar sagði, að um langt skeið hefði verið í lögum ákvæði, er heimilaði fjármálaráðherra að ákveða frádráttarþæran viðhaldskostnað fasteignar sem tiltekinn hundraðshluta af brunabóta- og fasteignamatsverði hennar. Heimild þessi hafi þó ekki verið notuð. Með 2. mgr. sbr. 1. mgr. E liðs 12. gr. laga nr. 30/1971 síðar 2. mgr. sbr. 1. mgr. E liðs 15. gr. laga nr. 68/1971, hefði heimild þessi verið þrengd þannig,

að hún væri takmörkuð við íbúðarhúsnæði manns, er hann notaði sjálfur og fjölskylda hans, og eina íbúð aðra, er hann ætti. Um heimild skattgreiðanda til að draga viðhaldskostnað annarra fasteigna frá tekjum sínum skyldi fara eftir meginreglunni í A lið 11. gr. er miðar við raunverulegan viðhaldskostnað Með ákvæðum laga nr. 7/1972, 9. tl. 7. gr. hefði 1. mgr. E liðs 15. gr. laga nr 68/1971 enn verið breytt. Hefðu hin sérstöku ákvæði þessarar málsgreinar um frádrátt vegna fyrninga, sem aðeins tóku til íbúðarhúsnæðis, sem maður notaði sjálfur, og einnar íbúðar annarrar, nú verið látin gilda um allt íbúðarhúsnæði. Ákvæði 2. mgr. og 3. mgr. hafði hins vegar haldist óbreytt, þar á meðal tilvísun í 2. mgr. um, að hún tæki til sama húsnæðis og 1. mgr. Hefði síðan verið ákveðið með reglugerð nr. 355/1972, sem talin væri sett samkvæmt heimild í nefndum E lið 15. gr., að árlegur frádráttarbær viðhaldskostnaður íbúðarhúsnæðis skyldi vera ákveðinn hundraðshluti af fasteignamatsverði þess. Hafi reglugerðarákvæði þessu verið beitt um íbúðarhúsnæði, þar á meðal húsnæði B. Af tilvísun 2. mgr. E liðs 15. gr. til næstu málsgreinar á undan var talið leiða, að heimildin til að ákveða frádráttarbæran viðhaldskostnað húsnæðis sem fastan hundraðshluta af fasteignamatsverði væri bundin við það húsnæði, sem greindi í 1. mgr. Þó að þess hefði ekki verið sérstaklega getið í athugasemdum við frumvarp að lögum nr. 7/1972, að ætlunin væri að breyta reglum um frádrátt vegna viðhaldskostnaðar jafnframt reglum um frádrátt vegna fyrninga, væri þó ekki hjá því komist að líta svo á, vegna hinnar fortakslausu tilvísunar 2. mgr. E liðs 1. mgr., að slík breyting hafi leitt af breytingunni á 1. mgr.. Þá var framangreint reglugerðarákvæði talið eiga stoð í 2. og 3. mgr. E liðs 15. gr. laga nr. 68/1971 og 55. gr. sömu laga, sem eigi yrðu heldur taldar brjóta í bága við ákvæði 40. gr. og 77. gr. stjórnarskrárinnar. Skattlagningin því talin heimil og framgangur hins umbeðna lögtaks leyfður

430

Verktakafyrirtækið Þ átti heimilisfang í L-hreppi í Rangárvallasýslu. Starfaði félagið að gerð miðlunarmannvirkja, lagningu Suðurlandsveggar og Vesturlandsveggar. Ágreiningur reis með Þ og H-hreppi í Árnassýslu um álagningu aðstöðugjalds vegna verktakaframkvæmdanna við Suðurlandsveg árin 1970, 1971, og 1972. Vegaframkvæmdir þessar hófust 1. október 1970 og lauk ekki fyrr en 15. október 1972 og voru þær mjög veigamikill hluti atvinnurekstrar Þ a.m.k. árin 1970 og 1971. Frá því í október 1970 og að því er virtist til maíloka 1971 hafði Þ á leigu húsnæði í H-hreppi og hafði þar skrifstofuaðstöðu fyrir mælingamenn og e. t. v.

- fleiri. Einnig rak félagið þar mötuneyti fyrir starfsmenn sína og sá hluta þeirra fyrir svefnrými. Þá fékk Þ einnig afnot lóðar frá H-hreppi fyrir athafnasvæði, og eftir að leiguafnotum lauk hafði félagið færanlegar starfsmannabúðir á lóð þessari til áramóta 1971—1972. Á árinu 1972 hafði félagið hins vegar búðir þessar undir Ingólfsfjalli, en einnig á því ári hafði félagið afnot lóðar þessarar eftir þörfum. Sagt, að þó svo að sá hluti Suðurlandsvegar, sem Þ lagði, hafi legið um fleiri sveitarfélög en H-hrepp, þá yrði að telja, að félagið hafi þar í hreppi haft þær aðalstöðvar, sem það taldi nauðsynlegt að koma upp á framkvæmdastað. Því yrði að líta svo á, að Þ hafi haft með höndum atvinnurekstur í H-hreppi þess eðlis, að þar hafi verið um að ræða heimilisfasta atvinnustofnun í skilningi ákvæða a liðs 1. mgr. 12. gr. laga nr. 51/1964 og a liðs 1. mgr. 40. gr. laga nr. 8/1972, sbr. og 2. mgr. 8. gr. reglugerðar nr. 81/1962. Álagning aðstöðugjalds í H-hreppi á Þ því talin heimil. Í sératkvæði tveggja hæstaréttardómara sagði, að þegar virt væri sú starfsemi, sem Þ hefði haft með höndum við lagningu Suðurlandsvegar og rekstrarstaða félagsins í H-hreppi, yrði ekki talið að félagið hefði haft heimilisfasta atvinnustofnun þar í hreppi. Því talið, að Þ væri eigi skylt að greiða aðstöðugjald í H-hreppi vegna áðurgreindrar starfsemi árin 1970, 1971 og 1972 562
- Rannsókn ríkisskattstjóra leiddi í ljós misfellur í bókhaldi TF. Í lögtaksmáli gjaldheimtunnar í R á hendur TF sagði, að bókhaldið hefði verið ófullnægjandi og ekki getað verið viðhlítandi grundvöllur undir skattframtölum TF. Ríkisskattstjóra því talið heimilt að víkja þeim til hliðar og áætla tekjuskattstofna. Áætlanir voru að vísu allhárar, en nægilega rökstuddar. Þar sem ekki hefði verið sýnt fram á efnislega ágalla á þeim og með því að þær væru eigi úr hófi, voru þær lagðar til grundvallar skattákvörðunum þeim, sem um var fjallað í lögtaksmálinu. Staðfestur úrskurður fógeta, er leyft hafði framgang hins umbeðna lögtaks. Sjá einnig lögtak 1303

Skilnaður hjóna.

- Lögskilnaðarleyfi eigi fellt úr gildi, þótt málсаðiljar hafi tekið upp samvistir eftir að leyfi var gefið til skilnaðar að borði og sæng. Fjárskiptasamningur milli aðilja var hins vegar eigi skuldbindandi vegna þessa, sbr. 33. gr. laga 60/1972. Sjá Hjón 1369

Skattsvik.

Skemmtanaskattur.

Skilorðsdómar.

Y framdi brot gegn 155. gr. alm. hgl. 3. okt. 1977, en hann sætti með dómi Hæstaréttar 14. nóv. s. á. 60 d. fang. skilorðsbundið fyrir brot gegn 259. gr. alm. hgl. Dæmt í Hæstarétti í máli út af skjalafölsunarbrotnu, að dóminum frá 1977 skyldi eigi raskað með ákvörðun refsingar fyrir það brot, sbr. 60. gr. alm. hgl. og 7. gr. laga 22/1955	12
Refsing stúlkunnar B, er framdi ávana- og fikniefnabrot 18 ára gömul, var skilorðsbundin í Hæstarétti, og skilorðstími 3 ár. Einn dómari dæmdi refsingu óskilorðsbundna	287
M var refsað skv. 248. gr. almennra hegningarlaga og 1. gr. laga nr. 35/1977 vegna tékkamisferlis. Refsing: 2 mán. fang. skilorðsbundið í 3 ár	757
Á gerðist tvívegis á árinu 1977 í maí og júlí sekur um ölvunarakstur. Hann sætti í des. þ. á. dómi fyrir brot á lögum 65/1974, 4 mán. fang. skilorðsbundið. Refs. ákveðin með vísan til 77. og 78. gr. og skilorðsdómur tekinn upp til efnismeðferðar að nýju, sbr. 60. gr. alm. hgl., sbr. 7. gr. laga 22/1955. Refs.: 6 mán. fang. óskilorðsbundið	906

Skiptamál.

Sjá búskipti	1121, 1346, 1369, 1384
Sjá erfðamál	310, 531
Úrskurði skiptaréttar var áfrýjað. Skiptaráðanda var ekki stefnt til Hæstaréttar. Réttarfarsnauðsyn ber til þessa, sbr. lög 19/1895. Var aðalsök því vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti. Máli þessu var gagnáfrýjað f. h. dánarbús þess, er málið varðaði. Í málflutningi fyrir Hæstarétti var því lýst, að hæstaréttarlögmaður sá, er gagnáfrýjaði málinu, hefði eigi fengið samþykki viðkomandi skiptaráðanda, til áfrýjunarinnar. Var gagnsök því einnig vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti	377
I var framkvæmdastjóri L frá 1966 til dánardægurs 1968. Endurskoðun á bókhaldi L leiddi í ljós, að allveruleg skuld hafði myndast hjá J við L, og lýsti L kröfum í bú J. Voru þær reistar á skýrslum löggilts endurskoðanda um fé, er vantaði í sjóðinn. Sjóðtalning fór fram í júní 1967 og undirritaði J hana. Bókhaldið var mjög í molum, er J andaðist. Hann var talinn bera ábyrgð á fjárreiðum og fjárvörslu L. Kröfur L voru að mestu teknar til greina, sbr. þó tvær, þar sem ósannað þótti, að J hefði tekið við fé. Um þessar tvær kröfur varð ágreiningur dómara í héraði og fyrir Hæstarétti	775

Skírlífisbrot.

Skjalafals.

Stúlkan K stal ávísanahefti frá H. X sambúðarmaður hennar sagði K fyrir um hversu falsa skyldi 20 tékka. X bað kunningja sinn Y að koma heim til þeirra K, og hét hann því að aðstoða K við sölu tékkanna næsta dag. Y var ekki viðstaddur er tékkarnir voru ritaðir, en honum gat ekki dulist, er hann fór með K í verslanir næsta dag, að þeir voru falsaðir. Hann var með í ráðum um, í hvaða búðir K færi til að selja tékka, tók við varningi, er K keypti og setti þá í tösku, er hann hafði meðferðis. Síðan kom hann varningnum fyrir í húsnæði, er hann hafði á leigu. Y fékk um 20 þús. kr. í sinn hlut af peningum þeim, sem K fékk í hendur, er hún seldi tékkana, X og Y var í hérð. refsað sem aðalmönnum samkv. 155. gr. 1. mgr. alm. hgl. Málinu var eingöngu áfrýjað að því er varðar Y. Í dómi Hæstaréttar segir m. a. að Y hafi heitið fyrirfram liðsinni sínu til sölu tékkanna og hlotið framangreindan fjárlut af hagnaði, er fékkst við brotið. Var honum refsað samkv. 155. gr. 1. mgr. Y hafði hlotið 60 daga varðhald skilorðsbundið fyrir brot gegn 259. gr. alm. hgl. með dómi Hæstaréttar 14. nóv. 1977, en hann framdi framangreint brot 3. okt. s. á. Dæmt var, að dóminum frá 14. nóv. 1977 skyldi óraskað, sbr. 60. gr. alm. hgl. sbr. 7. gr. 1. 22/1955. Refsing fyrir brot á 155. gr. alm. hgl. var ákveðin 5 mán. fang.

12

Tveir tékkar, hvor að fjárhæð 32 þús. kr., voru teknir sem greiðsla á vörum í verslun. Gjaldkeri H kvaðst hafa tekið við tékkunum og var stuttnefni hennar ritað aftan á þá. Gat hún gefið greinargóða lýsingu á manni þeim, er afhent hafði tékkana. Í myndasafni lögreglu benti hún á J sem þennan mann. Við sakarbendingu, þar sem voru 6 menn, benti hún einnig á J. Tékkarnir voru úr tékkhefti, er kona J átti, en hún taldi að heftið hefði horfið sér á veitingastað. Rithandasérfræðingur athugaði rithandarsýnishorn J og bar þau saman við rithöndina á tékkunum og taldi að sami maður hefði ritað sýnishornin og tékkana. Tilgreindi hann einstaklingseinkenni í 9 liðum og staðfesti álitserð fyrir dómi. Hérð. taldi sannað, að J hefði falsað og notað tékkana og refsaði honum samkv. 155. gr. alm. hgl. Meirihluti Hæstaréttar staðfesti þann dóm, en tveir dómárar töldu rannsókn máls eigi svo ítarlega sem skyldi og sýknuðu J vegna ónógra sannana. J var einnig dæmd refsing fyrir ölvunarakstur og var refs. ákveðin 6 mán. fang. í dómi meirihlutans. Skaðabætur til H dæmdar

897

Skuldabréf.

Í tengslum við fasteignakaup gaf S út tvö veðskuldabréf til

handhafa þann 15. júlí 1976, hvort að upphæð kr. 1000.000. Skyldu bréfin greiddast á 3 árum frá útgáfudegi og fyrsta afborgun fara fram þann 1. júní 1977 og síðan 1. júní árlega uns skuldin væri að fullu greidd. Enginn greiðslustaður var tiltekinn í bréfunum. B, handhafi bréfanna, hélt því fram, að þau hefðu verið til innheimtu í B-banka á gjalddaga 1. júní 1977 og hefði bankinn skrifað S bréf svo að hann mætti vita um greiðslustað þeirra. Hinn 7. júní var S send í ábyrgðarbréfi önnur tilkynning um greiðslustað bréfanna og það bréf móttók S í pósthúsi þann 10. sama mánaðar. Er S greiddi ekki við tilkynningu þessa sendi B honum símskeyti 16. júní, þar sem skorað var á S að greiða fyrir 23. júní svo að komast mætti hjá uppboði. Þann sama dag, þ. e. 16. júní, greiddi S inn á geymslureikning í Landsbankanum hinar gjaldföllnu fjárhæðir. Ekki lét S B vita um geymslugreiðslu þessa. Bréfin kváðu svo á, að ef ekki væri staðið í skilum með greiðslur afborgana og vaxta skyldi öll skuldin vera komin í gjalddaga án fyrirvara. B beiddist nú uppboðs á fasteign S og var uppboðsbeiðni dagsett 28. júní 1977. S andmælti framgangi uppboðsins. Kvaðst hann fyrst hafa fengið að vita um greiðslustað bréfanna 10. júní 1977 og þá án ástæðulauss dráttar viljað borga 15. júní, en þá hafi bréfin ekki verið í Búnaðarbankanum og hann því greitt hina gjaldföllnu fjárhæð inn á geymslureikning í Landsbankanum. Síðar sama morgunn hafi símskeyti borist frá B, þar sem lýst hafi verið eindögum allrar skuldarinnar. Ágreiningslaust var, að S var hinn 10. júní fyrst um það kunnugt, að veðskuldabréfin væru til innheimtu í Búnaðarbankanum. Talið, að S hefði þá mátt inna af hendi greiðslur þær, er gjaldfallnar voru. Það hefði hann að visu ekki gert tafarlaust, en greiðsludráttur hans ekki talinn slíkur, að rétt væri að telja alla skuldina í gjalddaga fallna af þeim sökum. En þar sem bréfin hefðu ekki lengur verið til staðar í bankanum, er S bauð fram greiðslu sína, var honum talið heimilt að leysa sig undan greiðsluskyldu sinni með því að leggja fjárhæðirnar inn á geymslureikning, svo sem hann hafði gert þann næsta dag. Ósannað var, að S hefði borist tilkynning B um gjaldfellingu fyrir það tímamark. Úrskurður uppboðsréttar því felldur úr gildi og synjað um framgang hins umbeðna uppboðs, en einn hæstaréttardómari taldi S hafa gerst sekan um slík vanskil, að öll skuldin væri fallin í gjalddaga. Sjá geymslugreiðsla, greiðslufall, uppboð

M fékk lán hjá Fiskveiðasjóði, F, er að hluta til var verðtryggt, en lán þetta tók M, er hann var að láta smíða fyrir sig

fiskiskip. Síðar taldi M, að verðtryggingin hefði eigi verið heimil og skorti lagastoð. Sagt, að á þeim tíma, er máli skipti, hefðu verið í gildi lög nr. 75/1966. Samkv. 2. gr. þeirra laga væri það hlutverk F að lána stofnlán með veði í fiskiskipum. Lán þau, er um væri deilt, væru stofnlán vegna smíði umrædds fiskiskips. Eigi yrði talið, að lán þessi, sem F hefði endurlánað M af lánsfé frá Framkvæmdasjóði Íslands hafi ásamt öðrum sambærilegum lánum myndað sérstakan lánsflokk í skilningi 5. gr. laga nr. 75/1966. Aflað hefði verið tilskilins samþykkis samkv. ákvæðum 6. gr. laga nr. 71/1966. Lánveitingin því talin heimil með þeim kjörum, er um hafði verið samið. Sjá verðtryggingu 1213

Skuldajöfnuður.

Að því vikið í sératkvæði tveggja hæstaréttardómara, að eigi væru skilyrði til þess að skuldajafna kröfum jarðeiganda um ógreidda landskuld, sem greiða átti í friðum peningi. við fjárkröfur, sem ábúandi jarðarinnar átti á hendur jarðareiganda. Sjá einnig ábúð 1199

Skuldamál.

GMH, hótelsamstæða í London, höfðaði mál á hendur „Ferðaskrifstofunni Sögu“ og þeim Ó, H, B og F, sem voru hluthafar og stjórnarmenn í hlutafélaginu Ferða-Saga hf. GMH hélt því fram, að ýmis hótél í sinni eigu hefðu átt viðskipti við „Ferðaskrifstofuna Sögu“ og væri stefnukraftan ógreiddar eftirstöðvar þeirrar skuldar. Byggði GMH á því, að „Ferðaskrifstofan Saga“ væri óskráð félag, rekið með ótakmarkaðri ábyrgð og myndað af öllum sömu mönnum og væru hluthafar í hinu skráða hlutafélagi, Ferða-Sögu hf. Viðurkennt var að ferðaskrifstofurekstur Ferða-Sögu hf. hafði að einhverju leyti verið rekinn undir nafninu Ferðaskrifstofan Saga og ýmsum enskum heitum svo sem „Saga-Travel“, „Saga-Tour“ og fleiri slíkum. Þetta þótti þó engan veginn leiða til þess að með þeim hætti hefði verið stofnað til sameignarfélags hluthafanna, sem verið hafi annar lögaðili en Ferða-Saga hf. Kröfugerð GMH því ekki talin eiga við rök að styðjast að þessu leyti. Þá var einnig talið, að reikningar, sem lagðir höfðu verið fram í málinu sem fylgiskjöl með viðskiptamannareikningi GMH og ritaðir væru í nafni „Saga-Tour Ltd“ bentu til þess, að gert hafi verið ráð fyrir því, að skuldarinn væri hlutafélag. GMB því ekki talinn hafa grandalaus átt viðskipti við annan aðilja en hlutafélag það, sem í raun hafði á hendi ferðaskrifstofurekstur þann, er kröfur GMH voru

sprottnar af. Sýkna. Sjá hlutafélög	236
Í skuldamáli, er R höfðaði á hendur fyrrum sambúðarkonu sinni, Á, lagði R fram yfirlit yfir greiðslur, sem hann hafði innt af hendi í þágu Á, m. a. til byggingaframkvæmda, sem Á stóð í á sambúðartímanum. Byggði R kröfur sínar á greiðsluyfirliti þessu. Í héraðsdómi, er staðfestur var með skírskotun til forsendna, sagði, að greiðsluyfirlit það, er R hefði lagt fram, hefði ekki sætt öðrum andmælum en þeim af hálfu Á, að þar væri eigi allt talið, er Á hefði látið R í té fyrir sig á sambúðartímanum. Því þótti verða að miða við það við úrlausn málsins, að óumdeilt væri, að upptaldar greiðslur í skjalinu hefðu verið inntar af hendi fyrir Á. Krafa R því tekin til greina að fullu. Sjá einnig vextir, fjárnám	295
Leigutakar að húsnæði dæmdir til þess að greiða leigusala vangoldið vísitöluálag í samræmi við ákvæði leigusamnings. Sjá húsaleigu	320
Leigutaki húsnæðis, S, dæmdur til þess að greiða leigusala, J, vangoldna húsaleigu, en ágreiningur var hvorki um afnotatíma né upphæð leigunnar. Leigutaka hins vegar heimilaður afsláttur af leigukröfunni vegna ófullnægjandi ástands leiguhúsnæðisins	1170
Mál út af smíði fiskiskips. Sjá samningar	1181
Jarðareigandi dæmdur til þess að greiða ábúanda verðmæti þeirra mannvirkja, er ábúandinn hafði reist á jörðinni á ábúðartímanum. Skuldajafnaðarkrafa landeiganda eigi tekin til greina með því að landeigandi hafði eigi sannað, að svo hafi verið um samið, að endurbætur ábúanda á jörðinni og mannvirkjum hennar skyldi koma í stað land-skuldar eða reiknast upp í hana. Sératkvæði. Sjá ábúð ..	1199

Skylduurfur.

S eiginkona Þ gerði erfðaskrá og kvað svo á, að Þ tæki allan arf eftir sig, en að honum önduðum skyldi helmingur renna til nafngreindra ættingja hennar og hinn helmingur til björgunarskútusjóðs eins. Þessi erfðaröð fékk út af fyrir sig staðist, en S gat eigi ráðstafað meiru en þriðjungi eigna sinna, með því að Þ var skylduerfingi eftir hana og hafði ekki afsalað sér skylduarfi sínum, sbr. 35. gr. erfðalaga	531
---	-----

Sprengiefni.

Börn komust í sprengiefni, er var í óforsvaranlegum vörslum, og hlaust líkamstjón af. Bótaábyrgð lögð á eiganda sprengiefnisins og eiganda húss þess, er sprengiefnið var geymt í. Sjá skaðabætur utan samninga	978
---	-----

*Staðlar.**Stefna. Stefnumirting.*

Í vottorði stefnuvotta um birtingu héraðsdómsstefnu sagði, að stefnan væri birt F, stefnda, á heimili hans fyrir honum sjálfum fimmtudaginn 22. júní 1978, kl. 1726 og honum afhent endurrit stefnunnar. F var í héraði dæmdur samkvæmt ákvæðum 118. gr. laga nr. 85/1936 til greiðslu hinnar umstefndu skuldar. F áfrýjaði héraðsdómi. Kvaðst hann hafa farið af landi brott kl. 1400 dag þann, er stefnan átti að hafa verið birt og eigi borist endurrit stefnunnar fyrr en hann kom heim eftir þriggja vikna ferðalag. Samkvæmt vottorði ferðaskrifstofu fór F í ferð á vegum hennar til Ítalíu 22. júní 1978 og hóf flugvélin sig til lofts kl. 14.00. Stefndi fyrir Hæstarétti flutti mál sitt þar sjálfur. Kvaðst hann hafa gengið úr skugga um að vottorð þessi væru rétt að efni til. Að svo vöxnu máli þótti F hafa sýnt fram á, að vottorð stefnuvotta væri eigi rétt að efni til, sbr. 2. mgr. 92. gr. laga nr. 85/1936. Bar því að ómerkja hinn áfrýjaða dóm og meðferð málsins í héraði og vísa málinu frá héraðsdómi

637

Stjórnarskrá.

Í lögtaksmáli bar E, gerðarþoli, bríður á stjórnskipulegt gildi skattlagningar. Hafði E lent í árekstri með bifreið sína og fengið greiddar altjónsbætur frá tryggingarfélagi af þeim sökum. Var mismunur altjónsbótanna og kaupverðs bílsins skattlagður sem söluhagnaður. E vitnaði m. a. til ákvæða 67. gr. stjórnarskrárinnar og taldi skattlagninguna eignaupptöku. Í dómi Hæstaréttar var talið, að lögskýring 1. ml. 10. mgr. E liðs 7. gr. laga nr. 68/1971 leiddi til þess, að til skattgreiðslu af bótum þessum kæmi því aðeins, að um væri að ræða sölu eignar í atvinnurekstri skattgreiðanda. Samkvæmt því var staðfest niðurstaða fógetaréttar, er synjað hafði um framgang umbeðins lögtaks. Kom þá ekki til álita, hvort ákvæði 67. gr. stjórnarskrár ættu hér við. Í sératkvæði tveggja hæstaréttardómara var talið, að lagaákvæði ætti ekki einungis við um altjónsbætur vegna atvinnurekstrar skattþegns. Það hefði verið sett á stjórnskipulegan hátt og skattlagningin því byggð á formlega gildri lagaheimild. Sýnt væri, að almenni löggjafinn hefði allfrjálsar hendur um val skattstofna og skattlagningaraðferðir. Elgi yrði talið, að framangreint lagaákvæði skerti eign E á þann hátt, að bryti í bága við ákvæði 67. gr. stjórnarskrárinnar. Sjá ennfremur skattamál, lögskýring, lögtak, stjórnarskrá

403

Í lögtaksmáli var um það deilt, hvort B, gerðarþola, væri heimill frádráttur á raunverulega útlögðum viðhaldskostnaði fasteignar. Skattstjóri í umdæmi B og ríkisskattanevnd höfðu úrskurðað, að veita skyldi til frádráttar 1,5% af fasteignamatí hússins. Sagt, að ákvæði b. liðs 2. gr. reglugerðar nr. 355/1972 ætti stoð í 2. og 3. mgr. E liðs 15. gr. laga nr. 68/1971 og 55. gr. sömu laga, sem eigi yrðu talðar brjóta gegn ákvæðum 40. og 77. gr. stjórnarskrár nr. 33/1944. Skattlagningin því talin heimil og leyfður framgangur hins umbeðna lögtaks. Sjá skattamál 430

Stjórnsýsla.

Söluskattur.

Söluþóknun.

Fasteignasölufyrirtæki eitt þótti eiga rétt til nokkurrar söluþóknunar úr hendi seljanda fasteignar fyrir að hafa komið á sambandi milli þess manns, er eignina keypti og seljandans sbr. 6. gr. laga 47/1938, þó svo að meginhluti sölustarfsins hafi komið í hlut annarrar fasteignasölu. Sjá fasteignasala 158

Seljandi fasteignar sýknaður af kröfum fasteignasala um söluþóknun, þar sem ósannað var talið, að fasteignasalinn hefði komið sölunni á. Sjá fasteignasala 1259

Sönnun. Sönnunargögn.

X var ákærður fyrir að hafa keypt kannabísefni og amfetamín af D. Sakargiftir þessar voru eingöngu reistar á framburði D. Gegn neitun X þótti ósannað, að hann hefði framið brot þetta. Sýkna 5

Tveir tékkar voru falsaðir og framvísað í verslun og fengnar vorur fyrir þá. Gjaldkeri ritaði fornafn sitt aftan á tékkana. Hún gaf lýsingu á manni þeim, sem afhent hafði tékkana og þekkti hann á mynd úr myndasafni lögreglu. Enn gat hún bent á mann þennan við sakarbendingu í hópi 6 manna. Rithandarsérfræðingur bar saman rithandarsýnishorn J og tékkana tvo og taldi, að þar væri um sömu rithönd að ræða. Hérð. og þrír dómarar í Hæstarétti refsuðu J samkv. 155. gr. 1. mgr. alm. hgl., en tveir dómarar í Hæstarétti töldu rannsókn máls ekki jafn rækilega sem skyldi og mátu sök J ekki sannaða 897

Þegar liðið var til lögregluskýrslu og varðstjóraskýrslu um áfengiseinkenni á Ó, er lögreglumenn færðu á lögreglustöð til skýrslutöku, svo og framburða vitna, er voru með Ó kveldlangt og báru um áfengisneyslu hennar, þótti með

ólíkindum, að niðurstaða á alkóhólákvörðun á blóðsýni úr henni, er sýndi 1,94%, gæti staðist. Varð að telja, að einhver mistök hefðu átt sér stað við ákvörðun þessa og þótti varhugavert að byggja áfellsdóm á henni. Sýkna ..	973
Tveir dómarmenn í Hæstarétti sakfelldu R fyrir ölvunarakstur. Reyndist 2,41% alkóhólmagn í blóðsýni úr honum. Einn dómari taldi að í málinu skorti sérfræðilega álitsgerð um það, hvort fullyrðing R um áfengisneyslu eftir að akstri lauk fengi staðist, miðað við alkóhólmagn í blóði hans ..	1270
Sjá og þjófnad	1342

Tekjuskattur.

Sjá skattamál	430
---------------------	-----

Tékkamisferli.

H gaf út tvo tékka og fékk þá konu sinni K í hendur. Notaði K annan þeirra til vörukaupa, en hinum framvísaði hún í banka og fékk tékkafjárhæðina greidda þar. Tékkarnir reyndust innstæðulausir. Leggja varð til grundvallar, að H hafi fengið K tékkana til ráðstöfunar í því skyni, sem raun bar vitni um. Atferlið varðaði H refsingu samkv. 248. gr. alm. hgl. Enn gaf H út fjóra tékka, sem innstæðu skorti fyrir. Tveir voru gefnir út til kröfuhafa til greiðslu á skuld, einn gefinn út til K, er framseldi hann og greiddi með honum skuld, og einn gefinn út til handhafa, notaður til greiðslu skuldar. Atferlið að því er varðar þessa tékka varðaði við 261. gr. alm. hgl., er brot var framið. Áður en ákæra var gefin út, tóku gildir lög 35/1977 um viðauka við tékkalög 94/1933. Var refsað skv. þeim lögum, en eigi skv. 261. gr. alm. hgl. Talið var nægilegt, að krafa um refsingu að því er varðar síðargreinda refsheimild kæmi frá Seðlabanka Íslands, með því að fram væri komið, að hann hefði almennt umboð viðskiptabanka til að krefjast málshöfðunar, ef tékki var sendur til Seðlabankans með áritun um greiðslufall. Refs. var ákveðin með vísan til 77. gr. alm. hgl. og tiltekin 2 mán. fang. skilorðsbundið til 3 ára. H var vikið frá starfi lögreglumanns m. a. vegna þessara ákæruefna, og greiddi hann fjárhæð allra tékkanna, áður en mál var höfðað gegn honum. Sjá og fjárvik, lögskýring	757
---	-----

Tékkar.

Gjaldkeri í Ú-banka (Ú) keypti tékka að fjárhæð kr. 200.000. Tékkinn var gefinn út á sérstakt tékkaeyðublað L h/f og útfylltur með sérstakri vél, sem til slíkra hluta var notuð af hálfu L. Á tékkann var prentað nafn greiðslubankans, V. Undirskriftir á tékkanum voru nöfn tveggja prókúru-

hafa L, en tékkinn var gefinn út á nafn SS og hafði hann verið framseldur með áritun þess nafns á bakhlið ásamt heimilisfangi og símanúmeri. Tékkinn var keyptur án þess að seljandinn ritaði nafn sitt á bakhlið hans. Daginn eftir fór tékkinn í hendur starfsmanna V og var skuldfærður þar á viðskiptamannareikningi L. Er L fékk síðar í hendur mánaðarlegt yfirlit frá V, kom í ljós, að tékkinn hafði ekki verið gefinn út af því fyrirtæki. Upplýstist þá að ávísanaeyðublöðum hafði verið stolið frá L og umræddur tékki falsaður. Ekki upplýstist, hver þar hafði verið að verki. L taldi, að óheimilt hefði verið að skuldfæra tékkafjánhæðina á reikningi sínum í V. Í endurgreiðslumáli L á hendur V sagði, að ekki væri unnt að fallast á þá málsástæðu bankans, að L hafi ekki varðveitt með tryggilegum hætti tékkaeyðublöð sín og tékkavél þá, er notuð var við fölsunina, þar sem ekkert yrði fullyrt um atvik að hvarfinu né hver væri að því valdur. Viðurkennt var af hálfu L, að hvorki útlit tékkans né annað hefði verið til þess fallið að vekja grunsemdir um að tékkinn væri falsaður, er starfsmenn bankans tóku við honum frá Ú og færðu hann L til skuldar. Samkvæmt þessu töldu forsvarsmenn V, að L yrði að una skuldfærslunni og vitnuðu um það efni til ákvæða í reglugerð bankans, þar sem sagði, að kæmi það í ljós, að fölsuð ávísun væri greidd af bankanum, bæri sá skaðann, sem féð ætti, nema um væri að kenna augljósu gáleysi bankans. Sagt að telja yrði það meginreglu, sem gildi, ef lög eða samningar áskildu ekki annað, að reikningshafi ávísanareiknings þyrfti ekki að hlíta því, að greiðslubanki skuldfærði hann fyrir tékka, sem nafn hans hefði verið falsað á, a. m. k. ef honum eða þeim, er hann bæri ábyrgð á, væri ekki um fölsunina að kenna. Lög um V hefðu ekki að geyma sambærilegt ákvæði og væri að finna í reglugerðinni. Ósannað væri, að V hefði vakið athygli L á því, að hann ætti á hættu að bera þá áhættu af innlausn falsaðra tékka, sem sagði í reglugerðarákvæðinu. Hér yrði þó hvað sem öðru liði að líta svo á, að V hefði því aðeins mátt synja L um endurgreiðslu tékkafjánhæðarinnar, að V gæti ekki krafist Ú um endurgreiðslu tékkans og hann hefði því orðið fyrir tjóni af innlausn hans. V hefði hins vegar ekki sýnt fram á, að svo hafi verið, og því var hann dæmdur til þess að greiða L h/f tékkafjánhæðina 1064

Tilraun.

G refsað skv. 194. gr. 1. mgr., sbr. 20. gr. almennra hegningarlaga fyrir tilraun til nauðgunar, sjá það orð 1028
Hugleiðingar héraðsdómara um tilraun til fiskveiðabrots og

afturhvarf frá tilraun. Hæstiréttur telur atferli fela í sér
veiðiaðgerð í skilningi laga nr. 81/1976 1095

Togveiðar. Sjá fiskveiðabrot.

Tollög.

K flutti myndavél og linsur, sem hann hafði keypt í Noregi, til Íslands. Fór hann þá í gegnum „grænt hlið“ á Keflavíkurflugvelli. Er það ætlað fyrir þá, sem hafa engan tollskyldan varning meðferðis. Bar K að framvísa varningi þessum til tollafgreiðslu, sem auðkennt var með rauðu skylti, sbr. 6. gr. rgj. 362/1975. Var talið, að verðmæti þessa varnings hefði numið meiru en hámarki því, er heimilt var að flytja inn tollfrjálst, sbr. 1. gr. 1. mgr. rgj. 362/1975, er þá gildi, sbr. síðar rgj. 151/1978 og 388/1979. Varðaði háttsemi K hann refs. samkvæmt 1. mgr. 60. gr. laga 59/1969, sbr. lokamgr. 6. gr. rgj. 362/1975, svo og 1. mgr. 61. gr., 2. mgr. 71. gr. og 75. gr. sömu laga, en ákvæðum 2. gr. laga 71/1976 varð ekki beitt, sbr. 2. gr. alm. hgl. Refs.: 120.000 kr. sekt, 15 daga varðhald til vara. Ekki þótti alveg næg ástæða til að gera varninginn upptækan. Bent var á í hrd., að í lokamgr. 6. gr. rgj. 362/1975 segi, að eignarupptöku skuli beitt, en það ákvæði gangi í berhöggi við 72. gr. laga 59/1969, er mælir svo, að eignarupptaka sé heimil, en ekki skyldubundin 1279

Tómlæti.

Verðtryggingarákvæði var í húsaleigusamningi, er gerður var 1965. Í máli leigusala á hendur leigutökum héldu leigutakar því m. a. fram, að ákvæði leigusamningsins um verðbætur hefðu fallið niður fyrir viljayfirlýsingu og athafnir leigusala. Sagt um það atriði, að þótt leigusali hefði ekki kafið leigutaka um vísitöluálág eftir 1968 hefði það ekki veitt leigutökum efni til að líta svo á, að leigusalinn hafi afsalað sér rétti til þess að krefjast hækkunar í samræmi við ákvæði samningsins. Krafa leigusala tekin til greina að fullu. Sjá verðtrygging, húsaleiga 320

Um það var deilt í máli einu, hvort komist hefði á bindandi samningur um kaup JE á 3000 netum frá F. Svo var eigi talið. Umboðsaðili F á Íslandi, PON, hélt því fram, að JE hefði verið send samrit pantana, sem PON hefði sent F vegna JE. Ósannað þótti, að JE hefði verið send og hann fengið í hendur samrit þessi og þótti heldur ekki verða á þá málsástæðu F fallist, að JE hafi orðið bundinn við umræddar pantanir vegna tómlætis síns að bera fram mótmæli. Sjá einnig samningar 360

Jörðin R var í sameign nokkurra ættingja og venslamanna. Tveir þeirra, þau AJ og L, er áttu 9/14 hluta jarðarinnar, seldu sinn hluta til rafveitu einnar, RS, á árinu 1965. Hínir, þeir J, H, He og P, er áttu 4/16 hluta höfðuðu á árinu 1974 mál á hendur AJ og RS og kröfðust viðurkenningar á því, að jörðin væri ættarjörð samkvæmt 3. gr. laga nr. 16/1950 eða til vara samkvæmt lögum nr. 102/1962 og nýtu réttinda samkvæmt því. Talið, að lagaskilyrðum væri eigi fullnægt til þess að jörðin yrði talin ættarjörð. Í forsendum héraðsdóms, er staðfestar voru í Hæstarétti, sagði, að aðgerðarleysi það, sem fylgt hefði í kjölfar sölu þessarar hefði og verið slíkt, að hvernig sem á málavexti væri litið að öðru leyti, gæti jörðin nú ekki talist ættarjörð. Sjá ættarjarðir	951
I hafði með höndum kynningu á iðnaðarframleiðslu og sölu- starfsemi fyrir framleiðendur í tengslum við þá kynningu. Ágreiningur var um það með I og BÓ, framleiðanda einum, hvort I hefði með samningi tekist á hendur slíka kynningar- og sölustarfsemi í þágu BÓ. Ágreiningslaust var, að þeir I og BÓ ræddu öðru hverju um það framan af ári 1975, að I tækist slíka starfsemi á hendur. I hóf að kynna starfsemi og framleiðslu BÓ og sendi honum reikninga fyrir störf sín í hans þágu. Upplýst þótti í máli I á hendur BÓ, að reikninga þessa hefði I sent eigi síðar en í júlí 1975. Var þar um að ræða reikninga fyrir veitta þjónustu tímabilið 1. maí til 1. ágúst 1975. BÓ sendi I bréf sumpart af öðru tilefni 1. ágúst 1975. Í bréfi þessu andmælti hann í engu reikningum I né hreyfði hann þeim skilningi sínum, að störf I væru sér óviðkomandi og sér óskylt að greiða reikninga hans vegna. Yrði ekki séð, að BÓ hafi hreyft því, að skilningur sinn væri annar fyrr en 11. nóvember 1975. Því staðfest sú niðurstaða meiri hluta héraðsdóms, er dæmdi I rétt til endurgjalds fram til 1. ágúst 1975. Sjá einnig samningar	1241

*Traustnám.**Tryggingarbréf.*

Sjá samningar	938
---------------------	-----

*Umboð.**Umferðarlög.*

Sjá bifreiðar, opinber mál.	
Sjá manndráp af gáleysi	62
Sjá líkamsmeiðingar	1232

Umferðarréttur.

Sjá vegir	305
Sjá innsetningargerðir	1138
Ágreiningur reis með eigendum jarðanna L og M í Skaga- fjarðarsýslu um beitarrétt L í tilteknu landsvæði, R, innan landamerkja M og umferðarrétt L-bónda að beitarlendi þessu. L-bóndi krafðist viðurkenningar á því, að eigendur þeirrar jarðar ættu opna og heimila umferðarleidd eftir stystu gömlum rekstrarleiðum búfjár á sambeitarland þetta. Í málinu hafði verið lagður fram uppdráttur verk- fræðings af rekstrarleið þessari og hafði sú mörkun ekki sætt andmælum sérstaklega. Sagt, að telja yrði leiðina nægilega skýrt afmarkaða í héraðsdómi og því staðfest niðurstaða héraðsdóms, er viðurkennt hafði umferðarrétt- inn eftir rekstrarslóðum þessum. Sjá landamerkjámál, beit- arréttur	392

Umgengnisréttur.

H og K hófu óvígða sambúð í maí 1972. Þeim fæddist barnið E í júní s. á. Gekkst H við faðerni barnsins, sbr. 3. gr. laga 87/1947. H og K bjuggu saman án þess að giftast allt til 10. maí 1975 og var barn þeirra hjá þeim. Frá þeim degi til 11. des. dvaldist barnið erlendis hjá H, en E dvaldist hjá móður sinni, K, upp frá því. Dómsmálaráðuneytið hafnaði í mars 1976 „að svo stöddu“ kröfu H um, að hann fengi forræði barnsins, og í október s. á. ákvað ráðuneytið, að K skyldi hafa forræði þess. Jafnframt var þá hrundið kröfu H um, að ráðuneytið mælti fyrir um umgengnisrétt hans við barnið, og var vísað til þess í bréfi ráðuneytisins, að eigi væri að finna í lögum „markaðar reglur um umgengnisrétt foreldris við óskilgetið barn sitt“. H höfðaði mál og krafðist þess, að viðurkennt væri, að hann ætti lagakröfu á umgengni við barnið. Stefndi hann K, svo og dómsmálaráðherra f. h. dómsmálaráðuneytis, til varnar- aðildar við hlið móður. H reisti kröfu sína á þeim laga- grundvelli, að myndast hefði í ísl. rétti lagaregla um, að faðir óskilgetins barns eigi rétt á að njóta umgengni við barnið, svo sem lögmælt er um skilgetin börn, þegar foreldrar skilja, sbr. 47. gr. laga 60/1972, a. m. k. þegar um foreldra er að ræða, sem hafa búið saman í óvígðri sam- búð. K taldi hinsvegar, að slíkur réttur yrði að sækja stöð í skráðar reglur. Þar sem þeirra njóti ekki við, beri að hrinda kröfu H. Í dómi Hæstaréttar segir, að óvígð sam- búð verði ekki jafnað til hjúskapar í þessu sambandi, og verði réttur til umgengni, þegar svona stendur á, ekki leiddur af ákvæðum 47. og 48. gr. laga 60/1972. Bent er á,

að það sé gömul skipan, að faðir óskilgetins barns njóti ekki umgengnisréttar við barnið án samþykkis móður þess, meðan hún fer með forræði barns. „Verður því eigi breytt nema með lögum“. Var K sýknuð af kröfum H. Tveir dómarmar töldu hins vegar, að við nyti slíks réttar, þótt ólögmæltur væri. Var bent m. a. á frv. til barnalaga, er lægi fyrir Alþingi og mælti fyrir um slíkan rétt. Hin almennu lagasjónarmið, sem lágu til grundvallar 47. gr. laga 60/1972, tillitið til tilfinningatengsla foreldris við barn sitt og umhyggju þess fyrir því, svo og þarfa barns og hvað því sé fyrir bestu, ættu fullvel við, er foreldrar, sem búið hafa saman óvígð og átt börn saman, slíta sambúð sinni. Þótti því með stoð í grunnsjónarmiðum í ísl. barnarétti og lögjöfnun frá 47. gr. laga 60/1972 eiga að fallast á kröfu H að stofni til, en á hinn bóginn varð að telja þann rétt hans bundinn sömu takmörkunum og skilyrðum og sett eru í 47. gr. laga 60/1972 1157

Uppboð.

S var skuldari tveggja handhafaveðskuldabréfa með gjalddaga 1. júní 1977. Í bréfunum var ákvæði þess efnis, að ef ekki væri staðil í skilum með greiðslur vaxta og afborgana, væri öll skuldin í gjalddaga fallin án fyrirvara og mætti þá selja veðið á opinberu uppboði án dóms, sáttar eða aðfarar samkv. 1. gr. laga nr. 57/1949. S barst tilkynning um greiðslustað bréfanna 10. júní 1977. Er hann hugðist greiða af bréfunum þann 15. júní voru þau ekki til staðar í B. Greiddi hann hinar gjaldföllnu fjárhæðir því hinn 16. júní inn á geymslureikning í Landsbankanum. Greiðsludráttur af hálfu S þótti ekki slíkur, að telja bæri veðskuldina alla í gjalddaga fallna. Synjað um uppboð. Sjá og skuldabréf, geymslugreiðsla 211

H var hæstbjóðandi í landspildu, er seld var nauðungarsölu. Elgi stóð H í skilum með greiðslu uppboðsandvirðis. Höfðaði uppboðshaldari aukadómþingsmál á hendur honum til greiðslu uppboðsandvirðisins f. h. nokkurra veðhafa. Kvað uppboðshaldari málið höfðað með heimild í 35. gr. laga nr. 57/1949. Af hálfu H var sótt þing við þingfestingu, en síðan féll þingsókn niður af hans hálfu án þess að lögvarnir kæmu fram. H dæmdur til greiðslu uppboðsandvirðisins og vísað til 118. gr. laga nr. 85/1936. Í dómi Hæstaréttar sagði, að engar skýringar hefðu komið fram á því, hvers vegna varnir komu ekki fram af hálfu H. Hann hefði ekki fullnægt skilyrðum 45. gr. laga nr. 75/1973 og kæmu málsástæður hans því ekki til álita í Hæstarétti 527

Nauðungaruppboð, er fram fór samkvæmt ógildri uppboðs-

heimild, felld úr gildi ásamt fjárnámsgerðinni. Sjá fjárnám 623

Uppsögn.

Sjá vinnusamningar 580

Upptaka eigna. Sjá eignaupptaka.

Úrskurðir.

Óskað var álits lækna ráðs um tiltekin læknisfræðileg atriði, sjá lækna ráð 304

Mælt fyrir um öflun gagna, þ. á m. sérfræðilegra kannana, varðandi blóðsýni úr öikumanni 646

Útburður.

Útivist. Sjá og ómaksbætur.

1. Fyrir Hætarétti:

Áfrýjandi sækir ekki þing. Útivistardómur 1, 84, 437, 438, 439, 634, 933, 937, 1268, 1269

Er mál var munnlega flutt fyrir Hætarétti, kom enginn fyrir dóm af hálfu eins aðaláfrýjandans. Málssóknin því talin fallin niður að því er þennan aðaláfrýjanda varðaði, sbr. 39. gr. laga nr. 75/1973. Sjá enn fremur áfrýjun 236

2. Í héraði:

Stefndi sækir ekki þing .. 224, 226, 228, 231, 233, 527, 637, 1331

Útsvör.

Útvarp, útvarpsefni.

Sjá lögbann, aðild 588

Vanheimild.

Vanreifun.

Engin sérstök grein gerð fyrir einum lið í höfuðstólskröfu stefnanda. Sagt, að þegar litið væri til þess, hve óskýr málsreifun um þennan kröfulið væri, en loku þó eigi fyrir það skotið, að krafan ætti a. m. k. að sumu leyti rétt á sér, þótti verða að vísa þessum kröfulið frá héraðsdómi. Sjá frávísun 1181

Varnarsamningur.

Varnarþing.

Í máli einu beiddist H innsetningar í hund, er hún taldi sig eiga í vörslum B, er bjó í K-kaupstað. Er málið kom fyrir

Hæstarétt, upplýsti lögmaður H, að hundurinn væri á ókunnum stað í M-hreppi utan lögsagnarumdæmis K-kaupstaðar. Staðfesti lögmaður B, að svo væri, en vissi ekki nákvæmlega hvar. Dæmt, að þar sem B væri búsett í K-kaupstað, hefði verið rétt að byrja gerðina þar. En eins og málið horfði við Hæstarétti, yrði á því að byggja, að hundur H væri í M-hreppi. Af þeim sökum gæti fógeti í K-kaupstað ekki tekið hundinn og afhent hann H. Úrskurður fógeta því staðfestur að niðurstöðu til. Sjá einnig innsetningargerðir

387

Vátryggingar.

Er m/b G fórst 22. febrúar 1973 var hann í vátryggingu hjá S, vátryggingarfélagi. Ágreiningur reis um vátryggingarfjárhæð. Haustið 1972 samdist svo með H, starfsmanni S, og Þ, starfsmanni R, eiganda G, að hækka skyldi hagsmunatryggingu bátsins um 25% af húftryggingarverði bátsins. Í samræmi við þetta var gefið út nýtt hagsmunatryggingarskírteini, dags. 25.10.1972, og hækkaði þá hagsmunatryggingin um kr. 3.875.000 í kr. 6.875.000, en húftrygging nam þá kr. 27.500.000. R taldi, að út frá því hafi verið gengið í skiptum R og S, að vátryggingarverð húftryggingarinnar skyldi eftirleiðis vera það sama og Fjárhæðarnefnd fiskiskipa ákvað hverju sinni. Á fundi sínum 8. janúar 1973 ákvað nefndin vátryggingarverð húftryggingar G kr. 31.000.000 og hinn 23. febrúar 1973, daginn eftir strand m/b G, ákvað nefndin nýtt verð, kr. 32.500.000. Nýtt vátryggingartímabil hófst 1. janúar 1973. Eftir að vátryggingarskírteinið frá 25.10.1972 var gefið út, var nýtt vátryggingarskírteini ekki gefið út fyrr en 31. mars 1973, rúmum mánuði eftir strand bátsins. Mun áður nefndur H hafa gefið skírteinið út án samráðs við R eða starfsmenn hans. Í máli R gegn S hélt Þ því fram, að svo hefði um samist með sér og H, að hagsmunatrygging bátsins yrði jafnan í samræmi við hæsta vátryggingarverð hans hverju sinni. H kannaðist ekki við það. Í máli þessu var á því byggt af hálfu R, að er H gaf út hið nýja vátryggingarskírteini hinn 31. mars 1973 hafi borið að miða húftryggingu bátsins við kr. 32.500.000 í samræmi við ákvörðun Fjárhæðarnefndar frá 23. febrúar, en ekki kr. 31.000.000, svo og að hagsmunatryggingu bátsins hafi átt að miða við 25% af kr. 32.500.000, þ. e. kr. 8.125.000, en ekki kr. 6.875.000. Sagt, að nýtt vátryggingartímabil hefði hafist 1. janúar 1973. Var síðan vitnað til ákvörðunar Fjárhæðarnefndar frá 8 janúar þ. á. og sagt, að S hafi lagt það verð til grundvallar án samráðs við R, þrátt fyrir ákvæði vátryggingar-

skilmála um, að aðilar skyldu koma sér saman um vátryggingarverðið. Eigi þótti þó á það mega fallast með R, að S væri skylt að greiða R kr. 32.500.000 í húftryggingarbætur og þótti í því sambandi ekki skipta máli, hvort heldur húftryggingin teldist vera samkvæmt „verðsettu skírteini“ eða ekki. Hafi verið um óverðsett skírteini að ræða, þá hafi verðið átt að miðast við verð skipsins, þegar ábyrgð hófst, samkv. ákvæðum 75. gr. laga nr. 20/1954. Yrði í því sambandi að telja, að ábyrgðin hefði hafist þann 1. janúar 1973 og ekki þótti annað fram komið í málinu en að verð skipsins hafi þá verið kr. 31.000.000. Ef hins vegar yrði litið svo á, að um verðsett skírteini hafi verið að ræða, þá hafi það í upphafi tímabilsins verið kr. 31.000.000. Eftir strand skipsins hafi orðið svo mikil breyting á aðstæðum, að ekki hafi getað komið til hækkunar húftryggingar nema með samþykki S. Að því er hagsmunatrygginguna varðaði sagði, að R hefði eigi sannað, að ótvíræð ósk hafi komið fram um það af hálfu P á fundi hans með H, að hagsmunatryggingin skyldi jafnan vera 25% af húftryggingarverði bátsins, enda hefði P borið, að hann minntist þess ekki, að H hefði gefið slíkt loforð. Þótti heldur ekki á því byggjandi, að P hefði mátt treysta því, eins og á stóð, að slíkt samkomulag hefði náðst. Sagt, að til þess mætti líta, að hagsmunatryggingin væri frjáls trygging og P hefði verið í lófa lagið að taka af öll tvímæli um þetta atriði, annað hvort með ótvíræðri beiðni í upphafi eða með því að óska þessa sérstaklega í upphafi hins nýja tryggingartímabils. Það hafi P vanrækt. S því dæmd sýkna, en málskostnaður í héraði eigi að síður dæmdur á S

439

Veðréttindi.

H, er keypti sælgætisverslun af N, skorti reiðufé til þess að greiða út við kaupin. Hann samþykkti 6 víxla til greiðslu kaupverðsins, er tryggðir voru með 1. veðrétti í sumarbústað í eigu V, föður H. Skv. tryggingarbréfi, er H gaf út, veðsetti hann handhafa nefndra víxla með 1. veðrétti og uppfærslurétti, sumarbústað í B-landi nr. 22. Á 1. veðrétti samhliða tryggingarbréfi þessu hvíldi auk þess annað að fjárhæð samtals 507.189 kr. Eignin var veðsett með vátryggingarupphæðum og öllu fylgifé. H stóð eigi í skilum með greiðslu víxlanna. Í máli N gegn þeim H og V gerði hann kröfu um viðurkenningu 1. veðréttar í eignarlandi og sumarbústað nr. 22 við B-land í Reykjavík. V krafðist sýknu af kröfum N, þar sem veðsetningin væri ógild, en til vara krafðist hann þess að aðeins yrði viðurkenndur 1. veðréttur

í sumarbústað í B-landi nr. 22. Sú málsástæða V, að veðsetningin væri ógild, þar sem samanlagðar fjárhæðir víxlanna sex og kr. 507.189, sem greindar voru í athugasemdadálki í veðmálabók væru kr. 13.050 hærri fjárhæð heldur en veðleyfið hljóðaði um, eigi talin eiga við rök að styðjast. Að því er varakröfu V varðaði sagði, að af gögnum málsins þætti ljóst, að við gerð tryggingarbréfs þess, er áður greinir, hafi það verið ætlunin, að veðsetningin tæki bæði til sumarbústaðarins og lands þess, er hann stæði á. Því viðurkenndur veðréttur í sumarbústaðnum og landinu 938

Veðskuldabréf.

Vegir.

Í máli, er hreppsnefnd höfðaði f. h. íbúa sveitarfélags til þess að fá innsetningu í aflagðan þjóðvegarkafla, sagði, að engin skýr gögn hefðu komið fram um það, að vegurinn hefði eftir breytinguna haldist sem umferðarleidd, er íbúar sveitarfélagsins almennt ættu umferðarrétt um. Því var talið, að sveitarfélagið gæti ekki krafist þess fyrir hönd íbúa sveitarfélagsins, að vegarkafli þessi skyldi opnaður með beinni fógetagerð fyrir umferð íbúanna. Úrskurður fógeta úr gildi felldur og synjað um framkvæmd innsetningar. Einn hæstaréttardómari féllst á kröfu hreppsnefndar. Sjá innsetningargerðir 305

Veðiréttindi.

Mál var höfðað til ógildingar landsleigu á jörðinni Á, er var í óskiptri sameign. Sagt, að fram væri komið að jörðinni tilheyrði nokkur laxveiði, en ekki hefði verið stofnað veiðifélag um veiðihverfi þetta samkvæmt ákvæðum 44. gr. laga nr. 76/1970. Talið, að ákvæði eldri leigusamnings um að jarðareigendur héldu veðirétti, en leigðu jörðina að öðru leyti, væri ekki í samræmi við grundvallarhugsun ákvæða 2. gr. laga nr. 53/1957 og 2. gr. laga nr. 76/1970. Í leigusamningi þeim, er um væri deilt, hefði jörðin hins vegar verið leigð ásamt veðiréttindum í ákveðinn skamman tíma. Þessi ráðstöfun yrði, eins og á stæði, ekki talin skerða hagsmuni sameigenda leigusala og yrði krafa þeirra um ógildingu leigusamningsins af þeim sökum ekki tekin til greina. Sératkvæði. Sjá sameign, samningar 924

Jörðin H var í eigu tveggja manna, þeirra B og I. Landskipti fóru fram á jörðinni með samningi 4. ágúst 1941. Í samningi þessum var því lýst, hvað kæmi í hlut hvors um sig og hvernig markalínur skyldu dregnar. Þá sagði og í samningi þessum, að hvor um sig ætti „öll hlunnindi hvor

fyrir sínu landi.“ Af samningi þessum leiddi, að allt vatn jarðarinnar F, sem áður féll um jörðina H óskipta fylgdi jarðarhluta B. Á árinu 1971 eignaðist hlutafélagið F hf. jarðarhluta B, en um 1950 mun BÓ hafa eignast jarðarhluta I. BÓ höfðaði mál á hendur F hf. og krafðist viðurkennningar á því, að eignarhluta hans fylgdi veiðiréttur í sama hlutfalli, óstaðbundið, í svokölluðum F-vaðli og F-ósi, en ágreiningur hafði risið með eigendum jarðarhlutanna um veiðiréttinn. BÓ skýrði tildrög áðurgreinds landskiptasamnings svo, að I hafi vantað grasiendi, en B, sem verið hafi efnamaður, hafi viljað ná undir sig veiði. Sagt, að í landskiptasamningnum frá 1941 væri skýrt tekið fram, að hvor eigenda um sig skyldi eiga öll hlunnindi fyrir því landi, sem í hans hlut kæmi við skiptin. Væri sú skipan í samræmi við skýringarreglu 2. mgr. 4. gr. laga nr. 61/1932 um veiðirétt fyrir sameignarlandi, sem skipt væri. Þegar af þeirri ástæðu, að sameigendurnir hefðu gagnert samið um veiðiréttindin við landskiptin, yrði ekki talið, að 2. gr. laga nr. 38/1970 nú 2. mgr. 4. gr. laga nr. 76/1970 hafi haggð þeirri skipan veiðiréttinda, sem gildi milli eigenda jarðarhlutanna, eftir landskipti þessi. F hf. var því sýknað af kröfum I 1077

Venjuréttur.

Sagt í mál einu, að samkvæmt langri dómvenju skyldu van-skilavextir af kröfum vegna lausafjárkaupa reiknast hinir sömu og innlánsvextir innlánsstofnana af almennum sparisjóðsbókum. Hefði regla þessi einnig verið látin gilda, þótt greiðslu skyldi inna afhendi miðað við erlenda mynt 1142, 1181

Verðlagsmál.

Verðtrygging.

Ákvæði 1. gr. laga nr. 71/1966 þótti eiga að skýra svo, að þau ógildi ekki verðbótaákvæði í verksamningi, sjá það orð .. 167

GA leigði þeim S, GF og H húsnæði með samningi 1. september 1965. Leigutímabilið var 10 ár og grunnleiga kr. 9.000. Í 6. gr. samningsins sagði, að verði breytingar á leigu eftir húsnæði á leigutímabilinu, skyldi miða við vísitölu byggingarkostnaðar til hækkunar eða lækkunar og skyldi þá framangreind leiguupphæð skoðast sem grunnleiga. Eftir þessu ákvæði var farið fram til ársloka 1968 og var húsaleiga þá komin í kr. 12.520. Eftir þann tíma greiddu leigutakar þá fjárhæð, þ. e. kr. 12.520. á mánuði. Mun GA hafa fallið frá kröfu um vísitöluhækkun um áramótin 1968/1969 án þess þó að þá væri rætt um, hvernig húsaleigunni

yrði farið það, sem eftir væri samningstímans. Á árinu 1972 krafði GÁ leigutakana um vísitöluhækkun á húsaleiguna, en þeirri kröfu synjuðu þeir. Höfðaði GÁ mál á hendur þeim S, GF og H og krafði þá um mismun á þegar greiddri húsaleigu og þeirri húsaleigu, er GÁ krafði um á tímabilinu 1. mars 1972 til 1. september 1975. Sagt, að samningur aðilja hefði verið gerður fyrir gildistöku laga 71/1966. Þegar af þeirri ástæðu bryti samningurinn ekki í bága við ákvæði laga nr. 71/1966. Talið, að þó svo að GÁ hefði ekki krafði leigutakana um vísitöluhækkun eftir 1968, þætti það ekki gefa leigutökum tilefni til þess að telja, að GÁ hefði með því afsalað sér rétti til þess að krefjast hækkunar í samræmi við ákvæði samningsins, það sem eftir væri leigutímans. Fjárhæð kröfu GÁ sætti ekki tölulegum andmælum af hálfu leigutaka. Samkvæmt vottorði verðlagsstjóra voru útreikningar GÁ, sem hún byggði kröfu sína á, innan marka hækkunarheimilda, sem veittar hefðu verið eftir 1. nóvember 1970. Krafa GÁ því tekin til greina að fullu. Sjá einnig húsaleiga, skuldamál 320

R, íslenskur ríkisborgari og búsettur hér á landi, samþykkti tvo víxla til greiðslu hér á landi. Var víxilfjárhæðin tilgreind í enskum pundum. S, lögmaður í Reykjavík, var útgefandi víxlanna og höfðaði hann mál í eigin nafni á hendur R til greiðslu víxilfjárhæðarinnar ásamt vöxtum og kostnaði, en upplýst var, að eigandi víxlanna var erlendis búsettur maður. Sagt, að hér væri um víxilmál að ræða milli íslenskra aðilja, en viðskipti þau, er lægju að baki víxilkröfunum, kæmu ekki til álit. Ákvæði laga nr. 71/1966 hafi gilt á þeim tíma, sem hér skipti máli og samkvæmt skýlausum ákvæðum 2. mgr. 1. gr. þeirra laga væri ákvæðið um greiðslu víxlanna í sterlingspundum ógilt. Yrði R því aðeins gert að greiða víxlana með íslenskum krónum miðað við sölugengi sterlingspunds á þeim dögum, er hann tók á sig greiðsluskuldbindingar samkvæmt þeim. Að því er vaxtakröfu S varðaði var staðfest ákvæði héraðsdóms, er dæmdi dráttarvexti samkvæmt íslenskum reglum frá gjalddögum víxlanna til greiðsludags. Einn hestaréttardómari benti á í sératkvæði, að fyrir héraðsdómi hefði R, víxilskuldari, ekki haft uppi andmæli varðandi upphafstíma þeirra dráttarvaxta, er S víxilútgefandi, krafðist. Yrði því ekki sinnt mótmælum hans við dómkröfunni að því er þetta atriði varðaði, sbr. 45. gr. laga nr. 75/1973. Þá sagði, að í dómkröfum sínum hefði R ekki tilgreint með viðhlítandi hætti þann vaxtafót, sem miða bæri við, þegar dæmt yrði um dráttarvexti. Dómkröfur R væru því ekki nægilega skýrt afmarkaðar að þessu leyti.

- Loks sagði, að rök hnigu ekki til þess að ákveða vaxtafót dráttarvaxta í máli þessu eftir reglum, sem í Englandi gildi, en sú hefði verið krafa R 768
- M lét á árinu 1972 byggja fyrir sig fiskiskip. Fiskveiðasjóður, F, lánaði M fé til framkvæmda þessara og voru lánin tryggð með 1. veðrétti í skipinu. Við lánveitinguna setti F það skilyrði fyrir lánveitingu, að 10% af lánunum skyldu vera verðtryggð miðað við byggingarvísitölu. Hinn 30. október 1975 fórst skip þetta og voru þá lán þau, er F veitti, gerð upp eins og áskilið hafði verið í skuldabréfum, er undirrituð voru vegna lántökunnar. Vegna verðtryggingarákvæðisins varð M að standa F skil á kr. 3.741.098 í vísitölubætur. M taldi vísitölubindingu lánanna eigi heimila og krafði F um endurgreiðslu vísitölubótanna. M vitnaði til þess, að skuldunautar F væru eigi skuldbundnir til þess að hlíta neinum öðrum skuldbindingum en þeim, er kveðið væri á um í lögum sjóðsins og reglugerðum. Ákvæði um lánveitingar bundnar vísitölu úr sjóði F hafi ekki verið í lögum eða reglugerðum fyrir sjóðinn fyrr en við útgáfu reglugerðar nr. 102/1975, er birt hafi verið 24. mars 1975. Fram að þeim tíma hafi verið óheimilt að vísitölubinda lán F. Við úrlausn málsins var vísað til verðtryggingarákvæðis áðurgreindra skuldabréfa. Síðan sagði, að á þeim tíma, er máli skipti, hefðu verið í gildi lög nr. 75/1966 og samkvæmt 2. gr. þeirra laga skyldi F veita stofnlán með veði í fiskiskipum. Lán þau, er um væri deilt í málinu, hefðu verið stofnlán vegna byggingar umrædds fiskiskips og eigi yrði talið, að lán þessi, sem F hefði endurlánað M af lánsfé frá Framkvæmdasjóði Íslands, hafi ásamt öðrum sambærilegum endurlánum F til annarra aðilja af sama lánsfé myndað sérstakan lánaflokk í skilningi 5. gr. laga nr. 75/1966. Þegar lán þessi hafi verið veitt, hafi verið í gildi 6. gr. laga nr. 71/1966 um verðtryggingu fjárskuldbindinga, er heimilað hefði fjárfestingarlánastofnunum að veita verðtryggð lán að fengnu samþykki viðkomandi ráðherra og Seðlabanka Íslands. Bæði sjávarútvegsráðherra og Seðlabanki Íslands hafi samþykkt fyrirkomulag greindrar lánveitingar og því yrði að telja, að F hafi verið heimilt að endurlána M umrætt fé með þeim kjörum, sem um ræðir. F því dæmd sýkna, en málskostnaður í héraði felldur niður 1213
- Verðtryggingarákvæði var í kaupsamningi um fasteign, er J keypti af H í maí 1974. Bygging íbúðarinnar var eigi hafin, er kaup fóru fram, en í kaupsamningi sagði, að íbúðin yrði reist sumarið 1974. Kaupverð var kr. 2.900.000. Í verðtryggingarákvæði kaupsamningsins sagði, að kaupverðið

væri miðað við verðlag og byggingarvísitölu, er tekið hefði gildi 1. mars 1974 og skyldi kaupandi greiða hækkunir, er yrðu á byggingarkostnaði frá þeim degi og þar til byggingu lyki. J greiddi H hluta vísitöluhækkunar í samræmi við framangreind ákvæði. Nam vísitöluhækkunin kr. 928.790 og hafði J greitt kr. 530.830 upp í þá hækkun. Í okt. 1975 neitaði J að inna frekari greiðslur af hendi, enda væri verðtryggingarákvæðið ógilt. Í máli H á hendur J til heimtu eftirstöðva hins ógreidda vísitöluálags sagði, að ákvæði 1. og 2. mgr. 1. gr. laga nr. 71/1966 um verðtryggingu fjárskuldbindinga bæri að skýra svo, að þau ógildi ekki vísitöluákvæðin í kaupsamningi aðilja, sem fælu í sér þá skuldbindingu að þeir inni báðir framlög af hendi á tilteknu tíma-bíli eftir samningsgerð með þeim hætti, er í samningi greindi. Var fallist á þá kröfu H, að J greiddi honum hinar vangoldnu vísitölubætur gegn afhendingu afsals, er H hafði neitað að gefa út 1251

G keypti íbúð í smíðum af Þ með kaupsamningi dagsettum 20. janúar 1975 á kr. 2.400.000. Verðtryggingarákvæði var í kaupsamningnum. G taldi það brjóta í bága við ákvæði laga nr. 71/1966 og neitaði að greiða verðhækkun vegna hækkunar byggingarvísitölu. Þegar kaupsamningurinn var undirritaður, var ekki búið að reikna út, hver hækkun kaupverðs yrði samkvæmt ákvæðum kaupsamningsins, og varð að samkomulagi, að hækkunin greiddist, þegar útreikningar lögju fyrir. Í máli, sem Þ höfðaði á hendur G sagði, að ágreiningslaust væri, að húsið hefði verið afhent við undirskrift kaupsamnings. Væri ekki um það ágreiningur, að vísitöluhækkun húsverðsins miðað við þessa vísitöluhækkun byggingarvísitölu hafi numið kr. 1.098.960. Þ byggði kröfu sína um hækkun byggingarvísitölu ekki á þeirri hækkun, sem orðið hefði eftir 1. nóvember 1974, en sú vísitala hafi verið kunn, þegar samningurinn var undirritaður. Ákvæði laga nr. 71/1966 voru ekki talin taka til samningsákvæðis þessa um verðhækkun, sem orðin var við samningsgerð, miðað við byggingarvísitölu, og var það metið gilt. G dæmdur til þess að greiða Þ áðurnefnda hækkun, enda hefði G eigi sýnt fram á, að sér bæri að greiða aðra lægri fjárhæð en hækkun byggingarvísitölnnar næmi. Sératkvæði um vexti. Sjá einnig kaup og sala, fasteignir 1294

Verjandi.

Verksamningar.

Aðalverktaki tók að sér að fullgera fjölbýlishús. Verðbóta-

ákvæði var í útboðslýsingu. Í tilboði undirverktaka, sem tók að sér að annast pípulagnir í húsinu, sagði að tilboðið væri gert „samkvæmt útboðs- og vinnulýsingu Hús-næðismálastofnunar ríkisins“, þ. e. framangreindri útboðs-lýsingu. Talið, að aðalverktaka hafi hlotið að vera það ljóst, að tilboð undirverktakans, sem varð grundvöllur að samningi aðilja, var reistur á verðbótaákvæðum útboðs-lýsingarinnar. Fólst því réttur til verðbóta samkv. útboðs-lýsingu í samningi málsaðilja. Sjá verðtrygging 167

Vextir.

Seljandi fasteignar var í máli einu dæmdur til þess að greiða fasteignasölu nokkra sölubóknun fyrir að hafa komið á sambandi milli kaupanda og seljanda. Upphafstími vaxta miðaður við birtingardag héraðsdómsstefnu 158

Í máli, er R höfðaði á hendur fyrrum sambúðarkonu sinni, Á, gerði R kröfu um endurgreiðslu á framlagi, er hann hafði innt af hendi í þágu Á á sambúðartímanum. Í stefnu krafðist R vaxta af framlagi sínu frá lokum sambúðartíma, en vextir voru eigi dæmdir frá fyrri tíma en birtingardegi héraðsdómsstefnu. Sjá einnig skuldamál, fjárnám 295

Víxilfjárhæðir, er R, íslenskur ríkisborgari og búsettur hér á landi, skuldaði, voru tilgreindar í sterlingspundum. Víxlarnir voru samþykktir til greiðslu hér á landi og var útgefandi þeirra S, hæstaréttarlögmaður í Reykjavík, en upplýst var, að eigandi víxlanna var erlendis búsettur maður. Vextir dæmdir samkvæmt ákvörðunum Seðlabanka Íslands, þ. e. dráttarvextir frá gjalddögum til greiðsludags, en R hafði gert kröfu um að eigi yrðu dæmdir hærri vextir af víxilfjárhæðunum en sem nam gildandi vöxtum í Bretlandi. Einn hæstaréttardómari var annarrar skoðunar, sjá verðtryggingu 768

H sf., íslenskt útgerðarfyrtæki, var í máli einu dæmt til þess að greiða N, japönskum framleiðanda, andvirði síldarnót-ar, er N hafði framleitt eftir pöntun frá H. Stefnuvaxta á var í bandaríkjadöllum og krafðist N 2% dráttarvaxta á mánuði frá 1. apríl 1975 til greiðsludags. Í atkvæði meiri hluta Hæstaréttar sagði, að hæfilegt þætti, eins og atvik-um væri háttað, að miða upphafstíma vaxta við stefnu-dag, 6. maí 1977, en þann dag hefði málið einnig verið þingfest í héraði. Samkvæmt langri dómvenju skyldu van-skilavextir af kröfum vegna lausafjárkaupa reiknast hinir sömu og innlánsvextir innlánsstofnana af almennum sparisjóðsbókum. Hefði þessi regla einnig verið látin gilda, þótt greiðslu skyldi inna af hendi miðað við erlenda mynt. Bæri því að ákvarða vexti af kröfunni samkvæmt til-

greindum auglýsingum Seðlabanka Íslands um innláns-
 vexti, en auglýsingar þessar væru settar samkvæmt heim-
 ild í 13. gr. laga nr. 10/1961. Með vöxtum í þessu sam-
 bandi yrði að telja það, sem Seðlabanki Íslands hefði nefnt
 í auglýsingum þessum verðbótaþátt vaxta. Í sératkvæði
 tveggja hæstaréttardómara er bent á, að í málinu sé ís-
 lenskum aðila dæmt að greiða skuld í bandaríkjadöllum
 eftir gengi bandaríkjadals á greiðsludegi. Skuldin væri þess
 vegna verðtryggð að hluta. Vextir ákvarðaðir af Seðla-
 banka Íslands fælu einnig í sér verðtryggingu með vissum
 hætti. Rétt þætti að dæma H til greiðslu vaxta, sem væru
 ákvarðaðir með hliðsjón af vöxtum, sem greiddir væru af
 innlendum gjaldeyrisreikningum samkvæmt ákvörðun
 Seðlabanka Íslands. Ekki hefði verið um slíka vexti að
 ræða 1. maí 1975, en vextir af reikningum í bandaríkja-
 döllum væru nú 7% á ári. Því talið rétt að dæma H til þess
 að greiða N 7% ársvexti af kröfu hans frá 1. maí 1975
 til greiðsludags 1142

BH höfðaði mál á hendur BB til heimtu vangoldinna eftir-
 stöðva smíðaverðs fiskiskips, er hann hafði tekið að sér að
 smíða fyrir BB. Gerði BH kröfu um 2% dráttarvexti á mán-
 uði. Var sú krafa tekin til greina í héraðsdómi. Í dómi meiri
 hluta Hæstaréttar sagði hins vegar, að ákvæði 5. tl. II.
 kafla auglýsingar Seðlabanka Íslands 12. júlí 1974 og 23.
 apríl 1976 yrðu samkvæmt orðum sínum eigi talin eiga við
 um dráttarvexti af kröfu BH. Hið sama yrði að telja um
 ákvæði varðandi vanskilavexti (dráttarvexti) í síðari til-
 kynningum bankans, eigi sist, þegar virt væri samhengi
 þeirra við önnur ákvæði tilkynninga þessara, sem gagngert
 virtust miðaðar við peningalán. Mæltu tilkynningarnar eigi
 skýrlega fyrir um dráttarvexti af öðrum fjárkröfum. Sam-
 kvæmt langri dómvenju reiknast vanskilavextir af skuldum
 eins og þeim, er um væri fjallað í málinu, hinar sömu og
 innlánsvextir innlánsstofnana af almennum sparisjóðsbók-
 um. Vaxtareglur 1. gr. laga nr. 56/1979 komu ekki til álita,
 þegar af þeirri ástæðu, að ekki hefði verið gerð krafa um
 að reglum þeim yrði beitt í málinu. Tveir hæstaréttardómar-
 ar vildu ákvarða ársvexti eins og í atkvæði meiri hluta
 Hæstaréttar fram til 25. júní 1979. Frá þeim degi voru
 vextirnir ákvarðaðir með skírskotun til 1. gr. laga nr. 56/
 1979, enda þótti eigi með því farið út fyrir dómkröfur
 stefnanda í héraði. Sagt að í því sambandi skipti ekki máli,
 þótt til þessa lagaákvæðis hafi ekki verið sérstaklega
 skírskotað við flutning málsins fyrir Hæstarétti, þar sem
 til þess hefðu ekki legið réttarfarsnaðsynjar 1181

Verðtryggingarákvæði var í kaupsamningi um fasteign. Kaup-

- andi neitaði að greiða seljanda eftirstöðvar vísitöluálags. Kaupandinn dæmdur til þess að greiða seljandanum eftirstöðvar vísitöluálagsins ásamt vöxtum, er voru ákvarðaðir hinir sömu og innlánsvextir innlánsstofnana af almennum sparisjóðsbókum. Einn hæstaréttardómari taldi, að frá 15. júní 1979 bæri að dæma 24% ársvexti af kröfunni sbr. 1. gr. laga nr. 76/1979, enda væri eigi með því farið út fyrir dómkröfur stefnanda. Skipti ekki máli í því sambandi, þó af stefnanda hálfu hafi eigi verið sérstaklega skírskotað til lagaákvæðis þessa við flutning málsins fyrir Hæstarétti, þar sem til þess hefðu ekki legið réttarfarsnauðsynjar .. 1251
- Konu dæmdar batur vegna ófrjósemisaðgerðar, er framkvæmd hafði verið á henni. Upphafstími vaxta bótakröfunnar miðaður við stefnubirtingardag í héraði, en ekki þann dag, er aðgerðin hafði verið framkvæmd, eins og krafist var af hálfu konunnar. Þá var ekki talið, að skilyrði væru til þess að leyfa konunni að hækka vaxtakröfuna vegna vaxtabreytinga, sem tekið höfðu gildi fyrir áfrýjun málsins, þar sem krafa hafði ekki verið gerð um það í áfrýjunarstefnu 1285
- Verðtryggingarákvæði var í kaupsamningi um fasteign. Kaupandinn dæmdur til þess að greiða seljandanum hækkun byggingakostnaðar í samræmi við verðtryggingarákvæðið. Vextir ákvarðaðir hinir sömu og innlánsvextir innlánsstofnana af almennum sparisjóðsbókum og upphafstími vaxta miðaður við 1. júlí 1975, þar sem seljandinn krafði kaupandann ekki um vísitöluhækkunina fyrr en í júnímánuði það ár. Einn hæstaréttardómari taldi, að þegar frá 15. júní 1979 bæri að dæma 24% ársvexti sbr. 1. gr. laga nr. 76/1979, enda væri með því ekki farið út fyrir dómkröfur stefnanda. Skipti ekki máli, þótt ekki hefði af hans hálfu verið sérstaklega skírskotað til þessa lagaákvæðis, við flutning málsins, fyrir Hæstarétti, þar sem til þess lægju ekki réttarfarsnauðsynjar 1294

Vinnusamningar.

- Á réðst í nóvember 1973 til starfa hjá E, verktakafyrirtæki, er sá um virkjunarframkvæmdir við S. Á hóf fljótlega störf á krana, er átti að halda gangandi allan sólarhringinn. Gaf Á ásamt P E yfirlýsingu í maí 1976 um, að þeir yrðu á krananum allan sólarhringinn og myndu skipta vinnustundum með sér. Unnir voru 11 dagar á hverju tveggja vikna tímabili. Vinnutímabil hófst á mánudegi og lauk á fimmtudagskvöldi næstu viku þar á eftir. Þetta var talið eitt úthald. Síðari hluta ágúst mánaðar 1976 var Á fjarverandi eitt úthald. Í læknisvottorði 27. ágúst 1976 kom fram, að Á var óvinnufær frá 16. ágúst til 27. ágúst 1976,

alls 12 daga. Er Á kom aftur til vinnu þann 30. ágúst reyndust vandkvæði á, að hann fengi starf sitt á ný. Kom þó til tals að Á fengi starf sitt á krananum, en þá átti að hverfa frá vinnufyrirkomulagi því, er áður gildi, og í þess stað vinna eftir því fyrirkomulagi, sem aðalkjarasamningur kvað á um. Þessu vildi Á ekki una og tilkynnti E, að hann liti á þessar aðfarir sem uppsögn úr starfi. Í máli, er Á höfðaði til heimtu launa á uppsagnartíma, sagði, að Á hefði ásamt P gengist undir vinnutilhögun, er í verulegum atriðum vék frá almennri tilhögun. Upplýst var að Á og P höfðu báðir forfallast 16. ágúst 1976. Hafði Á tilkynnt skrifstofu E um veikindi sín og látið þess getið, að hann gæti líklega ekki mætt þetta úthald og jafnvel ekki lengur. Af þessu leiddi, að forsenda fyrir yfirlýsingu þeirra Á og P væri brostin, þar sem þeir hefðu ekki getað staðið við hana. Yrði þá við það að miða, að hér hefði verið um sérvinnutilhögun að ræða, og eins og háttaði til, gæti Á ekki búist við, að hún gildi, eftir að þeir kranamennirnir hefðu báðir forfallast. Á hafði verið boðin vinna við kranann samkvæmt þeirri vinnutilhögun, sem gildi samkvæmt almennum samningum, og hafði E á þann veg fullnægt skyldum sínum gagnvart Á. Hins vegar hefði aldrei á það reynt, hvort E gat efnt það loforð, þar sem Á hefði hafnað því og horfið af vinnustað. Af því leiddi að fallast yrði á það með E, að Á hefði ekki verið sagt upp störfum, heldur hafi hann sjálfur horfið á braut. E því sýknað af kröfum Á 355

GN gerðist skólastjóri við tónlistarskóla í G og gegndi því starfi um 11 ára skeið. Tónlistarskólinn var að formi til í eigu og rekið af tónlistarfélagi, þó þannig að sveitarsjóður G mun að öllu leyti hafa staðið undir rekstrinum. Er lög nr. 22/1975 gengu í gildi auglýsti sveitarstjórn eftir skólastjóra að tónlistarskólanum. GN var meðal umsækjenda um starfið. Með bréfi sveitarstjóra til GN 16. september 1975 var GN frá því skýrt, að umsókn hans hafi verið hafnað og annar maður ráðinn að skólanum. GN voru greidd laun til 15. september s. á. Ekki hafði verið gerður skriflegur ráðningarsamningur við GN, en honum hafði verið sett erindisbréf. Í máli GN á hendur tónlistarfélagi gerði hann kröfu til greiðslu launa á uppsagnarfresti. Sagt að því er þá kröfu varðaði, að GN hafi verið starfsmaður félagsins samkvæmt ótímabundnum starfssamningi. Ákvæði 2. gr. laga nr. 22/1975 yrði ekki skýrt svo, að það hefði felld úr gildi ráðningarsamning þennan. Hvorugur málsaðilja hafi því getað slitið hinum ótímabundna samningi með einhliða uppsögn fyrr en að liðnum hæfilegum

uppsagnarfresti. GN því talinn eiga rétt til launa frá 1. september 1975 í þrjá mánuði, enda rök eigi að því leidd, að telja bæri uppsagnarfrestinn frá fyrri tíma. Þá var og tekin til greina krafa GN um greiðslu á kr. 61.000 er dregnar höfðu verið frá launum hans vegna þess að hann réð tiltekinn aukakennara til afleysingarstarfa, en fjárhæð þessa hafði aukakennarinn fengið greidda fyrir störf sín. Sagt að ekki hafi verið véfengt af stjórnarmönnum í hinu stefnda félagi, að GN hafi haft heimild til slíkrar ráðningar og hann því ekki talinn þurfa að sæta frádrætti þessum. Hins vegar var synjað kröfu GN um greiðslu vangoldinnar yfirvinnu frá október 1974 til maí 1975 með því að ekki hafi verið ljóst, hver verið hafi kennsluskylda hans og hann ennfremur engum kröfum hreyft um greiðslu þessa fyrr en eftir að hann hafði látið af skólastjórarstarfi og annar ráðinn í hans stað 580

Vitni.

Um vitnaskyldu lækna, sjá kærumál 511, 1224

Víxlar.

Á víxil, er J gaf út persónulega og samþykkt fyrir hönd hótelsins HV, hafði verið ritað orðið „tryggingarvíxill“. Sagt að víxillinn yrði af þeirri ástæðu ekki metinn ógildur vegna ákvæða 1. gr. víxillaga nr. 93/1933. J hafði lagt inn á geymslureikning í Landsbankanum fjárhæð, er svaraði til höfuðstóls víxilsins. Var bankanum heimilað að afhenda handhafa víxilsins geymsluféð, að fullnægðum vissum skilyrðum. Sagt, að innborgunin á geymslureikninginn með þessum skilyrðum verði ekki talin fullnægjandi greiðsla á víxlinum. HV var eigi skrásett firma. Með nafnritun sinni undir orðið „Samþykkur“ á framhlið víxilsins varð J persónulega samþykkjandi hans og skuldbatt sig til þess að greiða víxilinn í eindaga. Skipti því ekki máli sú málástæða J, að afsögn víxilsins væri áfátt, en J taldi sig einvörðungu bera ábyrgð á greiðslu víxilsins sem útgefandi og ábekingur. Krafa J um sýknu að svo stöddu ekki tekin til greina. Sjá og geymslugreiðsla 628

Víxilmál höfðað sem áskorunarmál. Greiðslustaður víxils var Reykjavík án nánari tilgreiningar. Var hann út af fyrir sig nægilega tilgreindur, sbr. 5. tl. 1. gr. laga 93/1933. Enginn útgefandi hafði ritað nafn sitt á víxil. Var hann því eigi í lögsmætu víxilformi, sbr. 8. tl. 1. gr. og 1. mgr. 2. gr. víxillaga. Varð krafa skv. þessum víxli því eigi heimt sem víxilkrafa samkv. 1. gr. laga 97/1978. Bent á, að víxill sé nefndur eigin víxill sbr. 75. gr. víxillaga, en hafi verið

- víxill á hendur öðrum manni, sbr. 1. gr. víxillaga. Héraðs-
dómari vísaði málinu réttilega frá dómi, sbr. nánar kæru-
mál, áskorunarmál 635
- Víxilfjárhæðir, er R, íslenskur ríkisborgari og búsettur hér á
landi, skuldaði, voru tilgreindar í sterlingspundum. Víxl-
arnir voru samþykktir til greiðslu hér á landi og var út-
gefandi þeirra S, lögmaður í Reykjavík, en upplýst var, að
eigandi víxlanna var erlendis búsettur maður. R hélt því
fram, að óeðlilegt væri að dæma hærri vexti en þá, sem í
Englandi giltu, þar sem víxilfjárhæðin væri tilgreind í
sterlingspundum. Sagt að hér væri um að ræða víxilmál
milli íslenskra aðilja, en viðskipti þau, er að baki víxil-
kröfunum lægju, kæmu ekki til álita í málinu. Vextir
dæmdir samkvæmt ákvörðunum Seðlabanka Íslands. Sjá
verðtrygging, gengi, vextir 768
- Útgefandi og ábekingur víxils höfðu uppi þá varnarástæðu í
víxilmáli, að víxillinn hefði verið til tryggingar vegna til-
tekens hlaupareiknings. Óvíst hafi verið, hvernig staða
reikningsins hafi verið, þegar afsögn víxilsins fór fram,
og því gerðu þeir kröfu um sýknu að svo stöddu af kröf-
um víxilhafa. Sagt, að hér væri um víxilmál að ræða og
stefnandi byggði kröfur sínar á víxli, sem afsagður hefði
verið með lögmatum hætti og víxilskuldarar ekki haft
uppi neinar þær varnir, er að mætti koma í víxilmáli gegn
andmælum víxilhafa samkvæmt 208. gr. laga nr. 85/1936
sbr. 19. gr. laga nr. 93/1933. Dæmt áfall 1110
- Útgefandi og ábekingur víxils kröfðust í víxilmáli aðallega
sýknu af kröfum víxilhafa, en til vara sýknu að svo
stöddu. Aðalkrafa þeirra var studd þeim rökum, að skuld-
bindingar þeirra á víxlinum væru eigi skuldbindandi fyrir
þá, sbr. 30. gr. laga nr. 7/1936, en varakrafan laut að því,
að víxilhafi hefði skuldbundið sig til þess að fresta inn-
heimtuaðgerðum á hendur þeim, þar til séð væri, hvort
samþykkjandinn myndi greiða víxilinn. Sagt, að gegn
andmælum víxilhafa hefðu víxilskuldararnir ekki haft uppi
neinar þær varnir um efni máls, sem koma mætti að í
víxilmáli samkv. 208. gr. laga nr. 85/1936 og ekki þóttu
þeir heldur hafa sýnt fram á, að ákvæði 2. mgr. 69. gr.
laga nr. 85/1936 ættu við. Dæmt áfall 1331

Vörumerki.

Þinglýsing.

M seldi E húseignina K. E afhenti kaupsamning til þinglýs-
ingar og var hann skráður í dagbók. Andmæli komu fram
gegn þinglýsingarbeiðni frá M, er kvaðst hafa rift samn-

ingnum vegna vanefnda E. Þinglýsingardómari taldi riftun ekki hafa verið andmælt nægilega skýrt af hálfu E, og hefði E ekki átt þau réttindi til K, að honum væri heimil þinglýsing kaupsamnings, sbr. 24. gr. 1. mgr. laga 39/1978. Þau réttindi, sem hann ætti skv. kaupsamningnum sem rift hefði verið, væru og ekki háð þinglýsingu. Þinglýsing væri því óþörf til verndar rétti og bæri að vísa kaupsamningnum frá þinglýsingu, sbr. 2. mgr. 7. gr. laga 39/1978. Var því einnig synjað um þinglýsingu á áfrýjunarstefnu út af útburðarmáli milli aðiljanna. Í hrd. segir, að kaupsamningurinn fullnægi formskilyrðum 22. gr. laga 39/1978 og hafi seljandi haft heimild til að ráðstafa eigninni með samningnum, sbr. 1. mgr. 24. gr. og 1. mgr. 25. gr. laganna. E mótmælti því, að riftun væri lögmæt. Úrlausn um það atriði bar ekki undir þinglýsingardómara, eins og hér stóð á. Þótti E að svo vöxnu eiga rétt á, að kaupsamningi yrði þinglýst, sbr. 1. mgr. 29. gr. þinglýsingarlaga. Áfrýjunarstefnan varðaði útburðarmál, og tengdist hún eigi rétti E yfir fasteigninni K með þeim hætti, að honum væri þörf þinglýsingar. Var þinglýsingardómara því rétt að synja þinglýsingar á stefnu þessari, sbr. 2. mgr. 7. gr. þinglýsingarlaga 1073

Þingvottar.

Þjáningar. Sjá skaðabætur.

Þjófnaður.

28. nóv. 1975 var stolið þremur peningakössum í fyrirtækinu H. Var Á úrskurðaður í gæsluvarðhald út af gruni um að hafa framið brotið og sætti hann þeirri vist 29. nóv. til 6. des. s. á. Ekki upplýstist brot þetta þá. Á sætti gæsluvarðhaldi út af grun um að hafa orðið konu að bana 26. ágúst 1976. Játaði hann það brot 1. sept. þ. á. Er hann hafði setið í gæsluvarðhaldi í um 40 daga, játaði hann einnig á sig þjófnaðinn á peningakössum úr H. Tók hann lykla af aðalgjaldkera H, er svaf heima hjá honum, og fór inn á skrifstofu H og inn í fjárhirslur þar. Hafði hann peningakassana á brott með sér, braut þá upp, henti tveimur þeirra í sjóinn eftir að hafa tekið peninga úr þeim, en ekki önnur verðmæti, er þar voru geymd. Kassa, er tilheyrði Ó í starfi hans, kom Á fyrir í grennd við hús H. Fannst sá kassi og öll verðmæti, sem í honum voru, nema röskar 20 þús. kr. í peningum, er Á sló eign sinni á. Á taldi sig hafa tekið þarna röskar 293 þús. kr. en fyrirtækið H taldj peninga, sem voru í kössunum, hafa numið rösklega 700 þús.

kr. Auk þess voru þar ávísanir, happdrættisskuldabréf, frimerki o. fl. Alls voru í kössunum tveimur peningar og verðmæti, er nam rösklega 1.3 millj. kr. að tali H. Í kassa Ó voru ávísanir um 2 millj. kr. og rösklega 1 millj. kr. í víxlum að sögn H. Atferli Á varðaði við 244. gr. alm. hgl. Um refs. sjá við manndráp. Á var dæmt að greiða H 817.495 kr. í skaðabætur, og gerði verjandi hans fyrir Hæstarétti ekki athugsemd við þá úrlausn

698

S var sakaður um að hafa stolið veski af borði í veitingasal, en í veskinu voru 1000 kr. og persónuskilríki að auki. S neitaði þessu. Kona vann eiðvætti að því að hafa séð S ganga að borðinu og taka veskið til sín. Kveðst hún hafa veitt honum eftirför og tekið af honum veskið sem vinkona hennar átti, og slegið hann utan undir. Þ, er var í för með konunni, sá S ganga frá borðinu og að konan gekk að honum og tók af honum rautt veski. Fóru þau síðan til dyravarðar og kærðu þjófnaðinn og fundu S litlu síðar. Voru vitnin ekki í neinum vafa um, að um sama mann var að ræða, sem konan veittist að, og þann, er þau fundu síðar og lögreglan handtók. Þ vann eið að framburði sínum. D, er átti veskið, sá, er hana bar að, að vinkona hennar tók veskið af manninum og sló hann utan undir með því. Vitnið treysti sér ekki til að þekkja mann þennan aftur. Sök S samkv. 244. gr. alm. hgl. talin sönnuð. Hann hafði nokkrum sinnum áður sætt dómi fyrir auðgunarbrot. Refs.: 30 d. fang.

1342

Protabú.

Ærumeiðingar.

S ritaði grein í dagblaðið Þ og sveigði þar að forystumönnum að undirskriftarsöfnun „Varins lands“, V. Eftir að V höfðu uðu meiðyrðamál gegn S birti Þ greinargerð hans í dómsmálinu, en þó var aukið við fyrirsögn og millifyrirsögnum frá blaðinu og enn var skotið inn af hálfu Þ ummælum, sem stefnt var út af í frumsök. Höfðuðu V framhaldssök út af greinargerð þessari. Var í framhaldssök stefnt út af endurtekningu á átöldum ummælum í frumsök og vegna nýrra ummæla í greinargerðinni, er V töldu meiðandi fyrir sig. S var talinn bera ábyrgð á grein þeirri, er framhaldssök beindist að, enda var hún birt með samþykki hans og hann var í blaðinu skýrlega nafngreindur sem höfundur. S bar þó ekki ábyrgð á birtingu þeirra þátta í greininni, sem runnir voru frá Þ. Ummælin, er stefnt var út af í frumsök birtust 25. júní 1974, en stefna var birt S 27. des. s. á. Í hrd. segir, að eigi þyki sannað, að V hafi fengið

vitneskju um ummælin svo fljótt, að heimild til málshöfðunar hafi verið niður fallin, sbr. 29. gr. alm. hgl. (hérð. komst að andstæðri niðurstöðu). S taldi það réttarofsókn af V að höfða meiðyrðamál út af gagnrýni á gerðum þeirra. Í hrd. segir, að ekkert sé við það að athuga, að menn leiti æru sinni verndar með málssókn fyrir dómi. Ummæli S þóttu óviðurkvæmileg og varða ómerkingu skv. 1. mgr. 241. gr. alm. hgl., en ekki þóttu þau varða S refsingu. S nefndi forráðamenn V m. a. þýlynda og þjóðvillta menn, er hafi týnt æru sinni að dómi þjóðhollra Íslendinga, nefndi þá hrokafulla og talaði um heigulshátt og valdbeitingartrú þeirra og bendlaði þá við afstöðu, er fram kæmi hjá Adolf Hitler. Þessi ummæli þóttu öll stórfelld móðgunaryrði í garð stefnenda og refsiverð skv. 234. gr. alm. hgl., og þau voru ómerkt skv. 1. mgr. 241. gr. Í framhaldssök lutu átalinn ummæli m. a. að því að stefnendur voru nefndir óhappamenn. Þau ummæli voru ómerkt, sbr. 1. mgr. 241. gr. hgl., sbr. 234. gr. Málshöfðun var sögð tilræði við tján-ingarfrelsi, og þóttu þau ummæli óviðurkvæmileg og sættu ómerkingu. Þá lutu ummæli að þjónkun við erlent vald gegn fjárhagslegri umbun. Þau fólu í sér aðdróttun, sem talin var brýnt brot gegn 235. gr. alm. hgl. Ýmis önnur ummæli þóttu varða við 234. gr. og vera refsiverð, og sættu þau ómerkingu (t. d. undirlægjuháttur og þrælsótti). Þá talar S um illræmda undirskriftasöfnun og tölvuvinnslu og ber þeim að nýju á brýn heigulshátt, gikkshátt og valdbeitingartrú. Þessi ummæli vörðuð refsingu skv. 234. gr. alm. hgl. og sættu ómerkingu. Refsing: 30.000 kr. sekt. Miskabætur skv. 264. gr. alm. hgl. voru dæmdar 20.000 kr. til hvers aðaláfrýjanda (V). Þá var S dæmdur til að greiða þeim sameiginlega 30.000 kr. til þess að standa straum af kostnaði við birtingu forsendna og dómsorða hæstaréttardómsins í opinberum blöðum

647

Viðtal var haft við R, formann stjórnmalaflokks, í Ríkisútvarpinu. Viðhafði hann þar ýmis ummæli, er beint var að forystumönnum undirskriftasöfnunarinnar „Varins lands“ (V). Ummælin lutu að því (1), að forráðamenn V og félagar þeirra hefðu fengið fólk við allskonar kringumstæður til að ljá nafn sitt á lista án þess að það hefði hugmynd um, að eftir á yrðu skoðanir þess skráðar á gataspjöld og segulspólur. Sannað var, að skrárnar voru teknar á tölvu. Ummæli þessi voru talin leyfileg gagnrýni og var hvorki refsað fyrir þau né þau ómerkt. Í öðru lagi (2) sagði R, að þessi gataspjöld og segulspólur gætu síðar meir orðið til afnota fyrir óhlutvanda menn. Ekki var hægt að útiloka þann möguleika, að gögn þessi kæmust til

manna, er kynnu að misnota þau án þess að við forráðamenn V væri að sakast. Hvorki refsað fyrir ummælin sé þau ómerkt. Þá var í þriðja lagi (3) vikið að því, að hér væri ekki um undirskriftasöfnun að ræða heldur skipulagðar persónunjósnir með nýjustu tækni. Ummælin voru ómerkt, sbr. 1. mgr. 241. gr. alm. hgl., en eigi refsað fyrir þau og var m. a. vísað til pólitískrar afstöðu R og marka málfrelsis og æruverndar í pólitískum umræðum. Þá var að lokum (4) vikið að því, að tilgangur þeirra, sem fyrir undirskriftarsöfnun stóðu, hafi verið að mynda fyrsta vísí að pólitískri tölvuskrá allra Íslendinga „til afnota fyrir hægri öflin í landinu.“ Ummælin voru ómerkt, en eigi refsað fyrir þau. Var vísað til þess í hérð., að ummælin gengju ekki úr hófi fram um búning og orðfæri. Hér væri um dæmigerð pólitísk ummæli að ræða, viðhöfð um pólitíska andstæðinga í miklu pólitísku deilumáli. Þar sem ummælin voru ekki refsiverð, bar skv. 264. gr. alm. hgl. að hrinda kröfu stefnenda um fégjald fyrir hneisu og til að standast kostnað af birtingu dómsins, sbr. 2. mgr. 241. gr. alm. hgl. Málskostnaður var látinn falla niður í hérð. og hrd.

811

A reit grein í dagblað um S, heimili fyrir þroskahefta. Fram kom, að greinin var birt með samþykki K, er verið hafði forstöðukona fyrir S. Stjórn S birti síðan grein, þar sem vikið var að efni greinar A og gerð grein fyrir því, hvers vegna K var sagt upp starfi. K höfðaði mál gegn stjórnarmönnum S vegna tiltekinna ummæla í greininni. Þótt ekki væri hvers einstaks stjórnarmanns getið undir greininni, þótti málinu réttilega stefnt gegn hverjum stjórnarmanni um sig, enda var fullnægt skilyrðum 2. mgr. 15. gr. laga 57/1956 með þeirri auðkenningu, sem var undir greininni (þ. e. stjórn S-heimilisins). Ekki varð á það fallist, að grein A réttlætti ummæli stjórnar S skv. 239. gr. alm. hgl., þar sem K ritaði greinina eigi sjálf. Sýnt þótti, að K hafi ekki haft þau samráð við S í starfi, sem skylt var. Hún réð m. a. starfsfólk að heimilinu án samþykkis S og ráðstafaði fé, sem hún tók við vegna heimilisins að einhverju leyti í andstöðu við S. Var fundið að þessu við hana af hálfu S. Í grein S segir berum orðum, að engum hafi komið til hugar að gruna hana um fjárdrátt. Átöld ummæli lutu að því, (1) að K hafi skort stjórnunarhæfileika og vegna stjórnsýslis á heimilinu varðandi mannráðningar og innkaup og einnig óreiðu í fjármálum hafi K verið sagt upp starfi. Ummæli þessi þóttu móðgandi og til þess fallin að meiða æru K, og ómerkt sbr. 1. mgr. 241. gr. alm. hgl., en ekki þótti ástæða til að refsa fyrir þau. Í öðru lagi (2) segir, að fjárhagur heimilisins hafi verið að komast í algert

öngþveiti. Ummælin þóttu óviðurkvæmileg og voru ómerkt, en þóttu ekki varða refsingu. Í þriðja lagi (3) var víkið að því, að uppsögn K hafi farið fram í því skyni að taka fyrir óafsakanlega óráðsiu, eins og þá, er farin var að eiga sér stað á heimilinu. Þessi ummæli þóttu ótilhlýðileg og móðgandi fyrir K og sættu ómerkingu, en eigi vörðuðu þau refsingu. Í fjórða lagi (4) sagði, að K hefði ekki valdið forstöðukonustarfinu. Þessi orð þóttu ekki fara út fyrir mörk leyfilegrar gagnrýni og vörðuðu hvorki refsingu né ómerkingu. Sýkna af miskabótakröfu, með því að stjórnarmenn S gerðust ekki sekir um ærumeiðandi aðdróttun í garð K. Málskostnaður lagður á hina fyrrnefndu 1004

Ættarjarðir.

Við skipti á dánarbúi GJ, bónda á jörðinni R í Skagafirði, eignuðust börn GJ, þau J, L, H, He, P og Ó samtals 6/14 hluta jarðarinnar eða 1/14 hvert, en ekkja GJ og móðir áðurgreindra barna, JS, eignaðist 8/14 hluta. Á árinu 1958 seldi JS tengdasyni sínum, AJ, eiginmanni L, hluta sinn í jörðinni, þ. e. 8/14 hluta. Með kaupsamningi frá árinu 1965 seldu AJ og L rafveitu, RS, sína 9/14 hluta og jafnframt byggði RS þeim AJ og L og börnum þeirra þann hluta jarðarinnar til lífstíðar. Úfar risu með AJ og L annars vegar og þeim J, H, He og P hins vegar, þegar fyrrgreindur hluti jarðarinnar var seldur RS. Þau J, H, He, og P höfðuðu mál á hendur AJ og RS og kröfðust viðurkennningar á því, að jörðin R væri ættarjörð samkvæmt 3. gr. laga nr. 16/1950 eða til vara samkvæmt lögum nr. 102/1962 og nyti réttinda samkvæmt því. Skýrðu þeir tilgang máls-höfðunarinnar svo, að með henni vildu þeir koma í veg fyrir, að jörðin yrði framvegis seld öðrum nema þau hefðu áður hafnað forkaupsrétti sínum. Fram kom, að á árinu 1874 hóf langafi stefnenda, HÞ, búskap á jörðinni. AJ var samkvæmt byggingarbréfi frá 1944 einn talinn ábúandi jarðarinnar og sömuleiðis var hann einn kaupandi, þegar hann keypti eignarhluta tengdamóður sinnar, JS, 18. apríl 1958. Sagt að jörðin R hafi ekki verið skráð sem ættarjörð á gildistíma laga nr. 116/1943, sbr. lög nr. 16/1950. Hafi hún því eigi fallið undir ákvæði a liðs 1. mgr. 10. gr. laga nr. 63/1962, er þau lög tóku gildi. Þá hafi eigendum eða ábúendum heldur ekki verið gefinn kostur á að taka afstöðu til þess, hvort jörðin skyldi vera ættarjörð eða ekki, svo sem boðið væri í 2. mgr. 10. gr. síðastgreindra laga. Jörðin hafi ekki verið færð á skrá yfir ættarjarðir skv. 15. gr. laganna. R hafi því ekki verið orðin ættarjörð við gildistöku laga nr. 65/1976. Um þá staðhæfingu stefn-

enda, að jörðin hafi fullnægt skilyrðum 1. mgr. b 26. gr. laga nr. 102/1962 um 75 ára eignar- og ábúðartíma við gildistöku þeirra laga, sagði, að sýslumaður Skagafjarðar-sýslu hefði ekki sent út tilkynningu þá, sem um ræddi í 2. mgr. 26. gr. laganna og ekki yrði heldur séð, að eigendur jarðarinnar hefðu gert lögmæta ályktun um að gera hana að ættarjörð skv. VII. kafla laganna. Telja yrði tvímæla-laust, að yfirlýsingar samkvæmt þessu væru forsenda þess, að jörðin gæti talist ættarjörð samkvæmt lögum 102/1962. Þá sagði, að við sölu fyrrgreinds jarðarhluta til RS á árinu 1965 hefði rofnað ættarhald umræddra ættmenna að jörðinni allri. Aðgerðarleysi það, sem fylgt hefði í kjölfarið vegna þeirrar sölu, hefði og verið slíkt, að jörðin gæti nú ekki talist ættarjörð, hvernig svo sem á málavexti væri lítið að öðru leyti. AJ og RS því dæmd sýkna 951

Ökukraði.

Sjá bifreiðar, t. d. 2, 906

Ökuleyfisvipting. Sjá og bifreiðar, refsing og önnur viðurlög.

J var sviptur ævilangt ökuleyfi frá birtingu (uppsögu) héraðs-dóms að telja 62, 78, 279, 555

Ævilöng ökuleyfisvipting dæmd frá þeim tíma, er ákærði var sviptur ökuleyfi til bráðabirgða 897, 906

G var sviptur ökuleyfi frá þeim tíma að telja, er hann sætti sviptingu ökuleyfis til bráðabirgða. Hann hafði sætt áður dómi fyrir ölvunarakstur. Sá dómur hafði ekki ítrekunaráhrif, þar sem G var ekki fullra 18 ára, er hann framdi það brot, sbr. 1. mgr. 71. gr. alm. hgl. 1028

B var dæmd refsing samkv. 219. gr. alm. hgl. vegna meiðsla, er drengur fékk, sem varð fyrir bifreið hans. Honum var einnig refsað skv. ákvæðum umfl. Ökuleyfisvipt.: 2 mánuðir frá birtingu hérð. 1231

R var dæmd refsing fyrir ölvunarakstur og sviptur ökuleyfi ævilangt frá birtingu héraðsdóms, með því að brot var ítrekað 1270

Ökuréttindi

Á gerðist sekur um ölvun við akstur í maí 1977 og í júlí s. á. Síðara brotið var háskalegt. Ekið var af ofsahraða og veittu lögreglumenn bifreið eftirför. Er einn lögreglumanna vildi stöðva för Á og náði takj á hurð farþegamegin á bifreið hans, hélt Á áfram af miklum hraða og dróst lögreglumaðurinn um 400 m. með bifreiðinni og hlaut nokkur meiðsl. Var Á refsað fyrir það brot skv. 4. mgr. 220. gr. alm. hgl. Á sætti ökuleyfisviptingu í 3 mán. með dómi

1970. Til þessa dóms var ekki vísað, sbr. 3. mgr. 71. gr. alm. hgl. Hins vegar var á það bent, að síðara brot væri mjög alvarlegt. Var Á dæmd ökuleyfissvipting ævilangt frá því, að hann var sviptur ökuleyfi til bráðabirgða 906

Ölvun. Sjá áfengislög, bifreiðar.

Örorka.

Læknar meta örorku manna 978, 1085

Öryggisgæsla.

VI. YFIRLIT.

Einkamál:

Áfrýjunarmál	83	
Kærumál	21	104

Opinber mál:

Áfrýjunarmál	27	
Kærumál	13	40

Útivistardómar		19
Hafin mál		2
Úrskurðir		2
		167

Mál dæmd af fimm hæstaréttardómurum	73	
Mál dæmd af þremur hæstaréttardómurum	94	
	167	

Mál dæmd með varadómara		12
-------------------------	--	----

